

eius in terram, qui a cum Deo operatus est hodie. Liberavit ergo populus Ionatham, ut non moreretur.

46 Recessitque Saul, nec persecutus est Philisthim: porro Philisthim abierunt in loca sua.

47 Et Saul, confirmato regno super Israël, pugnabat per circuitum adversum omnes inimicos ejus, contra Moab, & filios Ammon, & Edom, & reges Soba: & Philisthæos: & quocumque se verterat, superabat.

48 Congregatoq; exercitu percussit Amalec, & eruit Israël de manu vastatorum ejus.

49 Fuerunt autem filii Saul, Ionathas, & Issui, & Melchisua: & nomina duarum filiarum ejus, nomen primogenitæ Merob, & nomen minoris Michol.

50 Et nomen uxoris Saul, Achinoam filia Achimaas: & nomen principis militiæ ejus Abner, filius Ner, patruelis Saul.

51 Porro Cis fuit pater Saul, & Ner pater Abner, filius Abiel.

52 Erat autem bellum potens adversum Philisthæos omnibus diebus Saul. Nam quemcumque viderat Saul virum fortem, & aptum ad prælium, sociebat eum sibi.

C A P V T XV.

Saul missus à Domino ad delendum funditus Amalec, Agag eorum regem multamque prædam reservans, inobedientia arguitur, commendata obedientia, ideoque secundo reprobatus à regno rejicitur: interfecitque Agag, Saul reprobatus à Samuele lugetur.

1 ET dixit Samuel ad Saul: Me misit Dominus, ut ungerem te in regem super populum ejus Israël: nunc ergo audi vocem Domini:

† Exod. 17.8. 2 Hæc dicit Dominus exercituum: Recensui quæcumque fecit Amalec Israël, & quomodo restitit ei in via cum ascenderet de Ægypto.

3 Nunc ergo vade, & percutere Amalec, & demolire universa ejus: non parcas ei, & non concupiscas ex rebus ipsius aliquid: sed interfice à viro usque ad mulierem, & parvulum atque lactentem, bovem & ovem, & camelum & asinum.

4 Præcepit itaque Saul populo, & recensuit eos quasi agnos: ducenta millia peditum, & decem millia virorum Iuda.

5 Cumque venisset Saul usque ad civitatem Amalec, tetendit insidias in torrente.

6 Dixitque Saul Cinzo: Abite, recedite, atque descendite ab Amalec: ne forte involvam te cum eo, tu enim fecisti misericordiam cum omnibus filiis Israël, cum ascenderent de Ægypto. Et recessit Cinzus de medio Amalec.

7 Percussitque Saul Amalec, ab Hevila, donec venias ad Sur, quæ est è regione Ægypti.

8 Et apprehendit Agag regem Amalec vivum: omne autem vulgus interfecit in ore gladii.

9 Et pepercit Saul, & populus, Agag, & & optimis gregibus ovium & armentorum, & vestibus & arietibus, & universis quæ pulchra erant, nec voluerunt disperdere ea: quidquid vero vile fuit & reprobum, hoc demoliti sunt.

10 Factum est autem verbum Domini ad Samuel, dicens:

11 Poenitet me quod constituerim Saul regem: quia dereliquit me, & verba mea opere non implevit. Contristatusque est Samuel, & clamavit ad Dominum tota nocte.

12 Cumque de nocte surrexisset Samuel, ut iret ad Saul mane, nunciatum est Samueli, eo quod venisset Saul in Carmelum, & erexisset sibi fornitem triumphalem, & reversus transisset, descendissetque in Galgala. Venit ergo Samuel ad Saul, & Saul offerebat holocaustum Domino, de initiis prædarum quæ attulerat ex Amalec.

13 Et cum venisset Samuel ad Saul, dixit ei Saul: Benedictus tu Domino, Implevi verbum Domini.

14 Dixitque Samuel: Et quæ est hæc vox gregum, quæ resonat in auribus meis & armentorum, quam ego audio?

15 Et ait Saul: De Amalec adduxerunt ea: pepercit enim populus melioribus ovibus & armentis, ut immolarentur Domino Deo tuo; reliqua vero occidimus.

16 Ait autem Samuel ad Saul: Sine me, & indicabo tibi quæ locutus sit Dominus ad me nocte. Dixitque ei: Loquere.

17 Et ait Samuel: Nonne cum parvulus esses in oculis tuis, caput in tribubus Israël factus es? unxitque Dominus in regem super Israël,

18 Et misit te Dominus in viam, & ait: Vade, & interfice peccatores Amalec, & pugnabis contra eos usque ad internecionem eorum.

19 Quare ergo non audisti vocem Domini: sed versus ad prædam es, & fecisti malum in oculis Domini?

20 Et ait Saul ad Samuelem: Immo audiivi vocem Domini, & ambulavi in via per quam misit me Dominus, & adduxi Agag regem Amalec, & Amalec interfeci. † Eccl. 4.17. † Osee 6.6.

21 Tulit autem de præda populus oves & boves, primitias eorum quæ cæsa sunt, ut immolet Domino Deo suo in Galgalis. † Mat. 9.13. † 12.7.

22 Et ait Samuel: Numquid vult Dñs holocausta & victimas, & non potius ut obediat voci Domini? MELIOR est enim obedientia quam victimæ: & auscultare magis quam offerre adipem arietum.

23 Quoniam quasi peccatum ariolandi est, repugnare: & quasi scelus idololatriæ nolle acquiescere. Pro eo ergo quod abjecisti sermonem Domini, abiecit te Dominus ne sis rex.

24 Dixitque Saul ad Samuelem: Peccavi, quia prævaricatus sum sermonem Domini, & verba tua, timens populum, & obediens voci eorum.

25 Sed nunc porta, quæso, peccatū meum, & revertere mecum, ut adorem Dominum.

26 Et ait Samuel ad Saul: Non revertar tecum quia projecisti sermonem Domini, & projecit te Dominus ne sis rex super Israël.

27 Et conversus est Samuel ut abiret: ille autem apprehendit summitatem pallii ejus, quæ & scissa est.

28 Et ait ad eum Samuel: Scidit Dominus regnum Israël à te hodie, & tradidit illud proximo tuo meliori te. † 18.17.

29 Porro

29 Porro Triumphator in Israël non parceret, & poenitudine non flectetur: neque enim homo est ut agat poenitentiam.

30 At ille ait: Peccavi: sed nunc honora me coram senioribus populi mei, & coram Israël, & revertere mecum, ut adorem Dominum Deum tuum.

31 Reversus ergo Samuel secuti est Saul: & adoravit Saul Dominum.

32 Dixitque Samuel: Adducite ad me Agag regem Amalec, & oblatum est ei Agag pinguis, & tremens. Et dixit Agag: Siccine separat amara mors?

33 Et ait Samuel: Sicut fecit absque liberis mulieres gladius tuus, sic absque liberis erit inter mulieres mater tua. Et in frustra concidit eum Samuel coram Domino in Galgalis.

34 Abiit autem Samuel in Ramatha: Saul vero ascendit in domum suam in Gabaa.

35 Et non vidit Samuel ultra Saul usque ad diem mortis suae: verumtamen lugebat Samuel Saulem, quoniam Dominum poenitebat quod constituisset eum regem super Israël.

C A P V T XVI.

Reprobato Saule, David inter fratres minimus in regem angitur: quo cithara psallente coram Saule cum agigaretur spiritu malo, ille levius habebat.

Dixitque Dominus ad Samuelem: Usquequo tu luges Saul, cum ego projecerim eum ne regnet super Israël? Imple cornu tuum oleo, & veni, ut mittam te ad Isai Bethlehemitem: providi enim in filiis ejus mihi regem.

1 Et ait Samuel: Quo modo vadam? audiet enim Saul & interficiet me. Et ait Dominus: Vitulum de armento tolles in manu tua, & dices: Ad immolandum Domino veni.

2 Et vocabis Isai ad victimam, & ego ostendam tibi quid facias, & unges quemcumque monstraverō tibi.

3 Fecit ergo Samuel, sicut locutus est ei Dominus. Venitque in Bethlehem: & admirati sunt seniores civitatis, occurrentes ei, dixeruntque: Pacificusne est ingressus tuus?

4 Et ait: Pacificus: ad immolandum Domino veni, sanctificamini, & venite mecum ut immolem. Sanctificavit ergo Isai & filios ejus, & vocavit eos ad sacrificium.

5 Cumque ingressi essent, vidit Eliab, & ait: Num coram Domino est Christus ejus?

6 Et dixit Dominus ad Samuelem: Ne respicias vultum ejus, neque altitudinem stature ejus: quoniam abieci eum, nec juxta intuitum hominis ego judico: homo enim videt ea quae parent, & Dominus autem intuetur cor.

7 Et vocavit Isai Abinadab, & adduxit eum coram Samuele. Qui dixit: Nec hunc elegit Dominus.

8 Adduxit autem Isai Samma, de quo ait: Etiam hunc non elegit Dominus.

9 Adduxit itaque Isai septem filios suos coram Samuele: & ait Samuel ad Isai: Non elegit Dominus ex istis.

10 Dixitque Samuel ad Isai: Numquid iam completi sunt filii? qui respondit: Adhuc reliquus est parvulus: & pascit oves. Et ait Samuel ad Isai, Mitte, & adduc eum:

nec enim discumbemus prius quam huc ille veniat.

11 Misit ergo, & adduxit eum. Erat autem rufus, & pulcher aspectu, decoraque facie, & ait Dominus: Surge, unge eum, ipse est enim.

12 Tulit ergo Samuel cornu olei, & unxit eum in medio fratrum ejus: & transiit Spiritus Domini à die illa in David, & deinceps: surgensque Samuel abiit in Ramatha.

13 Spiritus autem Domini recessit à Saul, & exagitabat eum spiritus nequam, à Domino.

14 Dixeruntque servi Saul ad eum: Ecce spiritus Dei malus exagitat te.

15 Iubeat Dominus noster: & servi tui qui coram te sunt, quaerent hominem scientem psallere cithara, ut quando arripuerit te Spiritus Domini malus, psallat manu sua, & levius feras.

16 Et ait Saul ad servos suos: Providete ergo mihi aliquem bene psallentem, & adducite eum ad me.

17 Et respondens unus de pueris, ait: Ecce vidi filium Isai Bethlehemitem scientem psallere, & fortissimum robore, & virum bellicosum, & prudentem in verbis, & virum pulchrum: & Dominus est cum eo.

18 Misit ergo Saul nuncios ad Isai, dicens: Mitte ad me David filium tuum qui est in pascuis.

19 Tulit itaque Isai asinum plenum panibus, & lagenam vini, & hœdum de capris unum, & misit per manum David filii sui Sauli.

20 Et venit David ad Saul, & stetit coram eo: at ille dilexit eum nimis, & factus est ejus armiger.

21 Misitque Saul ad Isai dicens: Stet David in conspectu meo: invenit enim gratiam in oculis meis.

22 Igitur quaecumque Spiritus Domini malus arripiebat Saul, David tollebat citharam, & percutiebat manu sua, & reconcillabatur Saul, & levius habebat: recedebat enim ab eo spiritus malus.

C A P V T XVII.

Philistinis contra Israël ad pugnam congregatis, Goliath gigantem in armis & fortitudine confidentem, sola funda David occidit, praecisumque caput, diffusis Philistinis, ad Saulem tulit.

Congregantes autem Philistini agmina sua in praelium, convenerunt in Socho Judae: & castrametati sunt inter Socho & Azeca, in finibus Domini.

1 Porro Saul & filii Israël congregati venerunt in Vallem terebinthi, & direxerunt aciem ad pugnandum contra Philistini.

2 Et Philistini stabant super montem ex parte hac, & Israël stabat super montem ex altera parte: vallisque erat inter eos.

3 Et egressus est vir spurius de castris Philistinorum, nomine Goliath, de Geth, altitudinis sex cubitorum & palmi:

4 Et cassis aerea super caput ejus, & lorica squamata induebatur, porro pondus loricae ejus, quinque millia fidorum aris erat:

5 Et ocreas aereas habebat in cruribus: & clypeus aereus tegebat humeros ejus.

6 Hastilo

† Psal.
7. 10.

† 2.
Reg. 7.
8.
Psal.
77. 70
88. 21.
Añ. 7.
46. 6.
13. 22.

7 Hastile autem hastæ ejus, erat quasi li-
ciatorium textentium, ipsum autem ferrum
hastæ ejus, sexcentos siclos habebat ferri :
& armiger ejus antecedeat eum.

8 Stansque clamabat adversum phalangas
Israël, & dicebat eis : Quare venistis parati
ad prælum ? Numquid ego non sum Philis-
thæus, & vos servi Saul ? Eligite ex vobis
virum, & descendat ad singulare certamen.

9 Si quiverit pugnare mecum, & percus-
serit me, erimus vobis servi : si autem ego
prævaluerō, & percussero eum, vos servi
eritis, & servietis nobis.

10 Et aiebat Philisthæus : Ego exprobra-
vi agminibus Israël hodie : Date mihi vi-
rum, & ineat mecum singulare certamen.

11 Audiens autem Saul, & omnes Israëli-
tæ, sermones Philisthæi hujusmodi, stu-
pebant, & metuebant nimis.

† *Supr.*
26.1. 12 David autem erat filius viri Ephrathæi,
de quo † supra dictum est, de Bethlehem
Iuda, cui nomen erat Isai, qui habebat octo
filios, & erat vir in diebus Saul senex, &
grandævus inter viros.

13 Abierunt autem tres filij ejus majores
post Saul in prælum : & nomina trium fi-
liorum ejus, qui perrexerunt ad bellum,
Eliab primogenitus, & secundus Abinadab,
tertiusque Samma.

14 David autem erat minimus. Tribus
ergo majoribus securis Saul.

15 Abiit David, & reversus est à Saul, ut
pasceret gregem patris sui in Bethlehem.

16 Procedebat vero Philisthæus mane &
vespere, & stabat quadraginta diebus.

17 Dixit autem Isai ad David filium
suum : Accipe fratribus tuis ephi polentæ,
& decem panes istos, & curre in castra ad
fratres tuos,

18 Et decem formellas casei has deferes
ad tribunum : & fratres tuos visitabis, si recte
agant : & cum quibus ordinari sunt, disce.

19 Saul autem, & illi, & omnes filij Israël
in Valle terebinthi pugnabant adversum
Philisthim.

20 Surrexit itaque David mane, & com-
mendavit gregem custodi : & onustus abiit,
sicut præceperat ei Isai, & venit ad locum
Magala, & ad exercitum, qui egressus ad
pugnam vociferatus erat in certamine,

21 Direxerat enim aciem Israël, sed &
Philisthim ex adverso fuerant præparati.

22 Derelinquens ergo David vasa quæ at-
tulerat, sub manu custodis ad sarcinas, cu-
currit ad locum certaminis, & interrogabat
si omnia recte agerentur erga fratres suos.

23 Cumque adhuc ille loqueretur eis, ap-
paruit vir ille spurius ascendens, Goliath
nomine, Philisthæus, de Geth, de castris
Philisthinorum : & loquente eo hæc eadem
verba audivit David.

24 Omnes autem Israëlitæ, cum vidissent
virum, fugerunt à facie ejus, timentes eum
valde.

25 Et dixit unus quispiam de Israël : Num
vidistis virum hunc qui ascendit ad expro-
brandum enim Israël ascendit. Virum ergo
qui percusserit eum, dabit rex divitiis ma-
gnis, & filiam suam dabit ei, & domum pa-
tris ejus faciet absque tributo in Israël.

26 Et ait David ad viros qui stabant se-
cum dicens : Quid dabitur viro, qui per-
cusserit Philisthæum hunc, & tulerit oppro-
brium de Israël ? quis enim est hic Phi-
listhæus incircumciscus, qui exprobravit
acies Dei viventis ?

27 Referebat autem ei populus eundem
sermonem, dicens : Hæc dabuntur viro,
qui percusserit eum.

28 Quod cum audisset Eliab frater ejus
major, loquente eo cum aliis, iratus est
contra David, & ait : Quare venisti, &
quare dereliquisti pauculas oves illas in
deserto ? ego novi superbiam tuam, & ne-
quitiam cordis tui : quia ut videres præ-
lium, descendisti.

29 Dixit David : Quid feci ? numquid
non verbum est ?

30 Et declinabit paululum ab eo ad
aliud : dixitque eundem sermonem. Et res-
pondit ei populus verbum sicut prius.

31 Audita sunt autem verba, quæ locutus
est David, & annunciata in conspectu Saul.

32 Ad quem cum fuisset adductus, locu-
tus est ei : Non concidat cor cuiusquam in
eo : ego servus tuus vadam, & pugnabo
adversum Philisthæum.

33 Et ait Saul ad David : non vales resi-
stere Philisthæo isti, nec pugnare adversus
eum : quia puer es, hic autem vir bellator
est ab adolescentia sua.

34 Dixitque David ad Saul : † Pascebat † *Ecdā.*
servus tuus patris sui gregem, & veniebat 47.3.
leo, vel ursus, & tollebat arietem de me-
dio gregis :

35 Et persequere eos, & percutiebam,
eruebamque de ore eorum : & illi confur-
gebant adversum me, & apprehendebam
mentum eorum, & suffocabam, interficie-
bamque eos.

36 Nam & leonem & ursum interfeci ego
servus tuus : erit igitur & Philisthæus hic
incircumciscus, quasi unus ex eis. Nunc va-
dam, & auferam opprobrium populi :
quoniam quis est iste Philisthæus incircum-
ciscus, qui ausus est maledicere exercitui
Dei viventis ?

37 Et ait David : Dominus qui eripuit
me de manu leonis, & de manu ursi, ipse
me liberabit de manu Philisthæi hujus.
Dixit autem Saul ad David : Vade, & Do-
minus tecum sit.

38 Et induit Saul David vestimentis suis,
& imposuit galeam æream super caput ejus,
& vestivit eum lorica.

39 Accinctus ergo David gladio ejus su-
per vestem suam, cœpit tentare si armatus
posset incedere : non enim habebat con-
suetudinem. Dixitque David ad Saul : Non
possum sic incedere, quia non usum ha-
beo. Et deposuit ea,

40 Et tulit baculum suum, quem semper
habebat in manibus : & elegit sibi quinque
limpidissimos lapides de torrente, & misit
eos in peram pastorem, quam habebat
secum, & fundam manu tulit : & processit
adversum Philisthæum.

41 Ibat autem Philisthæus incedens, &
appropinquans adversum David, & armi-
ger ejus ante eum.

41 Cum

C A P V T X V I I I.

42 Cumque inspexisset Philisthæus, & vidisset David, despexit eum. Erat enim adolescens: & pulcher aspectu.

43 Et dixit Philisthæus ad David: Nunquid ego canis sum, quod tu venis ad me cum baculo? Et maledixit Philisthæus David in diis suis:

44 Dixitque ad David: Veni ad me, & dabo carnes tuas volatilibus cæli & bestiis terræ.

45 Dixit autem David ad Philisthæum: Tu venis ad me cum gladio, & hasta, & clypeo: ego autem venio ad te in nomine Domini exercituum, Dei agminum Israël, quibus exprobrasti.

46 Hodie, & dabit te Dominus in manu mea, & percuriam te, & auferam caput tuum à te: & dabo cadavera castrorum Philisthiim hodie volatilibus cæli, & bestiis terræ: ut sciat omnis terra, quia est Deus in Israël.

47 Et noverit universa Ecclesia hæc, quia non in gladio, nec in hasta salvat Dominus: ipse enim est bellum, & tradet vos in manus nostras.

48 Cum ergo surrexisset Philisthæus, & veniret, & appropinquaret contra David, festinavit David, & cucurrit ad pugnam ex adverso Philisthæi.

49 Et misit manum suam in peram, tulitque unum lapidem, & funda jecit, & circumducens percussit Philisthæum in fronte: & infixus est lapis in fronte ejus, & cecidit in faciem suam super terram.

† Eccl. 47. 4. 2. Mac. 4. 30. 50 † Prævaluitque David adversum Philisthæum in funda & lapide, percussitque Philisthæum interfecit. Cumque gladium non haberet in manu David.

51 Cucurrit, & stetit super Philisthæum, & tulit gladium ejus, & eduxit eum de vagina sua: & interfecit eum, præciditque caput ejus. Videntes autem Philisthiim, quod mortuus esset fortissimus eorum, fugerunt.

52 Et confurgentes viri Israël & Iuda vociferati sunt, & persecuti sunt Philisthæos usque dum venirent in vallem, & usque ad portus Accaron, cecideruntque vulnerati de Philisthiim in via Saraim, & usque ad Geth, & usque ad Accaron.

53 Et revertentes filii Israël postquam persecuti fuerant Philisthæos, invalerunt castra eorum.

54 Assumens autem David caput Philisthæi, attulit illud in Ierusalem: arma vero ejus posuit in tabernaculo suo.

55 Eo autem tempore, quo viderat Saul David egredientem contra Philisthæum, ait ad Abner principem militiæ: De qua stirpe descendit hic adolescens, Abner? Dixitque Abner: Vivit anima tua, rex, si novi.

56 Et ait rex: Interroga tu cujus filius sit iste puer.

57 Cumque regressus esset David, percussit Philisthæo, tulit eum Abner, & introduxit coram Saule, caput Philisthæi habentem in manu.

58 Et ait ad eum Saul: De qua progenie es, o adolescens? Dixitque David: filius servi tui Isai Bethlehemitæ ego sum.

† Ionathas Davidi ardentissimo jungitur fœdere: Saul, audita sui & David comparatione, pessime illum odit, unde malo spiritu agitur ut nitatur David configere, & Merob filiam, quam erat David pollicitus, tradit alteri: Michol vero juniatum collide medianibus centum præputiis Philisthæorum despondit David in uxorem.

† 1 ET factum est cum compleisset loqui ad Saul: anima Ionathæ conglutinata est animæ David, & dilexit eum Ionathas quasi animam suam.

2 Tulitque eum Saul in die illa, & non concessit ei ut reverteretur in domum patris sui.

3 Inierunt autem David & Ionathas fœdus: diligebat enim eum quasi animam suam.

4 Nam expoliavit se Ionathas tunica, qua erat indutus, & dedit eam David, & reliqua vestimenta sua, usque ad gladium & arcum suum, & usque ad balteum.

5 Egrediebatur quoque David ad omnia quæcumque misisset eum Saul, & prudenter se agebat: posuitque eum Saul super viros belli, & acceptus erat in oculis universi populi, maximeque in conspectu famulorum Saul.

6 Porro cum reverteretur percusso Philisthæo David, egressæ sunt mulieres, de universis urbibus Israël, cantantes, chorosque ducentes in occursum Saul regis, in tympanis lætitiæ, & in sistris.

7 Et præinebant mulieres ludentes, atque dicentes: † Percussit Saul mille, & David decem millia.

8 Iratus est autem Saul nimis, & displicuit in oculis ejus sermo iste, dixitque: Dederunt David decem millia, & mihi mille dederunt: quid ei superest nisi solum regnum?

9 Non rectis ergo oculis Saul aspiciebat David à die illa, & deinceps.

10 Post diem autem alteram, invasit spiritus Dei malus Saul, & prophetabat in medio domus suæ: David autem psallebat manu sua, sicut per singulos dies, tenebatque Saul lanceam,

11 Et misit eam, putans quod configere posset David cum pariete: & declinavit David à facie ejus secundo.

12 Et timuit Saul David, eo quod Dominus esset cum eo, & à se recessisset.

13 Amovit ergo eum Saul à se, & fecit eum tribunum super mille viros, & egrediebatur, & intrabat in conspectu populi.

14 In omnibus quoque viis suis David prudenter agebat, & Dominus erat cum eo.

15 Vidit itaque Saul quod prudens esset nimis, & cœpit cavere eum.

16 Omnis autem Israël & Iuda diligebat David: ipse enim ingrediebatur & egrediebatur ante eos.

17 Dixitque Saul ad David: Ecce filia mea major Merob, ipsam dabo tibi uxorem: tantummodo esto vir foris, & præliare bella Domini. Saul autem reputabat, dicens: Non sit manus mea in eum, sed sit super eum manus Philisthinorum.

18 Ait autem David ad Saul: Quis ego sum, aut quæ est vira mea, aut cognatio patris mei in Israël, ut fiam gener regis?

19 Factum

† Eccl. 47. 7.

19 Factum est autem tempus, cum deberet dari Merob filia Saul David, data est Hadrieli Molathitæ uxor.

20 Dilexit autem David Michol filia Saul altera. Et nunciatum est Saul, & placuit ei.

21 Dixitque Saul: Dabo eam illi, ut fiat ei in scandalum, & sit super eum manus Philistinorum. Dixitque Saul ad David: In duabus rebus gener meus eris hodie.

22 Et mandavit Saul servis suis: Loquimini ad David clam me, dicentes: Ecce places regi, & omnes servi ejus diligunt te. Nunc ergo esto gener regis.

23 Et locuti sunt servi Saul in auribus David omnia verba hæc. Et ait David: Num parum videtur vobis, generum esse regis? Ego autem sum vir pauper & tenuis.

24 Et renunciaverunt servi Saul dicentes: Hujusmodi verba locutus est David.

25 Dixit autem Saul: Sic loquimini ad David: non habet rex sponsalia necesse, nisi tantum centum præputia Philistinorum: ut fiat ultio de inimicis regis. Porro Saul cogitabat tradere David in manus Philistinorum.

26 Cumque renunciassent servi ejus David, verba quæ dixerat Saul, placuit sermo in oculis David, ut fieret gener regis.

27 Et post paucos dies surgens David, abiit cum viris qui sub eo erant. Et percussit ex Philistiim ducentos viros, & attulit eorum præputia, & annumeravit ea regi ut esset gener ejus. Dedit itaque Saul ei Michol filiam suam uxorem.

28 Et vidit Saul, & intellexit quod Dominus esset cum David. Michol autem filia Saul diligebat eum.

29 Et Saul magis coepit timere David: factusque est Saul inimicus David cunctis diebus.

30 Et egressi sunt principes Philistinorum; à principio autem egressionis eorum, prudentius se gerebat David quam omnes servi Saul, & celebre factum est nomen ejus nimis.

CAPUT XIX.

Saul Davidem occidere volens, voce Ionathæ placatur: quem coram se citharizantem iterum transfigere tentat, & fugientem industria Michol in Najoth apud Samuelem persecutus, post ternos nuncios prophetantes etiam ipse prophetas.

1 Locutus est autem Saul ad Jonathan filium suum, & ad omnes servos suos ut occiderent David. Porro Ionathas filius Saul diligebat David valde.

2 Et indicavit Ionathas David, dicens: Querit Saul pater meus occidere te: quapropter observa te, quæso, mane, & manebis clam, & absconderis.

3 Ego autem egrediens stabo juxta patrem meum, in agro ubicumque fueris: & ego loquar de te ad patrem meum: & quodcumque videro, nuntiabo tibi.

4 Locutus est ergo Ionathas de David bona ad Saul patrem suum: dixitque ad eum: Ne pecces rex in servum tuum David, quia non peccavit tibi, & opera ejus bona sunt tibi valde.

5 Et posuit animam suam in manu sua, &

percussit Philisthæum, & fecit Dominus salutem magnam universo Israël: vidisti, & lætatus es. Quare ergo peccas in sanguine innoxio, interficiens David, qui est absque culpa?

6 Quod cum audisset Saul, placatus voce Ionathæ juravit: Vivit Dominus, quia non occidetur.

7 Vocavit itaque Ionathas David, & indicavit ei omnia verba hæc: & introduxit Ionathas David ad Saul, & fuit ante eum, sicut fuerat heri & nudius tertius.

8 Motum est autem rursum bellum: & egressus David, pugnavit aversum Philistiim: percussitque eos plaga magna, & fugerunt à facie ejus.

9 Et factus est spiritus Domini malus in Saul, sedebat autem in domo sua, & tenebat lanceam: porro David psallebat manu sua.

10 Nisusque est Saul configere David lancea in pariete, & declinavit David à facie Saul: lancea autem casso vulnere perlata est in parietem, & David fugit, & salvatus est nocte illa.

11 Misit ergo Saul satellites suos in domum David ut custodirent eum: & interficeretur mane. Quod cum annunciasset David Michol uxor sua, dicens: Nisi salvaveris te nocte hac, cras morieris:

12 Deposuit eum per fenestram: porro ille abiit & aufugit, atque salvatus est.

13 Tulit autem Michol statuam, & posuit eam super lectum, & pellem pilosam caprarum posuit ad caput ejus, & operuit eam vestimentis.

14 Misit autem Saul apparitores, qui raperent David: & responsum est quod ægrotaret:

15 Rursumque misit Saul nuncios ut viderent David dicens: Afferte eum ad me in lecto, ut occidatur.

16 Cumque venissent nuncii, inventum est simulachrum super lectum, & pellis caprarum ad caput ejus.

17 Dixitque Saul ad Michol: Quare sic illustrasti mihi, & dimisisti inimicum meum ut fugeret? Et respondit Michol ad Saul: Quia ipse locutus est mihi: Dimitte me, alioquin interficiam te.

18 David autem fugiens, salvatus est, & venit ad Samuel in Ramatha, & nunciavit ei omnia quæ fecerat sibi Saul & abierunt ipse & Samuel, & morati sunt in Najoth.

19 Nunciatum est autem Sauli à dicentibus: Ecce David in Najoth in Ramatha.

20 Misit ergo Saul lictores, ut raperent David: qui cum vidissent cuneum prophetarum vaticinantium, & Samuelem stantem super eos, factus est etiam Spiritus Domini in illis, & prophetare coeperunt etiam ipsi.

21 Quod cum nunciatum esset Sauli, misit & alios nuncios: prophetaverunt autem & illi. Et rursum misit Saul tertios nuncios: qui & ipsi prophetaverunt. Et iratus iracundia Saul,

22 Abiit etiam ipse in Ramatha, & venit usque ad cisternam magnam, quæ est in Socho, & interrogavit, & dixit: In quo loco sunt Samuel & David? Dictumque est ei: Ecce in Najoth sunt in Ramatha.

13 Et abiit in Najoth in Ramatha, & factus est etiam super eum Spiritus Domini, & ambulabat ingrediens, & prophetabat usque dum veniret in Najoth in Ramatha.

† *Supr.*
10. 12. 24 Et expoliavit etiam ipse se vestimentis suis, & prophetavit cum ceteris coram Samuele, & cecidit nudus tota die illa & nocte. Unde & exivit proverbium: † Num & Saul inter prophetas?

C A P V T X X.

Jonathas post repositum cum Davide fœdus; ipsum cum patre reconciliare frustra conatur; illum tamen è manibus ejus trium sagittarum signo liberat.

1 **F**Vgit autem David de Najoth, quæ est in Ramatha, veniensque locutus est coram Jonatha: Quid feci? quæ est iniquitas mea, & quod peccatum meum in patrem tuum, quia quærit animam meam?

2 Qui dixit ei: Absit, non morieris: neque enim facies pater meus quidquam grande vel parvum, nisi prius indicaverit mihi: hunc ergo celavit me pater meus sermonem tantummodo? nequaquam erit istud.

3 Et juravit rursum Davidi. Et ille ait: Scit profecto pater tuus quia inveni gratiam in oculis tuis, & dicet: Nesciat hoc Jonathas, ne forte tristetur. Quinimmo vivit Dominus, & vivit anima tua, quia uno tantum (ut ita dicam) gradu, ego inorsque dividimur.

4 Et ait Jonathas ad David: Quodcumque dixerit mihi anima tua, faciam tibi.

5 Dixit autem David ad Jonathan: Ecce calendæ sunt crastino, & ego ex more sedere soleo juxta regem ad vescendum: dimitte ergo me ut abscondar in agro usque ad vespertam diei tertiæ.

6 Si respiciens requisierit me pater tuus, respondebis ei: Rogavit me David, ut iret celeriter in Bethlehem civitatem suam: quia victimæ solemnes ibi sunt universis contribulibus suis.

7 Si dixerit, Bene: pax erit servo tuo; si autem fuerit iratus, scito quia completa est malitia ejus.

8 Fac ergo misericordiam in servum tuum: quia fœdus Domini me famulum tuum tecum inire fecisti; si autem est iniquitas aliqua in me, tu me interfice, & ad patrem tuum ne introducas me.

9 Et ait Jonathas: Absit hoc à te: neque enim fieri potest, ut si certe cognovero completam esse patris mei malitiam contra te, non annunciem tibi.

10 Responditque David ad Jonatham: Quis renunciabit mihi, si quid forte responderit tibi pater tuus dure de me?

11 Et ait Jonathas ad David: Veni & egrediamur foras in agrum. Cumque exissent ambo in agrum.

12 Ait Jonathas ad David: Domine Deus Israël, si investigavero sententiam patris mei crastino vel perendie: & aliquid boni fuerit super David, & non statim misero ad te, & notum tibi fecero.

13 Hæc faciat Dominus Jonathæ, & hæc addat. Si autem perseveraverit patris mei malitia adversum te, revelabo autem tuam,

& dimittam te, ut vadas in pace, & sit Dominus tecum sicut fuit cum patre meo.

14 Et si vixero, facies mihi misericordiam Domini: si vero mortuus fuero.

15 Non auferes misericordiam tuam à domo mea usque in sempiternum, quando eradicaverit Dominus inimicos David, unumquemque de terra: auferat Jonathan de domo sua, & requirat Dominus de manu inimicorum David.

16 Pepigit ergo Jonathas fœdus cum domo David: & requisivit Dominus de manu inimicorum David.

17 Et addidit Jonathas dejerare David, eo quod diligeret illum: sicut enim animam suam, ita diligebat eum.

18 Dixitque ad eum Jonathas: Cras calendæ sunt, & requireris:

19 Requiretur enim sessio tua usque perendie. Descendes ergo festinus, & venies in locum ubi celandus es in die qua operari licet, & sedebis juxta lapidem, cui nomen est Ezel.

20 Et ego tres sagittas mittam juxta eum, & jaciam quasi exercens me ad signum.

21 Mittam quoque & puerum, dicens ei: Vade, & affer mihi sagittas.

22 Si dixerò puero: Ecce sagittæ intra te sunt, tolle eas: tu veni ad me, quia pax tibi est, & nihil est mali, vivit Dominus. Si autem sic locutus fuero puero: Ecce sagittæ ultra te sunt: vade in pace, quia dimisit te Dominus.

23 De verbo autem quod locuti sumus ego & tu, sit Dominus inter me & te usque in sempiternum.

24 Absconditus est ergo David in agro, & venerunt calendæ, & sedit rex ad comedendum panem.

25 Cumque sedisset rex super cathedram suam (secundum consuetudinem) quæ erat juxta parietem, surrexit Jonathas, & sedit Abner ex latere Saul, vacuusque apparuit locus David.

26 Et non est locutus Saul quidquā in die illa: cogitabat enim quod forte evenisset ei, ut non esset mundus, nec purificatus.

27 Cumque illuxisset dies secunda post calendæ, rursus apparuit vacuus locus David. Dixitque Saul ad Jonathan filium suum: Cur non venit filius Isai, nec heri, nec hodie, ad vescendum?

28 Responditque Jonathas Sauli: Rogavit me obnixè, ut irer in Bethlehem.

29 Et ait: Dimitte me, quoniam sacrificium solemne est in civitate, unus de fratribus meis accersivit me: nunc ergo si inveni gratiam in oculis tuis, vadam citò, & videbo fratres meos. Ob hanc causam non venit ad mensam regis.

30 Iratus autem Saul adversum Jonathan, dixit ei: Fili mulieris virum ultro rapientis, nunquid ignoro quia diligis filium Isai, in confusionem tuam, & in confusionem ignominiosæ matris tuæ?

31 Omnibus enim diebus, quibus filius Isai vixerit super terram, non stabilieris tu, neque regnum tuum: Itaque jam nunc mitte, & adhuc eum ad me: quia filius mortis est.

32 Respon

32 Respondens autem Ionathas Sauli patri suo, ait: Quare morietur? quid fecit?

33 Et arripuit Saul lanceam ut percuteret eum. Et intellexit Ionathas quod definitum esset à patre suo, ut interficeret David.

34 Surrexit ergo Ionathas à mensa in ira furoris, & non comedit in die calendarum secunda panem. Contristatus est enim super David, eo quod confudisset eum pater suus.

35 Cumque illuxisset mane, venit Ionathas in agrum juxta placium David, & puer parvulus cum eo.

36 Et ait ad puerum suum: Vade, & affer mihi sagittas, quas ego jacio. Cumque puer cucurrisset, jecit aliam sagittam trans puerum.

37 Venit itaque puer ad locum jaculi, quod miserat Ionathas: & clamavit Ionathas post tergum pueri, & ait: Ecce ibi est sagitta porro ultra te.

38 Clamavitque iterum Ionathas post tergum pueri, dicens: Festina velociter, ne steteris. Collegit autem puer Ionathæ sagittas, & attulit ad dominum suum:

39 Et quid ageretur, penitus ignorabat: tantummodo enim Ionathas & David rem noverant.

40 Dedit ego Ionathas arma sua puero, & dixit ei: Vade, & defer in civitatem.

41 Cumque abiisset puer, surrexit David de loco, qui vergebat ad austrum, & cadens pronus in terram, adoravit tertio: & osculantes se alterutrum, fleverunt pariter, David autem amplius.

42 Dixit ergo Ionathas ad David: Vade in pace: quæcumque juravimus ambo in nomine Domini, dicentes: Dominus sit inter me & te, & inter semen meum & semen tuum usque in sempiternum.

43 Et surrexit David, & abiit: sed & Ionathas ingressus est civitatem.

C A P V T XXI.

Profugus David in Nobe urbem sacerdotalem, fame compulsus panes sanctificatos comedit datos ab Achimelech prasente ibidem Doeg Idumæus; & Goliath gladio accepto, apud Achis regem Geth demeritum pra timore simulat.

1 Venit autem David in Nobe ad Achimelech sacerdotem: & obstupuit Achimelech, eo quod venisset David. Et dixit ei: Quare tu solus & nullus est tecum?

2 Et ait David ad Achimelech sacerdotem: Rex præcepit mihi sermonem, & dixit: Nemo sciat rem, propter quam missus es à me, & cujusmodi præcepta tibi dederim: nam & pueris condixi in illum & illum locum.

3 Nunc ergo si quid habes ad manum, vel quinque panes, da mihi aut quidquid inveneris.

4 Et respondens sacerdos ad David, ait illi: Non habeo laicos panes ad manum, sed tantum panem sanctum: si mundi sunt pueri maxime à mulieribus:

5 Et respondit David sacerdoti, & dixit ei: Equidem, si de mulieribus agitur, continuimus nos ab heri & nudius tertius, quando egrediebamur, & fuerunt vasa puorum sancta: porro via hæc polluta est, sed & ipsa hodie sanctificabitur in vasis.

† Man. 12. 3. 6 † Dedit ergo ei sacerdos sanctificatum

panem: neque enim erat ibi panis, nisi tantum panes propositionis, qui sublatis fuerant à facie Domini, ut ponerentur panes calidi.

7 Erat autem ibi vir quidam de servis Saul, in die illa, intus in tabernaculo Domini: & nomen eius Doeg Idumæus, potentissimus pastorum Saul.

8 Dixit autem David ad Achimelech: Si habes hic ad manum hastam, aut gladium: quia gladium meum, & arma mea non tulī mecum: sermo enim regis urgebat.

9 Et dixit sacerdos: Ecce hic gladius Goliath Philisthæi, quem percussisti in Valle terebinthi, est involutus pallio post ephod: si istum vis tollere, tolle, neque enim hic est alius absque eo. Et ait David: Non est huic alter similis, da mihi eum.

10 Surrexit itaque David, & fugit in die illa à facie Saul: & venit ad Achis regem Geth:

11 Dixeruntque servi Achis ad eum cum vidissent David: Nunquid non iste est David rex terræ? nonne huic cantabant per choros, dicentes: † Percussit Saul mille, & David decem millia?

12 Posuit autem David sermones istos in corde suo, & extimuit valde à facie Achis regis Geth.

13 Et immutavit os suum coram eis, & collabebatur inter manus eorum, & impingebat in ostia portæ, defluebantque salivæ ejus in barbam.

14 Et ait Achis ad servos suos: Vidistis hominem insanum: quare adduxistis eum ad me?

15 An defunt nobis furiosi, quod introduxistis istum, ut fureret me prasente? hiccine ingredietur domum meam?

C A P V T XXII.

David plurimos ad se in speluncam Odollam suscipit: inde ad regem Moab proficiscitur: unde consilio Gad propheta in terram Iudæ revertitur. Saul vero omnes sacerdotes Nobe, præter Abiathar, quæ ad David confugit, per Doeg Idumæum jussis interimi.

1 Abiit ergo David inde, & fugit in speluncam Odollam. Quod cum audissent fratres ejus, & omnis domus patris ejus, descenderunt ad eum illuc.

2 Et convenerunt ad eum omnes, qui erant in angustia constituti, & oppressi ære alieno, & amaro animo: & factus est eorum princeps, fueruntque cum eo quasi quadringenti viri.

3 Et profectus est David inde in Maspha, quæ est Moab: & dixit ad regem Moab: Maneat, oro, pater meus & mater mea vobiscum, donec sciam quid faciat mihi Deus.

4 Et reliquit eos ante faciem regis Moab: manseruntque apud eum cunctis diebus, quibus David fuit in prasidio.

5 Dixitque Gad propheta ad David: Noli manere in prasidio, proficiscere, & vade in terram Iudæ. Et profectus est David, & venit in Calum Haret.

6 Et audivit Saul quod apparuisset David, & viri qui erant cum eo. Saul autem cum maneret in Gabaa, & esset in nemore, quod est in Rama, hastam manu tenens, cuncti

† Supra 18. 7. Eccli. 47. 7.

cunctique servi ejus circumstarent eum ;

7 Ait ad servos suos qui assistebant ei : Audite nunc filii semini : numquid omnibus vobis dabit filius Isai agros & vineas, & universos vos faciet tribunos, & centuriones ?

8 Quoniam conjurastis omnes adversum me, & non est qui mihi renuntiet, maxime cum & filius meus foedus inierit cum filio Isai : Non est qui vicem meam doleat ex vobis, nec qui annuntiet mihi, eo quod suscitaverit filius meus servum meum adversum me, insidiantem mihi usque hodie.

9 Respondens autem Doeg Idumæus, qui assistebat, & erat primus inter servos Saul, Vidi, inquit, filium Isai in Nobe, apud Achimelech filium Achitob sacerdotem.

10 Qui consuluit pro eo Dominum, & cibaria dedit ei : sed & gladium Goliath Philisthæi dedit illi.

11 Misit ergo rex ad accersendum Achimelech sacerdotem filium Achitob, & omnem domum patris ejus, sacerdotum qui erant in Nobe, qui universi venerunt ad regem.

12 Et ait Saul ad Achimelech : Audi fili Achitob. Qui respondit : Præsto sum Domine.

13 Dixitque ad eum Saul : Quare conjurastis adversum me, tu, & filius Isai, & dedisti ei panes & gladium, & consuluisti pro eo Deum, ut confurgeret adversum me, insidiator usque hodie permanens ?

14 Respondensque Achimelech regi, ait : Et quis in omnibus servis tuis, sicut David fidelis, & gener regis, & pergens ad imperium tuum, & gloriosus in domo tua ?

15 Num hodie coepi pro eo consulere Deum ? absit hoc à me : ne suspicetur rex adversum servum suum rem hujusmodi, in universa domo patris mei : non enim scivit servus tuus quidquam super hoc negotio, vel modicum vel grande.

16 Dixitque rex : Morte morieris Achimelech, tu, & omnis domus patris tui.

17 Et ait rex emissariis, qui circumstabant eum : Convertimini, & interficite sacerdotes Domini : nam manus eorum cum David est : scientes quod fugisset, & non indicaverunt mihi. Noluerunt autem servi regis extendere manus suas in sacerdotes Domini.

18 Et ait rex ad Doeg : Convertere tu, & irruere in sacerdotes. Conversusque Doeg Idumæus, irruit in sacerdotes, & trucidavit in die illa octogintaquinque viros vestitos ephod lineo.

19 Nobe autem civitatem sacerdotum percussit in ore gladii, viros & mulieres : & parvulos, & lactentes, bovemque & asinum, & ovem in ore gladii.

20 Evadens autem unus filius Achimelech, filii Achitob, cujus nomen erat Abiathar, fugit ad David.

21 Et annuntiavit ei quod occidisset Saul sacerdotes Domini.

22 Et ait David ad Abiathar : Sciebam in die illa, quod cum ibi esset Doeg Idumæus, proculdubio annuntiaret Sauli : ego sum reus omnium animarum patris tui.

23 Mane mecum, ne timeas : si quis qua-

fuerit animam meam, quæret & animam tuam, mecumque servaberis.

C A P V T XXIII.

Cum David Ceilam à Philisthæis liberasset, ut in manu Saul à viris Ceila traderetur, profugus in desertum Ziph prodiret à Ziphæis : fœdere autem inter David & Jonathan renovato, Saul eum persequitur, sed propter subitam Philisthæorum irruptionem liberatur.

1 ET annuntiaverunt David dicentes : Ecce Philisthæi oppugnant Ceilam, & diripiunt areas.

2 Consuluit ergo David Dominum, dicens : Num vadam, & percutiam Philisthæos istos ? Et ait Dominus ad David : Vade, & percuties Philisthæos, & Ceilam salvabis.

3 Et dixerunt viri, qui erant cum David, ad eum : Ecce nos hic in Iudæa consistentes timemus : quanto magis si ierimus in Ceilam adversum agmina Philisthinorum ?

4 Rursum ergo David consuluit Dominum. Qui respondens, ait ei : Surge, & vade in Ceilam : ego enim tradam Philisthæos in manu tua.

5 Abiit ergo David, & viri ejus, in Ceilam, & pugnavit adversum Philisthæos, & abegit jumenta eorum, & percussit eos plaga magna : & salvavit David habitatores Ceilæ.

6 Porro eo tempore, quo fugiebat Abiathar filius Achimelech ad David in Ceilam, ephod secum habens descenderat.

7 Nuntiatum est autem Sauli quod venisset David in Ceilam : & ait Saul : Tradidit eum Deus in manus meas, conclususque est, introgressus urbem in qua portæ & serræ sunt.

8 Et præcepit Saul omni populo ut ad pugnam descenderet in Ceilam : & obsideret David, & viros ejus.

9 Quod cum David relcisset, quia præpararet ei Saul clam malum, dixit ad Abiathar sacerdotem : Applica ephod.

10 Et ait David : Domine Deus Israël, audivit famam servus tuus, quod disponas Saul venire in Ceilam, ut evertat urbem propter me :

11 Si tradent me viri Ceilæ in manus ejus, & si descendet Saul, sicut audivit servus tuus ? Domine Deus Israël indica servo tuo. Et ait Dominus : Descendet.

12 Dixitque David : Si tradent me viri Ceilæ, & viros qui sunt mecum, in manus Saul ? Et dixit Dominus : Tradent.

13 Surrexit ergo David & viri ejus quasi sexcenti, & egressi de Ceila, huc atque illuc vagabantur incerti : nuntiatumque est Sauli quod fugisset David de Ceila, & salvatus esset : quam ob rem dissimulavit exire.

14 Morabatur autem David in deserto in locis firmissimis, mansitque in monte solitudinis Ziph, in monte opaco : quærebat eum tamen Saul cunctis diebus : & non tradidit eum Deus in manus ejus.

15 Et vidit David quod egressus esset Saul ut quæreret animam ejus. Porro David erat in deserto Ziph in silva.

16 Et surrexit Ionathas filius Saul, & abiit ad David in silvam, & confortavit eum.

vit manus ejus in Deo : dixitque ei :

17 Ne timeas : neque enim inveniet te manus Saul patris mei , & tu regnabis super Israel , & ego ero tibi secundus , sed & Saul pater meus scit hoc.

18 Percussit ergo interque scædus coram Domino : mansitque David in silva : Ionathas autem reversus est in domum suam.

† Infr. 26. 1. 19 † Ascenderunt autem Ziphæi ad Saul in Gabaa , dicentes : Nonne ecce David latitat apud nos in locis tutissimis silvæ , in colle Machila , quæ est ad dexteram deserti ?

20 Nunc ergo , sicut desideravit anima tua ut descenderes , descende : nostrum autem erit ut tradamus eum in manus regis.

21 Dixitque Saul : Benedicti vos à Domino , quia doluistis vicem meam.

22 Abite ergo , oro & diligentius præparate , & curiosius agite , & considerate locum ubi sit pes ejus , vel quis viderit eum ibi : recogitat eum de me , quod calide insidiet ei.

23 Considerate & videte omnia latibula ejus , in quibus absconditur : & revertimini ad me ad rem certam , ut vadam vobiscum , quod si etiam in terram se abstulerit , perscrutabor eum in cunctis millibus Iuda.

24 At illi surgentes abierunt in Ziph ante Saul : David autem & viri ejus erant in deserto Maon , in campestribus , ad dexteram Jesimon.

25 Ivit ergo Saul & socii ejus ad quærendum eum : & nuntiatus est David , statimque descendit ad petram , & versabatur in deserto Maon , quod cum audisset Saul , persecutus est David in deserto Maon.

26 Et ibat Saul ad latus montis ex parte una : David autem & viri ejus erant in latere montis ex parte altera : porro David desperabat se posse evadere à facie Saul : itaque Saul & viri ejus in modum coronæ cingebant David & viros ejus , ut caperent eos.

27 Et nuncius venit ad Saul , dicens : Festina , & veni , quoniam infuderunt se Philisthæi super terram.

28 Reversus est ergo Saul , desistens persequi David , & perrexit in occursum Philisthinorum , propter hoc vocaverunt locum illum , Petram dividentem.

C A P V T XXIV.

David in spelunca Engaddi latitans oram chlamydis Saul persequentis abscondit ; & ne occideretur ipsum liberavit : quare Saul culpam agnoscit , & sciens David regnaturum , suscepto ab ipso juramento de non exscindenda Saulis familia , & ei reconciliatur.

1 Ascendit ergo David inde : & habitavit in locis tutissimis Engaddi.

2 Cumque reversus esset Saul , postquam persecutus est Philisthæos , nuntiaverunt ei , dicentes : Ecce David in deserto est Engaddi.

3 Assumens ergo Saul tria millia electorum virorum ex omni Israel , perrexit ad investigandum David & viros ejus , etiam super abruptissimas petras , quæ solis ibi cibus pervia sunt.

4 Et venit ad caulas ovium , quæ se offerebant vianti , eratque ibi spelunca , quam ingressus est Saul , ut purgaret ventrem : porro David & viri ejus in interiore parte speluncæ latebant.

5 Et dixerunt servi David ad eum : Ecce dies , de qua locutus est Dominus ad te : Ego tradam tibi inimicum tuum , ut facias ei sicut placuerit in oculis tuis. Surrexit ergo David : & præcidit oram chlamydis Saul silenter.

6 Post hæc percussit cor suum David , eo quod abscondisset oram chlamydis Saul.

7 Dixitque ad viros suos : Propitius sit mihi Dominus , ne faciam hanc rem domino meo , christo Domini , ut mittam manum meam in eum , quia christus Domini est.

8 Et confregit David viros suos sermonibus , & non permisit eos ut confurgerent in Saul : porro Saul exurgens de spelunca , pergebat cæpto itinere.

9 Surrexit autem & David post eum : & egressus de spelunca , clamavit post tergum Saul , dicens : Domine mi rex. Et respexit Saul post se : & inclinans se David pronus in terram , adoravit.

10 Dixitque ad Saul : Quare audis verba hominum loquentium , David quærit malum adversum te ?

11 Ecce hodie viderunt oculi tui , quod tradiderit te Dominus in manu mea in spelunca : & cogitavi ut occiderem te , sed pepercit tibi oculus meus , dixi enim : Non extendam manum meam in dominum meum , quia christus Domini est.

12 Quin potius pater mi , vide & cognosce oram chlamydis tuæ in manu mea : quoniam cum præscinderem summitatem chlamydis tuæ , nolui extendere manum meam in te , animadvertite , & vide , quoniam non est in manu mea malum , neque iniquitas , neque peccavi in te : tu autem infidiaris animæ meæ ut auferas eam.

13 Iudicet Dominus inter me & te , & ulciscatur me Dominus ex te : manus autem mea non sit in te.

14 Sicut & in proverbio antiquo dicitur : AB IMPIIIS egredietur impietas : manus ergo mea non sit in te.

15 Quem persequeris , rex Israel ? quem persequeris ? canem mortuum persequeris , & pulicem unum.

16 Sit Dominus iudex , & iudicet inter me & te : & videat , & iudicet causam meam , & eruat me de manu tua.

17 Cum autem compleisset David loquens sermones hujusmodi ad Saul , dixit Saul : Numquid vox hæc tua est fili mi David ? Et levavit Saul vocem suam , & flevit :

18 Dixitque ad David : Iustior tu es quam ego : tu enim tribuisti mihi bona : ego autem reddidi tibi mala.

19 Et tu indicasti hodie quæ feceris mihi bona : quomodo tradiderit me Dominus in manum tuam , & non occideris me.

20 Quis enim cum invenerit inimicum suum , dimittet eum in via bona ? Sed Dominus reddat tibi vicissitudinem hanc , pro eo quod hodie operatus es in me.

21 Et nunc quia scio quod certissime regnabis

regnaturus sis, & habiturus in manu tua regnum Israël.

22 Iura mihi in Domino, ne deleas semen meum post me, neque auferas nomen meum de domo patris mei.

23 Et juravit David Sauli. Abiit ergo Saul in domum suam: & David & viri ejus ascenderunt ad tutiora loca.

C A P V T XXV.

*Mortuus Samuel plangitur; David Nabal vi-
tam neganti mortem minatus, egregia Abigail
oratione placatur, quam mortuo Nabal, in connu-
bium accipit, simul & Achinoam; Saul vero fi-
liam Michol Phaltis tradit.*

† Eccli.
46. 23.
Infra
28. 3.

1 **M**ortuus est autem Samuel, & con-
gregatus est universus Israel, &
planxerunt eum, & sepelierunt eum in do-
mo sua in Ramatha. Consurgensque Da-
vid descendit in desertum Pharan.

2 Erat autem vir quispiam in solitudine
Maon, & possessio ejus in Carmelo, & ho-
mo ille magnus nimis: erantque ei oves
tria millia, & mille capræ: & accidit ut
tonderetur grex ejus in Carmelo.

3 Nomen autem viri illius erat Nabal: &
nomen uxoris ejus Abigail, eratque mulier
illa prudentissima & speciosa: porro vir
ejus durus, & pessimus, & malitiosus: erat
autem de genere Caleb.

4 Cum ergo audisset David in deserto
quod tonderet Nabal gregem suum,

5 Misit decem juvenes, & dixit eis: Ascen-
dite in Carmelum, & venietis ad Nabal, &
salutabitis eum ex nomine meo pacifice.

6 Et dicetis: Sit fratribus meis, & tibi
pax, & domui tuæ pax, & omnibus, quæ-
cumquæ habes, sit pax.

7 Audiui quod tonderent pastores tui,
qui erant nobiscum in deserto: numquam
eis molesti fuimus, nec aliquando defuit
quidquam eis de grege, omni tempore quo
fuerunt nobiscum in Carmelo.

8 Interroga pueros tuos, & indicabunt
tibi. Nunc ergo inveniant pueri tui gra-
tiam in oculis tuis: in die enim bona ve-
nimus: quodcumque invenerit manus tua,
da servis tuis, & filio tuo David.

9 Cumque venissent pueri David, locuti
sunt ad Nabal omnia verba hæc ex nomine
David: & siluerunt.

10 Respondens autem Nabal pueris Da-
vid, ait: Quis est David? & quis est filius
Isai? hodie increverunt servi qui fugiunt
dominos suos.

11 Tollam ergo panes meos, & aquas
meas, & carnes pecorum, quæ occidi ton-
soribus meis, & dabo viris quos nescio
unde sint?

12 Regressi sunt itaque pueri David per
viam suam, & reversi venerunt, & nuncia-
verunt ei omnia verba quæ dixerat.

13 Tunc ait David pueris suis: Accinga-
tur unusquisque gladio suo. Et accincti
sunt singuli gladiis suis, accinctusque est &
David ense suo: & secuti sunt David quasi
quadringenti viri: porro ducenti reman-
serunt ad sarcinas.

14 Abigail autem uxori Nabal nunciavit
unus de pueris suis, dicens: Ecce David
misit nuncios de deserto, ut benedicerent

domino nostro, & averfatus est eos.

15 Homines isti, boni satis fuerunt no-
bis, & non molesti: nec quidquam aliquan-
do periiit omni tempore, quo fuimus con-
versati cum eis in deserto:

16 Pro muro erant nobis tam in nocte
quam in die, omnibus diebus quibus pavi-
mus apud eos greges.

17 Quam ob rem considera, & recogita
quid facias: quoniam completa est malitia
adversum virum tuum, & adversus domum
tuam, & ipse est filius Belial, ita ut ne-
mo possit ei loqui.

18 Festinavit igitur Abigail, & tulit du-
centos panes, & duos iures vini, & quin-
que arietes coctos, & quinque sata po-
lentæ, & centum ligaturas uvæ passæ, &
ducentas massas cāricarum, & posuit super
asinos:

19 Dixitque pueris suis: Præcedite me:
ecce ego post tergum sequar vos: viro au-
tem suo Nabal non indicavit.

20 Cum ergo ascendisset asinum, & des-
cenderet ad radices montis, David & viri
ejus descendebant in occursum ejus: qui-
bus & illa occurrit.

21 Et ait David: Vere frustra servavi
omnia quæ hujus erant in deserto, & non
periiit quidquam de cunctis quæ ad eum
pertinebant: & reddidit mihi malum pro
bono.

22 Hæc faciat Deus inimicis David, &
hæc addat, si reliquero de omnibus quæ
ad ipsum pertinent usque mane, iningen-
tem ad parietem.

23 Cum autem vidisset Abigail David,
festinavit, & descendit de asino, & procidit
coram David super faciem suam, & adora-
vit super terram.

24 Et cecidit ad pedes ejus, & dixit: In
me sit, domine mi, hæc iniquitas: loqua-
tur, obsecro, ancilla tua in auribus tuis:
& audi verba famulæ tuæ.

25 Ne ponat, oro, Dominus meus rex
cor suum super virum istum iniquum Na-
bal: quoniam secundum nomen suum stul-
tus est, & stultitia est cum eo: ego autem
ancilla tua non vidi pueros tuos, domine
mi, quos misisti.

26 Nunc ergo domine mi, vivit Domi-
nus, & vivit anima tua, qui prohibuit te
ne venires in sanguinem, & salvavit ma-
num tuam tibi, & nunc fiant sicut Nabal
inimici tui: & qui quærunt domino meo
malum.

27 Quapropter suscipe benedictionem
hanc, quam attulit ancilla tua tibi domi-
no meo: & da pueris qui sequuntur te do-
minum meum.

28 Aufer iniquitatem famulæ tuæ: fa-
ciens enim faciet Dominus tibi domino
meo domum fidelem, quia prælia Domini,
domine mi, tu præliaris: malitia ergo
non inveniatur in te omnibus diebus vi-
tæ tuæ.

29 Si enim surrexerit aliquando homo
persequens te, & quærens animam tuam,
erit anima domini mei custodita quasi
in fasciculo viventium, apud Dominum
Deum tuum: porro inimicorum tuorum

anima torabitur, quasi in impetu & circulo
tunde.

30 Cum ergo fecerit Dominus tibi domi-
no meo omnia quæ locutus est bona de te,
& constituerit te ducem super Israel,

31 Non erit tibi hoc in flagitium, & in
scrupulum cordis domino meo, quod effu-
deris sanguinem innoxium, aut ipse te ul-
tus fuerit: & cum benedixerit Dominus do-
mino meo, recordaberis ancillæ tuæ.

32 Tunc ait David ad Abigail: Benedictus
Dominus Deus Israel, qui misit hodie te in
occursum meum, & benedictam eloquium
tuum.

33 Et benedicta tu, quæ prohibuisti me
hodie ne irem ad sanguinem & ulciscerem
me manu mea.

34 Alioquin vivit Dominus Deus Israël,
qui prohibuit me, ne malum facerem tibi:
nisi cito venisses in occursum mihi, non
remansisset Nabal usque ad lucem matuti-
nam, ningens ad parietem.

35 Suscepit ergo David de manu ejus om-
nia quæ attulerat ei, dixitque ei: Vade pa-
cifice in domum tuam, ecce audivi vocem
tuam, & honoravi faciem tuam.

36 Venit autem Abigail ad Nabal: & ecce
erat ei convivium in domo ejus quasi con-
vivium regis, & cor Nabal jucundum: erat
enim ebrius nimis: & non indicavit ei ver-
bum pusillum aut grande usque mane.

37 Diluculo autem cum digressisset vinum
Nabal, indicavit ei uxor sua verba hæc, &
mortuum est cor ejus intrinsecus, & factus
est quasi lapis.

38 Cumque pertransissent decem dies,
percussit Dominus Nabal, & mortuus est.

39 Quod cum audisset David mortuum
Nabal, ait: Benedictus Dominus qui judi-
cavit causam opprobrii mei de manu Na-
bal, & servum suum custodivit à malo, &
malitiam Nabal reddidit Dominus in caput
eius. Misit ergo David, & locutus est ad
Abigail, ut sumeret eam sibi in uxorem.

40 Et venerunt pueri David ad Abigail in
Carmelum, & locuti sunt ad eam, dicentes.
David misit nos ad te, ut accipiat te sibi
in uxorem.

41 Quæ confurgens adoravit prona in
terram, & ait: Ecce tamula tua sit in ancil-
lam, ut lavet pedes servorum domini mei.

42 Et festinavit, & surrexit Abigail, & as-
cendit super asinum, & quinque puellæ
ierunt cum ea, pedesque ejus, & secuta
est nuncios David: & facta est illi uxor.

43 Sed & Achinoam accepit David de
Iezrael: & fuit utraque uxor ejus.

44 Saul autem dedit Michol filiam suam,
uxorem David, Phalti filio Laïs, qui erat
de Gallim.

CAPUT XXVI.

David iterum a Ziphais apud Saul proditor, & re-
fugium in deserto: Saul ab Abner filio Ner: quod ag-
noscent Saul, culpam facit, & servum suum David
revertitur in domum suam.

† Supr.
22. 12. ¶ Tunc venerunt Ziphai ad Saul in
Gaba, dicentes: Ecce, David abi-
egit in colle Machila, quæ est ex
deserto in montem.

¶ Tunc surrexit Saul, & descendit in desertum.

¶ Tunc Z. ph., & cum eo tria millia virorum
de electis Israel, in quaereret David in de-
serto Z. ph.

¶ Tunc castrametatus est Saul in Gaba Machila, quæ erat ex adverso solitudinis in
via: David autem habitabat in deserto. Vi-
dens autem quod venisset Saul post se in
desertum,

¶ Tunc Misit exploratores, & didicist quod illuc
venisset certissime.

¶ Tunc Surrexit David clam, & venit ad lo-
cum ubi erat Saul: cumque vidisset locum,
in quo dormiebat Saul, & Abner filius
Ner, princeps militie ejus, & Saul in do-
mientem in tentorio, & reliquum viros
per circuitum ejus,

¶ Tunc Ait David ad Achimelech Hethæum, &
Abisai filium Sarvæ, fratrem Joab, dicens:
Quis descendet mecum ad Saul in castra?
Dixitque Abisai: Ego descendam tecum.

¶ Tunc Venerunt ergo David & Abisai ad po-
pulum nocte, & invenerunt Saul jacentem
& dormientem in tentorio, & hastam fi-
xam in terra ad caput ejus: Abner autem
& populum dormientes in circuitu ejus.

¶ Tunc Dixitque Abisai ad David: Conclusit
Deus inimicum tuum hodie in manus tuas,
nunc ergo perfodiam eum lancea in terra,
semel, & secundo opus non erit.

¶ Tunc Et dixit David ad Abisai: Ne interficias
eum: quis enim extendet manum suam in
Christum Domini & innocens erit?

¶ Tunc Et dixit David: vivit Dominus quia
nisi Dominus percusserit eum, aut dies
ejus venerit ut moriatur, aut in prælum
descendens perierit:

¶ Tunc Propitius sit mihi Dominus ne ex-
tendat manum meam in Christum Domi-
ni: nunc igitur tolle hastam, quæ est ad
caput ejus, & scyphum aquæ, & abea ut.

¶ Tunc Tulit igitur David hastam, & scyphum
aquæ, qui erat ad caput Saul, & abie-
runt: & non erat quisquam qui videret,
& intelligeret, & evigilaret, sed omnes
dormiebant, quia sopor Domini irruerat
super eos.

¶ Tunc Cumque transisset David ex adverso,
& stetisset in vertice montis de longe, &
esset grande intervallum inter eos.

¶ Tunc Clamavit David ad populum, & ad
Abner filium Ner, dicens: Nonne responde-
bis Abner? Et respondens Abner, ait: Quæ
est tu, qui clamas, & inquietas regem?

¶ Tunc Et ait David ad Abner: Numquid non
vir tu es? & quis alius similis tui in Is-
rael? quare ergo non custodisti dominum
regem? ingressus est enim tuas de
turba, ut interficeret regem, domum
tuam.

¶ Tunc Non est bonum hoc, quod fecisti, vi-
vit Dominus, quoniam si non esset vox
vota, qui non custoditis dominum regem.
Christum Dominum, tunc esset vox
hastæ regis, & ultra te, quæ erat
ad caput ejus?

¶ Tunc Cognovit autem Saul vocem David,
& dixit: Numquid vox David hæc est?
¶ Tunc Ait David: Vox David est.

¶ Tunc Surrexit Saul, & clamavit ad
Abner, & ait: Quare non custodisti
dominum regem?

meus persequitur servum suum? Quid feci?
aut quod est valum in manu mea.

19 Nunc ergo audi oro, domine mi rex,
verba servi tui: Si Dominus merat te ad-
versum me, odoretur sacrificium, si autem
fili hominum, maledictum in conspectu
Domini: qui ejecerunt me hodie, ut non
habitarem in hereditate Domini, dicentes:
Vade, servi diis alienis.

20 Et nunc non effundatur sanguis meus
in terram coram Domino: quia egressus est
rex Israël ut quærat pulicem unum, sicut
persequitur perdix in montibus.

21 Et ait Saul: peccavi revertere fili mi
David: nequaquam enim ultra tibi malifa-
ciam, eo quod pretiosa fuerit anima mea in
oculis tuis hodie: apparet enim quod stulte
egerim, & ignoraverim multa nimis.

22 Et respondens David, ait: Ecce hasta
regis: transeat unus de pueris regis, & tol-
lat eam.

23 Dominus autem retribuet unicuique
secundum iustitiam suam, & fidem: tradi-
dit enim te Dominus hodie in manum
meam, & nolui extendere manum meam
in christum Domini.

24 Et sicut magnificata est anima tua ho-
die in oculis meis, sic magnificetur anima
mea in oculis Domini, & liberet me de
omni angustia.

25 Ait ergo Saul ad David: Benedictus
tu fili mi David: & quidem faciens facies,
& potens poteris. Abiit autem David in
viam suam, & Saul reversus est in locum
suum.

C A P V T XXVII.

*David inconstantia Saulis fidere non ausus,
apud Achis profugus, ab eorum Sicele obtinuit,
qua ex eo facta est in hereditatem regum Iuda, unde
puritas ex Amalecitis & vicinis locis agebat
prædas imponens regi Achis.*

1 **E**T ait David in corde suo: Aliquan-
do incidam una die in manum Saul
notum melius est ut fugiam, & salver in
terra Philistinorum, ut desperet Saul, ces-
setque me quærere in cunctis finibus Israël:
fugiam ergo manus ejus.

2 Et surrexit David, & abiit ipse, & sex-
centi viri cum eo, ad Achis filium Maach
regem Geth.

3 Et habitavit David cum Achis in
Geth, ipse & viri ejus; vir & domus ejus;
& David & duæ uxores ejus, Achinoam
Iezrahelitis, & Abigail uxor Nabai Car-
meli.

4 Et nuntiatum est Sauli quod fugisset
David in Geth, & non addidit ultra quære-
re eum.

5 Dixit autem David ad Achis: si inveni
gratiam in oculis tuis, detur mihi locus in
unam urbem regionis hujus, ut habitem illi:
cur enim manet servus tuus in civitate re-
gis tecum?

6 Dedit itaque ei Achis in die illa Sice-
leg propter quam causam facta est Siceleg
repu Iuda, usque in diem hunc.

7 Fuit autem caminus dierum, quibus ha-
bitavit David in regione Philistinorum,
quæ vocatur Geth.

8 Et ascendit David, & viri ejus, &

agebant prædas de Gessuri, & de Gerzi, &
de Amalecitis: hi enim pagi habitantur
in terra antiquitus, euntibus Surulque ad
terram Egypti.

9 Et percutiebat David omnem terram,
nec relinquebat viventem virum & mulie-
rem: tollensque oves, & boves, & asinos,
& camelos & vestes, revertebatur, & ve-
niebat ad Achis.

10 Dicebat autem ei Achis: In quem ir-
ruisti hodie? Respondebat David: Contra
meridiem Iudæ, & contra meridiem Iera-
meel, & contra meridiem Geth.

11 Virum & mulierem non vivificabat
David, nec adducebat in Geth, dicens: Ne
forte loquantur adversum nos: Hæc fecit
David: & hoc erat decretum illi omnibus
diebus quibus habitavit in regione Philis-
thinorum.

12 Credidit ergo Achis David, dicens:
Multa mala operatus est contra populum
suum Israël: erit igitur mihi servus sempi-
ternus.

C A P V T XXVIII.

*Philisthai omnia Saul armantur, ad quod bel-
lum David pollicetur fidem regi Achis, Saul, oc-
cisis Magis, Pythonissam consulit, suscitari jubent
Samuelem, a quo suam suorumque proximam mor-
tem didicit.*

1 **F**actum est autem in diebus illis, con-
gregaverunt Philisthiim agmina sua
ut præpararentur ad bellum contra Israël:
dixitque Achis ad David: Sciens nunc
scito, quoniam mecum egredieris in castris
tuis, & viri tui.

2 Dixitque David ad Achis: Nunc scies
quæ facturus es servus tuus. Et ait Achis ad
David: Et ego custodem capitis mei po-
nam te cunctis diebus.

3 **†** Samuel autem mortuus est, planxit-
que eum omnis Israël, & sepelierunt eum
in Ramatha urbe sua. Et Saul abstulit ma-
gos & hariolos de terra.

4 Congregatique sunt Philisthiim, & ve-
nerunt, & castrametati sunt in Sunam: con-
gregavit autem & Saul universum Israël, &
venit in Gelboe.

5 Et vidit Saul castra Philisthiim, & ti-
muit, & expavit cor ejus nimis.

6 Consuluitque Dominum, & non res-
pondit ei, neque per somnia: neque per
sacerdotes, neque per prophetas.

7 Dixitque Saul servis suis: Quærite mihi
mulierem habentem **†** pythonem, & vadam
ad eam, & sciscitabor per illam. Et dixe-
runt servi ejus ad eum: Est mulier pytho-
nem habens in Endor.

8 Mutavit ergo habitum suum, vestitus-
que est aliis vestimentis, & abiit ipse, &
duo viri cum eo, veneruntque ad mulierem
nocte, & ait illi: Divina mihi in pythone:
& suscita mihi quem disero tibi.

9 **†** Tunc mulier ad eum: Ecce, in nocte
quanta fecerit Saul, & quo nolo tolerare
magos & hariolos de terra, quare ergo in-
sidias ariste meæ ut occidas?

10 Et juravit Saul in Domino, dicens:
Vivit Dominus, quia non eveniet tibi quicquam
malum propter hanc rem.

11 **†** Tuncque ei mulier: Quem suscitabo

N 8

† Sup.
25.1.
Eccl.
44.23

† Levi
20.27.
Deut.
18.11
Matth.
10.16

tibi : Qui ait : Samuellem mihi suscita.

12 Cum autem videret mulier Samuellem, exclamavit voce magna & dixit ad Saul : Quia impotuit mihi. Tu es enim Saul.

13 Dixitque ei rex : Noli timere : quid vidisti ? Et ait mulier ad Saul : Deos vidi ascendentes de terra.

14 Dixitque ei : Qualis est forma ejus : Quia ait : Vir senex, albens, & ipse amictus est pallio. Et intellexit Saul quod Samuel esset, & inclinavit se super faciem suam in terra, & adoravit.

15 Dixit autem Samuel ad Saul : Quare inquietasti me ut suscitarem ? Et ait Saul : Coarctor nimis : siquidem Philisthiim pugnant adversum me, & Deus recessit a me, & exaudire me noluit, neque in manu prophetarum, neque per somnia : vocavi ergo te, ut ostenderes mihi quid faciam.

16 Et ait Samuel : Quid interrogas me, cum Dominus recesserit a te, & transierit ad amulum tuum ?

17 Faciet enim tibi Dominus sicut locutus est in manu mea, & scindet regnum tuum de manu tua, & dabit illud proximo tuo David :

18 Quia non obedisti voci Domini, neque fecisti iram furoris ejus in Amalec, idcirco quod pateris, fecit tibi Dominus hodie.

19 Et dabit Dominus etiam Israël tecum in manus Philisthiim : cras autem tu & filii tui tecum eritis : sed & castra Israël tradet Dominus in manus Philisthiim.

20 Statimque Saul cecidit porrectus in terra : mestimuerat enim verba Samuelis, & robur non erat in eo, quia non comederat panem tota die illa.

21 Ingressa est itaque mulier illa ad Saul, (conturbatus enim erat valde) dixitque ad eum : Ecce obedivit ancilla tua voci tuæ & posuit animam meam in manu mea : & audiui sermones tuos, quos locutus es ad me.

22 Nunc igitur audi & tu vocem ancillæ tuæ, & ponam coram te buccellam panis, ut comedens convalescas, & possis iter agere.

23 Qui renuit : & ait : Non comedam. Coegerunt autem eum servi sui & mulier, & tandem audita voce eorum surrexit de terra, & sedit super lectum.

24 Mulier autem illa habebat vitulum pascualem in domo, & festinavit, & occidit eum, tollensque farinam, miscevit eam, & coxit azyma,

25 Et posuit ante Saul & ante servos ejus. Qui cum comedisent, surrexerunt, & ambulaverunt per totam noctem illam.

C A P V T XXIX

David cum Philisthiim adversus Israël proficisceretur, remittitur, quia metuebant principes ne in praelio fieret ipsis adversarius, jubeturque in Siceleg reverti.

1 Congregata sunt ergo Philisthiim universa agmina in Aphec : sed & Israël castrametatus est super fontem, qui erat in Iezrahel.

2 Et sarapæ quidem Philisthiim incedebant in centuriis & millibus : David autem & viri ejus erant in novissimo agmine cum Achis.

3 Dixeruntque Principes Philisthiim ad Achis : Quid tibi volumus ? Et ait Achis ad principes Philisthiim : Nunc pro oratis David, qui fuit servus Saul, regis Israël, & est apud me mulus debus, & laonis, & non inveni in eo quidquam, ex die qua transfugit ad me, usque adhuc hanc ?

4 Et irati sunt autem adversus eum principes Philisthiim, & dixerunt ei : Revertatur vir iste, & sedeat in loco suo, in quo constitisti eum, & non descendat nobiscum in prælium, ne fiat nobis advertarius, cum prælari cœperimus : quomodo enim aliter poterit placare dominum suum, nisi in capitibus nostris ?

5 Nonne iste est David, cui cantabant in choris, dicentes : Percussit Saul in millibus suis, & David in decem millibus suis ?

6 Vocavit ergo Achis David, & ait ei : Vivit Dominus, quia rectus es tu, & bonus in conspectu meo : & exiis tuus, & introitus tuus tecum est in castris : & non inveni in te quidquam mali, ex die qua venisti ad me, usque in diem hanc : sed sarapæ non places.

7 Revertere ergo, & vade in pacem, & non offendas oculos saraparum Philisthiim.

8 Dixitque David ad Achis : Quid enim feci, & quid invenisti in me servo tuo, a die qua fui in conspectu tuo usque in diem hanc, ut non veniam, & pugnem contra inimicos domini mei regis ?

9 Respondens autem Achis, locutus est ad David : Scio quia bonus es tu in oculis meis, sicut Angelus Dei : sed principes Philisthiimorum dixerunt : Non ascendet nobiscum in prælium.

10 Igitur consurge mane tu, & servi domini tui, qui venerunt tecum : & cum de nocte surrexeritis, & cœperit diluescere, pergit.

11 Surrexit itaque de nocte David ipse & viri ejus, ut proficiscerentur mane, & reverterentur ad terram Philisthiim : Philisthiim autem ascenderunt in Iezrahel.

C A P V T XXX

Absente cum suis Davide, Amaleciti Siceleg incendebant ablata prada, quos David persequens occidit, recessa prada, quam singulis sociis ex equo divisit, etiam iis qui ad sarcinas lisi remanserant.

1 Cumque venissent David & viri ejus in Siceleg die tertia, Amaleciti impetum fecerant ex parte australi in Siceleg, & percusserant Siceleg, & succenderant eam igni.

2 Et captivas duxerant mulieres ex ea, a minimo usque ad magnum : & non interfecerant quemquam, sed secum duxerant, & pergebant itinere suo.

3 Cum ergo venissent David & viri ejus ad civitatem, & invenissent eam succensam igni, & uxores suas, & filios suos, & filias ductas esse captivas.

4 Levaverunt David & populus qui erat cum eo voces suas, & plauerunt donec deficerent in eis lacrye.

5 Siquidem & duæ uxores David captivæ ductæ fuerant, Abinoam Iezrahelites, & Abigail uxor Nabal Camelitis.

6 Et confitetur ei David valde : volabat enim cum populus lapidare , quia anara erat anima eius : quique vir super filiis suis & filiabus : confortatus est autem David in Domino Deo suo.

7 Et ait ad Abiathar sacerdotem filium Abimelech : Applica ad me ephod. Et applicavit Abiathar ephod ad David ,

8 Et confortatus David Dominum , dicens : Persequar latrunculos hos , & comprehendam eos , an non ? Dixitque ei Dominus : Persequere : atque dubio enim comprehendes eos , & excuties pradam.

9 Absit ergo David ipse , & sexcenti viri qui erant cum eo , & venerunt usque ad torrentem Besor : & lassissimi fuerunt.

10 Persecutus est autem David ipse , & quadringenti viri : subsisterant enim ducem , qui lassissimi sine non poterant torrentem Besor.

11 Et venerunt viri Ægyptium in agro , & adduxerunt eum ad David : dederuntque ei panem ut comederet , & biberet aquam.

12 Sed & fragmen massæ caricatum , & duas ligaturas vine passæ. Quæ cum comedisset , reversus est spiritus ejus , & refocillatus est : non enim comederat panem , neque biberat aquam , tribus diebus & tribus noctibus.

13 Dixit itaque ei David : Cujuses tu ? vel unde ? & quid pergis ? Qui ait : Puer Ægyptius ego sum , servus viri Amalecitarum : dereliquit autem me dominus meus , quia ægrotare coepi nudius tertius.

14 Si quidem nos erupimus ad australem partem Gerethi , & contra Iudam , & ad meridiem Caleb , & Siceleg succendimus igni.

15 Dixitque ei David : Potes me ducere ad cuneum istum ? Qui ait : Iura mihi per Deum quod non occidas me , & non tradas me in manus domini mei , & ego ducam te ad cuneum istum. Et juravit ei David.

16 Qui cum duxisset eum , ecce illi discumbabant super faciem universæ terræ comedentes & bibentes , & quasi festum celebrantes diem , pro cuncta præda , & spoliis quæ ceperant de terra Philisthiim , & de terra Iuda.

17 Et percussit eos David à vespere usque ad vespertinam alterius diei , & non evasit ex eis quisquam , nisi quadringenti viri adolescentes , qui ascenderant camelos , & fugerant.

18 Eruit ergo David omnia quæ tulerant Amalecitarum , & duas uxores suas eruit.

19 Nec defuit quidquam à patre usque ad matrem , tam de filiis , quam de filiabus , & de spoliis , & quæcumque rapuerant , omnia reduxit David.

20 Et tulit universos greges & armenta , & inivit in eam pacem suam : Dixeruntque : Hæc est pax tua David.

21 Venit autem David ad ducentos viros , qui lassissimi fuerant , nec qui poterant David : & iustitiam eos iussit in torrente Besor : quod egisset cum eis cum David , & populo qui erat cum eo. Accedens autem David ad eos , & inivit eos pacem.

22 Responditque omnis vir petens & largus de viis quæ erant cum David ,

Dixit : Quia non venerunt nobiscum , non dabimus eis quidquam de præda , quam erubuit : sed sufficiat unicuique uxor sua & filii : quoscumque acceperit , recedant.

23 Dixit autem David : Non sic facietis fratres mei , de his quæ tradidit nobis Dominus , & custodivit nos , & dedit latrunculos , qui eruperant adversum nos , in manus nostras :

24 Nec audiet vos quisquam super sermone hoc , æqua enim pars erit descendentis ad prælium , & remanentis ad sarcinas , & similiter dividenti.

25 Et factum est hoc ex die illa , & deinceps constitutum & præfinitum , & quasi lex in Israel usque in diem hanc.

26 Venit ergo David in Siceleg , & misit dona de præda senioribus Iuda proximis suis , dicens : Accipite benedictionem de præda hostium Domini :

27 His , qui erant in Bethel , & qui in Ramoth ad meridiem , & qui in Iether ,

28 Et qui in Aroër , & qui in Sepharoth , & qui in Esthamo ,

29 Et qui in Rachal , & qui in urbibus Ierameel , & qui in urbibus Ceni ,

30 Et qui in Arama , & qui in lacu Asan , & qui in Athach.

31 Et qui in Hebron , & reliquis qui erant in his locis , in quibus commoratus fuerat David ipse , & viri ejus.

C A P V T XXXI.

Saul, cum filiis in pugna cæsi, corpus, inuncto capite, in muro Bethsan suspenditur, armaque ejus in templo Ashtaroth: viri autem tabes, ablatis Saul ac filiorum ejus corporibus, juxta tabes ea sepeliorum.

1 Philisthiim autem pugnabant adversum Israel & fugerunt viri Israel ante faciem Philisthiim , & ceciderunt interfecti in monte Gelboë.

2 Irrueruntque Philisthiim in Saul , & in filios ejus , & percusserunt Jonathan , & Abinadab , & Melchisua , filios Saul ,

3 Totumque pondus prælii versum est in Saul , & consecuti sunt eum viri sagittarii , & vulneratus est vehementer à sagittariis.

4 Dixitque Saul ad armigerum suum : Evagina gladium tuum , & percute me : ne forte veniant incircumcisi isti , & interficiant me , illudentes mihi. Et noluit armiger ejus : fuerat enim nimio terrore perterritus , arripuit itaque Saul gladium , & inivit super eum.

5 Quod cum vidisset armiger ejus , videlicet quod mortuus esset Saul , inivit etiam ipse super gladium suum , & mortuus est cum eo.

6 Mortuus est ergo Saul , & tres filii ejus , & armiger illius , & universi viri ejus in die illa pariter.

7 Videntes autem viri Israel , qui erant trans vallem , & trans Jordanem , quod fugisset viri Israelitæ , & quod mortuus esset Saul , & filii ejus , reliquerunt civitates suas , & fugerunt : veneruntque Philisthiim , & habitaverunt ibi.

8 Facta autem die altera , venerunt Philisthiim , & spoliaverunt interfectos , & iuxta

perunt Saul, & tres filios ejus jacentes in
nemore Gelboë.

9 Et praeciderunt caput Saul, & spoliave-
runt eum armis: & miserunt in terram Phi-
listhiarum per cucutum, ut annuntiaretur
in templo idolorum, & in populis.

10 Et posuerunt arma ejus in templo Asa-
roth, corpus vero ejus suspenderunt in
muro Bethsan.

† 2. 11 Quod cum audissent habitatores
labes Galaad, quaecumque fecerant Philis-
thim, Saul,

12 Surrexerunt omnes viri fortissimi, &
ambulaverunt tota nocte, & tulerunt cada-
ver Saul, & cadavera filiorum ejus, de muro
Bethsan: veneruntque Iabes Galaad, &
combusserunt ea ibi:

13 Et tulerunt ossa eorum, & sepelie-
runt in nemore Iabes, & jejunaverunt se-
ptem diebus.

LIBER II.

SAMVELIS;

Quem nos

SECUNDVM REGVM

DICIMVS.

CAPVT PRIMVM.

*David occiso nuncio, qui se Saulem occidisse
dicebat, scissis vestibus deflet eum cum ceteris
occis, jejunans ac precipiens ut filios Iuda do-
cerent arcum.*

† 1 Factum est autem, postquam mor-
uus est Saul, ut David reverteretur
à caele Amalec, & maneret in Si-
celeg duos dies.

2 In die autem tertia apparuit homo ve-
niens de castris Saul, veste confecta, & pul-
vere conspersus capite: & ut venit ad David,
cecidit super faciem suam, & adoravit.

3 Dixi que ad eum David: Unde venis?
Qui ait ad eum: De castris Israël fugi.

4 Et dixit ad eum David: Quod est ver-
bum quod factum est? Indica mihi. Qui ait:
Fugit populus ex prælio, & multi conuen-
tes è populo mortui sunt: sed & Saul &
Jonathan filius ejus interierunt.

5 Dixitque David ad adolescentem, qui
nuntiabat ei: Unde scis quia mortuus est
Saul, & Jonathan filius ejus?

6 Et ait adolescens, qui nuntiabat ei: Casu
veni in montem Gelboë, & Saul incumben-
bat super hastam suam: porro currus &
equites appropinquabant ei,

7 Et conversus post tergum suum, vi-
densque me vocavit. Cui cum respondis-
sem: Adhuc:

8 Dixit mihi: Quisnam es tu? Et aio ad
eum: Amalecites ego sum.

9 Et loquutus est mihi: Sta super me & in-
terfice me: quoniam tenent me a gutture, &
adhuc tora anima mea in me est.

10 Et antequam super eum, occidi illum: scie-
bam enim quod vivere non poterat post
ignem: & tui diadema quod erat in capi-

te ejus & armillam de brachio illius, & at-
tuli ad te dominum meum huc.

11 Apprehendens autem David vesti-
menta tua scidit, & omnesque viri qui erant
cum eo,

† 12 Et planxerunt, & fleverunt, & jeju-
naverunt usque ad vespertinam, super Saul, &
super Jonathan filium ejus, & super popu-
lum Domini, & super domum Israël, eo
quod corruissent gladio.

13 Dixitque David ad juvenem qui nun-
ciaverat ei: Unde es tu? Qui respondit: Fi-
lius hominis adventæ Amalecites ego sum.

14 Et ait cum David: Quare non ti-
misti mittere manum tuam ut occideres
Christum Domini?

15 Vocansque David unum de pueris suis,
ait: Accedens irruere in eum. Qui percussit
illum, & mortuus est.

† 16 Et ait ad eum David: Sanguis tuus su-
per caput tuum, os enim tuum locutus est
adversum te, dicens: Ego interfeci Chri-
stum Domini.

17 Planxit autem David planctum hu-
jusmodi super Saul, & super Jonathan
filium ejus,

(18 Et præcepit ut docerent filios Iuda
arcum, sicut scriptum est in libro iustorum.)
Et ait: Considera Israël, pro his qui mortui
sunt super excelsa tua vulnerati.

19 Inclui, Israël, super montes tuos
interfecti sunt: quo modo ceciderunt
fortes?

20 Nolite annunciare in Geth, neque an-
nuncietis in compitis Ascalonis: ne forte
latentur filiae Philisthim, ne exultent filiae
incircumcisorum.

21 Montes Gelboë, nec ros nec pluvia ve-
niant super vos, neque sint agri primitiarum:
quia ibi abjectus est clypeus fortium, cly-
peus Saul, quasi non esset unctus oleo.

† 22 A sanguine interfectorum, ab adipe
fortium, sagitta Jonathan nunquam rediit
retorsum, & gladius Saul non est reversus
inanis.

23 Saul & Jonathan amabiles, & decori in
vita sua, in morte quoque non sunt divisi:
aquilæ velociore, leonibus fortiores.

24 Filiae Israël super Saul flete, qui vestie-
bat vos coccino in deliciis, qui præbebat
ornamenta aurea cultui vestro.

25 Quomodo ceciderunt fortes in præ-
lio? Jonathan in excelsis tuis occisus est?

26 Doleo super te frater mi Jonathan de-
core nimis, & amabilis super amorem mu-
lierum. Sicut mater unicum amat filium
suum, ita ego te diligebam.

27 Quo modo ceciderunt robusti, & pe-
rierunt arma bellica?

CAPVT II.

*David Dei oraculo iussus ascendere in Hebron,
ibi super Iuda in regem undus, viros Iabes Galaad
ob Saulis sepulchrum commendat: Iabes vero a
rege super Israel nullis gravem peperit senten-
tiam ac pugnam inter utrumque domum.*

† 1 Gitur post hæc consuluit David Do-
minum, dicens: Num ascendam in
Iudam de civitatibus Iuda? Et ait Dominus
ad eum: Ascende. Dixitque David: Quo as-
cendam? Et respondit ei: In Hebron.

2 Ascendit

1 Psal-
14.
15.

2 Ascendit ergo David, & dux uxores eius, & heredes Izraelites, & Abigail uxor Nabal Carmeli.

3 Sed & viros qui erant cum eo, duxit David super eos cum domo sua: & manserunt in oppidis Hebron.

† 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

4 † Veneruntque viri Iuda, & unxerunt ibi David, ut remaneret super Domum Iuda. Et nunciatum est David, quod viri Iabes Galaad sepelessent Saul.

5 Misit ergo David nuncios ad viros Iabes Galaad, dicensque ad eos: Benedicti vos Domino, qui fecistis misericordiam hanc cum domino vestro Saul, & sepelissetis eum.

6 Et nunc retribuet vobis quidem Dñs misericordiam & veritatem: sed & ego reddam gratiam, eo quod fecistis verbum istud.

7 Confortentur manus vestrae, & estote filii fortitudinis: licet enim mortuus sit Dominus vester Saul, tamen me unxit dominus Iuda in regem sibi.

8 Abner autem filius Ner, princeps exercitus Saul, tulit Isboseth filium Saul, & circumduxit eum per castra,

9 Regemque constituit super Galaad & super Gessuri & super Izrael, & super Ephraim, & super Benjamin, & super Israhel universum.

10 Quadraginta annorum erat Isboseth filius Saul, cum regnare cepisset super Israhel, & duobus annis regnavit: sola autem domus Iuda sequitur David.

11 Et fuit numerus dierum, quos commemoratus est David, in petans in Hebron super domum Iuda, septem annorum & sex mensium.

12 Egressusque est Abner filius Ner, & pueri Isboseth filii Saul, de castris in Gabaon.

13 Porro Ioab filius Sarviae & pueri David egressi sunt & occurrerunt eis iuxta piscinam Gabaon. Et cum in unum convenissent, è regione sederunt: hi ex una parte piscinae, & illi ex altera.

14 Dixitque Abner ad Ioab: Surgant pueri, & ludant coram nobis. Et respondit Ioab: Surgant.

15 Surrexerunt ergo & transierunt numero duodecim de Benjamin, ex parte Isboseth filii Saul, & duodecim de pueris David.

16 Apprehensaque unusquisque capite comparis sui, defixit gladio in latus contrarium, & ceciderunt simul: vocatumque est nomen loci illius: Ager robustorum, in Gabaon.

17 Et ortum est bellum durum satis in die illa: ceciditque est Abner, & viri Israhel, à parte David.

18 Tunc autem ibi tres filii Sarviae Ioab, & Abisai, & Asael: porro Asael cursor velocissimus fuit, quasi unus de capreis quæ morantur in silvis.

19 Post quem cecidit autem Asael Abner: & non decessit, sed ad dexteram neque ad sinistram omnino perierat per eum Abner.

20 Respexitque Abner post mortem suam, & ait: Tunc es Asael? Qui respondit: Ego sum.

21 Dixitque ei Abner: Vade ad dexteram, & ad sinistram, & apprehende

unum de adolescentibus, & tolle tibi sponsam eius. Noluit autem Asael manere quia urgeret eum.

22 Rursumque locutus est Abner ad Asael: Recede, noli me sequi, ne compellar contedere te in terram, & vivere non potero: faciem meam ad Ioab fratrem tuum.

23 Qui audire contempsit, & noluit declinare: percussit ergo eum Abner aversa hasta in inguine, & transfodit, & mortuus est in eodem loco: nonneque qui transibant per locum illum in quo ceciderat Asael, & mortuus erat, sui fidebant.

24 Persequentibus autem Ioab & Abisai fugientem Abner, sol occubuit: & venerunt usque ad collem aquæductus, qui est ex adverso vallis iherosolymitici in Gabaon.

25 Congregatique sunt filii Benjamin ad Abner: & conglobati in unum Cineum, steterunt in summitate tumuli unius.

26 Et clamavit Abner ad Ioab, & ait: Num usque ad internecionem tuus in uero delaviet? an ignoras quod periculosa sit desperatio? usquequo non dicis populo ut omittat persequi fratres suos?

27 Et ait Ioab: Vivit Dominus, si locutus fuisset, nane recessisset populus persequens fratrem suum.

28 Insonuit ergo Ioab Buccina, & stetit omnis exercitus, nec persecuti sunt ultra Israhel, neque iniere certamen.

29 Abner autem & viri ejus abierunt per campum, tota nocte illa & transierunt Jordandem: & lustrata omni Beth horon venerunt ad castra.

30 Porro Ioab reversus, omisso Abner, congregavit omnem populum: & defuerunt de pueris David decem & novem viri excepto Asaele.

31 Servi autem David percusserunt de Benjamin, & de viris qui erant cum Abner, trecentos sexaginta, qui & mortui sunt.

32 Tuleruntque Asael, & sepelierunt eum in sepulchro patris sui in Bethlechem: & ambulaverunt tota nocte Ioab, & viri qui erant cum eo, & in ipso crepusculo pervenerunt in Hebron.

C A P V T III.

Abner reprehensus ob concubinam iratus regi Isboseth, sedus init cum David, & rediit ad Michal, dum congregaret Israelitas ad David, & cecidit à Ioab, cui David iratus amore defuit Abner.

1 Facta est ergo longa concertatio inter domum Saul, & inter domum David: David proficiscens, & semper se ipso robustior, domus autem Saul decrescens quotidie.

2 † Nati que sunt filii David in Hebron: † 1. fuitque primogenitus ejus Amnon de Achinoam Izraelitide. † 2. 3. 4.

3 Et post eum Cheleab de Abigail uxore Nabal Carmeli: porro tertius Absalom, filius Macha filiae Thola ai regis Gessuri.

4 Quartus autem Adonias, filius Haggith: & quintus Saphathia, filius Abital.

5 Sextus quoque Iethaam, de Eglâ uxore David: huius nati sunt David in Hebron.

6 Cum ergo esset praelium inter domum Saul & domum David, Abner filius Ner regis domum Saul.

7 Erat autem Saul concubina nomine Rishpha, huiusmodi. Dixitque Isobab ad Abner:

8 Quare ingressus es ad concubinam patris mei? Qui iratus nimis propter verba istiusmodi ait: Nunquid caput canis ego sum? Aut certe Iudeus hodie, qui etiam in inferi condiam super domum Saul patris tui, & super fratres & proximos eius, & non tradidi in manus David, & tu requisisti in me quod laqueus pro muliere hominis?

9 Fac faciat Deus Abner, & hæc addat ei, nisi quod modo iuravit Dominus David, sic faciam cum eo.

10 Ut transferatur regnum de domo Saul, & elevetur thronus David super Israël, & super Iudam, à Dan usque Bersabee.

11 Et non potuit respondere ei quidquam, quia metuabat illum.

12 Misit ergo Abner nuncios ad David pro se dicentes: Cujus est terra? Et ut loqueretur ei: Fac mecum amicitias, & erit iratus mecum, & reducam ad te universum Israël.

13 Qui ait: Optime: ego facio tecum amicitias: sed unam rem peto à te, dicens: Non videbis faciem meam, antequam adduxeris Michol filiam Saul: & sic venies, & videbis me.

14 Misit autem David nuncios ad Isobab filium Saul, dicens: + Redde uxorem meam Michol, quam despondi mihi centum præputiis Philistinum.

15 Misit ergo Isobab & tulit eam à viro suo Phaliel, filio Iais.

16 Sequēbaturque eam vir suus, plorans usque Bahurim: & dixit ad eum Abner: Vade, & revertere. Qui reversus est.

17 Sermonem quoque inulit Abner ad seniores Israël, dicens: Tam heri quam nudius tertius quærebatis David ut regnaret super vos.

18 Nunc ergo facite: quoniam Dominus locutus est ad David, dicens: In manu servi mei David salvabo populum meum Israël de manu Philistinum, & omnium inimicorum eius.

19 Locutus est autem Abner etiam ad Benjamin. Erabiit ut loqueretur ad David in Hebron, omnia quæ placuerant Israël & universo Benjamin.

20 Venitque ad David in Hebron cum viginti viris: & fecit David Abner & viris eius qui venerant cum eo, convivium.

21 Et dixit Abner ad David: Surgam, ut congregem ad te dominum meum regem omnem Israël, & ineam tecum socius, & imperes omnibus; sicut desiderat anima tua. Cum ergo deduxisset David Abner, & ille esset in pace,

22 Statim pueri David & Ioab venerunt, & cum latronibus, cum præda magna nimis: Abner autem non erat cum David in Hebron, quia iam dimiserat eum, & profectus fuerat in pace.

23 Et Ioab, & omnis exercitus qui erat cum eo, postea venerunt: nuntiavitque Ioab à narratibus. Venit Abner filius Ner ad regem, & dimisit eum, & abiit in pace.

24 Feinerillas est Ioab ad regem, & ait: Quid fecisti? Ecce venit Abner ad te, quare dimisit eum, & abierit in pacem?

25 Ignoras Abner filium Ner, quoniam ad hoc venit ad te, ut deciperet te, & ut esset eximium tuum & in totum tuum, & tolleret omnia quæ agis?

26 Iressus itaque Ioab à David, misit nuncios post Abner, & reducit eum à cisterna Sira, ignorante David.

27 Cumque redisset Abner in Hebron, fecit adduxit eum Ioab ad medium portæ, ut loqueretur ei, in dolo: & percussit illum ibi in inguine: & mortuus est in ultionem sanguinis Asael fratris eius.

28 Quod cum audisset David rem jam gestam, ait: Mendax ego sum, & regnum meum, apud Dominum, usque in sempiternum, à sanguine Abner filii Ner;

29 Et veniat super caput Ioab, & super omnem domum patris eius: nec deficiat de domo Ioab fluxum seminis castitens, & leprosus, & tenens fenum, & cadens gladio, & indigens pane.

30 Igitur Ioab & Abisai frater eius interfecerunt Abner, eo quod occidisset Asael fratrem eorum in Gabon, in prælio.

31 Dixit autem David ab Ioab, & ad omnem populum, qui erat cum eo: Scindite vestimenta vestra, & a cingimini saccis, & plangite ante exequias Abner. Porro rex David sequebatur feretrum.

32 Cumque sepelissent Abner in Hebron, levavit rex David vocem suam, & flevit super tumulum Abner: flevit autem & omnis populus.

33 Plangensque rex & lugens Abner, ait: Nequaquam ut mori solent ignavi, mortuus est Abner.

34 Manus iuxta ligatæ non sunt, & pedes tui non sunt conpedibus aggravati, sed sicut solent cadere coram filiis iniquitatis, sic corruisti. Congeminansque omnis populus flevit super eum.

35 Cumque venisset universa multitudo cibum capere cum David, clara adhuc die iuravit David, dicens: Hæc faciat mihi Deus, & hæc addat, si ante occasum solis gustavero panem vel aliud quidquam.

36 Omnisque populus audivit, & placuerunt eis cuncta quæ fecit rex in conspectu totius populi.

37 Et cognovit omne vulgus & universus Israël in die illa, quoniam non actum fuisset à rege ut occideretur Abner filius Ner.

38 Dixit quoque rex ad servos suos: Num ignoratis quoniam princeps & maximus cecidit hodie in Israël?

39 Ego autem adhuc delicatus, & infirmus rex: porro viri isti filii Sauris durissimi mihi, retribuatur Dominus facienti malum iuxta malitiam suam.

CAPUT IV.

Bana & Rechab militum præfati caput Ioseph, quem duxerunt occiderunt, ad David venerunt, quæ pro mercede eis darentur.

1 Vidit autem Isobab filius Saul, quod cecidisset Abner in Hebron: & dolensque erat manus eius, omni fere Israël perturbatus est.

in manus meas? Qui respondit, Non ascen-
das contra eos, sed gyra post tergum eo-
rum, & venies ad eos ex adverso pyrorum.

24 Et cum audieris sonitum gradientis in
cacumine pyrorum, tunc inibis praelium:
quia tunc egredietur Dominus ante faciem
tuam, ut percutiat castra Philistinum.

25 Factum itaque David sicut præceperat ei
Dominus, & percussit Philistinum, de Ga-
baa, usque dum venias Gezer.

C A P V T V I.

*Reverente David arcam a domo Abinadab,
ubi a Domino occisus est quod illam attigisset,
quare eam in domo Obededom reliquit: postmodum
vero in Ierusalem reducens, et ante eam ladens,
a Michol uxore videtur: in cuius prænam nunquam
sola dinceps peperit.*

1 **C**ongregavit autem rursum David
homines electos ex Israël triginta
millia.

2 Surrexitque David, & abiit, & uni-
versus populus qui erat cum eo de viris Iu-
da, ut adducerent arcam Dei, super quam
invocatum est nomen Domini exercituum,
sedentis in Cherubim super eam.

3 Et imposuerunt arcam Dei super plau-
strum novum: tuleruntque eam de domo
Abinadab, qui erat in Gabaa: Oza autem
& Ahio filii Abinadab minabant plaustrum
novum.

4 Cumque tulissent eam de domo Abi-
nadab, qui erat in Gabaa, custodiens arcam
Dei Ahio præcedebat arcam.

5 David autem & omnis Israël ludebant
coram Domino, in omnibus lignis fabrefa-
ctis, & citharis & lyris & tympanis & si-
stris & cymbalis.

6 Postquam autem venerunt ad arcam
Nachon extendit Oza manum ad arcam
Dei, & tenuit eam: quoniam calcitrabant
boves, & declinaverunt eam.

7 Transiitque est indignatione Dominus
contra Ozam, & percussit eum super teme-
ritate: qui mortuus est ibi juxta arcam Dei.

8 Contristatus est autem David, eo quod
percussisset Dominus Ozam, & vocatum
est nomen loci illius, Percussio Oze, usque
in diem hanc.

9 Et extimuit David Dominum in die il-
la, dicens: Quomodo ingreditur ad me
arca Domini?

10 Et noluit divertere ad se arcam Do-
mini in civitatem David: sed divertit eam
in domum Obededom Gethæi.

11 Et habitavit arca Domini in domo
Obededom Gethæi tribus mensibus: & be-
nedixit Dominus Obededom, & omnem
domum ejus.

12 Nunciatumque est regi David quod
benedixisset Dominus Obededom, & omnia
ejus, propter arcam Dei. Abiit ergo David,
& adduxit arcam Dei de domo Obededom
in civitatem David cum gaudio: & erant
cum David septem chori, & victima vituli.

13 Carque transceudissent qui porra-
bant arcam Domini sex passus, immolabat
bovem & arietem.

14 Et David saltabat toris viribus ante
Dominum: postea David erat accinctus
ephod lineo.

15 Et David & omnis domus Israël duce-
bant arcam testamenti Domini, in jubilo, &
in clangore buccinarum.

16 Cumque intrasset arca Domini in ci-
vitatem David, Michol filia Saul propi-
ciens per fenestram, vidit regem David
subsistentem, atque saltantem coram Do-
mino: & dextera eum in corde suo.

17 Et introduxerunt arcam Domini, &
imposuerunt eam in loco suo, in medio
tabernaculi quod tetenderat ei David: &
obtulit David holocausta, & pacifica co-
ram Domino.

18 Cumque compleisset offerens holocau-
sta, & pacifica, benedixit populo in nomi-
ne Domini exercituum.

19 Et partitus est universæ multitudini
Israël, tam viro quam mulieri, singulis
collyridam panis unam: & assaturam bu-
bulæ carnis unam, & similiam fruxam oleo:
& abiit omnis populus, unusquisque in
domum suam.

20 Reversusque est David ut benediceret
domui suæ: & egressa Michol filia Saul in
occursum David, ait: Quam gloriosus fuit
hodie rex Israël, discoopertiens se ante an-
cillas servorum suorum, & nudatus est,
quasi si nudetur unus de scurris.

21 Dixitque David ad Michol: Ante Do-
minum, qui elegit me potius quam patrem
tuum, & quam omnem domum ejus, &
præcepit mihi ut essem dux super populum
Domini in Israël.

22 Et ludam, & vilior fiam plus quam
factus sum: & ero humilis in oculis meis, &
cum ancillis, de quibus locuta es, glorio-
rior apparebo.

23 Igitur Michol filia Saul non est natus
filius usque in diem mortis suæ.

C A P V T V I I.

*David proponens adificare domum Domino à Na-
than propheta primum collaudatur, postmodum ju-
bente Domino prohibetur, sed filius ei promittitur
illam adificaturus, unde Domino gratias agit.*

1 Factum est autem cum sedisset rex in
domo sua, & Dominus dedisset ei re-
quiem undique ab universis inimicis suis.

2 Dixit ad Nathan prophetam: Vide ne
quod ego habitem in domo cedrina, & ar-
ca Dei posita sit in medio pellium?

3 Dixitque Nathan ad regem: Orne
quod est in corde tuo, vade, fac: quia Do-
minus tecum est.

4 Factum est autem in illa nocte: & ecce
sermo Domini ad Nathan, dicens:

5 Vade, & loquere ad servum meum Da-
vid: Hæc dicit Dominus: Nunquid tu ædi-
ficabis mihi domum ad habitandum?

6 Neque enim habitavi in domo, ex die
illa qua eduxi filios Israël de Terra Egypti,
usque in diem hanc: sed ambulabam in ta-
bernaculo, & in tentorio.

7 Per cuncta loca, quæ transivi cum om-
nibus filiis Israël, nunquid loquens locutus
sum ad unam de tribubus Israël, cui præ-
cepi, ut pasceret populum meum in loco, di-
cens: Quare non ædificatis mihi domum
cedrinam?

8 Et nunc hæc dicit sermo meus David:
Hæc dicit Dominus exercituum: Ego sum

† 1.
Par.
13. 5.

† 1.
Reg.
7. 1.

† 1.
Par.
13. 11.

† 1.
Par.
15. 25.

† 1.
Par.
25. 26.

† 1.
Par.
17. 4.

† 1.
Par.
16. 11.

† 1.
Par.
16. 20.

te de pascuis sequentem gregem, ut essis dux super populum meum Israel.

9 Et tui tecum in omnibus, ubicunque ambulasti, & interfeci universos inimicos tuos à facie tua, & nunc tibi nomen grande, juxta nomen magnorum qui sunt in terra.

10 Et ponam locum populo meo Israel, & plantabo eum, & habitabit sub eo, & non turbabitur amplius: nec addent filii iniquitatis ut affligant eum sicut prius.

11 Ex die qua constitui iudices super populum meum Israel: & requiem dabo tibi ab omnibus inimicis tuis. Prædicatque tibi Dominus, quod domum faciat tibi Dominus.

† 3. Reg. 8. 19. 12 † Cumque completi fuerint dies tui, & dormieris cum patribus tuis, suscitabo te: men tuum post te, quod egredietur de utero tuo, & firmabo regnum ejus.

† 3. Reg. 5. 5. 13 † Ipse ædificabit domum nomini meo, & stabiliam thronum regni ejus usque in sempiternum.

† 1. Ps. 22. 10. 14 † Ego ero ei in patrem & ipse erit mihi in filium: qui si inique aliquid gesserit, arguam eum in virga virorum, & in plagis filiorum hominum.

† Ps. 82. 4. 37. 15 Misericordiam autem meam non auferam ab eo, sicut abstuli à Saul, quem amovi à facie mea.

16 Et si levis erit domus tua, & regnum tuum usque in æternum ante faciem tuam, & † thronus tuus erit firmus jugiter.

† Hebr. 1. 2. 17 Secundum omnia verba hæc, & juxta universam visionem istam, sic locutus est Nathan ad David.

18 Ingressus est autem rex David, & sedit coram Domino, & dixit: Quis ego sum Domine Deus, & quæ domus mea, quia adduxisti me huc usque?

19 Sed & hoc parum visum est in conspectu tuo Domine Deus, nisi loquereris etiam de domo servi tui in longinquum: ista est enim lex Adam, Domine Deus,

20 Quid ergo addere poterit adhuc David, ut loquatur ad te? tu enim scis servum tuum Domine Deus.

21 Propter verbum tuum, & secundum cor tuum fecisti omnia magnalia hæc, ita ut novum faceres servo tuo.

22 Idcirco magnificatus es Domine Deus, quia non est similis tui, neque est Deus, extra te, in omnibus quæ audivimus auribus nostris.

23 Quæ est autem, ut populus tuus Israel, gens in terra, propter quam ivit Deus, ut redimeret eam sibi in populum, & poneret sibi nomen, faceretque eis magnalia, & horribilia super terram, à facie populi tui, quem reduxisti tibi ex Ægypto, gentem, & deum ejus.

24 Firmasti enim tibi populum tuum Israel in populum sempiternum: & tu Domine Deus factus es eis in Dominum.

25 Nunc ergo Domine Deus; verbum quod locutus es super servum tuum, & super domum ejus suscita in sempiternum: & fac si vis locutus es.

26 Ut magnificetur nomen tuum usque in sempiternum, atque dicatur: Dominus rex tuus, Domine super Israel. Et dicitur servus tuus David ait hæc coram Domino.

27 Quia tu Domine exercituum Deus Israel revelasti autem servi tui, dicens: Domum ædificabo tibi: propterea invenit servus tuus cor suum ut oraret te oratione hæc.

28 Nunc ergo Domine Deus, tu es Dominus, & verba tua erunt vera: locutus es enim ad servum tuum bona hæc.

29 Incipe ergo, & benedic domui servi tui, ut sit in sempiternum coram te: quia tu Domine Deus locutus es, & benedictione tua benedicetur domus servi tui in sempiternum.

CAPUT VIII.

Historia varia Davidis, qui multos fecit tributarios quibus solebant Israeliti pendere tributa: congratulatio Thon regis Emath de rege Adarezer devicto, à quo multa spolia David abstulit: officium quod habebat David recensentur.

1 Factum est autem post hæc percussit David Philistiim, & humiliavit eos; † & tulit David frenum tributi de manu Philistiim.

2 Et percussit Moab, & mensus est eos funiculo, coæquans terræ: mensus est autem duos funiculos, unum ad occidendum, & unum ad vivificandum: factusque est Moab David serviens sub tributo.

3 Et percussit David Adarezer filium Rohob regem Soba, quando profectus est ut dominaretur super flumen Euphraten.

4 Et captis David ex parte ejus mille septingentis equitibus, & viginti millibus peditem, subnervavit omnes jugales currum: derelinquit autem ex eis centum currus.

5 Venit quoque Syria Damasci, ut præsidium ferret Adarezer regi Soba: & percussit David de Syria viginti duo millia virorum.

6 Et posuit David præsidium in Syria Damasci: factaque est Syria David serviens sub tributo: servavitque Dominus David in omnibus ad quæcumque profectus est.

7 Et tulit David arma aurea, quæ habebant servi Adarezer, & detulit ea in Jerusalem.

8 Et de Bete & de Berodi, civitatibus Adarezer tulit rex David ar. multum nimis.

9 Audivit autem Thon rex Emath, quod percussisset David omne robur Adarezer.

10 Et misit Thon Ioram filium suum ad regem David, ut saluaret eum congratulans, & gratias ageret, eo quod expugnasset Adarezer, & percussisset eum. Hostis quippe erat Thon Adarezer, & in manu ejus erant vasa aurea, & vasa argentea, & vasa ænea.

11 Quæ & ipsa sanctificavit rex David Domino cum argento & auro, quæ sanctificaverat de universis gentibus quas subegerat.

12 De Syria, & Moab, & filiis Ammon, & Philistiim, & Amalec, & de manibus Adarezer filii Rohob regis Soba.

13 Fecit quoque sibi David nomen, cum revertetur capta Syria in valle Salinationis, castris decem & octo millibus.

14 Et posuit in Idumæa custodes, sicutque præsidium: & facta est universa Idumæa serviens David, & servavit Thon rex David in omni ad quæcumque profectus est.

15 Et regnavit David super omnes Israel.

† 1. Ps. 12. 1.

16. 1: faciebat quoque David iudicium & iustitiam omni populo suo.

16 Ioab autem filius Sarvia, erat super exercitum: porro Iolaphai filius Ahilud erat à commentariis:

17 Et Sadoe filius Achirob, & Achimelech filius Abiahur, erant sacerdotes: & Saraias, scriba:

18 Buaia autem filius Ioadæ, super Cerethi & Phelethi: filii autem David sacerdotes erant.

C A P V T I X

Quantum pietatis exhibuerit David Miphiboseth filio Ionathæ claudæ, redditis omnibus agris Saul, quos comedit Siba cum pluri ac servis suis, Miphiboseth ad mensam David recepto.

1 ET dixit David: Putasne est aliquis qui remanserit de domo Saul, ut faciam cum eo misericordiam propter Ionathã?

2 Erat autem de domo Saul, servus non i ne Siba: quem cum vocasset rex ad se dixit ei: Tunc es Siba? & ille respondit: Ego sum servus tuus.

3 Et ait rex: Namquid superest aliquis de domo Saul, ut faciam cum eo misericordiam Dei? Dixitque Siba regi: Superest filius Ionathæ, debilis pedibus.

4 Vbi, inquit, est? It Siba ad regem: Ecce, ait, in domo est Machir filii Ammiel, in Lodabar.

5 Misit ergo rex David, & tulit eum de domo Machir filii Ammiel, de Lodabar.

6 Cum autem venisset Miphiboseth filius Ionathæ filii Saul ad David, corruit in faciem suam, & adoravit. Dixitque David: Miphiboseth? Qui respondit: Adsum servus tuus.

7 Et ait ei David: Ne timeas, quia faciens faciam in te misericordiam propter Ionatham patrem tuum & restituiam tibi omnes agros Saul patris tui, & tu comedes panem in mensa mea semper.

8 Qui adorans eum, dixit: Quis ego sum servus tuus, quoniam respexisti super canem mortuum similem mei?

9 Vocavit itaque rex Siba puerum Saul & dixit ei: Omnia quæcumque fuerunt Saul, & universam domum ejus, dedi filio domini tui.

10 Operare igitur ei terram tu, & filii tui, & servi tui: & inferes filio domini tui cibos ut alatur: Miphiboseth autem filius domini tui comedet semper panem super mensam meam. Erant autem Sibæ quindecim filii, & viginti servi.

11 Dixitque Siba ad regem: Sicut iussisti domine n. rex servo tuo, sic faciet servus tuus: & Miphiboseth comedet super mensam meam, quasi unus de filiis regis.

12 Habebat autem Miphiboseth filium parvulum nomine Micha: omnis vero cognatio domus Saul serviebat Miphiboseth.

13 Porro Miphiboseth habitabat in Ierusalem: quia de mensa regis jugiter vescabatur: & erat claudus utroque pede.

C A P V T X

Hanon rex Ammonitarum, post illatam legationem Davidis injuriam, quos ad consolandum de patris morte miserat, contraxit quinque regum Sy-

ria copias adversus Davidem, ab eo perflitatus semel ac iterum.

1 Factum est autem post hæc, ut mortem fecerit rex filiorum Ammon, & regnavit Hanon filius ejus pro eo.

2 Dixit quoque David: Factam misericordiam cum Hanon filio Naas, sicut fecit pater ejus mecum misericordia. Misit ergo David, consolans eum per servos suos super patris interitu. Cum autem venissent servi David in terram filiorum Ammon:

3 Dixerunt principes filiorum Ammon ad Hanon dominum suum: Putas quod propter honorem patris tui miserit David ad te consolatores, & non ideo ut investigaret, & exploraret civitatem, & everteret eam, nisi David servos suos ad te?

4 Tulit itaque Hanon servos David, rasiisque dimidiam partem barbæ eorum, & præscidit vestes eorum medias usque ad nates, & dimisit eos.

5 Quod cum nunciatum esset David, misit in occursum eorum: erant enim viri confusi impiter valde, & mandavit eis David: Manete in Iericho, donec crescat barba vestra, & tunc revertimini.

6 Videntes autem filii Ammon quod injuriam fecissent David, miserunt, & conduxerunt mercede Syrum Rohob, & Syrum Soba, viginti millia peditum, & à rege Maacha mille viros, & ab Istob duodecim millia virorum.

7 Quod cum audisset David, misit Ioab & omnem exercitum bellatorum.

8 Egressi sunt ergo filii Ammon, & direxerunt aciem ante ipsum introitum portæ: Syrus autem Soba, & Rohob, & Istob, & Maacha, seorsum erant in campo.

9 Videns igitur Ioab quod præparatum esset adversum se prælium, & ex adverso & post tergum, elegit ex omnibus electis Israel, & instruxit aciem contra Syrum:

10 Reliquam autem partem populi tradidit Abisai fratri suo, qui direxit aciem adversus filios Ammon.

11 Et ait Ioab: Si prævaluerint adversum me Syri, eris mihi in adiutorium: si autem filii Ammon prævaluerint adversum te, auxiliabor tibi.

12 Esto vir fortis, & pugnemus pro populo nostro, & civitate Dei nostri: Dñs autem faciet quod bonum est in conspectu suo.

13 Iam itaque Ioab, & populus qui erat cum eo, certamen contra Syros: qui statim fugerunt à facie ejus.

14 Filii autem Ammon videntes quia fugissent Syri, fugerunt & ipsi à facie Abisai, & ingressi sunt civitatem: reversusque est Ioab à filiis Ammon, & venit Ierusalem.

15 Videntes igitur Syri quoniam corruissent coram Israel, congregati sunt pariter.

16 Misitque Adarzer, & eduxit Syros qui erant trans fluvium, & adduxit eorum exercitum Sobach autem, magister militie Adarzer, erat princeps eorum.

17 Quod cum nunciatum esset David, contraxit omnem Israel, & transiit Iordanem, venique in Helam: & dirigitur aciem Syri ex adverso David, & pugnaverunt contra eum.

18 Fugerunt

† 1. p. 2.
19. 2.

18 Tuleruntque Syri à facie Israël, & exivit David de Syria septingenti viris, & quatuorcenta equitum: & Sôbach princeps militum percussit: qui statim mortuus est.

19 Videntes autem universi reges, qui erant in prælio Ada ezer, se victos esse à Israël, expaverunt & tulerunt quinquaginta & octo milia coram Israël. Et fecerunt pacem cum Israël: & tenuerunt eis, circumeruntque Syri auxilium præbere ultra filios Ammon.

CAPVT XI.

Dum Ioab & fides Rehob civitatem Ammonitarum, David à misericordia aduersione Bethsabæe adiungit, ad id celebrandum, homicidium viri illius Hria; accessitque illa in uxorem, & natus ex ea filius, Domini commemorat ad iram.

† 1 Par.
20. 1.

1 Factum est autem, † veniente anno, † Eo tempore quo solent ad bella procedere, misit David Ioab, & servos suos cum eo, & universum Israël, & vastaverunt filios Ammon, & obsederunt Rabba: David autem remansit in Ierusalem.

2 Dum hæc agerentur, accidit ut surgeret David de strato suo post meridiem, & deambularet in solario domus regis: viditque mulierem se lavantem, ex adverso super solarium suum: erat autem mulier pulchra valde.

3 Misit ergo rex, & requisivit quæ esset mulier. Nunciaturumque est ei, quod ipsa esset Bethsabæe filia Eliam, uxor Uriæ Hethæi.

† 1 Par.
15. 18.

4 Missis itaque David nunciis, tulit eam: quæ cum ingressa esset ad illum, dormivit cum ea: † statimque sanctificata est ab immunditia sua:

5 Et reversa est in domum suam concepto foetu. Mruensque nuntiavit David, & ait: Cum epi.

6 Misit autem David ad Ioab, dicens: Mitte ad me Uriam Hethæum. Misi que Ioab Uriam ad David.

7 Et venit Urias ad David. Quæsitque David quam recte ageret Ioab, & Populus, & quomodo administraretur bellum.

8 Et dixit David ad Uriam: Vade in domum tuam, & lava pedes tuos. Egreffus est Urias de domo regis, secutusque est eum cibus regius.

9 Dormivit autem Urias ante portam domus regis cum aliis servis domini sui, & non descendit ad domum suum.

10 Nuntiaturumque est David à dicentibus: Non venit Urias in domum suum. Et ait David ad Uriam: Nunquid non de via venisti? quare non descendisti in domum tuum?

11 Et ait Urias ad David: Arca Dei & Israël & Iuda habitant in popilionibus, & domus domini mei Ioab, & servi domini mei super faciem terræ nanciantur; & ego ingrediar domum meam, ut concidam & bibam, & dormiam cum uxore mea? per salutem tuam, & per salutem animæ uxoris, non faciam hoc.

12 Ait ergo David ad Uriam: Mace hic etiam Ioab, & ceteri domini mei. Madi Urias est Iudæus, de domo dea & alicui.

13 Et accessit cum David in concubitus

eorum se & hilaret, & incubavit eam: qui cum illa vellet dormire, dormavit in strato suo cum servis domini sui, & in domum suam non redeit.

14 Factum est ergo mane, & scripsit David epistolam ad Ioab: mitteque per manum Uriæ,

15 Scribens in epistola: Pone Uriam ex adverso belli, ubi fortissimum est prælium; & derelinquite eum, ut percussus moriatur.

16 Igitur cum Ioab obsideret urbem, posuit Uriam in loco ubi lecebat viros esse fortissimos.

17 Egredienteque viri de civitate, bellabant adventum Ioab, & ceciderunt de populo servorum David, & mortuus est etiam Urias Hethæus.

18 Misit itaque Ioab & nuntiavit David omnia verba prælii.

19 Præcepitque nuncio, dicens: Cum compleveris universos sermones belli ad regem,

20 Si eum videris indignari: & dixerit: Quare accessistis ad virum, ut præliaremini? an ignorabatis quod multa desuper ex muro tela mittantur?

21 Quis percussit Abimelech filium Ierobaal? & nonne mulier misit super eum fragmentum molæ de muro, & interfecit eum in Thebes? quare juxta murum accessistis?

† dices: Etiam servus tuus Urias Hethæus occubuit.

22 Abiit ergo nuncius, & venit, & narravit David omnia quæ ei præceperat Ioab.

23 Et dixit nuncius ad David: Prævaluerunt adversum nos viri, & egressi sunt ad nos in agrum: nos autem facto in petu persecuti eos sumus usque ad portam civitatis.

24 Et direxerunt jacula sagittarii ad servos tuos ex muro desuper: mortuique sunt de servis regis, quin etiam servus tuus Urias Hethæus mortuus est.

25 Et dixit David ad nuncium: Hæc dices Ioab: Non te frangat ista res: varius enim evenus est belli; nunc hunc, & nunc illum consumit gladius: conforta bellatores tuos adversus urbem, ut destruas eam, & exhortare eos.

26 Audivit autem uxor Uriæ, quod mortuus esset Urias vir suus, & planxit eum.

27 Transacto autem luctu, misit David: & introduxit eam in domum suam, & facta est ei uxor, peperitque ei filium: & duplicavit verbum hoc, quod fecerat David, coram Domino.

CAPVT XII.

David, sub parabola à Nathan proposita correptus, in se ipsum tulit sententiam: unde Nathan multa de minimis incommodis, quibus compungitur, ad aedificationem, manente scientia: & mortuo patre nescito Salomon, accepit Rehobath eam in uxorem dicitur, accepto dilectore, relictis in mare missis, in Ammonitis, pariter advenit.

1 Misit ergo Dominus Nathan ad David, qui cum venisset ad eum, dixit ei: Duo viri erant in civitate una, unus dives, & alter pauper.

2 Dives habebat oves, & boves plurimos videlicet.

3 Pauper autem nihil habebat omnino, præter

† 1 Par.
9. 33.

præter ovem unam parvulam, quam eme-
rat & nutrita, & quæ creverat quædam
cum filiis suis in domo, de pane illius comen-
dens, & de cæcis ejus bibens, & in sinu
illius dormiens: eratque illi filia filia.

4 Cum autem per regionis quidam venisset
ad divitem, parcebat ille fœdere de ovibus
& de cæcis suis, ut exhiberet convivium
peregrino illi qui venerat ad se, tulit ovem
viri pauperis, & præparavit cibos homini
qui venerat ad se.

5 Iratus autem indignatione David ad-
versus hominem illum nimis, dixit ad Na-
than: vivit Dominus, quoniam filius mor-
tus est vir qui fecit hoc.

† Exod. 22. 1. † Orem reddet in quadruplum, eo
quod fecerit verbum istud, & non peper-
cerit.

7 Dixit autem Nathan ad David, tu es
ille vir; Hac dicit Dominus Deus Israel:
Ego unxi te in regem super Israel, & ego
cui te de manu Saul.

8 Et dedi tibi domum domini tui, & uxo-
res domini tui in sinu tuo, & dæque tibi
domum Israel & Iuda: & si parva sunt illa,
adjiciam tibi multo majora.

9 Quare ergo contempsisti verbum Domi-
ni, ut faceres malum in conspectu meo?
Vriam Bethzæm percussisti gladio, & uxo-
rem illius accepisti in uxorem tibi, & inter-
fecisti eum gladio filiorum Ammon.

10 Quam ob rem non recedat gladius
de domo tua usque in sempiternum, eo
quod despexeris me, & tuleris uxorem
Vriæ Bethzæ, ut esset uxor tua.

11 Itaque hæc dicit Dominus: Ecce,
ego facitabo super te malum de domo tua,
& tollam uxores tuas in oculis tuis, &
dabo proximo tuo, & dormiet cum uxo-
ribus tuis in oculis Solis hujus.

† Inf. 16. 22. 12 Tu enim fecisti abscondire: ego autem
faciam verbum istud in conspectu omnis
Israel, & in conspectu Solis.

† Eccl. 47. 13. 13 Et dixit David ad Nathan: Peccavi
Domino. Dixitque Nathan ad David:
† Dominus quoque transtulit peccatum
tuum: non morieris.

14 Veruntamen quoniam blasphemare
fecisti inimicos Domini, propter verbum
hoc, filius, qui natus est tibi, morte morietur.

15 Et reversus est Nathan in domum suam,
percussit quoque Dominus parvulum,
quem pepererat uxor Vriæ David, & des-
peratus est.

16 Deprecatusque est David Dominum
pro parvulo: & jejunavit David jejuniis,
& ingressus seorsum, jacuit super terram.

17 Venerunt autem seniores domus ejus
cogentes eum ut surgeret de terra: qui no-
luit, nec comedit cum eis cibum.

18 Accidit autem die septima ut morere-
tur infans: timueruntque servi David nun-
ciare ei quod mortuus esset parvulus. dixe-
runt enim: Ecce cum parvulus adhuc vive-
ret loquebantur ad eum, & non audiebat
vocem nostram: quanto magis si dixerit
nos, Mortuus est puer, se affliget.

19 Cum ergo David vidisset servos suos
tristitantes, interrogavit quid moruus esset
infantulus: dixitque ad servos suos: Num

mortuus est puer? Qui responderunt ei:
Mortuus est.

20 Surrexit ergo David de terra: & lavit
nudo corpore: & cum non affligeret magis,
gustus est Domum Domini, & adoravit,
venit in domum suam, posuitque ut puer-
tem ei parum, & comedit.

21 Surrexit autem ei servi sui: Quis est
fœtus quem tu fecisti? propter infantem, cum
adhuc viveret jejunasti & flebas: mortuus
autem puero, surrexisti & comedisti pa-
nem.

22 Quia: propter infantem, dum ad-
huc viveret, jejunavi & flevi: dicebam
enim: Quislet nunc forte donet eum mihi
Dominus, & vivat infans?

23 Nunc autem quia mortuus est, quare
jejunavi? Nunquid puero revocare cum
amplius? ego vadam magis ad eum: ille
vero non revertetur ad me.

24 Et consolatus est David Bethsabæ
uxorem suam, ingressusque ad eam, dormi-
vit cum ea: quæ genuit filium, & vocavit
nomen ejus Salomon, & Dominus dilexit
eum.

25 Misitque in manu Nathan prophetæ,
& vocavit nomen ejus, Amabilis Domino,
eo quod diligeret eum Dominus.

26 † Igitur pugnabat Ioab contra Rab-
bath filiorum Ammon, & expugnabat ur-
bem regiam.

27 Misitque Ioab nuncios ad David, di-
cens: Dimicavi adversum Rabbath, & ca-
pienda est urbs aquarum.

28 Nunc igitur congrega reliquam par-
tem populi, & obside civitatem, & cape
eam: ne cum a me vastata fuerit urbs, do-
mini meo adscribatur victoria.

29 Congregavit itaque David omnem po-
pulum, & protectus est adversum Rabbath:
cumque dimicasset, cepit eam.

30 Et tulit diadema regis eorum de capi-
te ejus, pondus autem talentum, habens gem-
mas preciosissimas, & impositum est super
caput David. Sed & prædam civitatis aspor-
tavit multam valde:

31 Populum quoque ejus adducens ser-
ravit, & circum egit super eos terram car-
penta: divisitque cultus, & traduxit in tyro
laterum: sic fecit universis civitatibus filio-
rum Ammon. Et reversus est David, & om-
nis exercitus in Ierusalem.

C A P V T XIII.

*Abraham, propter incestum cum sorore Thamar,
fratrem Ammon inter eos occidit: itaque pa-
ter, profugus ad regem Gessur, prius annis ibi per-
mansit.*

1 Factum est autem post hæc, ut Absa-
lon filius David sororem speciosissi-
mam, vocabulo Thamar adinaret Ammon
filius David.

2 Et deperiret eam valde, ita ut propter
anorem ejus æroret: quia cum esset vir-
go: difficile ei videbatur ut quippam inho-
nelle crederet cum ea.

3 Erat autem Ammon amicus, non ioc-
undus, filius Simeon fratris David, vir
pudens videtur.

4 Quia dicitur ad eum: Quare sic acerbis
macie filius regis per singulos dies? cur non

3. **Thamar illi?** Dixitque ei Amnon: Thamar, sororem tuam, veni ad Thalamum tuum.

4. **Cumque** perierit Jonadab: **Cuba** per legerem tuam, & cum tu rem facila: cumque venisset per tuas ut videret te, dicens: Veni, puer, & Thamar tota mea, ut dormi cum te, & faciat pulmentum, ut comedam de manibus tuis.

5. **Ac** cum inique Amnon, & quasi perorare cepit: cumque venderet rex ad virginem tuam, ait Amnon ad regem: Veniat, & ecce ego, Thamar tota mea, ut faciat in oculis tuis duas sortiumunculas, & cum capere de manu eius.

6. **Misit ergo David ad Thamar domum,** dicens: Veni in domum Amnon fratris tui, & ta ci puta enim.

7. **Venitque** Thamar in domum Amnon fratris sui: ille autem jacebat: quæ tollens farinam commisit: & liquefaciens, in oculis ejus coxit sortiumunculas.

8. **Tolentque** quod coxerat, effudit, & posuit coram eo, & noluit comedere: dixitque Amnon: Ejicite universos à me. Cumque eiecissent omnes,

9. **Dixit** Amnon ad Thamar: Infer cibum in conclave, ut vescar de manu tua. Tulit ergo Thamar sortiumunculas quas fecerat, & intulit ad Amnon fratrem suum in conclave.

10. **Cumque** obulisset ei cibum, apprehendit eam, & ait: Veni, cuba mecum soror mea.

11. **Quæ respondit ei:** Noli frater mihi, noli opprimere me, neque enim hoc fas est in Israël: noli facere stultitiam hanc.

12. **Ego enim** ferre non potero opprobrium meum, & tu eris quasi unus de insipientibus in Israël: quin potius loquere ad regem, & non negabit me tibi.

13. **Noluit autem** acquiescere precibus ejus, sed prævalens viribus oppressit eam, & cubavit cum ea.

14. **Exorsam eam** habuit Amnon odio magno nimis: ita ut majus esset odium quod oleret eam, amore quo ante dilexerat. Dixitque ei Amnon: Surge, & vade.

15. **Quæ respondit ei:** Majus est hoc malum, quod nunc agis adversum me, quam quod ante fecisti, expellens me. Et noluit audire eam.

16. **Sed vocato** puero, qui ministrabat ei, dixit: Hæc hanc a me foras, & claudere ostium post eam.

17. **Quæ** induta erat talari tunica: hujusmodi enim filia regis virgines vestibus utebantur. Eiecit itaque eam minister illius foras, & clausit ostium post eam.

18. **Quæ** aspiciens eam rem capiti suo, scissit talari tunica, & posuitque manibus super caput suum, ibat inquit deus, & clamans.

19. **Dixit autem** Absalom frater suus: Numcum Amnon frater tuus concubuit tecum? sed nunc soror tuæ: frater tuus est: neque affeas cor tuum pro hac re. Mandavit itaque Thamar concubilectus in domo Absalom fratris sui.

20. **Cum autem** audisset rex David verba filie regis, dicens: est valde de doluit contra. Tunc spiritus Amnon factus, qui non audiebat eam, & quia primogenitus erat ei.

21. **Porro non est** locutus Absalom ad Amnon, nec nulum nec bonum: odiebat enim Absalom Amnon, eo quod violasset Thamar sororem suam.

22. **Et** cum esset autem post tempus biennium, ut tonderentur oves Absalom in Baalhazor, quæ est juxta Ephraim: & vocavit Absalom omnes filios regis.

23. **Venitque** ad regem, & ait ad eum: Ecce tondentur oves servi tui: veniat oro, rex cum servis suis ad servitium tuum.

24. **Dixitque** rex ad Absalom: Noli filii, noli rogare ut veniant usque me, & gravemur te. Cum autem cogeret eum, & nolisset ire, benedixit ei.

25. **Et ait** Absalom: Si non vis venire, veniat, obsecro, nobiscum saltem Amnon frater meus. **Dixitque** ad eum rex: Non est necesse ut vadat tecum.

26. **Coëgit itaque** Absalom eum, & dimisit cum eo Amnon & universos filios regis. Feceratque Absalom convivium quasi convivium regis.

27. **Præceperat autem** Absalom pueris suis, dicens: Observate cum temulentus fuerit Amnon vino, & dixerit vobis: Percutite eum, & interficite: nolite timere: ego enim sum qui præcipio vobis: roboramini, & estote viri fortes.

28. **Feccerunt ergo** pueri Absalom adversum Amnon, sicut præceperat eis Absalom. Surgentesque omnes filii regis ascenderunt singuli mulas suas & fugerunt.

29. **Cumque** adhuc pergerent in itinere, fama pervenit ad David, dicens: Percussit Absalom omnes filios regis, & non remansit ex eis saltem unus.

30. **Surrexit itaque** rex, & scissit vestimenta sua: & cecidit super terram, & omnes servi illius, qui assistebant ei, sciderunt vestimenta sua.

31. **Respondens autem** Jonadab filius Semmai fratris David, dixit: Ne æst met dominus meus rex, quod omnes pueri filii regis occisi sint: Amnon solus mortuus est, quoniam in ore Absalom erat posuit, ex quo qua oppressit Thamar sororem ejus.

32. **Nunc ergo** ne ponat dominus meus rex super cor suum verbum istud, dicens: Omnes filii regis occisi sunt: quoniam Amnon solus mortuus est.

33. **Fugit autem** Absalom: & elevavit puer speculator oculos suos, & aspexit: & ecce populus multus veniebat per iter devium ex latere montis.

34. **Dixit autem** Jonadab ad regem: Ecce filii regis adsunt: juxta verbum servi tui factum est.

35. **Cumque** cessasset loqui, appaierunt & filii regis, & intrantes levaverunt vocem suam, & fleverunt: sed & rex & omnes servi ejus fleverunt ploratu magno nimis.

36. **Porro** Absalom fugiens, abiit ad Tholon filium Amnon ad regem Gessur. Tunc ergo David filium suum cum eo scivit.

37. **Absalom autem** cum regem Gessur, & venisset in Gessur, tenuit ibi huiusmodi.

38. **Cessavitque** rex David persequi Absalom, eo quod consolatus esset super Amnon mortuum.

CAPUT XIV

*Abſalom mulieris Thecuiſe ſolertia revocari
emittit in Geſſur in Ieruſalem; de pulchritudine
ſui ſuſcit Abſalom, qui biennio poſt reditum ſa-
ciem patris non vidit, donec miſſem Ioab incen-
dit 119.*

1 **I**ntelligens autem Ioab filius Sarviæ,
quod cor regis verſum eſſet ad Ab-
ſalom,

2 **M**iſit Thecuam; & tulit inde mulierem
ſapientem; dixitque ad eam: Lugere te ſi-
nula, & induere veſte lugubri, & ne unga-
ris oleo, ut ſis quali mulier jam plurimo
tempore lugens mortuum:

3 **E**t ingredieris ad regem, & loquēris ad
eum ſermones huiusmodi. Poſuit autem
Ioab verba in ore eius.

4 **I**taque cum ingreſſa fuiſſet mulier The-
cuiſis ad regem, cecidit coram eo ſuper ter-
ram & adoravit, & dixit: Serva me rex.

5 **E**t ait ad eam rex: Quid cauſæ habes?
Quæ reſpondit: Hen, mulier vidua ego
ſum: mortuus eſt enim vir meus,

6 **E**t ancillæ tuæ erant duo filii: qui rixati
ſunt adverſum ſe in agro, nullusque erat qui
eos prohibere poſſet: & percuffit alter al-
terum, & interfecit eum.

7 **E**t ecce conſurgens univerſa cognatio
adverſum ancillam tuam, dicit: Trade eum,
qui percuffit fratrem ſuum, ut occidamus
eum pro anima fratris ſui quem interfecit,
& deleamus heredem: & querunt extin-
guere ſcintillam meam, quæ relicta eſt, ut
non ſuperſit viro meo nomen, & reliquæ
ſuper terram.

8 **E**t ait rex ad mulierem: Vade in domum
tuam, & ego jubebo pro te.

9 **D**ixitque mulier Thecuiſis ad regem:
In me, domine mi rex, ſit iniquitas, & in
domum patris mei: rex autem & thronus
eius ſit innocens.

10 **E**t ait rex: Qui contradixerit tibi,
adduc eum ad me, & ultra non addet ut
tangat te.

11 **Q**uæ ait: Recordetur rex Domini Dei
ſui, ut non multiplicentur proximi ſan-
guinis ad ulciſcendum, & nequaquam in-
terficiant filium meum. Qui ait: Vivit Do-
minus, quia non cadet de capillis filii tui
ſuper terram.

12 **D**ixit ergo mulier: Loquatur ancilla
tua ad dominum meum regem verbum. Et
ait: Loquere.

13 **D**ixitque mulier: Quare cogitaſti hu-
juſcemodi rem contra populum Dei, & lo-
cutus eſt rex verbum illud, ut peccet, & non
reducatur ejeſtum ſuum?

14 **O**mnes morimur, & quaſi aquæ dilabi-
mur in terram, quæ non revertuntur: ꝛ nec
vult Deus perire animam, ſed retractat cogi-
tans ne penitus pereat qui abiectus eſt.

15 **N**unc igitur veni, ut loquar ad do-
minum meum regem verbum hoc, præ-
ſente populo. Et dixit ancilla tua: Loquar
ad regem, ſi quomodo faciat rex verbum
ancillæ ſuæ.

16 **E**t audivit rex, ut liberaret ancillam
ſuam de manu omnium, qui volebant de
hereditate Dei delere me, & filium meum
ſuū.

17 **R**ecor etiam ancilla tua, ut fiat verbum
domini mei regis ſicut ſcriptum eſt. Sicut
enim Angelus Dei, ſic eſt dominus meus
rex, ut nec benediſtione nec malediſtione
moveatur: unde & Dominus Deus tuus eſt
tecum.

18 **E**t reſpondens rex, dixit ad mulierem:
Ne abscondas à me verbum quod te inter-
rogo. Dixitque ei mulier: Loquere domi-
ne mi rex.

19 **E**t ait rex: Numquid manus Ioab te-
cum eſt in omnibus iſtis? Reſpondit mu-
lier, & ait: Per ſalutem animæ tuæ, domine
mi rex, nec ad ſiniſtram, nec ad dexteram
eſt, ex omnibus hiſ quæ locutus eſt domi-
nus meus rex: ſervus enim tuus Ioab, ipſe
præcepit mihi, & ipſe poſuit in os ancillæ
tuæ omnia verba hæc.

20 **U**t verterem figuram ſermonis huius,
ſervus tuus Ioab præcepit iſtud: tu au-
tem domine mi rex, ſapiens es, ſicut habet ſa-
pientiam Angelus Dei, ut intelligas omnia
ſuper terram.

21 **E**t ait rex ad Ioab: Ecce placatus ſeci
verbum tuum: vade ergo, & revoca pue-
rum Abſalom.

22 **C**adensque Ioab ſuper faciem ſuam in
terram, adoravit & benedixit regi: & dixit
Ioab: Hodie intellexit ſervus tuus, quia in-
veni gratiam in oculis tuis, domine mi rex:
fecisti enim ſermonem ſervi tui.

23 **S**urrexit ergo Ioab & abiit in Geſſur,
& adduxit Abſalom in Ieruſalem.

24 **D**ixit autem rex: Revertatur in do-
mum ſuam, & faciem meam non videat. Re-
verſus eſt itaque Abſalom in domum ſuam,
& faciem regis non vidit.

25 **P**orro ſicut Abſalom, vir non erat pul-
cher in omni Iſraël, & decorus nimis: à
veſtigio pedis uſque ad verticem non erat
in eo ulla macula.

26 **E**t quando tondebat capillum (ſemel
autem in anno tondebatur, quia gravabat
eum caſaries) ponderabat capillos capitis
ſui ducentis ſiclis, pondere publico.

27 **N**ati ſunt autem Abſalom filii tres: & fi-
lia una nomine Thamar, elegantis formæ.

28 **M**anſitque Abſalom in Ieruſalem duo-
bus annis, & faciem regis non vidit.

29 **M**iſit itaque ad Ioab, ut mitteret eum
ad regem: qui noluit venire ad eum. Cum-
que ſecundo miſiſſet, & ille noluiſſet ve-
nire ad eum.

30 **D**ixit ſervis ſuis: Scitis agrum Ioab
juxta agrum meum, habentem aſſem hor-
dei: ite igitur, & ſuccendite eum igni. Suc-
cenderunt ergo ſervi Abſalom ſegetem ſuam.
Et venientes ſervi Ioab, ſciſſis veſtibus
ſuis, dixerunt: Succenderunt ſervi Abſalom
partem agri igni.

31 **S**urrexitque Ioab, & venit ad Abſalom
in domum eius, & dixit: Quare ſuccende-
runt ſervi tui ſegetem meam igni?

32 **I**te reſpondit Abſalom ad Ioab: Miſiſti ad
te obſecrans ut venires ad me, & mittere-
re ad regem, & diceres ei: Quare veni de
Geſſur? melius mihi erat ibi eſſe: obſectro
ergo ut videam faciem regis: quod ſi re-
mor eſt iniquitatis meæ, interficiat me.

33 **I**ngreſſus itaque Ioab ad regem, nūc-

travit ei omnia : vocatusque est Absalom , & intravit ad regem , & adoravit super faciem terræ coram eo : osculatusque est rex Absalom .

C A P V T X V .

Absalom conciliatus sibi populi favore, adversus patrem conatus in Hebron, quem pater fugit, paucis cum exercitu missus, ex inter alios Chusai remittitur, dissipaturus consilium Achitophel.

1 **I**gitur post hæc fecit sibi Absalom curtus, & equites, & quinquaginta viros qui præcederent eum.

2 Et mane confurgens Absalom, stabat juxta introitum portæ, & omnem virum, qui habebat negotium ut veniret ad regis judicium, vocabat Absalom ad se, & dicebat : De qua civitate es tu ? Qui respondens aiebat : Ex una tribu Israël ego sum servus tuus.

3 Respondebatque ei Absalom : Videntur mihi sermones tui boni & justii. Sed non est qui te audiat constitutus à rege; dicebatque Absalom.

4 Quis me constituat judicem super terram, ut ad me veniant omnes qui habent negotium, & iuste judicem ?

5 Sed & cum accederet ad eum homo ut saluaret illum, extendebat manum suam, & apprehendens, osculabatur eum.

6 Faciebatque hoc omni Israël venienti ad judicium, ut audiretur à rege, & sollicitabat corda virorum Israël.

7 Post quadraginta autem annos, dixit Absalom ad regem David : vadam, & reddam vota mea quæ vovi Domino in Hebron.

8 Vovens enim vovit servus tuus, cum esset in Gessur Syriæ, dicens : Si reduxerit me Dominus in Jerusalem, sacrificabo Domino.

9 Dixitque ei rex David : Vade in pace. Et surrexit, & abiit in Hebron.

10 Misit autem Absalom exploratores in universas tribus Israël, dicens : Statim ut audieritis clangorem buccinæ : dicite : Regnavit Absalom in Hebron.

11 Porro cum Absalom ierunt ducenti viri de Jerusalem vocati, euntes simplici corde, & causam penitus ignorantes.

12 Accersivit quoque Absalom Achitophel Gilonitem consiliarium David, de civitate sua Gilo. Cumque immolaret victimas, facta est conjuratio valida, populusque concurrens augebatur cum Absalom.

13 Venit igitur nuntius ad David, dicens : Toto corde universus Israël sequitur Absalom.

14 Itaque ait David servis suis, qui erant cum eo in Jerusalem : Surgite, fugiamus : neque enim erit nobis effugium à facie Absalom : festinate egredi, ne forte veniens occupet nos, & impellat super nos ruinam, & percutiat civitatem in ore gladii.

15 Dixeruntque servi regis ad eum : Omnia quæcumque præceperit Dominus noster rex, libenter exequemur tui.

16 Egredietur ergo rex, & universa domus ejus, pedibus suis : & dereliquit rex decem mulieres concubinas ad custodiendam domum.

17 Egredienteque rex & omnis Israël pe-

dibus suis, stetit procul à domo.

18 Et universi servi ejus ambulabant juxta eum, & legiones Cethi & Phelethi, & omnes Gethzi, pugnatores validi, sexcenti viri, qui secuti eum fuerant de Geth pedites, præcedebant regem.

19 Dixit autem rex ad Ithai Gethzum : Cur venis nobiscum, & revertere, & habita cum rege, quia peregrinus es, & egressus es de loco tuo.

20 Hæc venisti, & hodie compelleris nobiscum egredi ? ego autem vadam quoniam iurus sum : revertere, & redue tecum fratres tuos, & Dominus faciet tecum misericordiam & veritatem, quia ostendisti gratiam & fidem.

21 Et respondit Ethai regi, dicens : Vivit Dominus, & vivit Dominus meus rex : quoniam in quocumque loco fueris domine mi rex, sive in morte, sive in vita, ibi erit servus tuus.

22 Et ait David Ethai : Veni, & transi. Et transiit Ethai Gethzus, & omnes viri qui cum eo erant, & reliqua multitudo.

23 Omnesque flebant voce magna, & universus populus transibat : rex quoque transgrediebatur torrentem Cedron, & cunctus populus incedebat contra viam, quæ respicit ad desertum.

24 Venit autem & Sadoc sacerdos, & universi Levitæ cum eo, portantes arcam fœderis Dei, & deposuerunt arcam Dei : & ascendit Abiathar, donec expletus esset omnis populus, qui egressus fuerat de civitate.

25 Et dixit rex ad Sadoc : Reporta arcam Dei in urbem : si inveiero gratiam in oculis Domini, reducet me & ostendet mihi eam, & tabernaculum suum.

26 Si autem dixerit mihi : Non places præsto sum, faciat quod bonum est coram se.

27 Et dixit rex ad Sadoc sacerdotem : O Videntem revertere in civitatem in pace : & Achimaas filius tuus, & Ionathas, filius Abiathar, duo filii vestri sint vobiscum.

28 Ecce ego abscondar in campestribus deserti, donec veniat sermo à vobis indicans mihi.

29 Reportaverunt ergo Sadoc & Abiathar arcam Dei in Jerusalem : & manserunt ibi.

30 Porro David ascendebat clivum olivarum : scandens & flens, nudis pedibus incedens, & operto capite : sed & omnis populus, qui erat cum eo, ope to capite ascendebat plorans.

31 Nuntiatum est autem David, quod & Achitophel esset in conjuratione cum Absalom, dixitque David : Infatua, quæso, Domine consilium Achitophel.

32 Cumque ascenderet David summum montis, in quo adoraturus erat Dominum, ecce occurrit ei Chusai Arachites, scissa veste, & terra pleno capite.

33 Et dixit ei David : Si veneris mecum, eris mihi oneri :

34 Si autem in civitatem revertaris, & dixeris Absalom : Servus tuus sum, rex : sicut si servus patris tui, sic ero servus tuus dissipabis consilium Achitophel.

35 Hæc ait David : Chusai & Abiathar

¶ 1. Et ait rex: & omne vestrum quodcumque
dixerit, sed domum & indicabitur Sadoe &
Abiathar & ephraim.

¶ 2. Sed autem cum eis duo filii eorum,
Achimelech filius Sadoe, & Ionathas filius
Abiathar: & nunc per eos ad me omne
verbum quod audieritis.

¶ 3. Veniente ergo Chusai amico David in
Jerusalem, Absalom quoque ingressus est
Jerusalem.

C A P V T XVI.

*S. Achimelech adhaerens ac desertor, confert Di-
vidi, cum Achimelech, Semei in lecto intem occide-
retur. Absalom in Jerusalem ingressus, compulso Ach-
imelech desertor, patris sui precibus incedit.*

¶ 1. Cumque David transisset paululum
Chanaanis verticem, apparuit Siba puer
Miphiboseth in oculis suis, cum quibus
annis, qui onerati erant dacionis patris,
& centum alligatus vinee passa, & centum
massis palatharum, & utre vini.

¶ 2. Et dixit rex Siba: Quid tibi volunt haec?
Responditque Siba: Ahiathar, domesticus regis
ut sedeat: pater & palathar, ad vestendum
pueris tuis: vinum autem ut bibat si quis
defecerit in deserto.

¶ 3. Et ait rex: ubi est filius domini tui?
Responditque Siba regi: remansit in Ieru-
salem, dicens: Hodie requiescat mihi domus
Israel regnum patris mei.

¶ 4. Et ait rex Siba: Tua sint omnia, quae
sunt Miphiboseth. Dixitque Siba: Oro
ut inveniam gratiam coram te, domine mi
rex.

¶ 5. Venit ergo rex David usque Bahurim:
& ecce egrediebatur inde vir de cogna-
tione domus Saul, nomine Semei, filius Ge-
ia, procedebatque egrediens, & maledi-
cebat.

¶ 6. Mittebatque lapides contra David, &
contra universos servos regis David: om-
nis aere populus & universi bellatores, a
dextro & a sinistro latere regis incedebant.

¶ 7. Ita autem loquebatur Semei cum ma-
lediceret regi: Egrede, egredere vir lan-
guinum, & vir infirmus.

¶ 8. Reddidit tibi Dominus universum san-
guinem domus Saul: quoniam invalisti re-
gnum pro eo, & dedit Dominus regnum in
manu Absalom filii tui: & ecce premunt te
mala tua, quoniam vir sanguinum es.

¶ 9. Dixit autem Abisai filius Sarvia regi:
Quare maledicit canis hic mortuus domino
meo regi? vadam, & amputabo caput eius.

¶ 10. Et ait rex: Quid mihi & vobis est filii
Sarvia? dimittite eum, ut maledicat: Do-
minus enim praecipit ei ut malediceret Da-
vid: & quis est qui audeat dicere, quare
sic fecerit?

¶ 11. Et ait rex Abisai, & universis servis
suis: Ecce filius meus, qui excessus est de
terro meo, querit animam meam, quanto
magis tuus filius Iordanem dimittit eum ut
maledicat iuxta praecipium Domini?

¶ 12. S. forte reficiat & omnia afflicto-
rum vestra & reddat vobis Dominus bonum
pro modo & etiam hac hora.

¶ 13. Audulabatque David & socii ejus
per viam, cum Semei autem, per regnum
montis ex laevo, contra illum stabebat,

maledicens, & arperat lapides adversum
eum, & contra quosque ipsius.

¶ 14. Venienteque rex, & universi populus
cum eo, Absalom & refocillatus est.

¶ 15. Absalom autem & cum eo populus
ejus ingressi sunt Jerusalem, sed Achitophel
cum eo.

¶ 16. Cum autem venisset Chusai a David,
ait Absalom ad Achitophel, locutus est ad
eum: Salve rex, salve rex.

¶ 17. Ad quem Absalom, Hec est, inquit,
gratia tua ad amicum tuum? quare non
ivisti cum amico tuo?

¶ 18. Responditque Chusai ad Absalom:
Nesciam: quia ille rex est, quem elegit
Dominus, & omnis hic populus: & univer-
sus Israel, & cum eo manabo.

¶ 19. Sed ut & hoc inferam, cui ego servi-
tus sum? nonne filio regis? sicut pater
pari tuo, ita pater & tibi.

¶ 20. Dixit autem Absalom ad Achitophel,
in te consilium quid agere debeamus.

¶ 21. Et ait Achitophel ad Absalom: Ingre-
dere ad concubinas patris tui, quas dno ist
ad custodiendam domum: ut cum audierit
omnis Israel quod sceleraveris patrem tuum
roborentur tecum manus eorum.

¶ 22. ¶ Tendentem ergo Absalom taberna-
culum in solatio, ingressusque est ad concu-
binas patris sui coram universo Israel.

¶ 23. Consilium autem Achitophel, quod
dabat in diebus illis, quasi si quis consule-
ret Deum: sic erat omne consilium Achito-
phel, & cum esset cum David, & cum esset
cum Absalom.

C A P V T XVII.

*Chusai dissuadet Achitopheli, de
obvendo statim Davide, id per se nuncios inde-
cat Davidi, qui consilio Chusai transiit Iordanem.
quare se suspendit Achitophel: tres amici Davidi
monera adferunt, ne ejus populus necessitate regis
deficeret.*

¶ 1. Dixit ergo Achitophel ad Absalom:
DE-gam mihi duodecim milia vi-
rum, & conurgens persequar David hac
nocte.

¶ 2. Et veniens super eum, (quippe qui lassus
est, & solutus manibus) percutiam eum:
cumque fugerit omnis populus qui cum eo
est percutiam regem desolatum.

¶ 3. Et reducam universum populum, quo-
modo unus homo reverti solet: novum enim
vinum tu queris: & omnis populus erit in
pace.

¶ 4. Placuitque sermo eius Absalom, &
cunctis majoribus natu Israel.

¶ 5. Ait autem Absalom: vocate Chusai
Arachiten, & audiamus quid etiam ipse
dicat.

¶ 6. Cumque venisset Chusai ad Absalom,
ait Absalom ad eum: Huiusce est sermo
neque loquutus est Achitophel: facere debe-
mus an non? quod dixeris consilium?

¶ 7. Et dixit Chusai ad Absalom: Non est
bonum consilium, quod dedit Achitophel
huc vix.

¶ 8. Et misit insula Chusai: Tota die
persequamur eum, & viros qui cum eo sunt,
ostendimus ei, & percutiamus eum: ut
in via regis cauda mori faciat.

¶ 1.
¶ 2.8.

¶ 2.8.11.

†

2

11. Et ait Ioab viro, qui nunciaverat ei: Si vidisti, quare non confodisti eum cum terra, & ego dedissem tibi decem argenti filios, & unum balteum?

12. Qui dixit ad Ioab: Si appenderes in manibus meis mille argenteos, nequaquam mitterem manum meam in filium regis: audientibus enim nobis præcepit rex tibi, & Abisai, & Ethai, dicens: Custodite mihi puerum Absalom.

13. Sed & si fecissem contra animam meam audacter, nequaquam hoc regem latere potuisset, & tu stares ex adverso?

14. Et ait Ioab: Non sicut tu vis, sed aggrediar eum coram te. Tollit ergo tres lanceas in manu sua, & infixit eas in corde Absalom: cumque adhuc palpitaret hærens in quercu,

15. Cucurrerunt decem juvenes armigeri Ioab, & percutientes interfecerunt eum.

16. Cecinit autem Ioab buccina, & retinuit populum, ne persequeretur fugientem Israël, volens parcere multitudini.

17. Errulerunt Absalom, & projecerunt eum in salu, in foveam grandem, & conportaverunt super eum acervum lapidum magnum nimis: omnis autem Israël fugit in tabernacula sua.

18. Porro Absalom erexerat sibi, cum adhuc viveret, titulum qui est in Valle regis: dixerat enim: Non habeo filium, & hoc erit monumentum nominis mei. Vocavitque titulum nomine suo, & appellatur Manus Absalom usque ad hanc diem.

19. Achimaas autem filius Sadoc, ait: Curram, & nunciabo regi, quia iudicium fecerit ei Dominus de manu inimicorum ejus.

20. Ad quem Ioab dixit: Non eris nuncius in hac die, sed nunciabis in alia: hodie nolo te nunciare, filius enim regis est mortuus.

21. Et ait Ioab Chusi: Vade, & nuncia regi quæ vidisti. Adoravit Chusi Ioab, & cucurrit.

22. Rursus autem Achimaas filius Sadoc dixit ad Ioab. Quid impedit si etiam ego currā post Chusi? Dixitque ei Ioab: Quid vis currere fili mi? non eris boni nuncii bajulus.

23. Qui respondit: quid enim si cucurro? Et ait ei: Curre. Currens ergo Achimaas per viam compendii, transivit Chusi.

24. David autem sedebat inter duas portas: speculator vero, qui erat in fastigio portæ super murum, elevans oculos, vidit hominem currentem solum.

25. Rex lamens indicavit regi: dixitque rex: Si solus est, bonus est nuncius in ore ejus. Properante autem illo, & accedente propius,

26. Vidit speculator hominem alterum currentem, & vocetans in culmine, ait: Apparet mihi alter homo currens solus. Dixitque rex: Et iste bonus est nuncius.

27. Speculator autem, Contemplor, ait, cursum prioris, quasi cursum Achimaas filii Sadoc. Et ait rex: Vult bonus est, & nuncius portans bonum, venit.

28. Elevans autem Achimaas, dixit ad regem: Salve rex. Et adorans regem coram eo pronus in terram, ait: Benedixit Dominus Deus tuus, qui conclusit homines

qui levaverunt manus suas contra dominum meum regem.

29. Et ait rex: Estne pax pueri Absalom? Dixitque Achimaas: Vidi tumulum magnum, cum mitteret Ioab servos suos, & rex, me servum tuum: nescio aliquid.

30. Ad quem rex: Transi, ait, & sta hic. Cumque ille transisset, & staret,

31. Apparuit Chusi: & veniens ait: Bonum apporto nuntium, domine noster rex: iudicavit enim pro te Dominus hodie de manu omnium qui surrexerunt contra te.

32. Dixit autem rex ad Chusi: Estne pax puero Absalom? Cui respondens Chusi, Fiant, inquit, sicut puer, inimici domini mei regis, & universi qui confluent adversus eum in malum.

33. Contristatus itaque rex, ascendit cœnaculum portæ, & flevit. Et sic loquebatur, vadens: Fili mi Absalom, Absalom fili mi: quis mihi tribuat ut ego moriar pro te, Absalom fili mi, fili mi Absalom? † Infr. 19. 2.

CAPUT XIX.

David Ioab verbis commotus cessat plingere Absalom, & suorum conspiratores sibi reconciliat, & a viris Iuda in Ierusalem reducit, ac Semei venientem precanti ignoscit, & Mithiboseth recipit, jubens ut agros cum sibi dividat: valedicit ipsi Berzellai retinens secum Chamaam, Israel autem cum Iuda pro Davide acriter contendit.

1. Nunciatum est autem Ioab quod rex fleret & lugeret filium suum.

2. Et versa est victoria in luctum in die illa omni populo: audivit enim populus in die illa dici: Dolet rex super filio suo.

3. Et declinavit populus in die illa ingredi civitatem, quomodo declinare solet populus verlus & fugiens de prælio.

4. Porro rex operuit caput suum, & clamabat voce magna: Fili mi Absalom, Absalom fili mi, fili mi.

5. Ingressus ergo Ioab ad regem in domum dixit: Confodisti hodie vultus omnium servorum tuorum, qui salvam fecerunt animam tuam, & animam filiorum tuorum, & filiarum tuarum, & animam uxorum tuarum, & animam concubinarum tuarum.

6. Diligis odientes te, & odio habes diligentes te: & ostendisti hodie, quia non curas de ducibus tuis, & de servis tuis: & verè cognovi modo, quia si Absalom viveret, & omnes nos occubuissimus, tunc placeret tibi.

7. Nunc igitur surge, & procede, & alloquens satistas servos tuos: juro enim tibi per Dominum, quod si non exieris: ne unus quidem remansurus sit tecum nocte hac: & peius erit hoc tibi, quam omnia mala quæ venerunt super te, ab adolescentia tua usque in præsens.

8. Surrexit ergo rex & sedit in porta: & omni populo nunciatum est quod rex sedere in porta: venitque universa multitudo coram rege: Israel autem fugit in tabernacula sua.

9. Omnis quoque populus cerabatur in cunctis tribubus Israël, dicens: Rex liberavit nos de manu inimicorum nostrorum, ipse salvavit nos de manu Philistinorum: & nunc fugit de terra propter Absalom.

10. Absalom

10 Absalom autem, quem unxit super nos, ut venisset in bellum, in quoquo flet & non reducat regem?

11 Rex vero David misit ad Sadoc & Abiathar sacerdotem, dicens: Loquimini ad majorem natu Iuda, dicens: Cur venitis novissimi ad reducendum regem in domum suam? (terminus autem omnis Israel pervenit ad regem in domo eius.)

12 Fratres mei vos, os meum, & caro mea vos, quare novissimi reducatis regem?

13 Et Amasai dicit: Nonne os meum, & caro mea es? Hæc faciat mihi Deus, & hæc addat, si non magister militum fueris coram me omni tempore pro Ioab.

14 Et inclinat cor omnium virorum Iuda, quasi viri unus: miseruntque ad regem, dicentes: Reverte te, & omnes servi tui.

15 Et reversus est rex: & venit usque ad Iordanem, & omnis Iuda venit usque in Galgalam, ut occurreret regi, & traduceret eum Iordanem.

16 Et festinavit autem Semei filius Gera filii Iseni de Bahurim, & descendit cum viris Iuda in occursum regis David.

17 Cum mille viris de Benjamin, & Siba puer de domo Saul: & quindecim filii eius, ac viginti servi erant cum eo: & irrumperes Iordanem, ante regem.

18 Transierunt vada, ut traderent dominum regis, & facerent juxta iussionem eius: Semei autem filius Gera prostratus coram rege, cum jam transisset Iordanem,

19 Dixit ad eum: Ne reputes mihi Domine iniuriam, neque memineris injuriarum servi tui in die qua egressus es domine mi rex de Ierusalem, neque ponas rex in corde tuo.

20 Agnosco enim servus tuus peccatum meum: & idcirco hodie primus veni de omni domo Ioseph, descendique in occursum domini mei regis.

21 Respondens vero Abisai filius Sarvæ, dicit: Numquid pro his verbis non occidetur Semei, quia maledixit Christo Dñi?

22 Et ait David: Quid mihi, & vobis fili Sarvæ? cur efficiamini mihi hodie intaran? ergone hodie interficietur vir in Israel? an ignoro hodie me factum regem super Israel?

23 Et ait Rex Semei: Non morieris. Iuravitque ei.

24 Miphiboseth quoque filius Saul descendit in occursum regis, illotis pedibus, & intonsa barba: vestisque suas non laverat à die qua egressus fuerat rex, usque ad diem reversionis eius in pace.

25 Cumque Ierusalem occurrisset regi, dixit ei rex: Quare non venisti mecum Miphiboseth?

26 Et respondens ait: Domine mi rex, servus meus contempsit me: Dixique ei ego factus tuus, ut sterneret mihi alium, & ascendens abirem cum rege: claudus enim sum servus tuus.

27 Et insuper & accusavit me servum tuum ad te dominum meum regem: tu autem domine mi rex, licet angelus Dei es, tac quod primum est tibi.

28 Neque enim fuit domus patris mei,

nisi monti obnoxia domino meo regi: tu autem potuisti me convivium tuum inter convivas mensæ tuæ: quid ergo habeo iustæ querelæ? aut quid possum ultra vociferari ad regem?

29 At ergo ei rex: Quid ultra loqueris? fixum est quod locutus sum: tu & Siba videre possessiones.

30 Responditque Miphiboseth regi Etiam cuncta accipiat, postquam reversus est dominus meus rex pacifice in domum suam.

31 Berzellai quoque Galaadites, descendens de Rogelim, traduxit regem Iordanem, paratus etiam ultra fluvium prosequi eum.

32 Et erat autem Berzellai Galaadites senex valde, id est, octogenarius, & ipse præbuit alimenta regi, cum moraretur in castris: fuit quippe vir dives nimis.

33 Dixit itaque rex ad Berzellai: Veni mecum, ut requiescas secutus mecum in Ierusalem.

34 Et ait Berzellai ad regem: Quot sunt dies annorum viæ meæ, ut ascendam, cum rege in Ierusalem?

35 Octogenarius sum hodie: numquid videntur sensus mei ad discernendum suave, aut amarum: aut delectare potest servum tuum cibus & potus? vel audire possum ultra vocem cantorum, atque cantatricum? quare servus tuus sit oneri domino meo regi?

36 Paululum procedam famulus tuus ab Iordane recti: non indigeo hac vicissitudine,

37 Sed obsecro ut revertar servus tuus, & moriar in civitate mea, & sepeliar juxta sepulchrum patris mei, & matris meæ. Est autem servus tuus Chamaam, ipse vadat tecum, domine mi rex, & fac ei quidquid tibi bonum videtur.

38 Dixit itaque ei rex: Mecum transeat Chamaam, & ego faciam ei quidquid tibi placuerit, & omne, quod petieris à me, impetrabis.

39 Cumque transisset universus populus & rex Iordanem, osculatus est rex Berzellai, & benedixit ei: & ille reversus est in locum suum.

40 Transivit ergo rex in Galgalam, & Chamaam cum eo, omnis autem populus Iuda traduxerat regem, & media tantum pars affuerat de populo Israël.

41 Et aque omnes viri Israel concurrentes ad regem dixerunt ei: Quare te furati sunt fratres nostri viri Iuda, & traduxerunt regem & domum ejus Iordanem, omnesque viros David cum eo?

42 Et respondit omnis vir Iuda ad viros Israël Quia mihi propior est rex: cur irasceris super hæc re? numquid comedimus aliquid ex rege, aut munera nobis data sunt?

43 Et respondit vir Israël ad viros Iuda, & ait: Decem partibus major ego sum apud regem, magisque ad me pertinet David quam ad te: cur fecisti mihi injuriam, & non mihi nunciatum est priori, ut reducerem regem meum? Durius autem responderunt viri Iuda viris Israël.

C A P V T XX.

Ioab cum fratre Abisai persequens Sethiam filium Bathi moventem contra David seditionem in Israel, Amasai in via occidit: et Ioab per-

ph. 5. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

A Cecidit quoque ut ibi esset vir Bo-
chus, nomine Seba, filius Bochi, vir
Yerimus: & cecinit buccina, & ait: Non
est huius pars in David, neque in reditu
in filio Iosab: revertite in tabernacula tua
viri.

2 Et preparatus est omnis Israel a David,
secutusque est Seba filium Bochi: viri au-
tem Iuda adhererunt regi suo a Iordane us-
que Ierusalem.

3 Cumque venisset rex in domum suam
in Ierusalem, tulit decem mulieres concubi-
nas, quas dederat: querat ad custodiendam do-
mum, & tradidit eas in custodiam; ali-
mentum eis præbens: & non est ingressus ad
eas, sed erant clausæ usque in diem mortis
sue in viduitate viventes.

4 Dixit autem rex Amasæ: Convoca mihi
omnes viros Iuda in diem tertium, & tu
adesto præsens.

5 Abiit ergo Amasa ut convocaret Iudam,
& moratus est extra placitum quod ei con-
sueverat rex.

6 Ait autem David ad Abisai: nunc ma-
gis afflicturus est nos Seba filius Bochi
quam Absalom: tolle igitur servos domini
tui, & persequere eum, ne forte inveniat
civitates munitas, & effugiat nos.

7 Egressi sunt ergo cum eo viri Ioab, Ce-
rethi quoque & Phelethi: & omnes robusti
exierunt de Ierusalem, ad persequendum
Seba filium Bochi.

8 Cumque illi essent juxta lapidem gran-
dem, qui est in Gabaon, Amasa veniens
occurrit eis. Porro Ioab vestitus erat tun-
nica stricta ad mensuram habitus sui, &
desuper accinctus gladio dependente usque
ad illa, in vagina, qua fabricatus levi motu
egre si poterat, & percuere.

9 Dixit itaque Ioab ad Amasam: Salve
mi frater. † Et tenuit manu dextera men-
tum Amasæ, quasi osculans eum.

10 Porro Amasa non observavit gladium,
quem habebat Ioab, qui percussit eum in
latere, & effudit intestina ejus in terram:
nec secundum vulnus appositum, & mortuus
est. Ioab autem & Abisai frater ejus, Perse-
cuti sunt Seba filium Bochi.

11 Interea quidam viri, cum steterent
juxta cadaver Amasæ, de sociis Ioab, di-
xerunt: Ecce qui esse voluit pro Ioab co-
mes David.

12 Amasa autem conspersus sanguine, ja-
cebat in media via. Vidit hoc quidam vir
quod subsisteret omnis populus ad viden-
dum eum, & amovit Amasam de via in
arvum, operuitque eum vestimento, ne
subsisterent transeuntes propter eum.

13 Avoto ergo illo de via, transibat om-
nis vir sequens Ioab ad persequendum Seba
filium Bochi.

14 Porro ille transierat per omnes tribus
Israel in Abela & Bethmaacha: omnesque
viri ejus congregati fuerant ad eum.

15 Veniunt itaque & oppugnabant eum
in Abela, & in Bethmaacha, & circumde-
derunt eum omnibus civitatibus, & obsessa
est illa.

16 Cumque audisset Ioab quod erat

cum Ioab, molibatur de fluere muros.

17 Et exivit de murebus pueri & civi-
tes: Audivit, audivit, dicit Ioab. Appropin-
qua huc, & loquar tecum.

18 Qui cum a castellis ad eum, ait illi:
Tu es Ioab? Et ille respondit: Ego. At
quem sic locutus es? Audivit nomen meum
tuum. Qui respondit: Audivit.

19 Rursusque illa, Seba, i qui diceba-
tur, in veteri proverbio: Qui interrogant,
interrogant in Abela: & sic ne fecerat.

20 Non ego sum quæ respondit o verita-
tem in Israël, & tu queris fabrum civi-
tatem, & evertere muros in Israël: Quare
præcipias hære litarem Domini.

21 Respondensque Ioab, ait: Absit
hoc à me: non præcipio, neque demolior.

22 Non sic se habet rex, sed huius de
monte Ephraim Seba, filius Bochi cognomi-
ne, levavit manum suam contra regem
David: tradidit illum solum, & recedens
à civitate. Et ait mulier ad Ioab: Ecce ca-
put ejus nuncietur ad te per murum.

23 Ingredita est ergo ad omnem populum,
& locuta est eis sapienter: qui abs-
ciderunt caput Seba filii Bochi projecerunt ad Ioab,
& ille cecinit tuba, & recesserunt ab urbe,
unusquisque in tabernacula sua: Ioab au-
tem reversus est Ierusalem ad regem.

24 Fuit ergo Ioab super omnem exer-
citus Israel: Banaias autem filius Joiadæ
super Cerethæos & Phelethæos.

25 Aduram vero super tribura: porro Io-
saphat filius Ahilud à commentariis.

26 Siva autem scriba: Sadoc vero &
Abiathar, sacerdotes.

27 Ira autem Iairites erat sacerdos David.

CAPITULUM XXI.

*Immissi propter Saulis in Gabaonitas injustam
savitiam fame triennali, cui divertenda, ad illo-
rum petitionem David Saulis reliquias, præter
Diphoboseth tradit, ut crucifigerentur, quoniam
offensa cum Saulis & Ionatha offensus juberet se-
pultura tradi: narrantur & quatuor bella Davi-
dis adversus Philisthæos.*

1 Facta est quoque fames in diebus Da-
vid tribus annis jugiter: & consulit
David oraculum Domini. Dixitque Do-
minus: propter Saul, & domum ejus sangui-
nem, qui occidit Gabaonitas.

2 Vocatis ergo Gabaonitis, rex dixit ad
eos. (Porro Gabaonitæ non erant de tribu
Israel, sed reliquæ Amorhæorum: † fili-
que Israel juraverant eis, & voluit Saul
percutere eos zelo, quasi pro filiis Israel
& Iuda.)

3 Dixit ergo David ad Gabaonitas: Quid
faciam vobis? & quod erit vestri piaculum,
ut benedicatis hæreditari Domini?

4 Dixeruntque ei Gabaonitæ: Non est
nobis super argento, & auro quæsitio, sed
contra Saul, & contra domum ejus: neque
volumus ut interficiatur homo de Israel.
Ad quos rex ait: Quid ergo vultis ut fa-
ciam vobis?

5 Qui dixerunt regi: Vinum, qui attrivit
nos & opprobriavitque, ita dederit de vineis,
ut ne unus quidem nostrorum sit de vineis
ejus in cunctis hodiebus.

6 Demum nobis septem vineas de vineis ejus
dedit.

† Sapro
8. 16.

† Sapro
8. 16.

† 1. 16.
9. 16.

consecravit eos Domino in castris Saul,
quod erat electio Domini. Et ait rex: Ego
autem.

† 1. 18. 3. Paterque rex Mephobose filio
Isaia et filio Saul, propter jurandum
Domini, quod fuerat inter David & inter
Isaia et filium Saul.

8 Tunc itaque rex duos filios Respha fi-
lie Aia, quos peperit Saul, Atmoni, & Mi-
choni, & quatuor filios Michol filie
Saul, quos genuit Hichai filio Berzel-
lai, qui erat de Moabitis.

9 Tunc dedit eos in manus Gabaonitarum:
qui crucifixerunt eos in monte coram Do-
mino. & ceciderunt hi septem, simul oc-
cisi in diebus messis primis, incipiente mes-
sione hordei.

10 Tollens autem Respha filia Aia cili-
cium, subtravit sibi supra petram, ab initio
natis, donec filii lacer aqua super eos de
celo: & non dimisit aves lacerare eos per
diem, neque bestias per noctem.

11 Et nuntiata sunt David quae fecerat
Respha filia Aia, concubina Saul.

† 1. 12. Et abiit David, & tulit ossa Saul, &
ossa Ionathae filii eius, a viris Iabes Ga-
laad: qui furati fuerant ea de platea
Bethsan, in qua suspenderant eos Philis-
thinii cum interfecissent Saul in Gibeon:

13 Et asportavit inde ossa Saul, & ossa Io-
nathae filii eius: & colligentes ossa eorum
quae affixi fuerant,

14 Sepelierunt ea cum ossibus Saul & Io-
nathae filii eius in terra Benjamin, in late-
re, in sepulchro Cisparris eius: fecerunt
que omnia, quae praecipit rex, & repro-
pitiatus est Deus rex & post haec.

15 Factum est autem rursum praelium Phi-
listhinorum adversum Israel, & descendit
David; & servavit cum eo, & pugna-
bant contra Philistinum. Deficiente autem
David,

† 1. 27. 7. Ieshibebai, qui fuit de genere Ara-
pha, & cuius nomen bestia trecentas uncias
appetit, & acutus erat eum de novo,
missus ut periret David.

17 Praefecit enim ei fuit Abisai filius Sar-
vix, & percussit Philistinum interfecit.
Tunc praevenerunt viri David, decem: nam
non credideris novissimum in bellum, ne
exiguas lucraretur Israel.

† 1. 27. 4. 18. Secundum quoque bellum fuit in
Gaza contra Philistinios; tunc percussit Sa-
ul de Gath, Saph de stirpe Arapha de
genere Gathum.

19 Tertium quoque fuit bellum in Gab-
con contra Philistinios, quo percussit Ado-
nias filius Sibus polydorus. De hi he-
nnes Goliath Gathum, cuius hastile habet
erit oculus eorum reventum.

20 Quartum bellum fuit in Gath: in quo
vixit celus, qui senos in manibus pe-
dit, qui habet in dextera, id est, viginti
quatuor, & erat de genere Arapha.

21 Philistinii autem percussit cu-
m eo, tunc percussit Saph de stirpe Arapha
de genere Gathum.

22 Quintum quoque fuit bellum in Gath: in quo
vixit celus, qui senos in manibus pe-
dit, qui habet in dextera, id est, viginti
quatuor, & erat de genere Arapha.

CAPUT XXII.

Continuum praelium cum David pro se
et omnibus inimicis liberavit.

1 Quia est autem David Domino
Verba carnis huius, in die qua
liberavit eum Dominus de manu omni-
um inimicorum suorum, & de manu Saul.

2 Ecce, & Dominus petra mea, & solur
meum, & salvator meus.

3 Deus fortis meus, & fortis in eum, & sca-
tum meum, & cornu salutaris meae, elevatus
meus, & refugium meum: salvator meus,
de iniquitate liberalis meus.

4 & Laudabilem invocabo Dominum: &
ab inimicis meis salvus ero.

5 Quia circumdederant me contritiones
mortis: torrentes Belial circumdant me.

6 Funes inferni circumdederunt me: pra-
venerunt me laquei mortis.

7 In tribulatione mea invocabo Domi-
num, & ad Deum meum clamabo: &
exaudiet de templo suo vocem meam, &
clamor meus veniet ad aures eius.

8 Commota est & contremuit terra: fun-
damenta montium concussa sunt, & con-
quassata, quoniam iratus est eis.

9 Ascendit fumus de naribus eius, &
ignis de ore eius vorabit: carbones suc-
censi sunt ab eo.

10 Inclina vitulos, & descendit: & ca-
lvo sub pedibus eius.

11 Et accendit super cherubim, & vola-
vit: & lapsus est super pennas venti.

12 Posuit tenebras in circuitu suo latibul-
um: cribans aquas de rubiculis caelorum,

13 Praefulgoris in conspectu eius, suc-
censi sunt carbones ignis.

14 Tonabit de caelo Dominus: & excel-
sus dabit vocem suam.

15 Misit sagittas, & dissipavit eos; ful-
gur, & consumpsit eos.

16 Et apparuerunt effusiones maris, & re-
velata sunt fundamenta orbis, ab iniquitate
Domini, ab inspiratione spiritus furoris eius.

17 Misit de excelso, & percussit me: &
extraxit me de aquis multas.

18 Liberavit me ab inimico meo poten-
tissimo, & ab his qui oderant me, quo-
niam rostrationes meae erant.

19 Praevenerunt me in die afflictionis meae, &
factus est Dominus firmamentum meum.

20 Et eduxit me in latitudinem: liberavit
me quia complacui ei.

21 Retribuet mihi Dominus secundum
iustitiam meam: & secundum munditiam
manuum mearum reddet mihi.

22 Quia custodi vias Domini, & non
egredieris a Deo tuo.

23 Quia enim iudicia eius in conspectu
meo, & praecepta eius non derelinxi.

24 Et eripuit me a cunctis: & custo-
diam me ab iniquitate mea.

25 Et testis esto mihi Dominus secundum
iustitiam meam, & secundum munditiam
manuum mearum, in conspectu oculorum
sanctorum.

26 Cum cunctis sanctis suis: & cum ro-
strationibus meis.

27 Cum cunctis sanctis suis: & cum ro-
strationibus meis.

28 Et populum pauperem saluum facies : oculique tuus excelsos humiliabis.

29 Quia tu lucerna mea Domine : & tu Domine illuminabis tenebras meas.

30 Iste enim curram accinctus : in Deo meo transiliam murum.

31 Deus inima ulata via ejus , eloquium Domini igne examinatum : scutum est omnium sperantium in se.

32 Quis est Deus præter Dominum : & quis fortis præter Deum nostrum ?

33 Deus qui accinxit me fortitudine : & complanavit perfectam viam meam.

34 Conquans pedes meos cervis , & super excelsa mea statuens me.

† Psal. 113. 1. 35 † Docens manus meas ad prælium , & componens quasi arcum æreum brachia mea.

36 Dedisti mihi clypeum salutis tuæ : & mansuetudo tua multiplicavit me.

37 Dilatabis gressus meos subtus me : & non deficient tali me.

38 Persequar inimicos meos , & conteram : & non convertar donec consumam eos.

39 Consumam eos & confringam , ut non conturgant : cadent sub pedibus meis.

40 Accinxisti me fortitudine ad prælium : incurvasti resistentes mihi subtus me.

41 Inimicos meos dedisti mihi dorsum : odientes me , & disperdam eos.

42 Clamabunt , & non erit qui salvet : ad Dominum , & non exaudiet eos.

43 Delebo eos ut pulverem terræ : quasi lutum platearum comminuam eos atque confringam.

44 Salvabis me à contradictionibus populi mei : custodies me in caput gentium : populus , quem ignoro , serviet mihi.

45 Filii alieni resistent mihi , auditu auris obediunt mihi.

46 Filii alieni deflexerunt , & contrahentur in angustiis suis.

47 Vivit Dominus , & benedictus Deus meus : & exaltabitur Deus fortis salutis meæ.

48 Deus qui das vindictas mihi , & de jicis populos sub me.

† Psal. 117. 49. 49 Qui educis me ab inimicis meis , & a resistentibus mihi elevas me : † à viro iniquo liberabis me.

† Rom. 8. 50 † propterea confitebor tibi Domine in gentibus : & nomini tuo cantabo.

51 Magnificans salutes regis sui , & faciens misericordiam christo suo David , & semini ejus in sempiternum.

C A P V T XXIII.

Verba novissima David , & catalogus virorum ipsius illustrium.

HÆC autem sunt verba David novissima. Dixit David filius Isai : Dixit vir , cui constitutum est de christo Dei Isai ob , egregius psalmes Israël.

2 Spiritus Domini locutus est per me , & sermo ejus per linguam meam.

3 Dixit Deus Israël mihi , locutus est Fortis Israël , Dominator hominum , justus dominator in timore Dei.

4 Sicut lux auroræ , oriente sole , mane absque nubibus rutilat , & sicut pluvius germinat herba de terra.

5 Nec tanta est domus mea apud Deum , ut pactum æternum iniet mecum , firmum

in omnibus atque munium. Cuncta enim talia teas , & omnis voluntas : nec est quidquam ex ea quod non germinet.

6 Prævaricatores autem quasi spinæ eveles erunt universi : quæ non tolluntur manibus.

7 Et si quis tangere voluerit eas , amittitur ferro & ligno lanceato , igitur lucens & comburentur usque ad nubem.

8 † Hæc nomina forum David. Sedens in cathedra sapientissimus princeps inter tres , ipse est quasi tenerrius ligni verniculus , qui octingentos interfecit impetu uno. † 1. 11. 10.

9 Post hunc , Eleazar filius parvi ejus Ahohites inter tres fortes , qui erant cum David quando exprobraverunt Philisthim , & congregati sunt illuc in prælium.

10 Cumque ascendissent viri Israël , ipse stetit & percussit Philisthæos , donec deficeret manus ejus , & obrigeret cum gladio : fecitque Dominus salutem magnam in die illa : & populus qui fugerat , reversus est ad castrorum spolia detrahenda.

11 Et post hunc Semma filius Age de Arati : & congregati sunt Philisthim in statione : erat quippe ibi ager lente plenus. Cumque fugisset populus à facie Philisthim.

12 Stetit ille in medio agri , & tutus est eum , percussitque Philisthæos : & fecit Dominus salutem magnam.

13 Nec non & ante descenderant tres qui erant principes inter triginta , & venerant tempore messis ad David in speluncam Odollam : castra autem Philisthinorum erant posita in Valle gigantum.

14 Et David erat in præsidio : porro statio Philisthinorum tunc erat in Bethlehem.

15 Desideravit ergo David & ait : O si quis mihi daret porum aquæ , de cisterna quæ est in Bethlehem juxta portam !

16 Iruperunt ergo tres fortes castra Philisthinorum , & hauserunt aquam de cisterna Bethlehem , quæ erat juxta portam , & attulerunt ad David : at ille noluit bibere , sed libavit eam Domino ,

17 Dicens : Propitius sit mihi Dominus , ne faciam hoc : num sanguinem hominum istorum qui profecti sunt , & animarum periculum bibam ? Noluit ergo bibere : hæc fecerunt tres robustissimi.

18 Abisai quoque frater Ioab filius Sarvix , princeps erat de tribus : ipse est qui levavit hastam suam contra trecentos , quos interfecit , nominatus in tribus ,

19 Et inter tres nobilior , eratque eorum princeps , sed usque ad tres primos non pervenerat.

20 Et Banaïas filius Joiadæ viri fortissimi , magnorum operum , de Gabseel , ipse percussit duos leones Moab , & ipse descendit , & percussit leonem in media cisterna in diebus nivis.

21 Ipse quoque interfecit virum Agyptium , virum dignum spectaculo , habentem in manu hastam : itaque cum descendisset ad eum in virga , vi extorxit hastam de manu Agyptii , & interfecit eum hasta sua.

22 Hæc fecit Banaïas filius Joiadæ.

23 Et ipse nominatus inter tres robustos , qui

qui erant inter triginta nobiliter : verum non omnes ad tres non pervenerat : tuncque cum filiis David daretur dandum, a secessit.

24. Abiathar : Iobab inter viginti, Lichab, non filius patris ejus de Babilonem.

25. Semma de Hurodi, Elia de Hurodi,

26. Hiles de Phalti, Hira filius Acces de Tenua.

27. Aolzer de Aathoth Mohonna de Hulati,

28. S. Imon Ahohites, Maharai Netophathites.

29. Hiled filius Baana, & ipse Netophathites, Ithai filius Ribai de Gabaath filiorum Benjamin,

30. Banala Pharathonites, Hedda de torrente Gias,

31. Abiabon Aibathites, Azaveth de Broui:

32. Eliab de Salaboni filii Iassan, Ionathan,

33. Semma de Oroni, Aiam filius Sarar Aronites,

34. Elphelet filius Aasba filii Machati, Eliam filius Achitophel Galonites,

35. Hetrai de Caraelo, Pharai de Abi,

36. Igaal filius Nathan de Soba, Bonai de Gadi.

37. Selec de Ammoni, Naharai Benothites armiger Iobab filii Sarviz,

38. Ira Iethrites, Garib & ipse Iethrites,

39. Vrias Hithgens. Omnes triginta septem.

C A P V T XXIV.

David ob numeratam populum à Gad propheta corripuit ex tribus flagellis : oblatum pestem triduanam : et sic : ut in populum saeviente, ac 70000. interemptis, erat David Dominum, & à Gad Propheta admonitus, in area Arcana, dato precibus, altare erigit, cessatque pestis.

† 1.
Par.
21. 1.

1. **E**T addidit furor Domini irasci contra Israël, commovitque David in eis dicentem : Vade, numera Israël & Iudam.

2. Dixitque rex ad Iobab principem exercitus sui : Perambula omnes tribus Israël à Dan usque Bersabee, & numera te populum, ut sciam numerum ejus.

3. Dixitque Iobab regi : Adaugeat Dominus Deus tuus ad populum tuum, quantus nunc est, iterumque centuplicet in conspectu domini mei regis : sed quid sibi dominus meus rex vult in te hujusmodi ?

4. Oportuit autem sermo regis verba Iobab, & principum exercitus : egressique est Iobab, & principes milium à facie regis, ut numerarent populum Israël.

5. Cumque pertransissent Iordanem, venerunt in Aroer ad dexteram urbis, quæ est in valle Gad :

6. Perperitque transierunt in Galaad, & in terram de Gilead, & venerunt in Dan filvestina. Circumvenientesque juxta Sidonem,

7. Ita fuerunt prope in castra Tyri, & omnia terra : Hazer & Chanatzi, veneruntque ad mare in Iola in Bersabee.

8. Et Iobab & omnia terra, affuerunt per novem menses, & septuagesimam partem.

9. Dedit ergo Iobab numerum ad seorsum populi regi, & Arcana facta de Israël

centingenta millia virorum fortium, qui educerent gladium : & de Iuda quingenta millia pugnatorum.

10. Percussit autem cor David eum, postquam numerata est populus : & dixit David ad Dominum : peccavi valde in hoc : sed : te precor Domine, ut transferas iniquitatem servitui, quia stulte egimus.

11. Surrexit itaque David mane, & sermo Domini factus est ad Gad prophetam, & videntem David, dicens :

12. Vade & loquere ad David : Hec dicit Dominus : Trium tibi datur optio : elige unum quod volueris ex his, ut faciam tibi.

13. Cumque venisset Gad ad David, nuntiavit ei, dicens : Aut septem annis veniet tibi comes in terra tua : aut tribus mensibus fugies adversarios tuos, & illi te persequentur : aut certe tribus diebus erit pestilentia in terra tua. Nunc ergo delibera, & vide quem respondeam, ei qui me misit, sermo nem.

14. Dixit autem David ad Gad : Coartator nimis : sed melius est ut incidam in manus Domini (multæ enim misericordæ ejus sunt) quam in manus hominum.

15. Immisitque Dominus pestilentiam in Israël, de mane usque ad tempus constitutum, & mortui sunt ex populo, à Dan usque ad Bersabee, septuaginta millia virorum.

16. Cumque extendisset manum suam angelus Domini super Jerusalem ut disperderet eam, misertus est Dominus super afflictione, & ait angelo percutient populum : Sufficit : nunc contine manum tuam, erat autem angelus Domini juxta arcem Arcana Iebusæ.

17. Dixitque David ad Dominum, cum vidisset angelum cadentem populum : Ego sum qui peccavi, ego inique egi : isti qui oves sunt, quid fecerunt ? veritator, obsecro manus tua contra me, & contra domum patris mei.

18. Venit autem Gad ad David in die illa, & dixit ei : Ascende, & constitue altare Domino in area Arcana Iebusæ.

19. Et accendit David juxta sermonem Gad, quem præceperat ei Dominus.

20. Conspiciensque Arcana, animadvertit regem, & servos ejus transire ad se :

21. Et egressus adoravit regem prono vultu in terram, & ait : Quid causæ est ut veniat dominus meus rex ad servum suum ? Cui David ait : Ut eriam à te arcem, & ædificem altare Domino, & cesset interfectio quæ gressatur in populo.

22. Et ait Arcana ad David : Accipiat, & constituat cor meum rex, sicut placet ei : habes boves in holocaustum, & plaustrum & iuga bovum multum lignorum,

23. Omnia dedit Arcana rex regi : dixitque Arcana ad regem : Dominus Deus tuus suscipiat votum tuum.

24. Cum respondisset rex, ait : Nequaquam ut vis, sed etiam prono à te, & non constituit Dominus Dominum hoc causa gratia. Postea dedit David arcam, & iuges, & iuga iulis quæ erant illa :

† 1.
Par.
21. 15.
Dan.
13. 25.

25. Et dedit ei filii David salutem. Et
non, & obtulit holocausta & pacifica. &
propitius est Dominus terra, & sollicitus
est pro gaudio Israel.

LIBER REGVM TERTIVS, Secundum Hebræos PRIMVS MALACHIM.

CAPVT PRIMVM.

*David tota confectum puella, abisag calefecit,
et dormivit: Adonias vero regem occupante,
Nathan directa consilio Nathan imperavit &
David regis Salomonem in regem, quo audito, fugit
Adonias.*

ET rex David senuerat, habebatque
etatis plurimos dies: cumque ope-
rarentur vestibus, non calefaceret.

2 Dixerunt ergo ei servi sui: Queramus
domino nostro regi adolescentulam virgi-
nem, & stet coram rege, & foveat eum,
dormiatque in sinu suo, & calefaciat do-
minum nostrum regem.

3 Querierunt igitur adolescentulam spe-
ciosam in omnibus filiis Israel, & in-
venierunt Abisag Samanitidem, & adduxe-
runt eam ad regem.

4 Erat autem puella pulchra nimis, dor-
mibatque cum rege, & ministrabat ei, rex
vero non cognovit eam.

5 Adonias autem filius Haggith elevaba-
tur, dicens: Ego regnabo. Fecitque sibi
currus & equites, & quinquaginta viros
qui currerent ante eum.

6 Nec contempsit eum pater suus aliquan-
do, dicens: Quare hoc fecisti? Erat autem
& ipse pulcher valde, secundus natus post
Absalom.

7 Et sermo ei cum Ioab filio Sarvia, &
cum Abiathar sacerdote, qui adjuvabant
partes Adonias.

8 Sadoc vero sacerdos & Banaias filius
Ioiaze, & Nathan propheta, & Senai &
Rei, & robur exercitus David, non erat
cum Adonia.

9 Immolatis ergo Adonias arietibus & vi-
tulis, & universis pinguis, iuxta Lapi-
dem zoloth, quae est vietus fontis Rogel,
vocavit universos fratres suos filios regis,
& canes viros Iuda servos regis.

10 Nathan autem prophetam, & Bana-
iam, & totumque quosque, & Salomonem
fratrem suum, non vocavit.

11 Dixit itaque Nathan ad Bethsabee ma-
trem Salomonis: Num audisti, quod reg-
naverit Adonias filius Haggith, & domus
rege David hoc ignorat?

12 Nunc ergo veni, accipe consilium a
me, & salva animam tuam, filique tui Sa-
lomonis.

13 Accipe igitur in te ad regem David, &
dixit: Domine mi rex, iurasti

mihi ancille tuæ, dicens: Salomon filius
tuus regnabit post me, & ipse tibi iuravit
domino? Quare ergo regnat Adonias?

14 Itaque abiit loquente cum rege,
ego veniam post te, & complero solum tuum.

15 Introgressa itaque Bethsabee ad regem
in cubiculum: rex ait: quid tu facis,
& abisag Samanitidis cum thalato?

16 Responditque Bethsabee, & adoravit re-
gem Adoniam, & dixit: Quod tibi, inquit, vis?

17 Quæ respondens ait: Domine mi rex,
iurasti per Dominum Deum tuum, dicens:
Salomon filius tuus regnabit post me,
& iote sedebit in solio meo.

18 Ecce nunc Adonias regnat, te, do-
mine mi rex, ignorante.

19 Mactavit boves, & pinguis quæque,
& arietes plurimos, & vocavit omnes filios
regis, Abiathar quoque sacerdotem, & Ioab
principem militiæ: Salomonem autem & ser-
vum tuum non vocavit.

20 Verumtamen, domine mi rex, in te
oculi respiciunt totius Israel, ut indicesis,
quis sedere debeat in solio tuo, domine mi
rex, post te.

21 Eritque cum dormierit dominus meus
rex cum patribus suis, erimus ego & filius
meus Salomon peccatores.

22 Adhuc illa loquente cum rege, Na-
than propheta venit.

23 Et nuntiaverunt regi, dicentes: Adest
Nathan propheta. Cumque in roster in coe-
ptu regis & adorasset eum pro onus in terram.

24 Dixit Nathan: Domine mi rex, ut
dixisti: Adonias regnat post me, & ipse
sedeat super thronum meum?

25 Quia descendit hodie, & immolavit
boves, & pinguis, & arietes plurimos, &
vocavit universos filios regis, & principes
exercitus, Abiathar quoque sacerdotem:
illisque viscentibus, & bibentibus coram
eo, & dicentibus: Vivat rex Adonias.

26 Me servum tuum, & Sadoc sacer-
dotem, & Banaïam filium Ioiaze, & Salomo-
nem famulum tuum, non vocavit.

27 Numquid a Domino meo rege exivit
hoc verbum, & mihi non indicasti servo
tuo, quis sedurus esset super thronum do-
mini mei regis post eum?

28 Et respondit rex David, dicens: Voca-
te ad me Bethsabee. Quæ cum fuisset ingres-
sa coram rege, & stetit ante eum,

29 Iuravit rex, & ait: Vivit Dominus,
qui eruit animam meam de omni angustia.

30 Quia sicut iuravi tibi per Dominum
Deum Israel, dicens: Salomon filius tuus
regnabit post me, & p. sedebit super so-
lium meum pro me: si faciam hoc.

31 Summisitque Bethsabee in terram vitu-
tu, adoravit regem, dicens: Vivat domi-
nus meus David in æternum.

32 Dixit quoque rex David: Vocate ad me
Sadoc sacerdotem, & Nathan prophetam,
& Banaïam filium Ioiaze. Quæ cum ingres-
sa fuisset coram rege,

33 Dixit ad eos: Tollite vos cum ser-
vos domini vestri, & imponite Salomo-
nem filium meum super nathan nesci: &
ducite eum in Gihon.

44. Frontal eminence; Suboccipital fossa; &
Nuchal process; External occipital protuberance; &
External occipital protuberance; Mastoid process.
Sphenoid.

7-^{us}, non eade noctis quidem capite
expositus: sed aditum malum invenit
lucis, in eo, moritur.

Respondit Dominus filius totidē, re-
spondens : Amen. Ne loquatur Dominus
Deus dominum meum : res.

37 Quoniam oculus tuus Domine cum domino
meo regem sit cum Salomone, & tubum
faciat totum ejus a robore domui meae regis
David.

38. *Defendit ergo Sacer Sacerdos, & Nathan propheta, & Benaias filius Ionathae, & Crethi, & Plekethi: & impoluerunt Salomonem super mulum regis David, & adduxerunt eum in Gihon.*

59 Sumptique Sacer facies coram olei
de tabernaculo, & unxit Salomodem : &
ceperunt laudare, & dixit omnis populus:
Vivat rex Salomon.

40 Et accendit universa multitudo post eum, & populus canentium tibiis, & latantium gaudiis magno, & insonnit terra à clamore eorum.

41 Audivit autem Adonias, & omnes qui
invinati fuerant ab eo, jamque convivium
faciebant: sed & Ioab, audita voce ru-
lar, ait: Quid fisci vult clamor civitatis
rumultuantis?

42 Alio die loquente, Ionathas filius
Abielar sacerdos venit, cui dixit Ado-
nias: Ingredere, quia vir fortis es, & lona-
thas iud. 3.

43. Responditque Ionathas Adoniam : Nequaquam Dominus enim noster rex David regem constituit Salomonem :

44. Mique cum eo Sadoc facidorem,
& Nathan propheta, & Banaiam filium
Ioiadae, & Gerthi & Phalethi, & Inpote-
rum eius super miliam regis.

45. Vocem que erat Sadoe sacerdos & Nathan propheta regem in G. bon : & ascendit in de la. cates, & innotuit civitas : huc est vox quam audistis.

46 Sed & Salomon sedet super folium
regni.

47 Et ingressi servi regis benedixerunt domino nostro regi David, dicentes Amplius Deus nomen Salomonis super totam terram, & magnificet thronum eius super thronum tuum. Et adoravit rex in lectulo suo;

28. Et locutus est: Benedixit Dominus
David Mach, qui dedit habere sedentem in
solio regis, et laudus oculis meis.

29. Tenentur vero, & intererunt om-
nes, qui venerint, & mori in Adonia, & vi-
deri, & vivere in Adonia.

[illegible]

et M. fuerit, per Solomon & ed. re. cum
ab alio: & cap. 11. ad hanc re. cum Sol-
omonem: distique di. Solomon, & ad. in
domum tuam.

C. A. P. V. T. 11.

Deinde datus est unumquodque, et acceptis meritis,
Admoniti perire ab eis, ut uxorem, ob id, flecten-
tes eo. Adhuc regnum, accendi a Sennone puerum,
Abraham perierat propter hoc, et tandem in hoc
saltemculo interfecit: Semes perque quare contra
perceptum egressus est Ierusalem, tunc omnia per
eum videtur.

Appropinquavertunt autem dies David ut moreretur, praecepitque Salomonem filio suo, dicens:

2. Igo ingredior viam universæ terre;
contingere & c. vii.

3. Te obbeva custodias Domini Dei tui, ut ambules in viis ejus, ut custodias ceremonias ejus, & precepta ejus, & judicia, & testimonia, & si ut scriptum est in lege Moyfi: ut intelligas verba quae facis, & quocumque te verteris:

4 Ut confirmet Dominus sermones suos,
quo locutus est de nobis, dicens: Si custo-
derint filii tui vias suas, & ambulaverint
coram me in veritate, in omni corde suo,
& in omni anima sua, non auferetur tibi vin-
de Iſrael.

5 Tu quoque nosti quæ fecerit mihi Ioab
filius Sauiæ, quæ teneat duobus principibus
exercitus Israël, † Abner filio Ner : & †
Amasæ filio Iether : quos occidit, & effu-
dit sanguinem belli in pace, & posuit cruo-
rem pialli, in balneo suo, qui erat circa
luclos eius & in calcamento suo, quod
erat in pedibus eius.

6 Faciet ergo iuxta sapientiã tuam, & non
deducet eos inire ejus pacifice ad interos :

7 Sed & filii Bezellai Galaaditis reddere
gratiam, et unque comedentes in mensis
tua: † occurrerunt enim mihi quando in
gibbam à facie Abisalon matris tuæ.

8 † Hales quoque apud te Semei filium
Gera filii Iemai d. Bahucim, qui maledi-
xit mihi maledictione pessima, quando ibam
ad Castra: sed quia descendit mihi in oc-
cursum cum transirem Iordanem, & iurav-
ei per Dominum, dicens: Non te interfi-
ciam gladio.

9 Tu noli pati cum esse innoxium. Vir autem sapiens es, ut scias quæ tu facis, deduc sique canos ejas cum sanguine ad inferos.

10 f. **D**ona vitæ iur David cum patribus
suis, & sepultus est in civitate David

11 Tres autem quibus regravit David super
per Israel, quibus, tota anni sunt: et He-
liam superavit septem annos: et Jeroboam
superavit tres.

1. *Salvator* autem *Geda* super thronum
1. *David* posuit, & *Imam* effecit
1. *David* effecit.

The species of Adams, thus it
is found both under the same
conditions. It is probably this
species of Adams.

2, A.L.L. 1.6

14 Addiditque: Sermo mihi est ad te. Cui ait: Loquere. Et ille:

15 Tu, inquit, nosti, quia meum erat regnum, & nunc praeponitur tibi omnis Israel sibi in regem: sed translatum est regnum: & factum est tibi: à Domino enim constitutum est ei.

16 Nunc ergo petitionem unam precor à te: ne confundas faciem meam. Quae dixit ad eum: Loquere.

17 Et ille ait: Precor ut dicas Salomoni regi (neque enim negare tibi quidquam potest) ut det mihi Abisag Sunamitidē uxorem.

18 Et ait Bethsabee: Bene, ego loquar pro te regi.

19 Venit ergo Bethsabee ad regem Salomonem, ut loqueretur ei pro Adonia: & surrexit rex in occursum ejus, adoravitque eam, & sedit super thronum suum: posuitque est thronus matri regis, quae sedit ad dexteram ejus.

20 Dixitque ei petitionem unam parvulam ego deprecor à te: ne confundas faciem meam. Et dixit ei rex: Pete mater mea neque enim fas est ut avertam faciem tuam.

21 Quae ait: Detur Abisag Sunamitis Adoniae fratri tuo uxor.

22 Responditque rex Salomon, & dixit matri suae: Quare postulas Abisag Sunamitidem Adoniae? postula ei & regnum: ipse est enim frater meus major me, & habet Abiathar sacerdotem, & Ioab filium Sarviae.

23 Iuravit itaque rex Salomon per Dominum, dicens: Haec faciat mihi Deus, & haec addat, quia contra animam suam locutus est Adonias verbum hoc.

24 Et nunc vivit Dominus, qui firmavit me: & collocavit me super solium David patris mei, & qui fecit mihi domum: sicut locutus est, quia hodie occideretur Adonias.

25 Misitque rex Salomon per manum Banaia filii Ioadae, qui interfecit eum, & mortuus est.

26 Abiathar quoque sacerdoti dixit rex: Vade in Anathoth ad agrum tuum, equidem vir noster es: sed hodie te non interficiam, quia portasti arcam Domini Dei coram David patre meo, & sustinuisti laborem in omnibus, in quibus laboravit pater meus.

27 Eje itego Salomon Abiathar, ut non esset sacerdos Domini, sicut ut impleretur sermo Domini, quem locutus est super domum Heli in Silo.

28 Veni autem nuncius ad Ioab, quod Ioab declinasset post Adoniam & post Salomonem non declinasset: fugit ergo Ioab in tabernaculum Domini, & apprehendit cornu altaris.

29 Nuntiaturque est regi Salomoni: quod fugisset Ioab in tabernaculum Domini, & esset iuxta altare: nescitque Salomon Banaiam filium Ioadae, dicens: Vade interfice eum.

30 Et venit Banaias ad tabernaculum Domini, & dixit ei: Haec dixit rex egredere. Qui ait: Non egrediar, sed hic moriar. Renuciavit Banaias regi sermonem: dicens: Haec locutus est Ioab, & haec respondit mihi.

31 Dixitque ei rex: Eje sicut locutus est: & interfice eum, & sepeli, & amovebis sanguinem innocentem, qui effusus est à Ioab à me, & à domo patris mei.

32 Et reddet Dominus sanguinem ejus super caput ejus, quia interfecit duos viros iustos, memoratque se & occidit eo plures, parte meo David ignorante, Abner filium Ner princeps militum Israel, & Ananiam filium Iechiel princeps exercitus Iuda.

33 Et reverteretur sanguis illorum in caput Ioab, & in caput seminis ejus in saeculum. David autem & semini ejus, & domui & throno illius, sit pax usque in aeternum à Domino.

34 Ascendit itaque Banaias filius Ioadae, & aggressus eum interfecit: sepultusque est in domo sua in deserto.

35 Et constituit rex Banaiam filium Ioadae pro eo super exercitum, & Sadoc sacerdotem posuit pro Abiathar.

36 Misit quoque rex, & vocavit Semei, dixitque ei, Edifica tibi domum in Ierusalem, & habita ibi: & non egredieris inde huc atque illuc.

37 Quacumque autem die egressus fueris, & transieris torrentem Cedron, scito te interficiendum: sanguis tuus erit super caput tuum.

38 Dixitque Semei regi: Bonus sermo, sicut locutus est dominus meus rex, sic faciet servus tuus. Habituavit itaque Semei in Ierusalem diebus multis.

39 Factum est autem post annos tres: ut fugerent servi Semei ad Achis filium Maacha regem Geth: nuntiaturque est Semei, quod servi ejus essent in Geth.

40 Et surrexit Semei, & stravit asinum suum:ivitque ad Achis in Geth ad requirendum servos suos, & adduxit eos de Geth.

41 Nuntiaturque est autem Salomoni, quod esset Semei in Geth de Ierusalem, & rediisset.

42 Et mittens vocavit eum, dixitque illi: Nonne testificatus sum tibi per Dominum, & praedixi tibi: Quacumque die egressus, ieris huc & illuc, scito te esse moriturum? Et respondisti mihi Bonus sermo, quem audivi.

43 Quare ergo non custodisti iuramentum Domini, & praeceptum quod praeceperam tibi.

44 Dixitque rex ad Semei: Tu nosti omne malum, cuius tibi conscius est cor tuum, quod fecisti David patri meo: reddidit Dominus malitiam tuam in caput tuum.

45 Et rex Salomon benedictus, & thronus David erit stabilis coram Domino usque in sempiternum.

46 Iussit itaque rex Banaia filio Ioadae: qui egressus, percussit eum, & mortuus est.

C A P V T I I I.

Salomon, accepta in uxorem filia Pharaonis, sapientiam in iunio petit: quam una cum divitiis & gloria accepit, & primum in meritis suis commendate ostendit.

1 Confirmatum est igitur regnum Salomonis, & affinitate conjunctus est Pharaoni regi Aegypti: accepit namque filiam ejus, & adduxit in civitatem David.

† 2 Reg. 2. 27.
† 2 Reg. 20. 10.

David, donec comp'eret adificans domum suam & domum Domini, & murum Ierusalem per circuitum.

2 A tan en populus immolabat in excelsis: non enim adificauit erat templum nomini Domini usque in diem illum.

3 Dilexit autem Salomon Dominum, ambulans in praeceptis David patris sui, excepto quod in excelsis immolabat, & accendebat thymiama.

4 Abiit itaque in Gabaon, ut immolaret ibi: illud quippe erat excelsum maximum: mille hostias in holocaustum obtulit Salomon super altare illud in Gabaon.

5 Apparuit autem Dominus Salomoni per somnium nocte, dicens: postula quod vis ut dem tibi.

6 Erat Salomon: Tu fecisti cum seruo tuo David patre meo misericordiam magnam, sicut ambulavit in conspectu tuo in veritate, & iustitia, & recto corde tecum, custodisti ei misericordiam tuam grandem, & dedisti ei filium sedentem super thronum ejus, sicut est hodie.

7 Et nunc Domine Deus tu regnare fecisti servum tuum pro David patre meo, ego autem sum puer parvulus, & ignorans egressum, & introitum meum.

8 Et servus tuus in medio est populi, quem elegisti, populi infiniti, qui numerari & supputari non potest prae multitudine.

† 2 Pa. 10. 9 † Dabis ergo seruo tuo cor docile, ut populum tuum judicare possit, & discernere inter bonum & malum: quis enim poterit judicare populum istum, populum tuum hunc vultum?

10 Placuit ergo sermo coram Domino, quod Salomon postulasset hujusmodi rem.

11 Et dixit Dominus Salomoni: Quia postulasti verbum hoc, & non petisti tibi divites, nec divitias, aut animas inimicorum tuorum, sed postulasti tibi sapientiam ad discernendum judicium:

12 Ecce feci tibi secundum sermones tuos, & dedi tibi cor sapiens & intelligens, in tantum ut nullus ante te similis tui fuerit, nec post te correcturus sit.

† 3 sup. 7 11. 2. tach. 6. 29. 13 † Sed & haec, quae non postulasti, dedi tibi: divitias scilicet, & gloriam, ut nemo fuerit similis tui in regibus cunctis retro diebus.

14 Si autem ambulaveris in viis meis, & custodieris praecepta mea, & mandata mea, sicut ambulavit pater tuus, longos faciam dies tuos.

15 Ig'itur evigilavit Salomon, & intellexit quod esset somnium: cumque venisset Ierusalem, stetit coram arca foederis Domini, & obtulit holocausta, & fecit victimas pacificas, & grande convivium universis famulis suis.

16 Tunc venerunt duae mulieres meretrices ad regem, steteruntque coram eo.

17 Quamvis una ait: Obsecro, mi domine ego & mulier haec habitamus in domo una, & peperit apud eam in cubiculo.

18 Tertia autem dicit postquam ego peperis, peperit & haec & erat ut simul, nul-

lusque alius nobiscum in domo, exceptis nobis duabus.

19 Mortuus est autem filius mulieris hujus nocte: dormiens quippe oppressit eum.

20 Et confluentes tunc tempore noctis silentio, tulit filium meum de latere in eo ancillae suae dormientis, & collocavit in sinu suo: suum autem filium, qui erat mortuus, posuit in sinu meo.

21 Cumque surrexisset mane ut darem lac filio meo, apparuit mortuus: quem diligenter intueus clara luce, deprehendi non esse meum quem genueram.

22 Responditque altera mulier: non est ita ut dicis, sed filius tuus mortuus est, meus autem vivit. Et contrario illa dicebat: Mentiris: filius quippe meus vivit, & filius tuus mortuus est. Atque in hunc modum contendebant coram rege.

23 Tunc rex ait: Haec dicit, Filius meus vivit, & filius tuus mortuus est. Et ista respondit, Non, sed filius tuus mortuus est, meus autem vivit.

24 Dixit ergo rex: Afferte mihi gladium. Cumque attulissent gladium coram rege,

25 Dividite, inquit, infantem vivum in duas partes, & date dimidiam partem uni, & dimidiam partem alteri.

26 Dixit autem mulier, cujus filius erat vivus, ad regem: (commota sunt quippe viscera ejus super filio suo:) Obsecro domine, date illi infantem vivum, & nolite interficere eum. Et contrario illa dicebat: Nec mihi, nec tibi sit, sed dividatur.

27 Respondit rex, & ait: Date huic infantem vivum, & non occidatur: haec est enim mater eius.

28 Audivit itaque omnis Israël iudicium quod judicasset rex, & timuerunt regem, videntes sapientiam Lei esse in eo ad faciendum iudicium.

C A P V T IV.

¶ Numerantur principes & praefecti Salomonis, apparatus ciborum is'ra'el, opes, sapientia, pacisque securitas eo regnante, & numerus parabolarum atque carminum ejus.

1 Erat autem rex Salomon regnans super omnem Israël:

2 Et hi principes quos habebat: Azarias filius Sadoc sacerdotis:

3 Eliphaz & Ahia filii Sisa scribae: Iosaphat filius Ahilud à commentariis:

4 Bananias filius Ioiadae super exercitum: Sadoc autem, & Abiathar sacerdotes,

5 Azarias filius Nathan, super eos qui assistebant regi: Zabud filius Nathan sacerdos, amicus regis:

6 Et Ahisar praepositus domus: & Adoniram filius Abda super tributa.

7 Habebat autem Salomon duodecim praefectos super omnem Israël, qui praeebant annonam regi & domui ejus, per singulos eum menses in anno, linguam necessaria ministrabant.

8 Et haec nomina eorum: Benhur, in monte Ephraim.

9 Bendecai, in Maces, & in Salbim, & in Bethsures, & in Hon, & in Berhanai.

10 Benhetel in Aruboth: ipsius erat Secho, & omnis terra Ephraim.

11 Benabi

32 Et duo ostia de lignis olivarum : & sculpsit in eis picturam Cherubim , & palmarum intus : & anaglypha valde prominentia : & textit ea auro : & operuit tam cherubim quàm palmas , & cetera , auro.

33 Tectique in introitu templi postes de lignis olivarum quadrangulos :

34 Et duo ostia de lignis abiegnis altitudo : & utrumque ostium duplex erat , & se invicem tenens aperiebatur.

35 Et sculpsit cherubim , & palmas , & ex-laturas valde eminentes operuitque omnia laminis aureis opere quadro ad regulam.

36 Et ædificavit atrium interius tribus ordinibus lapidum politorum , & uno ordine lignorum cedri.

37 Anno quarto fundata est domus Domini in mense Zio :

38 Et in anno undecimo, mense Bul (ipse est mensis octavus) perfecta est domus in omni opere suo , & in universis utensilibus suis : ædificavitque eam annis septem.

C A P V T V I I.

Palatium Salomonis, domus saltus Libani atque uxoris ejus; varia & sumptuosissima templi suppellex.

† Infr. 9. 10. **D**omum autem suam ædificavit Salomon [†] tredecim annis, & ad perfectum usque perduxit.

2 Ædificavit quoque domum saltus Libani centum cubitorum longitudinis, & quinquaginta cubitorum latitudinis, & triginta cubitorum altitudinis : & quatuor deambulacra inter columnas cedrinas : ligna quippe cedrina exciderat in columnas.

3 Et tabularis cedrinis vestivit totam cameram, quæ quadraginta quinque columnis sustentabatur. Vnus autem ordo habebat columnas quindecim.

4 Contra se invicem positas,

5 Et è regione se respicientes, æquali spatio inter columnas, & super columnas quadrangulata ligna in cunctis æqualia.

6 Et porticum columnarum tectum quinquaginta cubitorum longitudinis, & triginta cubitorum latitudinis : & alteram porticum, facie majoris porticus : & columnas, & ex styba super columnas.

7 Porticum quoque solis, in qua tribunal est, fecit, & textit lignis cedrinis à pavimento usque ad summitatem.

† Supr. 3. 1. **8** Et domuscula, in qua sedebatur ad judicandum, erat in media porticu, simili opere. Domum quoque fecit filiæ Pharaonis (quæ uxorem duxerat Salomon) tali opere, quali & hæc porticum.

9 Omnia lapidibus pretiosis, qui ad normam quandam æque ine suam adintrinsecus quam extrinsecus ferrati erant à fundamento usque ad summitatem parietum, & extrinsecus usque ad atrium majus.

10 Fundamenta autem de lapidibus pretiosis, lapidibus ignis decem sive octo cubitorum.

11 Et desuper lapides pretiosi æqualis mensuræ scilicet erant, similiterque de cedro.

12 Et atrium majus rotundum, trium ordinum de lapidibus scilicet, & unus ordinis de dolata cedro : nec non & in anno domus

Domini interiori, & in porticu domus.

13 Munit quoque rex Salomon, & ædificavit Hiram de Tyro,

14 Hiram mulieris vidue de tribu Nephthali, parte Tyrio, artifex elaboratus, & plenus sapientia, & intelligentia, & doctrina ad faciendum omne opus ædificatum. Cum venisset ad regem Salomonem, fecit omne opus ejus.

15 Et hæcitas duas columnas æneas, decem & octo cubitorum altitudinis columnam unam : & linea duodecim cubitorum ambiabat columnam utranque.

† Infr. 5. 2. 3.

16 Duo quoque capitella fecit, quæ ponerentur super capita columnarum, fusilia ex ære : quinque cubitorum altitudinis capitellum unum, & quatuor cubitorum altitudinis capitellum alterum.

17 Et quasi in modum reus, & catenarum sibi invicem mixto opere contextarum. Vt scilicet capitellum columnarum fusile erat : septena versuum retiacula in capitello uno, & septena retiacula in capitello altero.

18 Et perfecit columnas, & duos ordines per circuitum retiaculorum singulorum, ut tegerent capitella, quæ erant super summitatem, malogranatorum : eodem modo fecit & capitello secundo.

19 Capitella autem, quæ erant super capita columnarum, quasi opere lilii fabricata erant in porticu quatuor cubitorum.

20 Et rursum alia capitella in summitate columnarum desuper juxta mensuram columnarum contra retiacula : malogranatorum autem ducenti ordines erant in circuitu capitelli secundi.

21 Et statuit duas columnas in porticu templi : cumque statueret columnam dexteram, vocavit eam nomine Iachin : similiter erexit columnam secundam, & vocavit nomen ejus Booz.

22 Et super capita columnarum opus in modum lilii posuit : perfectumque est opus columnarum.

23 [†] Fecit quoque mare fusile decem cubitorum à labio usque ad labium, rotundum in circuitu : quinque cubitorum altitudo ejus, & retiacula triginta cubitorum cingebat illud per circuitum.

2. 4. 2.

24 Et sculptura subter labium circuibat illud decem cubitis ambiens mare : duo ordines sculpturarum striatarum erant fusiles.

25 Et stabat super duodecim boves, & quibus tres respiciebant ad aquilonem, & tres ad occidentem, & tres ad meridiem, & tres ad orientem, & mare super eos desuper erat quorum posteriora universa intrinsecus latitabant.

26 Grossitudo autem lateris, trium unciarum erat : labiumque ejus, quasi labium calicis, & filium repandi lilii : duo milia batos capiebat.

27 Et fecit decem bases æneas, quatuor cubitorum longitudinis, bases singulas, & quatuor cubitorum latitudinis, & unam cubitorum altitudinis.

28 Et ipsum opus basium, inæstabile erat : & sculptura in eis iacobinis.

29 Et inter coronulas & phœbas, decem &

&

& boves & cherubim & in iunctis si noli-
ter de a per: & subter leones & boves quasi
lora ex a e dependentia.

30 Et quatuor rotæ per bases singulas,
& axes auri & per quatuor partes quali
humeruli subter luterem fusiles, contra te
mura in respectantes.

31 Quoque luteris intrinsecus, erat
in capitis tumida e: & quod forinsecus
apparebat, unus cubiti erat totum rotun-
dum, pariterque habebat unum cubitum
& dimidium: in angulis autem columna-
rum varæ calaturæ erant: & media inter-
columnia: quadrata non rotunda.

32 Quatuor quoque rotæ, quæ per qua-
tuor angulos basis erant coharebant sibi
subter basim: una rota habebat altitudinis
cubitum & semis.

33 Tales autem rotæ erant, quales solent
in curru fieri: & axes earum, & radii,
& cambi, & modioli, omnia fusilia.

34 Nam & humeruli illi quatuor per sin-
gulos angulos basis unius, ex ipsa basi fu-
siles & conjuncti erant.

35 In summitate autem basis erat quæ-
dam rotunditas dimidii cubiti, ita fabrefa-
cta, ut luter desuper posset imponi, habens
calaturas suas, variasque sculpturas ex se-
mer ipsa.

36 Sculpsit quoque in tabulatis illis quæ
erant ex ære, & in angulis, cherubim, &
leones, & palmas, quasi in similitudinem
hominis stantis ut non calata, sed appo-
si a pet circuitum viderentur.

37 In hunc modum fecit decem bases,
futura una, & mensura, sculpturaque
confini.

38 Fecit quoque decem luteris æneos: qua-
draginta batos capiebat luter unus, eratque
quatuor cubitorum singulos quoque lute-
res per singulas, id est, decem bases posuit.

39 Et constituit decem bases, quinque ad
dexteram partem templi, & quinque ad si-
nistram: mare autem posuit ad dexteram
partem templi contra orientem ad meridiem.

40 Fecit ergo Hiram lebetes, & scutras,
& hamulas, & perfecit omne opus regis
Salomonis in templo Domini.

41 Columnas duas, & funiculos capitel-
lorum super capitella columnarum duos: &
retiacula duo, ut operirent duos funiculos,
quiescent super capita columnarum.

42 Et malogranata quadringenta in duo-
bus retiaculis duos versus malogranatorum
in retiaculis singulis, ad operiendos funi-
culos capellorum, qui erant super capi-
ta columnarum.

43 Et bases decem, & luteris decem super
bases.

44 Et mare unum, & boves duodecim
subter mare.

45 Et lebetes, & scutras, & hamulas, om-
nia vasa, quæ fecit Hiram regi Salomoni
in domo Domini, de aurichalco erant.

46 In campis itaque regione Iordanis fudit
ea rex in argillolateris, inter Sichoth &
Saham.

47 Et posuit Salomon omnia vasa: prop-
ter multitudinem autem domum non erat
possibilis.

48 Fecitque Salomon omnia vasa in do-
mo Domini: auri, & nesciam, super quæ
ponerentur panes propositionis, auream:

49 Et Candelabra aurea, quinque ad dex-
teram, & quinque ad sinistram, contra ora-
culum, ex auro puro: & quasi lilii flores, &
lucernas desuper aureas: & torcipes aureos.

50 Et hydrias, & fuscinulas, & phiales,
& mortariola, & thuribula, de auro puris-
simo: & cardines ostiorum domus interioris
Sancti sanctorum, & ostiorum domus
templi, ex auro erant.

51 Et perfecti omne opus quod facie-
bat Salomon in domo domini, & intulit
quæ sanctificaverat David pater suus, ar-
gentum & aurum, & vasa, reposuitque in
thesauris domus Domini.

C A P V T V I I I.

*Templum, introducta in ipsum arca, dedicatur,
nebula illud implente, Salomon post longam oratio-
nem populo benedixit: numerus boum & ovium im-
molatarum hac celebri festivitate.*

1 Tunc congregati sunt omnes mayo-
res natu Israel cum principibus tri-
buum, & duces famil arum filiorum Israel,

ad regem Salomonem in Ierusalem: ut de-
ferrent arcam foederis Domini, de civita-
te David, id est de Sion.

2 Convenitque ad regem Salomonem
universus Israel in mense Ethanin, in so-
lemni die, ipse est mensis septimus.

3 Veneruntque cuncti senes de Israel, &
tulerunt arcam sacerdotes.

4 Et portaverunt arcam Domini, & taber-
naculum foederis, & omnia vasa Sanctua-
rii, quæ erant in tabernaculo: & ferebant
ea sacerdotes & Levitæ.

5 Rex autem Salomon, & omnis multitu-
do Israel, quæ convenerat ad eum, gradie-
batur cum illo ante arcam, & immolabant
oves & boves absque astinatione & numero.

6 Et imulerunt sacerdotes arcam foederis
Domini in locum suum, in oraculum tem-
pli, in Sanctum sanctorum, subter alas
cherubim.

7 Siquidem cherubim expandebant alas
super locum arcæ, & protegebant arcam,
& vestes ejus desuper.

8 Cumque eminent vestes, & appare-
rent luminates eorum foris Sanctuarium
ante oraculum, non apparebant ultra ex-
trinsecus, qui & fuerunt ibi usque in præ-
sentem diem.

9 In arca autem non erat aliud, nisi
doxatula lapidea, quas posuerat in ea
Moyses in Horeb: quando populus Domi-
nus foedus cum filiis Israel, cum egre-
derentur de terra Egypti.

10 Factum est autem, cum exissent sacer-
dotes de Sanctuario, nebula implevit do-
mum Domini,

11 Et non poterant sacerdotes stare &
ministrare propter nebulam: impleverat
enim gloria Domini domum Domini.

12 Tunc ait Salomon: Dominus dixit
ut habiteret in nebula.

13 Ad neans edificavi domum in habi-
tationem tuam, brevissimum solium tuum, sed
semper tuum.

14 Convertens & rex faciem suam, &

*benedixit omni Ecclesie Israel: omnis enim
Ecclesia Israel habet.*

15 Et ait Salomon : Benedictus Dominus
Deus Israel, qui locutus est ore tuo ad Da-
vid patrem meum, & in manibus ejus per-
fectum, dicens ,

16 A die qua eduxi populum meum Israel
de Aegypto, non elegi civitatem de univer-
sis tribus Israel, ut edificaretur domus,
& eleei nomen meum ibi: sed elegi David
ut esset super populum meum Israel,

†: Rev.
p. 5.

17 † Volunſque David pater meus ædifica-
re domum nomine Domini Dei Iſrael :

18 Et ait Dominus ad David patrem meum: Quod cogitasti in corde tuo edificare domum nomini meo, bene fecisti, hoc ipsum mente tractans.

19 Veruntamen tu non ædificabis mihi domum, sed filius tuus, qui egreditur de rebus tuis, ipse ædificabit domum nomini meo.

20. Confirmavit Dominus sermonem suum quem locutus est; stetitque pro David patre meo, & sedii super thronum Israel, sicut locutus est Dominus: & ædificavi domum nominis Domini Dei Israel.

21. Et construxit ibi locum arcæ, in qua
foedus Domini est, quod percussit cum pa-
tribus nostris, quando egressi sunt de terra
Ægypti.

22 Stetit autem Salomon ante altare Domini in conspectu Ecclesiæ Israel, & expandit manus suas in calum,

23. Le ait : Domine Deus Israel, non est finalis tui Deus in celo desuper, & super terram deorsum, qui custodis pactum & misericordiam servis tuis, qui ambulabant coram te in toto corde suo.

23 Qui custodisti servo tuo David patri
meo quæ locutus es ei : ore locutus es , &
manibus perfecisti , ut hæc dies probat.

† 1.
Res.
7. 12.

25 Nunc loquitur Dominus Deus Israel, conserva saculo tuo David patrum meo quæ locutus es ei, dicens: | Non auferetur de te vir coram me, qui sedeat super thronum Israel: ita tamen si custodierint filii tui viam suam, ut ambulent coram me sicut tu ambulasti in conspectu meo.

26 Et nunc Domine Deus Israel firmen-
tur verba tua, quæ locus es seruo tuo
David patri meo.

27 Ergone putandum est quod verè Deus habitet super terram? si enim cælum, & cæli cælorum te capere non possunt, quanto magis domus hæc, quam ædificavi?

28 Sed respice ad orationem servi tui, &
ad preces ejus, Domine Deus meus: audi
hymnum & orationem, quam servus tuus
orat coram te hodie:

29 Ut sint oculi tui aperti super domum
hanc nocte ac die : super domum, de qua
dixisti : † Erit nomen meum ibi : ut exau-
dias orationem, quam orat in loco isto ad
te servus tuus.

† D. 11.
X. 11.

30 V^o exaudies deprecationem servi tui
& populi cui Israel, quodcumq; oraverint in
loco isto, & exaudies in loco tabernaculi tui
in caelo, & cum exaudieris, propitius eris.

& si peccaverit homo in proximo tuo
& habuerit aliquod iuramentum quo teneas

tor affluētus; & venerit propter magnitudinem
coram alia tuo in domum mea.

32. Tu exaudies in celo: & facies. & dicabis te vobis, conde inanis caput. & rediens vultum tuum super eos, & significans per illum, & rediens eum, secundum iustitiam tuam.

3 Sit uergetur populus tuus Israel in domum tuam, & agnoscat poenitentiam, & confitentur tibi in domo tua, venerint, & oraverint, & deprecari te fuerint in domo hac;

34 Exaudi in cælo, & dimitte peccatum
populi tui Israël, & reduces eos in terram,
quam dedisti patribus eorum.

35 Si clausum fuerit cælum, & non p[er]ce-
rit propter peccata eorum, & orantes à
loco isto, penitentiam egerint nomini tuo,
& à peccatis suis conversi fuerint propter
afflictionem suam.

36 Exaudi eos in cælo, & dimitte peccata fervorum tuorum, & populi tui Iſr'el. & ostende eis viam bonam, per quam ambulent, & da pluviam super terram tuam, quam dedisti populo tuo in possessionem.

+ 37 Fames si oborta fuerit in terra aut pestilentia, aut corruptus aer, aut arugo, aut locusta, vel rubigo, & affluerit cum inimicus ejus portas obsidens, omnis plaga, uniuersa in finitas,

38 Cuncta devoratio, & imprecatio, quæ acciderit omni homini de populo tuo Israel: si quis cognoverit plagam cordis sui, & expanderit manus suas in domo hæc,

39 Tu exaudies in cælo in loco habnat o-
nis tuæ, & repropitiaberis, & facies in cæ-
stris tuis, & facies in cæstris tuis, & facies in cæstris tuis,
ut videris cor ejus (quia tu nosti solus cor
omnium filiorum hominum.)

40 Ut timeant te cunctis diebus, quibus
vivunt super faciem terræ, quam dedisti pa-
tribus nostris.

41 Insuper & alienigena, qui non est de populo tuo Israël, cum venerit de terra longinqua propter nomen tuum (quia tu enim nomen tuum magnum, & manus tua fortis, & brachium tuum,

42 Extensum ubique) cum venerit ergo,
& oraverit in hoc loco,

43 Tu exaudies in cælo, in firmamento
habitaculi tui, & facies omnia pro quibus
invocaverit te alienigena; ut discant uni-
versi populi terrarum nomen tuum timere,
sicut populus tuus Israel, & proleant quia
nomen tuum invocatum est super domum
hanc quam ædificavi.

44 Si egressus fuerit populus tuus ad bellum contra inimicos suos, per viam, quocumque miseris eos, orabunt te contra viam civitatis, quam elegisti, & contra domum, quam xulisti, & in nomine tuo,

45 *Et exaudies in celo orationes eorum,
& preces eorum, & facies iudicium eorum.*

46 Quod si peccaverint tibi († non est enim homo qui non peccet) & tradideris eos inimicis suis, & captivi du-
cti fuerint in terram inimicorum longe vel prope,

47. Tragerini per meconio in colore
in loco copulatis, & concoloribus.

cloro grande n: & vestivit eum auto fulvo
rimis.

19 Qui habebat sex gradus: & summitas
cloro rotunda latera in parte posteriori: &
duo manus hinc atque inde tenentes scilicet:
& duo leones stabant iuxta manus
interius.

20 Et deinde leonculi stantes super sex
gradus hinc atque inde, non est factum tale
opus in universis regnis.

21 Sed & omnia vasa quibus potabatur rex
Salomon, erant aurea: & universa supel-
lex domus salus Libani de auto purissimi
non erat argentum, nec alicujus pretii pu-
tabatur in diebus Salomonis.

22 Quia classis regis per mare cum clas-
se Hiram semel per tres annos ibat in Thar-
sis, deferens inde aurum, & argentum, &
deus elephorum, & simias, & pavos.

23 Magnificus est ergo rex Salomon su-
per omnes reges terrarum divitiis, & sapientia.

24 Et universa terra desiderabat vulum
Salomonis, ut audiret sapientiam ejus,
quam dederat Deus in corde ejus.

25 Et singuli deferrebant ei munera, vasa
argentea & aurea, vestes & arma bellica,
arora quoque, & equos & mulos, per
annos singulos.

† 2. 1. 14. 26 † Congregavitque Salomon currus &
eq̃s, & facti sunt ei mille quadringenti
currus, & duodecim millia equitum: &
disposuit eos per civitates militas, &
cum rege in Ierusalem.

27 Ecceque ut tanta esset abundantia ar-
genti in Ierusalem, quanta & lapidum: &
ceditum praebebat multitudine, quasi sy-
comoros quae nascuntur in campestribus.

28 Et educebantur equi Salomonis de
Aegypto, & de Coa. Negociatores enim
regis venebant de Coa, & statuto pretio
perducebant.

29 Peredebatur autem quadriga ex A-
egypto sexcentis filis argenti, & equus cen-
tum quinquaginta, atque in hunc modum
cuncti reges Hethæorum & Syriæ equos
venundabant.

C A P V T XI.

Salomon p̃urimis jangitur mulieribus alienigenis,
& ab ipsis instructus ad ipsarum idola converti-
tur: 11 quem vidit Dominus, fuscus ei adversa-
rium Adad, & Zen, & Ieroboam; cui per propheta-
tam Ahiam monuit regnum Israel, servata una
vita Salomonis filio: moritur Salomon post quadra-
ginta annos, cui succedit filius Roboam.

† Deut. 32. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

† 1. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

† 1. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271.

factus est princeps latronum cum interficeret eos David. Atque Damascum, & habitavit ibi, & constituit eum regem in Damasco.

25 Itaque avertit Iheroboam cunctos dies Salomonis, & hec est malum Adai, & omnino contra Israel, regnavitque in Syria.

26 † Iheroboam quoque filius Nebat, Ephraim de Sareda, servus Salomonis, cuius pater erat nomine Sarua, mulier viridula: levavit manum contra regem.

27 Hæc est causa rebellionis adversus eum, quia Salomon edificavit Mitha, & coarctavit voraginem civitatis David patris sui.

28 Ita autem Iheroboam vir fortis & potens: videntque Salomon adolescentem bonæ adolæ & industrium, constituit eum præfatum super tributa universæ domus Joseph.

29 † Factum est igitur in tempore illo, ut Iheroboam egredere de Ierusalem, & inveniret eum Ahias Silonites propheta in via opertus pallio novo: erant autem duo latum in agro.

30 Apprehendensque Ahias, pallium suum novum, quo coopertus erat, scidit in duodecim partes.

31 Erat ad Iheroboam: Tolle tibi decem scissuras hæc enim dicit Dominus Deus Israel: Ecce ego scindam regnum de manu Salomonis, & dabo tibi decem tribus.

32 Porro una tribus remanebit ei, propter servum meum David, & Ierusalem civitatem, quam elegi ex omnibus tribubus Israel:

33 Eo quod dereliquerit me, & adoraverit Astarthen deam Sodoniorum, & Chamos deum Moab, & Meloch deum filiorum Ammon, & non ambulaverit in viis meis, ut facere iustitiam coram me, & præcepta mea, & iudicia sicut David pater ejus.

34 Nec auferam omne regnum de manu ejus, sed ducem ponam eum cunctis diebus vitæ suæ, propter David servum meum, quem elegi, qui custodivit mandata mea & præcepta mea.

35 Auferam autem regnum de manu filii ejus, & dabo tibi decem tribus:

36 Filio autem ejus dabo tribum unam, ut remanet lucerna David servo meo cunctis diebus coram me in Ierusalem civitate, quam elegi ut esset nomen meum ibi.

37 Te autem assumam, & regnabis super omnia quæ desiderat anima tua, erisque rex super Israel.

38 Si igitur auderis omnia quæ præcepero tibi, & ambulaveris in viis meis, & feceris quod rectum est coram me, custodiens mandata mea & præcepta mea, sicut fecit David servus meus tecum, & edificabo tibi domum fidelem, quomodo edificavi David domum, & tradam tibi Israel:

39 Et affigam semen David super hoc, verumtamen non cunctis diebus.

40 Voluit ergo Salomon interficere Iheroboam, qui surrexit, & fugit in Aegyptum ad Sæac regem Aegypti, & fuit in Aegypto usque ad mortem Salomonis.

41 Reliquam autem verborum Salomo-

nis, & omnia quæ fecit, & monumenta ejus, ecce in verba scripta sunt in libro verborum dictorum Salomonis.

42 Dies autem, quos regnavit Salomon in Ierusalem super omnem Israel, quadraginta anni sunt.

43 Domumque Salomon cum patre suis, & sepulchros est in civitate David patris sui, regnavitque Roboam filius ejus post eum.

CAPITULUM XII.

Roboam juvenem, secutus consilium patris sui, dedit ei. Iheroboam rex super decem tribus constituitur, exercitum quoque a Roboam adversus Iheroboam Dominus per Semeiam prophetam dicit. Iheroboam vero aures erexit, videns in terra se. Leibel adveniens, constituit Semonem, ut esset sacerdos tibus.

1 **V**enit autem Roboam in Sichem: ille enim congregatus erat omnis Israel ad constituendum eum regem. 2. P. 10. 1.

2 At vero Iheroboam filius Nebat, cum adhuc esset in Aegypto profugus à facie regis Salomonis, audita morte ejus, reversus est de Aegypto.

3 Miseruntque & vocaverunt eum: venit ergo Iheroboam, & omnis multitudo Israel, & locuti sunt ad Roboam, dicentes:

4 Pater tuus durissimum jugum imposuit nobis: tu nunc nunc imminue paululum de imperio patris tui durissimo, & de jugo gravissimo quod imposuit nobis, & serviemus tibi.

5 Qui ait eis: Ite usque ad tertium diem, & revertimini ad me. Cumque abiisset populus,

6 Iniit consilium rex Roboam cum senioribus, qui assistebant coram Salomone patre ejus cum adhuc viveret, & ait: Quod datis mihi consilium, ut respondeam populo huic?

7 Qui dixerunt ei: Si hodie obedieris populo huic, & servieris, & petitioni eorum cesseris, locutusque fueris ad eos verba lenia, erunt tibi servi cunctis diebus.

8 Qui dereliquit consilium seniorum, quod dederant ei, & adhibuit adolescentes, qui nutriti fuerant cum eo, & assistebant illi.

9 Dixitque ad eos: Quod mihi datis consilium, ut respondeam populo huic, qui dixerunt mihi: Levias hoc jugum quod imposuit pater tuus super nos?

10 Et dixerunt ei juvenes qui nutriti fuerant cum eo: sic loqueris populo huic, qui locuti sunt ad te, dicentes: Pater tuus aggravavit jugum nostrum, tu releva nos. Sic loqueris ad eos: Minimus digitus meus grossior est dorso patris mei.

11 Et nunc pater meus posuit super vos jugum grave, ego autem addam super jugum vestrum: pater meus cecidit vos flagellis, ego autem addam vos scorpionibus.

12 Venit ergo Iheroboam, & omnis populus ad Roboam die tertia, sicut locutus fuerat rex, dicens: Revertimini ad me die tertia.

13 Responditque rex populo data, derelicto consilio seniorum, quod dedit dicens,

14 Et locutus est eis secundum consilium juvenum, dicens: Pater meus aggravavit jugum vestrum, ego autem addam super

Propter quod ecce sit vox flagellii,
et non in exultatione vos ad populum.

15 Et non acquiescit rex populo: quoniam non acquiescit illi cum Dominus, ut
11.31. dicitur: et non facit, et quod locutus
est in manu Arie Salomonis, ad Roboam filium Nabat.

16 Vides itaque populus quod nola sit
exaltare rex, et respondit ei dicens: Quae
vobis pars in David? vel quae hereditas
in filio Isai? Vade in tabernacula tua Israel,
nunc vides dominum tuum David. Et abiit
Israel in tabernacula sua.

17 Super filios autem in Israel, quicumque
habuissent in civitatibus Iuda, regnavit
Roboam.

18 Misit ergo rex Roboam Aduram, qui
erat super thronum: & lapidavit eam in iis
Israel, & mortuus est. Porro rex Roboam
festinus ascendit euntem, & fugit in Ierusa-
lem:

19 Et cunctaeque Israel à domo David, us-
que in praesentem diem.

20 Factum est autem cum audisset omnis
Israel, quod reversus esset Ieroboam, in se-
ruit, & vocaverunt eum congregatio eorum,
& constituerunt eum regem super omnem
Israel, nec secutus est qui sequamur domum
David praeter tribum Iuda solum.

21 Venit autem Roboam Ierusalem, &
congregavit universam domum Iuda, & tri-
bum Benjamin, centum octoginta milia
electorum virorum bellatorum, ut pugna-
rent contra domum Israel, & reducerent
regnum Roboam filio Salomonis.

22 Factus est autem sermo Domini ad
Semiam virum Dei, dicens,

23 Loquere ad Roboam filium Salomonis
regem Iuda, & ad omnem domum Iuda, &
Benjamin, & ad quos de populo dicens:

24 Haec dicit Dominus: Non ascenderis,
neque bellabis contra fratres vestros filios
Israel: revertatur vir in domum suam, à me
eum factum est verbum hoc. Audierunt
sermonem Domini, & reversi sunt de in-
nere, sicut et praecipit Dominus.

25 Aedificavit autem Ieroboam Sichem
in monte Ephraim, & habitavit ibi: &
egressus inde aedificavit Phanael.

26 Dixitque Ieroboam in corde suo: Nunc
revertetur regnum ad domum David,

27 Si ascenderit populus iste ut faciat sa-
crificia in domo Domini in Ierusalem: &
convergetur cor populi huius ad domum
suam Roboam regem Iuda, interficiem
que eos, & revertentur ad eum.

28 Et excogitavit consilio fecitque duos vi-
tulos aureos, & dixit eis: Nolite ultra as-
cendere in Ierusalem: ecce enim tui Israel,
qui te educent de terra Aegypti.

29 Posuitque unum in Bethel, & alterum
in Dan.

30 Factum est in hoc verbum hoc in pecca-
tum patet in populo ad adorandum vi-
tulum, quod in Iuda.

31 Et fecit turra in excelsis, & stela, et
res de extrinsecus populo, qui constra-
tude sunt.

32 Constituitque diem festum ex quo
fuit octavo, quod dicitur in Ieremia, in Iuda

hunc non solemnitate, qui celebratur
in Iuda. Et ascendens altare, in Iuda te-
cit in Bethel, immolabant vitulis, quos
fabricatis fuerat: constituitque in Bethel
sacerdotes excelsorum, quae vocantur.

33 Et ascendit super altare quod extruxe-
rat in Bethel, quinta secunda die mensis
octavi, quem finierat de corde tuo: & re-
cit solemnitatem filiis Israel, & ascendit
super altare, ut adoleret incensum.

C A P V T X I I I.

*Missus propheta de Iuda ad Ierusalem, de alio
subversioe & nativitate Iohis regis propheta:
quo ante, minus Ieroboam, quae exaltavit, sani-
tate restituitur: sedens autem propheta à leone
occiditur: quod Dei verba inobediens fuisset, &
Ieroboam suam auget impietatem.*

1 Ecce vir Dei venit de Iuda in ser-
mone Domini in Bethel, Ieroboam
stans super altare, & ibus jacentis.

2 Exclamavit contra altare in sermone
Domini, & ait: Altare, altare, haec dicit Dñs:
Ecce filius noster erit domus David, & has
nomine, & immolabit super te sacrificia
excelsorum, qui nunc in te thura succen-
dunt, & ossa hominum super te incendet.

3 Deditque in illa die signum, dicens:
Hoc erit signum quod locutus est Domi-
nus: Ecce altare scindetur, & candelaber
cuius qui in eo est.

4 Cumque audisset rex sermonem homi-
nis Dei, quem inclamaverat contra altare
in Bethel, extendit manum suam de altari,
dicens: Apprehendite eum. Et exanimatus
anus ejus, quam extenderat contra eum nec
valuit retrahere eam ad se.

5 Altare quoque scissum est, & effusus est
cinis de altari, juxta signum quod predi-
xerat vir Dei in sermone Domini.

6 Et ait rex ad virum Dei: Deprecare fa-
ciem Domini Dei tui, & ora pro me, ut resti-
tuatur manus mea mihi. Oravitque vir Dei
faciem Domini, & reversa est manus regis
ad eum, & facta est sicut prius fuerat.

7 Locutus est autem rex ad virum Dei:
Veni nunc cum domum ut prandeas, & dabo
tibi munera.

8 Responditque vir Dei ad regem: Si de-
deris mihi mediani partem domus tuae, non
veniam tecum, nec concedam pacem, ne-
que libam aquarum in loco isto:

9 Scien enim mandatum est tibi in sermo-
ne Domini precipientis: Non comedas pa-
rem, neque bibes aquam, nec revertentis
per viam qua venisti.

10 Abiit ergo per aliam viam, & non est
reversus per iter, quo venerat in Bethel.

11 Propheta autem quidam sine habi-
tatione in Bethel, ad quem venerunt filii sui,
& narraverunt ei omnia opera, quae fecerat
vir Dei in corde in Bethel: & verba quae
locutus erat ad regem narraverunt ei patri
suo.

12 Et dixerunt patres eorum: Per quam
viam abierit ostendit tibi fili tuus, ut
quasi deus vir Dei, quae videret in Iuda.

13 Et narravit ei omnia opera, quae fecerat
vir Dei in corde in Bethel: & verba quae
locutus erat ad regem narraverunt ei patri
suo.

14 Et dixerunt patres eorum: Per quam
viam abierit ostendit tibi fili tuus, ut
quasi deus vir Dei, quae videret in Iuda.

15 Et narravit ei omnia opera, quae fecerat
vir Dei in corde in Bethel: & verba quae
locutus erat ad regem narraverunt ei patri
suo.

† 2.
Par.
11.2.

† 7.6.
1.5.
† Exod.
31.6.

† 2.
2.10.
† 15.

† 4.
7.
† 3.16.

6

L

illo: tu es vir Dei qui venisti de Iuda: Iespondit ille: Ego sum.

14 Dixitque ad eum: Veni mecum domum, ut comedas panem.

15 Qui ait: Non possum reverti, neque venit tecum, nec comedam panem, neque bibam aquam in loco isto:

17 Quia locutus est Dominus ad me in sermone Domini, dicens: Non comedas panem, & non bibes aquam ibi: nec reverteris per viam qua ieris.

18 Qui ait illi: Et ego propheta sum similis tui: & angelus locutus est mihi in sermone Domini, dicens: Reduc eum tecum in domum tuam, ut comedat panem, & bibat aquam. Fefellit eum,

19 Et reduxit eum: comedit ergo panem in domo ejus, & bibit aquam.

20 Cumque sederent ad mensam, factus est sermo Domini ad prophetam, qui reduxerat eum.

21 Et exclamavit ad virum Dei, qui venerat de Iuda, dicens: Hæc dicit Dominus: Quia non obediens fuisti ori Domini, & non custodisti mandatum quod præcepit tibi Dominus Deus tuus.

22 Et reversus es, & comedisti panem, & bibisti aquam, in loco in quo præcepit tibi ne comederes panem, neque biberes aquam, non inferetur cadaver tuum in sepulchrum patrum tuorum.

23 Cumque comedisset & bibisset, stravit asinum suum propheta, quem reduxerat.

24 Qui cum abiisset, invenit eum leo in via, & occidit, & erat cadaver ejus projectum in itinere: asinus autem stabat juxta illum, & leo stabat juxta cadaver.

25 Et ecce, viri transeuntes viderunt cadaver projectum in via, & leonem tantum juxta cadaver. Et venerunt & divulgaverunt in civitate, in qua propheta ille senex habitabat.

26 Quod cum audivisset propheta ille, qui reduxerat eum de via, ait: Vir Dei est qui inobediens fuit ori Domini, & tradidit eum Dominus leoni, & confregit eum, & occidit juxta verbum Domini, quod locutus est ei.

27 Dixitque ad filios suos: Steruite mihi asinum. Qui cum traxissent,

28 Et ille abiisset, invenit cadaver ejus projectum in via, & asinum & leonem stantes juxta cadaver: non comedit leo de cadavere, nec læsit asinum.

29 Tulit ergo propheta cadaver viri Dei, & posuit illud super asinum, & reversus intulit in civitatem prophetæ senis ut plangeret eum.

30 Et posuit cadaver ejus in sepulchro suo: & planxerunt eum: Heu heu mi frater.

31 Cumque planisset eum, dixit ad filios suos: Cum mortuus fuero, sepelite me in sepulchro, in quo vir Dei sepultus est: juxta ossa ejus ponite ossa mea.

32 Profecto enim venit sermo, quem prædixit in sermone Domini contra alacem quod est in Bethel, & contra omnia sana excelsorum, quæ sunt in urbibus Samarie.

33 Post verba hæc non est reversus Ieroboam de via sua pessima, sed è contrario, se-

cit de novissimis populi sacerdotum excelsorum: quicumque viderat, in charismatum suam, & si habuerit excelsorum.

34 Et propter hunc causam peccavit domus Ieroboam, & evana est, & deleta de superficie terræ.

CAPUT XIV.

Abias propheta ab uxore Ieroboam super filium Abia agitante inchoatorem, prædixit plurimum futurum. Et domum Ieroboam penitus destruxit, quo mortuus, succedit filius Nadab; Rex autem Aegypti diripit domum Domini in Ierusalem; in mortuo Rezaam, succedit filius Abias.

1 In tempore illo ægrotavit Abia filius Ieroboam.

2 Dixitque Ieroboam uxori suæ: Sarge, & commuta habitum, ne cognoscaris quod sis uxor Ieroboam: vale in Silo, ubi est Abias propheta: & qui locutus est mihi, quod regnatura essem super populum hunc.

3 Tolle quoque in manu tua decem panes, & crustulam, & vas mellis, & vale ad illum: ipse enim indicabit tibi quid evenitum sit puero huic.

4 Fecit ut dixerat, uxor Ieroboam: & confurgens abiit in Silo, & venit in domum Abias: at ille non poterat videre, quia caligaverant oculi ejus præ senectute.

5 Dixit autem Dominus ad Abiam: Ecce uxor Ieroboam ingreditur ut consulat te super filio suo qui ægrotat, hæc & hæc loqueris ei. Cum ergo ista intraret, & distimularet se esse quæ erat,

6 Audivit Abias sonum pedum ejus introeuntis per ostium, & ait: Ingradere uxor Ieroboam quare aliam te esse simulas? ego autem missus sum ad te durus nuntius.

7 Vale, & dic Ieroboam: Hæc dicit Dominus Deus Israel: Quia exaltavi te de medio populi, & dedi te duce nuper populum meum Israel:

8 Et scidi regnum domus David, & dedi illud tibi, & non fuisti sicut servus meus David, qui custodivit mandata mea, & secutus est me in toto corde suo, faciens quod placitum esset in conspectu meo:

9 Sed operatus es mala super omnes qui fuerunt ante te, & fecisti tibi deos alienos conflabiles ut me ad iracundiam provocares, me autem projecisti post corpus tuum:

10 Idcirco ecce ego inducam mala super domum Ieroboam, & percuciam de Ieroboam mingentem ad parietem, & clausum, & novissimum in Israel: & munda reliquias domus Ieroboam, sicut munda solet finis usque ad purum.

11 Qui mortui fuerint de Ieroboam in civitate, comedent eos canes: qui autem in mortui fuerint in agro, vorabunt eos aves cæli, quia Dominus locutus est.

12 Tu igitur surge, & vade in domum tuam: & in ipso introitu pedum tuorum in urbem, morietur puer.

13 Et plangent eum omnes Israel, & sepeliet: iste enim solus intret in domum Ieroboam in sepulchrum, quia reversus est super eo sermo bonus à Domino Domino Israel in domo Ieroboam.

14 Constituit autem tibi Dominus, & super

f. 506
11.31.

f. 507
15.27.

super Israël, qui percutiet domum Iero-
boam in hac die & in hoc tempore.

15 Et percutiet Dominus Deus Israel, & erit novitior et arua lo in aqua & evellat
Israel de terra bona hac, quam dedit patri-
bus eorum, & vent labit eos trans flumen:
quia te eruat sibi lucos, ut irritarent Do-
minum.

16 Et tradet Dominus Israel propter pec-
cata Ieroboam, qui peccavit, & peccata
fecit Israel.

17 Surrexit itaque uxor Ieroboam, & abi-
it, & venit in Thersa: cumque illa ingre-
deretur li. en domus, puer mortuus est, &

18 Et sepelierunt eum. Et planxit eum
omnis Israel iuxta sermonem Domini, quem lo-
cutus est in manu servi sui Abia propheta.

19 Reliqua autem verborum Ieroboam,
quomodo pugnaverit, & quomodo regna-
verit, ecce scripta sunt in Libro verborum
dicarum regum Israel.

20 Dies autem, quibus regnavit Iero-
boam, viginti duo anni sunt: & dormivit
cum patribus suis: regnavitque Nadab fi-
lius ejus pro eo.

† 1. 21 † Porro Roboam filius Salomonis reg-
navit in Iuda. Quadraginta & unus anni
22.13. erat Roboam, cum regnare cepisset decem
& septem annos regnavit in Ierusalem civi-
tate quam elegit Dominus ut poneret no-
men suum ibi, ex omnibus tribus Israel.
Nomen autem matris ejus Naama Ammanitis.

22 Et fecit Iudas malum coram Domino,
& irritaverunt eum super omnibus, quae
fecerant patres eorum in peccatis suis quae
pe caverunt.

23 Aedificaverunt enim & ipsi sibi aras, &
stelas, & lucos super omnem collem excel-
sum, & subter omnem arbore frondosum:

24 Sed & eff. minati fuerunt in terra, fe-
ceruntque omnes abominabiles gentium,
quas attrivit Dominus ante faciem filiorum
Israel.

25 In quinto autem anno regni Roboam,
ascendit S. fac. re. Aegypti in Ierusalem,

26 Et tulit thesauros domus Domini, &
thesauros regios & universa diripuit: scuta
quoque aurea, quae fecerat Salomon:

† sup. 27 † Pro quibus fecit rex Roboam fura-
20.16. rea, & tradidit ea in manum ducum scu-
tariorum, & eorum qui excubabant ante
ostium domus regis.

28 Cumque ingrederetur rex in domum
Domini, portabant ea qui praevidi habe-
bant officium: & postea reportabant ad
armamentarium scutariorum.

29 Reliqua autem sermorum Roboam,
& omnia quae fecit, ecce scripta sunt in Li-
bro sermorum Ierusalem regum Iuda.

30 Fuitque bellum inter Roboam & Ie-
roboam cunctis diebus.

31 Dormivitque Roboam cum patribus
suis, & sepultus est cum eis in civitate Da-
vid: nomen autem matris ejus Naama
Ammanitis. & regnavit Abiam filius ejus
pro eo.

C A P V T X V.

1. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

20. Acquiescens Benaia regi Asa, nesciens principis exercitus sui in coveas Israel, & percussit eum Ahum, & Dan, & Abidothum Macha, & unum versum Gendeth, omniaque subiecit terram Negebali.

21. Quod cum audisset Baasa, interfecit ad mare Raba, & reversus est in Thersa.

22. Rex autem Alamuthi in diebus in omnem Iudam, dicens: Nemo sit excusatus, & misit in lapides de Raba, & ligna ejus, quibus adificaverat Baasa, & extruxit de eis rex Asa Galaa Bergania, & Maipha.

23. Reliqua autem omnia sermonum Asa, & universae fortitudines ejus, & cuncta quae fecit, & civitates quas extruxit, non in hac scripta sunt in libro verborum dierum regnum Iuda? Verumtamen in tempore finis ejus doliuit pedes.

† 2. *Par.* 24. & dormivit cum patribus suis & sepultus est cum eis in civitate David patris sui. Regnavitque Iosapha filius ejus pro eo.

† 1. 25. Nadab vero filius Jeroboam regnavit super Israel anno secundo Asa regis Iuda: regnavitque super Israel duobus annis.

26. Et fecit quod malum est in conspectu Domini, & ambulavit in viis patris sui, & in peccatis ejus, quibus peccare fecit Israel.

27. Insidians est autem ei Baasa filius Ahaze de domo Issachar, & percussit eum in Gebbethon, quae est urbs Philistinorum: siquidem Nadab & omnis Israel obsidebant Gebbethon.

28. Interfecit ergo illum Baasa in anno tertio Asa regis Iuda, & regnavit pro eo.

† *Ing.* 22. 21. 29. Cui quae regnasset, & percussit omnem domum Jeroboam: non dimisit ne unam quidem animam de semine ejus, donec dederet eum, juxta verbum Domini, & quod locus fuerat in manu servi sui Ahaze Silonitis.

30. Propter peccata Jeroboam, quae peccaverat, & quibus peccare fecerat Israel: & propter delictum, quo irritaverat Dominum Deum Israel.

31. Reliqua autem sermonum Nadab, & omnia quae operatus est, nonne haec scripta sunt in Libro verborum dierum regum Israel?

32. Fuitque bellum inter Asa, & Baasa regem Israel, cum eis diebus eorum.

33. Anno tertio Asa regis Iuda, regnavit Baasa filius Ahaze super omnem Israel, in Thersa, viginti quatuor annis.

34. Et fecit malum coram Domino, ambulavitque in via Jeroboam, & in peccatis ejus, quibus peccare fecit Israel.

C A P V T XVI.

Iehu propheta praecepit regi Baasa, & domus ejus subversionem: cui mortuo succedit filius eius, quem imperator in se occidit, & per regnum interducente, elegerit Israel Amri, quo initia regnum obstante, Zambri se cum domo regia succendit: Mortuo autem Amri succedit filius imperatoris, Iehu, qui Iezabel duxit uxorem, & ejus tempore reddi fecit Iezabel, sed non immune.

1. Factus est autem sermo Domini ad Iehu filium Hanani contra Baasa, dicens:

2. Pro eo quod exaltavi te de pulvere, & posui te ducentem super populum meum Israel: & tu autem ambulasti in via Jeroboam, & peccate fecisti populum meum

Israel, ut me irritares in peccatis eorum:

3. Idcirco ego domum tuam posui in Iuda, & possessionem dederunt ei, & feci domum tuam sicut domum in Iuda, sicut domum tuam.

4. Qui mortuus fuerit de Baasa, & viderit eum, & dederit eum, & qui mortuus fuerit ex eo in regione, & qui dederit eum, & dederit eum.

5. Reliqua autem sermonum Baasa, & quae cum eis fecit, & praestitit eis, nonne haec scripta sunt in Libro verborum dierum regum Israel?

6. Dora vero ergo Baasa cum patribus suis, sepultusque est in Thersa: & regnavit Ela filius ejus pro eo.

7. Cum autem in manu Iehu filii Hanani prophetae verbum Domini factum esset contra Baasa, & contra domum ejus, & contra omne malum, quod fecerat coram Domino, ad irritandum eum, & operibus manuum suarum, ut heret sicut domus Ieroboam: ob hanc causam occidit eum, hoc est, Iehu filium Hanani, prophetam.

8. Anno vigesimo sexto Asa regis Iuda, regnavit Ela filius Baasa super Israel in Thersa duobus annis.

9. Et rebellavit contra eum servus suus Zambri, dux mediae partis eorum: erat autem Ela in Thersa bibens, & remulentus, in domo Arsa praefecti Thersa.

10. Intruens ergo Zambri, percussit & occidit eum, anno vigesimo septimo Asa regis Iuda, & regnavit pro eo.

11. Cui quae regnasset, & secessit super solium ejus, percussit omnem domum Baasa, & non dereliquit ex ea impingentem ad parietem, & propinquos & amicos ejus.

12. Delevitque Zambri omnem domum Baasa, juxta verbum Domini, quod locutus fuerat ad Baasa in manu Iehu prophetae,

13. Propter universa peccata Baasa, & peccata Ela filii ejus, qui peccaverunt, & peccare fecerunt Israel, provocantes Dominum Deum Israel in vanitatibus suis.

14. Reliqua autem sermonum Ela, & omnia quae fecit, nonne haec scripta sunt in Libro verborum dierum regum Israel?

15. Anno vigesimo septimo Asa regis Iuda, regnavit Zambri septem diebus in Thersa: porro exercitus obsidebat Gebbethon urbem Philistinorum.

16. Cumque audivisset rebellasse Zambri, & occidisse regem, fecit sibi regem omnis Israel Amri, qui erat princeps militum super Israel in die illa in castris.

17. Ascendit ergo Amri, & omnis Israel cum eo, de Gebbethon, & obsidebant Thersa.

18. Videns autem Zambri quod expugnanda esset civitas, ingressus est palatium, & ascendit se cum domo regia, & mortuus est.

19. In peccatis suis, quae peccaverat faciens malum coram Domino, & ambulans in via Jeroboam, & in peccato ejus, quo fecit peccare Israel.

20. Reliqua autem sermonum Zambri, & insidians ejus, & qui mortuus est, nonne haec scripta sunt in Libro verborum dierum regum Israel?

21. Tunc datus est populus in duas partes, media pars populi qui erat

Thabai filium Gieeth, ut conflueret cum regem: & medius pars Amri.

22 Et exalbat in omni populus qui erat cum Aari, populo qui loquebatur Thabai filio Gieeth: montemque est Thabai, & regnavit Amri.

23 Anno trigesimo primo Asa regis Iuda, regnavit Amri super Israel octo annis: in Thabai regnavit sex annis.

24 Emque montem in Samaria a Sumer duobus talentis argenti: & edificavit eum, & vocavit nomen civitatis, quam extruxerat, nomine Sumer domini montis, Samaritan.

25 Fecit autem Amri malum in conspectu Domini, & operatus est nequiter, super omnes qui fuerunt ante eum.

26 Ambulavitque in omni via Ieroboam filii Nabat, & in peccatis ejus quibus peccare fecerat Israel: ut irritaret Dominum Deum Israel in vanitatibus suis.

27 Reliqua autem sermonum Amri, & praelia ejus quae gessit, nonne haec scripta sunt in Libro verborum dierum regum Israel?

28 Dormivitque Amri cum patribus suis, & sepultus est in Samaria: regnavitque Achab filius ejus pro eo.

29 Achab vero filius Amri regnavit super Israel anno trigesimo octavo Asa regis Iuda. Et regnavit Achab filius Amri super Israel in Samaria, viginti & duobus annis.

30 Et fecit Achab filius Amri malum in conspectu Domini, super omnes qui fuerunt ante eum.

31 Nec suffecit ei ut ambularet in peccatis Ieroboam filii Nabat: insuper duxit uxorem Iezabel filiam Ethbaal regis Sidoniorum. Et abiit, & servivit Baal, & adoravit eum.

32 Et posuit aram Baal in templo Baal, quod edificaverat in Samaria.

33 Et placavit lucum: & addidit Achab in opere suo, irritans Dominum Deum Israel, super omnes reges Israel qui fuerunt ante eum.

† 1. 26. 48. 1. 100. 5. 17. In diebus ejus edificavit Hiel de Bethel, Iericho: in Abiram primitivo suo fundavit eam, & in Segub novissimo suo posuit portas ejus: juxta verbum Domini, quod locutus fuerat in manu Iosue filii Nun.

C A P V T XVII.

Elias calum tremore claudis, primumque pascitur a corvis, deinde a muliere Sarephthana, cujus hydris farina & lecythus olei non minuantur, filius autem ipsius, orati ne Elias resuscitetur.

† 1. 48. 1. 100. 5. 17. Et dixit Elias Thesbites de habitatoribus Galaad ad Achab: Vivit Dominus Deus Israel, in cujus conspectu sto, si erit annis his ros & pluvia, nisi juxta os meum verba.

1 Et factum est verbum Domini ad eum, dicens:

2 Recede hinc, & vade contra orientem, & alacorde in torrente Carith, qui est contra Iordanem.

3 Et cum de torrente Thesb corvisque praecipit ut pascat te.

4 Alacorde ergo, & cetera juxta verbum Domini, in torrente Carith, & cetera. Et factum est, quod locutus fuerat Dominus.

6 Corvi quoque deferabant ei panem & carnes vesperum, & bibebat de torrente.

7 Post dies autem siccatum est torrentis: non enim pluebat super terram.

8 Factus est ergo sermo Domini ad eum, dicens:

9 Surge, & vade in Sarephtha Sidoniorum, & habitabis ibi: praecipit enim ibi mulieri viduae ut pascat te.

10 Surrexit, & abiit in Sarephtha. Cumque venisset ad portam civitatis, apparuit ei mulier vidua colligens ligna, & vocavit eam, dixitque ei: Da mihi paululum aquae in vase, ut bibam.

11 Cumque ibi pergeret ut afferret, clamavit post tergum ejus dicens: Affer mihi, obsecro, & succellam panis in manu tua.

12 Quae respondit: Vivit Dominus Deus tuus, quia non habeo panem, nisi quantum pugillus capere potest farinae in hydra, & paululum olei in lecytho: en colligo duo ligna, ut ingrediar & faciam illum mihi & filio meo, ut comedamus, & moriamur.

13 Ad quam Elias ait: Noli timere, sed vade, & fac sic, & dixisti: verumtamen mihi primum fac de ipsa farinula subcineritium panem parvulum, & affer ad me: tibi autem & filio tuo facies postea.

14 Haec autem dicit Dominus Deus Israel Hydra farinae non deficiet, nec lecythus olei minuetur, usque ad diem in qua Dominus datus est pluviam super faciem terrae.

15 Quae abiit, & fecit juxta verbum Eliae: & comedit ipse, & illa, & domus ejus: & ex illa die.

16 Hydra farinae non defecit, & lecythus olei non est imminutus, juxta verbum Domini, quod locutus fuerat in manu Eliae.

17 Factum est autem post haec, agrotavit filius mulieris maris sanctas, & erat languor fortissimus, ita ut non reo aneret in eo halitus.

18 Dixit ergo ad Eliam: Quid mihi & tibi vir Dei? ingressus es ad me, ut rememorarentur iniquitates meae, & interficeres filium meum?

19 Et ait ad eam Elias: Da mihi filium tuum. Tulitque eum de sinu ejus, & portavit in coenaculum ubi ipse manebat, & posuit super lectulum suum.

20 Et clamavit ad Dominum, & dixit: Domine Deus meus, etiam ole viduum, apud quam ego utrumque sustentor, afflixisti ut interficeret filium ejus?

21 Et exspavit se, atque mensus est super puerum tribus vicibus, & clamavit ad Dominum, & ait: Domine Deus meus, reverteratur obsecro anima pueri huius in viscera mea.

22 Et exaudivit Dominus vocem Eliae, & reversa est anima pueri intra eum, & revixit.

23 Tolleque Elias puerum, & deponit eum ad coenaculum in quo dormiebat, & tradidit matri suae, & ait illi: Vivit Dominus.

24 De qua muliere ad Eliam: Nunc & filius meus & ego vivimus ex te. Et ait illi: Vade, & verbum Domini annuncius non veniat.

C A P V T

Domine Deus Abraham, & Isaac, & Israel,
ostende hodie quia tu es Deus Israel, & ego
servus tuus, & juxta præceptum tuum feci
quæ in verbis hæc

Exaudi me Domine, exaudi me: ut discas perire vires, quia tu es Dominus Deus, & tu convulsisti cor: cornu rerum.

6. Respexit, & ecce ad caput suum se-
necus panis, & vas aquar: comedit ergo,
& bibit, & rursum ei dominavit.

39 Quod cum vidisset omnis populus, cecidit in faciem suam, & ait. Dominus ipse est Deus. Dominus ipse est Deus.

46 Denuque Ithas ad eos : Apprehendite prophetas Baal, & ne unus quidem effugiat ex eis. Quos cum apprehendissent, duxit eos Ithas ad torrentem Cidon, & interfecit eos ibi.

41 Et ait Elias ad Achab : Ascende, comedede, & bibe : quia sonus mul æ pluvix est.

42. Ascendit Achab, ut comederet & biberet: Elias autem ascendit in verticem Carmeli, & pronus in terram posuit faciem suam inter greges suos,

43 Et dixit ad puerum suum: Ascende, & prospice contra mare. Qui cum ascendisset, & contemplantus esset, ait: Non est quidquam. Et respondit illi: Revertere sepiem vicibus,

44 In septima autem vice, Ecce nubecula parva quasi vestigium hominis ascendebat de mari. Qui ait : Ascende, & dic Achab : Longe curram tuum & descende, ne occupet te pluvia.

45 Cumque te videret huc atque illuc,
Ecce cali convenerunt sunt, & nubes, &
ventus, & facta est purvis grandis. Ascen-
dens atque Acha, abiit in Israel;

40 Et manus Domini facta est super
Eliam, et cunctique I mbis curtebat ante
Achab, donec videret in Jezusabel.

CAPVT XIX.

Elias fugiens Izabel in deserto à somno excitatus, panem divinitus missum edit, aquamque bibit, Et ita. a montem Horeb pervenit, ubi que in spelunca quiescente, eum Dominus prophetam vocatum, ait, quia tu mihi es, relinquitur, mittiturque ad ungendum Hazael in reem Syria & levi in regem Israel, Et Eliam in prophetam

Nunc autem Achab Izabal omnia quæ fecerat Elias, & quo modo occidit, universos prophetas gladio.

2. M. li que lezat el nunciū ad Eliam, di-
cens: Hic nūli faciunt dii. & hęc addant,
nūli hac hora cras potu. ro. annūam uam
fieri. annūam uerus ex illis

3. Tunc ergo Ihasus, & surgens abiit
quodcumquecum tenebat volutas: veni-
que in Bethabee iuda, & dimisit ibi pue-
rum suum,

4. Et perrexit in desertum, viam quæ
dicitur. Cui quæ vendisset, & sederet sub
umbra palmarum, perrexit autem & luxuriæ
relinquit, & ait, Solliciti nunc estis, tolle
annum tuum, & neque enim melior sum,
quam pauperes mei.

5 Projiceque te, & obdormiſce in umbra
lupuli, & ecce Angelus Domini tetigit
eum, & dixit illi, Surge, & congede.

7. Reverſutque eſt angelos Domini ſecundo, & tetigit eum, dixitque illi: Surge, comedere: & mandis enim eſti reſta via.

8 Quicumque exisset, conedat & bilit,
& am. clavit in fortitudine cibi illius, qua-
draginta diebus & quadraginta noctibus.
usque ad montem De Horch.

9 Cumque venisset illuc transiit in spelunca : & ecce sermo Domini ad eum, dicens : *9* e illi : Quid hic agis Elia ?

4. Io Anile respondit. Zelo zelatus sum pro
Domino Deo exercituum, quia derelique-
runt pactum tuum filii Israel: aliam tuam
destruxerunt, prophetas tuos occiderunt
gladio, derelictus sum ego solus, & quaerunt
animam meam ut auferant eam.

Ita ait ei: Egredere, & ita in monte coram Domino: & ecce Dominus transit, & spiritus grandis & fortis subvertens montes, & coarctans petras ante Dominum; non in spiritu Dominus, & post spiritum commo-
do: non in commotione Dominus,

12 Et post commotionem ignis : non in igne Dominus , & post ignem sibilus auræ tenuis ,

13 Quod cum audisset Elias, operuit vultum tuum pallio, & egressus stetit in ostio speluncæ, & ecce vox ad eum dicens. Quid hic agis. Et tu? Ille respondit:

14 Zelo zelatus sum pro Domino Deo exercituum: † quia dereliquerunt pactum tuum fili Israel: altaria tua destruxerunt, prophetas tuos occiderunt gladio, derelictus tuus ego solus, & querunt animam tuam ut auferant eam.

15 Et ait Dominus ad eum : Vade , & re-
vertere in viam tuam per desertum in Da-
mascum , cum q̃ e perveneris illuc , unges
Hazéel regem super Syriam.

16 ⁊ E. I. hu filium Nao si unges regem super Bar. I. Eliseum autem filium Saphat, qui est de Abelmecula, unges propheta pro te.

17 Et erit, quicumque fugerit gladiū Hazael, occidet eum Iehu: & quicumque fugerit gladiū Iehu, interficiet eum Ehteus.

18 / E derelinqua: mihi in Israel septem
mulieres tuorum, quarum genera non sunt in
curvata ante Baal, & omne os, quod non
adoravit eum oculis manibus.

19 Profectus ergo inde Elias, reperit Eli-
seum filium Saphat, armentem in quodam
jugis ovium. & ipse in quodam iugis bovin-
is arantibus invenerat eum, quem venisset Elias
ad eum, & ait: pallium tuum super istum.

20 Qui stat est lectis bobus currat post
Etiam : & ait : O miser, oro, partem meam,
& partem meam, & sic sequar te. Dixitque
ei : Vale, & revertere : quod enim nunc
est, feci tibi.

24. & ventus autem ab eo, tulit pat boum,
& arietem villam, & in agro boum, &
arces, & deduxit populo, & comederunt
conterguntque ab eis, & loca sunt illam,
& inuitabat ei.

C A P V T X X

Въсѣмъ мѣсяцамъ года по 10 руб.
всего 100 руб.

cum, & provocares, & peccare fecisti Israel. 23. Sed & de Iezabel locutus est Dominus, dicens: Canes comedent Iezabel in agro Iezabel.

24. Si mortuus fuerit Achab in civitate, comedent eum canes: si autem in mortuus fuerit in agro, comedent eum volucres caeli.

25. Igitur non fuit abertalis sicut Achab, qui vinctus est ut faceret malum in conspectu Domini: concitavit enim eum Iezabel uxor sua.

26. Et abominabilis factus est, in tantum ut sequeretur idola, quae fecerant Amorrhæi, quos consumpsit Dominus à facie filiorum Israel.

27. Itaque cum audisset Achab sermones istos, scidit vestimenta sua, & operuit cilicio carnem suam, & iunxitque & dormivit in sacco, & ambulavit demisso capite.

28. Et factus est sermo Domini ad Eliah Thesbiten, dicens:

29. Nonne vidisti humiliatum Achab coram me? quia igitur humiliatus est mei causa, non inducam malum in diebus ejus, sed in diebus filii sui interam malum domui ejus.

CAPUT XXII.

Achab & Iosaphat reges, pseudopropheta- rum vatibus decepti, ad pugnam procedunt adversus Syros pro Ramoth Galaad, & vincuntur, occiso Achab, qui Michæam vera prophetam carere incusat: impio Achab succedit filius impius Ozorias, pro autem Iosaphat succedit impius filius Ioram.

2. Par. 18.1. **T**Ransierunt igitur tres anni absque bello inter Syriam & Israel.

2. In anno autem tertio descendit Iosaphat rex Iuda ad regem Israël.

3. (Dixitque rex Israël ad servos suos: Ignoratis quod nostra sit Ramoth Galaad, & negligimus tollere eam de manu regis Syriæ?)

4. Et ait ad Iosaphat: Veniesne mecum ad præliandum in Ramoth Galaad?

5. Dixitque Iosaphat ad regem Israël: Sicut ego sum, ita tu: populus meus & populus tuus, unum sunt: & equites mei equites tui. Dixitque Iosaphat ad regem Israël: Quære, oro te, hodie sermonem Domini.

6. Congregavit ergo rex Israel prophetas, quadringentos circiter viros, & ait ad eos: Ire debeo in Ramoth Galaad ad bellandum, an quiescere? Qui responderunt: Ascende, & dabit eam Dominus in manu regis.

7. Dixit autem Iosaphat: Non est hic propheta Domini quipiam, ut interrogemus per eum?

8. Et ait rex Israel ad Iosaphat: Remansit vir unus, per quem possumus interrogare Dominum: sed ego odi eum, quia non prophetat mihi bonum, sed malum, Michæas filius Iemla. Cui Iosaphat ait: Ne loquaris ita rex.

9. Vocavit ergo rex Israël eunuchum quemdam, & dixit ei: Estina adducere Michæam filium Iemla.

10. Rex autem Israel, & Iosaphat rex Iuda, sedebant unusquisque in solo suo, vestri cultu regio, in area juxta ostium portæ

Samarie, & universi prophetae propheta- bant in conspectu eorum:

11. Factum quoque fuit & decias filius Chanaana cornu ferrea, & ait: Hæc dicit Dominus: His ventilabis Syriam, donec dehas eam.

12. Omnesque prophetae tandem pro- phetabant, dicens: Ascende in Ramoth Galaad, & vade pro præ, & tradet eam Dominus in manus regis.

13. Nuncius vero, qui erat ut vocaret Michæam, locutus est ad eum, dicens: Ecce sermones prophetarum ore uno tibi bonæ præstunt: sit ergo sermo tuus similis eorum, & loquere bona.

14. Cui Michæas ait: Vivit Dominus: quia quod unquam dixerit mihi Dominus, hoc loquar.

15. Venit itaque ad regem, & ait illi rex: Michæa, ire debemus in Ramoth Galaad ad præliandum, an cessare? Cui ille respon- dit: Ascende, & vade prospere, & tradet eam Dominus in manus regis.

16. Dixit autem rex ad eum: Iterum at- que iterum adjuro te, ut non loquaris mihi nisi quod verum est, in nomine Domini.

17. Et ille ait: Vidi cum cæcum Israël disper- sum in montibus, quasi oves non habentes pastorem, & ait Dominus: Non habent isti Dominum: revertatur unusquisque in domum suam in pace.

18. Dixit ergo Rex Israel ad Iosaphat: Numquid non dixi tibi, quia non pro- pheta mihi bonum, sed semper malum?

19. Ille vero addens, ait, Propterea audi sermone Domini: Vidi Dominum seden- tem super solum laurum, & omnem exer- citum cæli assistentem ei à dextris & à sinistris:

20. Et ait Dominus: Quis decipiet Achab regem Israël: ut ascendat, & cadat in Ra- moth Galaad? Et dixit unus verba huiusce- modi, & alius aliter.

21. Egressus est autem spiritus, & stetit coram Domino, & ait: Ego decipiam il- lum. Cui locutus est Dominus: in quo?

22. Et ille ait: Egrediar, & ero spiritus mendax in ore omnium prophetarum ejus. Et dixit Dominus: Decipies, & prævalebis: egredere, & fac ita.

23. Nunc igitur ecce dedit Dominus spi- ritum mendacii in ore omnium prophe- tarum tuorum, qui hi sunt, & Dominus locutus est contra te malum.

24. Accessit autem Sederias filius Chanaana & percussit Michæam in maxillam, & dixit: Mene ergo devasit spiritus Domini, & lo- cutus est tibi?

25. Et ait Michæas: Visutur es in die illa, quando ingredieris cubiculum, intra cubi- culum ut abscondaris.

26. Et ait rex Israel: Tollite Michæam, & maneat apud Amon principem civitatis, & apud Ias filium Amalech.

27. Et dedit eis, hæc dicit rex: mittite virum istum in carcerem, & sustinete eum pane & vinulo, & aqua angustæ, donec revertat in pace.

28. Dixitque Michæas: Si revertat lucens in pace, non est locutus in ore Domini.

Domineus. Et ait : Audite populi omnes.

29. Ad eundemque rex Israel, & Iosaphat rex Iuda, in Raaboth Galaad.

30. Dixit itaque rex Israel, ad Iosaphat : Sanctamur, & ingredere praelium, & induere vestitus tuos : porro rex Israel contulit latrum suum, & ingressus est bellum.

31. Rex autem Syriæ præceperat principibus curruum trecenta duobus, dicens : Non pugnabitis contra minorem & maiorem quæpiam, nisi contra regem Israël solum.

32. Cum ergo vidissent principes curruum Iosaphat, suspicati sunt quod ipse esset rex Israël, & in petu facto pugnabant contra eum, & exclamavit Iosaphat.

33. Intellexeruntque principes curruum quod non esset rex Israël, & cessaverunt ab eo.

34. Vir autem quidam terendit arcum, in iacertum sagittarum dirigens, & casu percussit regem Israël inter pulmonem & stomachum. At ille dixit aurigæ suæ : Verte manum tuam, & ejice me de exercitu, quia graviter vulneratus sum.

35. Commissum est ergo praelium in die illa, & rex Israël stabat in curru suo contra Syros, & mortuus est vespere : stebat autem sanguis plagæ in sinu curru.

36. Et præco insonuit in universo exercitu antequam sol occumberet, dicens : Unusquisque revertatur in civitatem, & in terram suam.

37. Mortuus est autem rex, & perlatus est in Samariam : sepelieruntque regem in Samaria.

† *Sup.*
21. 19. 38. Et † laverunt curruum ejus in piscina Samariæ, & linxerunt canes sanguinem ejus, & habenas laverunt, iuxta verbum Domini quod locutus fuerat.

39. Reliqua autem sermonum Achab, & universa quæ fecit, & domus eburnea quam ædificavit, cunctarumque urbium quas extruxit, nonne hæc scripta sunt in Libro sermonum dierum regum Israël?

40. Dormivit ergo Achab cum patribus suis, & regnavit Ochozias filius ejus pro eo.

41. Iosaphat vero filius Asa regnare coepit super Iudam anno quarto Achab regis Israël.

42. Triginta quinque annorum erat cum regnare coepisset, & viginti quinque annis regnavit in Ierusalem : nomen matris ejus Azuba filia Silai.

43. Et ambulavit in omni via Asa patris sui, & non declinavit ex ea : fecitque quod rectum erat in conspectu Domini.

44. Verumtamen excelsa non abstulit : adhuc enim populos sacrificabat, & adolebat in eorum in excelsis.

45. Pacemque habuit Iosaphat cum rege Israël.

46. Reliqua autem verborum Iosaphat, & opera ejus, quæ gessit, & praelia, nonne hæc scripta sunt in libro verborum dierum regum Iuda?

47. Sed & reliquias effundatorum, qui remanerant in diebus Asa patris ejus, abstulit de terra.

48. Nec erat tunc rex constitutus in Idom.

49. Rex vero Iosaphat coecavit clavis in

manu sua, quæ navigarent in Ophel propter au-

ram : & ne non potuerunt, quia confraçæ sunt in Amonazar.

50. Tunc ait Ochozias filius Achab ad Iosaphat : vedam, servi mei cum servis tuis in navibus. Et noluit Iosaphat.

51. Dormivitque Iosaphat cum patribus suis, & sepultus est cum eis in civitate David patris sui : regnavitque Ioram filius ejus pro eo.

52. Ochozias autem filius Achab regnare coepit super Israël in Samaria, anno septimo decimo Iosaphat regis Iuda, regnavitque super Israël duobus annis.

53. Et fecit malum in conspectu Domini, & ambulavit in via patris sui & matris suæ, & in via Ieroboam filii Nabat, qui peccare fecit Israël.

54. Servivit quoque Baal, & adoravit eum, & irritavit Dominum Deum Israël, iuxta omnia quæ fecerat pater ejus.

LIBER REGVM

Q V A R T V S,

Secundum Hebræos

MALACHIM

S E C V N D V S.

CAPVT PRIMVM.

Ochozias rex Israel super agitudine sua Beelzebub conulere volens ab Elia increpatus, ac mortuus prædicitur : duos quinquagenarios principes ad Eliam missos ignis caelestis devoravit cum ipsorum militibus, relictis principibus suis modestis servis, cum quo Elias ad Ochoziam descendit : cuius mox successit frater Ioram.

† **P** Rævaricatus est autem Moab in Israël, postquam mortuus est Achab. Ceciditque Ochozias per cancellos cornu tui, quod habebat in Samaria, & ægroravit : misitque nuncios, dicens ad eos : Ite, consulite Beelzebub deum Accaron, utrum vivere queam de infirmitate mea hac.

3. Angelus autem Domini locutus est ad Eliam Thesbiten, dicens : Surge, & ascende in occursum nunciorum regis Samariæ, & dices ad eos : Nunc quid non est Deus in Israël, ut eatis ad consulendum Beelzebub Deum Accaron?

4. Quam ob rem hæc dicit Dominus : de lectulo, super quem ascendisti, non descendes, sed morte non orieris. Erabit Elias.

5. Reversique sunt nuncii ad Ochoziam. Qui dixit eis : Quare reversi estis?

6. At illi responderunt ei. Vir occurrit nobis & dixit ad nos : Ite, & revertamini ad regem, qui misit vos, & diceris ei : Hæc dicit Dominus : Nunc quid quia non erat Deus in Israël, misis ut consultaret Beelzebub deus Accaron? Idcirco de lectulo super quem ascendisti, non descendes, sed morte non orieris.

7. Qui dixit eis : Cujus signum & habetis est vir ille, qui occurrit vobis, & locutus est vobis hæc?

8. At illi dixerunt : Vir pilosus, & longus

pollicea accinctus renituit. Qui ait: Hæc Thesbites est.

9 Misitque ad eum quinquagenarium primum, & quinquaginta qui erant sub eo. Qui ascendit ad eum: sedentque in vertice montis, ait: Homo Dei, rex præcepit ut descendas.

10 Respondensque Elias dixit quinquagenario: Si homo Dei sum, descendat ignis de celo & devoret te, & quinquaginta tuos. Descendit itaque ignis de celo, & devoravit eum, & quinquaginta qui erant cum eo.

11 Rursumque misit ad eum principem quinquagenarium alterum, & quinquaginta cum eo. Qui locutus est illi: Homo Dei, hæc dicit rex: Festina, descende.

12 Respondens Elias ait: Si homo Dei ego sum, descendat ignis de celo, & devoret te, & quinquaginta tuos. Descendit ergo ignis de celo, & devoravit illum, & quinquaginta eius.

13 Iterum misit principem quinquagenarium tertium, & quinquaginta qui erant cum eo. Qui cum venisset, curvavit genua contra Eliam, & precatus est eum: & ait: Homo Dei, noli despiciere animam meam, & animas servorum tuorum qui mecum sunt.

14 Ecce descendit ignis de celo, & devoravit duos principes quinquagenarios primos, & quinquagenos qui cum eis erant sed nunc obsecro ut miserearis animæ meæ.

15 Locutus est autem angelus Domini ad Eliam, dicens: Descende cum eo, ne timeas. Surrexit igitur, & descendit cum eo ad regem.

16 Et locutus est ei: Hæc dicit Dominus: Quia misisti nuncios ad consulendum Beelzel ubi deum Accaron, quasi non esset Deus in Israël, a quo potius interrogare sermonem, ideo de lectulo, super quem ascendisti, non descendes, sed morte morieris.

17 Mortuus est ergo iuxta sermonem Domini, quem locutus est Elias, & regnavit Ioram frater eius pro eo, anno secundo Ioram filio Iosaphat regis Iudæ: non enim habebat filium.

18 Reliqua autem verborum Ochoziæ, quæ operatus est, nonne hæc scripta sunt in Libro scripturarum dierum regum Israël.

CAPUT II.

Eliseus individuum Elia comens, Iordanem, aqua Elia pallio divisa, cum illo transiit, Elia autem in celum igneo curru raptus, duplicem ejus spiritum accipit, ac pallio Elia rursus Iordanis aquas dividit, ac per siccum transiit. Elia transiit non invenitur: aqua Iericho ac terra sterilitas immissa per Eliseum fide sanatur: pueri 42, Eliseum iridentes ab insulis lacerantur.

1 Factum est autem, cum levare vellet Dominus Eliam per turbinem in celum, ibant Elias & Eliseus de Galgalis.

2 Dixitque Elias ad Eliseum: Sede hic, quia Dominus misit me usque in Bethel. Cui ait Eliseus: Vivit Dominus, & vivit anima tua, quia non derelinquam te. Cumque descendissent Bethel,

3 Pressi sunt filii prophetarum, qui erant in Bethel, ad Eliseum: & dixerunt ei: Numquid nosti, quia Hodie Dominus

tollit dominum tuum a te? Qui respondit: Ego novi: flere.

4 Dixit autem Elias ad Eliseum: Sede hic, quia Dominus misit me in Bethel. Et dicit: Vivit Dominus, & vivit anima tua, quia non derelinquam te. Cumque venissent Iericho,

5 Accesserunt filii prophetarum qui erant in Iericho, ad Eliseum & dixerunt ei: Numquid nosti quia Dominus hodie tollit dominum tuum a te? Et ait: Ego novi flere.

6 Dixit autem ei Elias: Sede hic, quia Dominus misit me usque ad Iordanem. Qui ait: Vivit Dominus, & vivit anima tua, quia non derelinquam te. Ierunt igitur ambo pariter,

7 Et quinquaginta viri de filiis prophetarum secuti sunt eos, qui & steterunt e contra, longe: illi autem ambo stabant super Iordanem.

8 Tulitque Elias pallium suum, & involvit illud, & percussit aquas, quæ divisæ sunt in utramque partem, & transierunt ambo per siccum.

9 Cumque transissent, Elias dixit ad Eliseum: Postula quod vis ut faciam tibi, antequam tollar a te. Dixitque Eliseus: Obsecro, fiat in me duplex spiritus tuus.

10 Qui respondit: Rem difficilem postulas: attamen si videris me, quando tollar a te, erit tibi quod petisti: si autem non videris, non erit.

11 Cumque pergerent, & incedentes sermocinarentur, ecce currus igneus, & equi ignei dividerunt utrumque: & ascendit Elias per turbinem in celum,

12 Eliseus autem videbat, & clamabat: Pater mi, pater mi, currus Israël, & antipa ejus. Et non vidit eum amplius: apprehenditque vestimenta sua, & scidit illa in duas partes.

13 Et levavit pallium Elia, quod ceciderat ei: reversusque stetit super ripam Iordanis,

14 Et pallio Elia, quod ceciderat ei: percussit aquas, & non sunt divisæ, & dixit: Vbi est Deus Elia etiam nunc? Percussitque aquas, & divisæ sunt huc atque illuc, & transiit Eliseus.

15 Videntes autem filii prophetarum, qui erant in Iericho e contra, dixerunt: Requievit spiritus Elia super Eliseum. Et venientes in occursum ejus adoraverunt eum prout in terram,

16 Dixeruntque illi: Ecce cum servis tuis sunt quinquaginta viri fortes, qui possunt ire, & quærere dominum tuum, ne forte tulerit eum spiritus Domini: & projecit eum in unum montium, aut in unam vallum. Qui ait: Nolite mittere.

17 Congregaveruntque eum, donec acquiesceret, & diceret: Mittite. Et miserunt quinquaginta viros: qui cum quaesiverunt in bus debus non invenerunt.

18 Et reversi sunt ad eum: at ille habebat in Iericho, & dixit eis: Numquid non dixi vobis: Nolite mittere?

19 Dixerunt quoque viri cives ad Eliseum: Ecce habuimus virum, cuius tibi copiam est, sicut in ipso domo perperam, sed aquæ pelluntur suæ, & terra denuda.

25. At ille ait: A Terte mihi vacuare non, & emere in illud sal. Quod cum audisset, ait: Bene. Et cecidit, & cum aqua arum, in fuit illa in sal, & ait: Hec dicit dominus: Salvavi aqua hanc, & non erit ultra in eis mors, neque sterilitas.

22. Sanare iustitiam aquæ usque in diem
hanc, iuxta verbum Domini quod locutus est.

23. Ascendit autem in se in Bethel : cum-
que ascenderet per viam, pueri pavi egres-
si sunt de civitate, & illudabant ei, dices :
Ascende calve : ascende calve.

24 Qui cum respexisset, vidit eos, & maledixit eis in nomine Domini: ceterisque contumacibus de saltu, & laceraverunt ex eis quadraginta duos pueros.

25 Abiit autem inde in montem Carmeli,
& inde reversus est in Samariam.

C A P V T III.

Ob pravitatem à rege Moab factus quod cum
re Israel habebat, ascendant ad eum et ille rex
Israel, rex Iuda, & rex Edom; quibus suscipere
cedit Dominus per Eliseum aquam sine pluvia
promittit, & vidit in regem Moab, qui suo
pugna ensis immittit verbis excidium arces.

1 Ioram vero filius Achab regnavit super Israël in Samaria anno decimo octavo Iosaphat regis Iudæ. Regnavitque duodecim annis.

2. Et fecit malum coram Domino, sed non sicut pater suus & mater : tulit enim statuas Baal, quas fecerat pater ejus.

3 Veruntamen in peccatis Ieroboam filii Nabat, qui peccare fecit Israël, adhæsit, nec recessit ab eis.

4 Porro Mitha rex Moab, nutrebat et
coram multa, & solvebat regi Israël centum
millia agnorum, & centum millia arietum,
cum v. Heribus suis.

5. Cumque mortuus fuisset Achub , præ-
varius est foedus, quod habebat cum re-
ge Tyræ.

6. Er illas est igitur rex Ioram in die illa de Samaria, & recepit universum Israël.

7. Moabique ad Isephat regem Iuda, di-
cas. Rex Moab eccliam à nro, veni mecum
contra eum ad praelium. Qui respondit: As-
cendam: qui meus est, tuus est: populus
meus, populus tuus; & equi meo, equi tui.

8 Dixi que: Per quam viam a cendemus?
 Ariller ponde: Per d, fertur: Ihanax

9 Perrexerunt igitur, rex Israël, & rex
Iuda, & rex Edom, & circumierunt per viam,
septem diebus, nec erat aqua exercitui, &
iumentis quibusque, qui habuerant eos.

ro Dominus res Israel: Heu, heu, heu,
congruunt nos Dominus res reges, ut
trahat in ira de Mo. 1.

Et erat propheta: Et re hū propheta.
 De regibus p̄cedat De mīam p̄cedat.
 De regibus p̄cedat De mīam p̄cedat.
 Et re hū propheta: Et re hū propheta.
 De regibus p̄cedat De mīam p̄cedat.
 De regibus p̄cedat De mīam p̄cedat.

12. Heat 1 gallon of Water in a Copper
Pan, till it is almost dried up,
& then put in 1 lb. of Wax & 1 lb. of Oil.

17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851.

hos, ut traderet eos in manus Moab ?

14. Dixitque ad eum Eliseus : Vivit Dominus exercituum, in cuius conspectu flo-
quid si non viderem Isephat regis iude
erubescerem, non audissem quidem te,
nec respexissem.

15 Nunc autem adducite mihi psalterium.
Cumque caneret psalteres, facta est super
eum manus Domini, & ait:

16 Hec dicit Dominus: Facite a'vrum
torrentis hujus fossas & fossas.

17 Hæc enī n̄ dicit Dominus : Non vide-
bitis ventum, neque pluviam : & alveus iste
replebitur aquis, & bibetis vos, & famulæ
vestræ, & jumenta vestra.

18. Parumq; est hoc in conspectu Dñi; in-
super tradet etiam Moab in manus vestras.

19. Et percutietis omnem civitatem nunti-
tam, & omnem urbem electam, & univer-
sam lignum fructiferum faccideris, cunctos-
que fontes aquarum obscurabitis, & omnem
agrum ceterum operietis lapidibus.

20 Factum est igitur nunc, quando sacrificium offerri solet, & ecce, aquæ veniebant per viam Edom, & repleta est terra aquis.

21. Vniuersi autem Moabitæ , audientes quod ascendissent reges ut pugnarent aduersum eos , convocauerunt omnes qui ac cincti erant balteo deluper , & steterunt in terminis.

22 Primoque mane surgentes, & orto jam sole ex aduerso aquarum, viderunt Mo. bitæ è contra aquas rubras quasi sanguinis.

23. Dixeruntque : Sanguis gladii est, pugnaverunt reges contra se, & cæsi sunt multo : nunc perge ad prædæ Moab.

24 Perrexeruntque in castra Israel: porro
contingens Israel, percuſit Moab: at illi
fugerunt coram eis. Venerunt igitur qui vi-
cerant, & percusserunt Moab,

25 Et civitates destruxerunt: & onem agrum optimum, mittentes singuli lapides, repleverunt: & universos fontes aquarum obturaverunt: & omnia ligna, & cetera succiderunt, ita ut rursus tanquam steriles remanerent: & circumdata est civitas a fundib' lateris, & magna ex parte periculis.

26 Quod eni vidiff rex Moab, praevaluisse ſcilicet hoſtes, tulit tecum ſepius per-
ros viros edentes gladium, nō irruerit
regem Elom: & non periturus.

27. At p. cūque filium suum primogeni-
tum, qui regnaturus erat pro eo, obtulit Lo-
loca sua, super narium. & t. Et est indi-
gnatio magna in Israël, & inque reced-
unt ab eo, & reversi sunt in terram suam.

C A P V T I V.

I have written the foregoing in haste, and
without credit to my handwriting, but the
names are mentioned; and, for the purpose
of the work, the names are not given, as
it is not the object of the work.

Multum autem qualem de portibus
populi annuclat ad illam,
dicens: Invocatus veniens mecum est,
Sicut frequenter ista struuntur de
civitate. Nunc est ex vultu, utroque
de illa in illa, illa in illa
Civitate illa, quod erat talis
illi. Illa illa, quod illa in illa illa

At illa respondit: Non habeo ancilla tua quidquam in domo mea, nisi parum olei, quod igitur.

3 Canit: Vade, pete tunc vas ab omnibus vicinis tuis vasa vasa non parva.

4 Et egredere, & claudes ostium tuum, cum introitus tuus sit in, & filii tui: & intro inde in omnia vasa hanc, & cum plenam fuerit, tolle.

5 Ivit itaque mulier, & clausit ostium super se, & super filios suos: illi offerebant vasa & illa infundebat.

6 Cumque plena fuisset vas, dixit ad filium suum: Affert mihi adhuc vas. Et ille respondit: Non habeo. Steri quod oleum.

7 Venit autem illa, & indicavit homini Dei. Et ille, Vade, inquit, vende oleum, & redde creditori tuo: tu autem, & filii tui vivite de reliquo.

8 Facta est autem quidam dies, & transibat Elseus per Sunan, erat autem ibi mulier magna, quæ tenuit eum ut comederet panem: cumque frequenter inde transiret divertebat ad eam ut comederet panem.

9 Quæ dixit ad virum suum: Animadverte quod vir Dei sanctus est iste, qui transit per nos frequenter.

10 Faciamus ergo ei cenaculum parvum, & ponamus ei in eo lectulum, & mensam, & sellam, & candelabrum, ut cum venerit ad nos, maneat ibi.

11 Facta est ergo dies quidam, & veniens diverstit in cenaculum, & requievit ibi.

12 Dixitque ad Giezi puerum suum: Voca Syriam idem istam. Qui cum vocasset eam, & illa stetit coram eo.

13 Dixit ad puerum suum: Loquere ad eam: Ecce, sed de in omnibus monstrasti nobis, quid vis ut faciam tibi? Numquid habes negotium, & vis ut loquar regi, sive principi, & huius? Quæ respondit: In medio populi mei habeo.

14 Et ait: quid ergo vult ut faciam ei? Dixitque Giezi: Non querat: filium enim non habet, & vir eius senex est.

15 Præcepit itaque ut vocaret eam: quæ cum vocata fuisset, & stetisset ante ostium.

16 Dixit ad eam: In tempore isto, & in hac ora enim hora, si vasa coles fuerit, habebis: ut ro si um. At illa respondit: Noli quæro domine mihi, vir Dei, noli mentiri ancillæ tuæ.

17 Et concepit mulier, & peperit filium, in tempore, & in hora eadem, qua dixerat Elseus.

18 Crevit autem puer. Et cum esset quidam dies, & egressus esset ad patrem suum, ad mulieres,

19 Ait patri suo: Caput meum doleo, caput meum doleo. At ille dixit puero: Tolle, & da eam ad matrem suam.

20 Qui cum tulisset, & dasset eum ad matrem suam, posuit eum illa super genua sua usque ad meridiem, & mortuus est.

21 Ascendit autem, & collocavit eum coram lectulo hominis Dei, & clausit ostium: & egressa,

22 Vocavit virum suum, & ait: Mittere tecum, obsecro, novum de pueris, & as-

nam, ut excurat usque ad hominem Dei, & revertatur.

23 Quæ respondit: Quamobrem cum videret a lemm? Inde enim in terra C. & ex quoque S. dicitur. Quæ respondit: V. & C.

24 Sed & quædam ex præceptis pueri: Mori, & peperit, non habuit filium: & hoc in eadem hora, & hoc quod præcipiente.

25 Profecta est itaque, & venit ad virum Dei in montem Carmel: & cum venisset, & canxit Dei contra, ait ad Giezi puerum suum: Ecce Syriam ista.

26 Vade ergo in os montis eius, & dic ei: Rectene agitur circa te, & est verum tuum, & circa filium tuum? Quæ respondit: Recte.

27 Cumque venisset ad virum Dei in montem, apprehendit pedes eius: & accessit Giezi ut audivet eam. Et ait homo Dei, Dimitte illam: anima enim eius in amaritudine est, & Dominus clavum me, & non indicavit mihi.

28 Quæ dixit illa: Numquid petivi filium à domo domini? Numquid non dixit tibi. Ne illudas me?

29 Et ille ait ad Giezi: Accinge lumbos tuos, & tolle baculum meum in manu tua, & vade: Si occurrerit tibi homo, non salutes eum: & si saluaverit te quipiam, non respondeas illi: & ponas baculum meum super faciem pueri.

30 Porro mater pueri ait: Vivit Dominus, & vivit anima tua, non dimittam te. Surrexit ergo, & secutus est eam.

31 Giezi autem præcursabat ante eos, & posuerat baculum super faciem pueri, & non erat vox, neque senties reversusque est in occursum eius, & nuntiavit ei, dicens: Non surrexit puer.

32 Ingressus est ergo Elseus domum, & ecce puer mortuus jacebat in lectulo eius.

33 Ingressusque clausit ostium super se, & super puerum: & oravit ad Dominum.

34 Et ascendit, & incubuit super puerum: posuitque os suum super os eius, & oculos suos super oculos eius: & manus suas super manus eius: & incurvavit se super eum, & confecta est caro pueri.

35 At ille reversus, & ambulavit in domo, semel huc atque illuc, & ascendit, & incubuit super eum: & osculavit puer septies, aperuitque oculos.

36 At ille vocavit Giezi, & dixit ei: Voca Syriam idem hanc. Quæ vocata, ingressa est ad eum. Qui ait: Tolle filium tuum.

37 Venit illa, & corruit ad pedes eius: & adoravit super terram: tulitque filium suum, & egressa est.

38 Et Elseus reversus est in Galgala. Erant autem facies in terra, & filii prophetarum habitabant coram eo, dixitque unus de pueris suis: Pone ollam grandem, & coque palmentum filijs prophetarum.

39 Progreffus est unus in agrum ut colligere herbas agrestes, invenitque quadam vitem sive vestrem, & collegit ex ea calothyras, & implavit pedum suorum: & reversus condidit in ollam palmam: & nectiebat enim quid esset.

40 Invaderant ergo socii, ut coquerent.

gent: cuiusque gustassent de coctione, clamaverunt, dicens: Mors in olla vir Dei. Et non potuerunt comedere.

41 At illi, Attente, inquit, farinam. Cum quod cubaver, in sic ollam, & ait: Infundite eum, ut comedant. Et non fuit ad plias quidquam amari ud nisi in olla.

42 Vir autem quidam venit de Babilonia detereus viro Dei pueri primiliarum, viginti panes hordeaceos, & trumentum novam in pera sua. At ille dixit: Da populo, ut comedat.

43 Responditque ei minister eius: Quantum est hoc, ut apponam centum viris? Respondit ille ait: Da populo, ut comedat: huc enim dicit Dominus: Comedent, & supererit.

44 Posuit itaque coram eis: qui comederunt, & superfuit iuxta verbum Domini.

C A P V T V

Scidis rex Israel vestimenta sua, quod iussisset rex Syria ut Naaman leprosum curaret; quem Eliseus septies in Iordane lotionem munit a lepra, qua Giezi propter moneta mendacio extorta ab Eliseo fuerat, perpetuo adhaesit.

NAAMAN princeps militum regis Syriae erat vir magnus apud dominum suum, & honoratus: per illam enim dedit Dominus salutem Syriae: erat autem vir fortis & dives, sed leprosus.

2 Porro de Syria egressi fuerant Arun-culi, & captivum duxerant de terra Israel puella parvulam, quae erat in obsequio uxoris Naaman,

3 Quae ait ad dominam suam: Utinam fuisset dominus meus ad prophetam, qui est in Samaria profecto curasset eum a lepra, quam habet.

4 Ingressus est itaque Naaman ad dominum suum, & nuntiavit ei, dicens: Sic & sic locuta est puella de terra Israel.

5 Dixitque ei rex Syriae: Vade, & mittam litteras ad regem Israel. Qui cum profectus esset, & tulisset secum decem talenta argenti, & sex millia aureos: & decem mutatoria ve linentorum.

6 Detulit litteras ad regem Israel, in hac verba: Cum acceperis epistolam hanc, scio quod miser mi ad te Naaman servum meum, ut cures eum a lepra sua.

7 Cumque legisset rex Israel litteras, scidis vestimenta sua, & ait: Numquid Deus ego sum, ut occidere possim, & vivificare, quia iste misit ad me, ut cures hominem a lepra sua? animadvertite, & videte quod occisiones querat adversum me.

8 Quod cum audisset Eliseus vir Dei, scidis videlicet regem Israel vestimenta sua, misit ad eum, dicens: Quare scidis vestimenta tua? veniat ad me, & sciat esse prophetam in Israel.

9 Venit ergo Naaman cum equis & curribus, & stetit ad ostium domus Elisei:

10 Misitque ad eum Eliseus nuncium, dicens: Vade, & lavare septies in Iordane, & accipiet sanitatem caro tua, atque mundaberis.

11 Naaman recedebat, dicens: Probabam quod egrederetur ad me, & stans invocaret non enim Domini Dei sui; & angere-

mana sua locum leproe, & curaret me.

12 Numquid non in hoc staret Achaia & Pharpha, filii Dan achi, omnibus aquas Israel, ut laver in eis, & munder? Cui ego verum istud, & abiret indignus.

13 At effertur ad eum servus tui, & I. cum fuerit: Pater, & si non grandem dixisset tibi propheta, certe tacere deberas: quia magis quia nunc dixit tibi: Lavare, & mundaberis?

14 Descendit, & lavit in Iordane septies iuxta sermonem viri Dei, & restituta est caro eius, sicut caro pueri parvuli, & mundatus est.

15 Reversusque ad virum Dei cum universo comitatu suo, venit, & stetit coram eo, & ait: Verum scio quod non sit alius Deus in universa terra, nisi tantum in Israel. Obsecro itaque ut accipias benedictionem a servo tuo.

16 At ille respondit: Vivit Dominus ante quem sto, quia non accipiam. Cumque vim faceret, penitus non acquievit.

17 Dixitque Naaman: Ut vis: sed obsecro, concede mihi servo tuo, ut tollam onus duorum burdonum de terra: non enim faciet ultra servus tuus holo autem aut victimam diis alienis, nisi Domino.

18 Hoc autem solum est, de quo deprecaris Dominum pro servo tuo, quando ingredietur dominus meus templum Remmon, ut adorer, & illo ianiente super nuncium meum, si adoravero in templo Remmon, adorante eo in eodem loco, ut ignoscat mihi Dominus servo tuo pro hac re.

19 Qui dixit ei: Vade in pace. Abiit ergo ab eo electo terrae tempore.

20 Dixitque Giezi puer viri Dei: Perierit dominus meus Naaman Syro isti, ut non acciperet ab eo quae attulit: vivit Dominus, quia curram post eum, & accipiam ab eo aliquid.

21 Et secutus est Giezi post regem Naaman: quem cum vidisset ille currentem ad se, desilivit de curru in occursum eius, & ait: Rectene sunt omnia?

22 Et ille ait: Recte; domus meus misit me ad te, dicens: Modo venerunt ad me duo adolescentes de monte Ephraim, ex filiis prophetarum: da eis talentum argenti, & vestes utraque duplices.

23 Dixitque Naaman: Malum est ut accipias duo talenta. E. coeunt eum, ligavitque duo talenta argenti in duobus saccis, & duplicia vestimenta, & inposuit duobus pueris suis, qui & portaverant coram eo.

24 Cumque venisset jam vesperti, tulit de manu eorum, & reposit in domo, dimisitque viros, & abierunt.

25 Ipse autem ingressus, stetit coram domino suo. Et dixit Eliseus: Unde venis Giezi? Qui respondit: Non ixit servus tuus quocquam.

26 At ille ait: Nonne cor meum in praesentia erat, quando reversus est homo de curru suo in occursum tui? Nunc igitur accipisti a gentibus, & accepisti vestes, ut eas as olivaria, & ovina, & ovina, & boves, & servos, & ancilla.

27 Sed & lepra Naaman adharebit tibi.

multa...

...

2 semini tuo, usque in sempiternum. Et ceteris est ab eo prolus quasi nix.

C A P V T V I.

*Eliseus ferrum & arborum fecit, et dicit mihi-
lites ducuntur quod exierunt in Samariam. Eliseus
autem cum rege periret, et dicit ei: paratam
est enim nix tibi, ut polum in Syria periret, ut
Samariam, metes omnes in Syria periret, ut
periret quod Eliseus dicit ei: paratam est tibi.*

1 **D**ixerunt autem filii prophetarum ad Eliseum: Ecce locus, in quo habitamus coram te, angustus est nobis.

2 Laniis usque ad Iordanem, & tollant singuli de silva materias flagulas, ut ædificemus nobis ibi locum ad habitandum. Qui dixit: Ite,

3 Et ait unus ex illis: Veni ergo & tu cum servis tuis. Respondit: Ego veniam.

4 Et abiit cum eis. Cumque venissent ad Iordanem, cadebant ligna.

5 Accidit autem, ut cum unus materiam succidisset, caderet ferrum secutis in aquam: exclamavitque ille, & ait: Heu, heu, heu domine mi, & hoc ipsum munus acceperam.

6 Dixit autem homo Dei: Vbi cecidit? At ille monstravit ei locum. Præcidit ergo lignum, & misit illuc: natavitque ferrum.

7 Et ait: Tolle. Qui extendit manum, & tulit illud.

8 Rex autem Syriæ pugnabat contra Israel, consiliumque iniecit cum servis suis, dicens: In loco illo & illo ponamus insidias.

9 Misit itaque vir Dei ad regem Israel, dicens: Cave ne transeas in locum illum: quia ibi Syri in insidiis sunt.

10 Misit itaque rex Israel ad locum quem dixerat ei vir Dei, & præoccupavit eum, & observavit se ibi non semel neque bis.

11 Conurbatumque est cor regis Syriæ pro hac re: & convocatis servis suis, ait: Quare non indicatis mihi quis proditor mei sit apud regem Israel?

12 Dixitque unus servorum eius: Nequaquam domine mi rex, sed Eliseus propheta, qui est in Israel, indicat regi Israel omnia verba quæcumque locutus fueris in conclavi tuo.

13 Dixitque eis: Ite, & videte ubi sit: ut mittam, & capiam eum. Annunciaveruntque ei, dicentes: Ecce in Dorhan.

14 Misit ergo illuc equos & currus, & robur exercitus: qui cum venissent nocte, circumdederunt civitatem.

15 Confurgens autem diluculo minister viri Dei, egressus vidit exercitum in circuitu civitatis, & equos & currus: nuntiavitque ei, dicens: Heu, heu, heu domine mi, quid faciemus?

16 At ille respondit: Noli timere: præres enim nobiscum senes, quam cum illis.

17 Cumque orasset Eliseus, ait: Domine, aperi oculos meos, ut videam. Et aperuit Dominus oculos pueri, & vidit: & ecce mons plenus equorum, & currum igneorum, in circuitu Elisei.

18 Illi vero descendunt ad eum: & ait: Eliseus, veni ad Dominum, dicens: Per dies octiduo, gentem hanc exeat.

1 **P**ercutitque eos Dominus, ne viderent, iuxta verbum Elisei.

2 Dixit autem ad eos Eliseus: Non est hæc via, neque illa est via, sed qua me, & ostendit vobis viam que requiritur. Dux: ego eos in Samariam.

3 Cumque inisset totidem in Samariam, dixit Eliseus: Domine aperi oculos istorum, ut videant. Aperuitque Dominus oculos eorum, & viderunt se esse in medio Samarie.

4 Dixitque rex Israel ad Eliseum, cum vidisset eos: Nanquid percutiam eos, pater mi?

5 At ille ait: Non percuties: neque enim cepisti eos gladio & arcu tuo, ut percutias: sed pone panem & aquam coram eis, ut comedant & bibant, & vadant ad dominum suum.

6 Appositaque est eis ciborum magna præparatio, & comederunt, & biberunt, & dimisit eos, abieruntque ad dominum suum: & ultra non venerunt latrones Syriæ in terram Israel.

7 Factum est autem post hæc, congregavit Benadad rex Syriæ, universum exercitum suum, & ascendit, & obsidebat Samariam.

8 Factaque est fames magna in Samaria: & tandem obsessa est, donec vendideretur caput asini octoginta argenteis, & quarta pars cabi fletoris columbarum quinque argenteis.

9 Cumque rex Israel transfret per murum, mulier quædam exclamavit ad eum, dicens: Salve me domine mi rex.

10 Qui ait: Non te salvat Dominus: unde te possum salvare? de area, vel de torculari? Dixitque ad eam rex: Quid tibi vis? Quæ respondit:

11 Mulier ista dixit mihi: Da filium tuum, ut comedamus eum hodie, & filium meum comedemus cras.

12 Coximus ergo filium meum, & comedimus. Dixitque ei die altera: Da filium tuum, ut comedamus eum. Quæ abscondit filium suum.

13 Quod cum audisset rex: scidit vestimenta sua, & transibat per murum. Validitque omnis populus cilicium, quo vestitus erat ad carnem intrinsecus.

14 Et ait rex: Hæc mihi faciat Deus, & hæc addat, si steterit caput Elisei sibi Saphat super ipsum hodie.

15 Eliseus autem sedebat in domo sua, & senes sedebant cum eo. Pertransiit itaque virum: & antequam veniret nuncius ille, dixit ad senes: Numquid scitis quod miserit filius homicidæ hic, ut præcideret caput meum? videte ergo, cum venerit nuncius, claudite ostium, & non sinatis eum introire: ecce enim tonitus pedam domus eius post eum est.

16 Adhuc illo loquente eis, apparuit non ius, qui veniebat ad eum. Et ait: Ecce, tam malum a Domino est: quid amplius expectatis a Domino?

C A P V T VII.

Eliseus & Samaria prædicant, & dicitur: Domine, percutitque eos Dominus, ne viderent, iuxta verbum Elisei.

9 Igitur Hazael in occursum ejus, habuit sicut numerus, & omnia bona Domini, onera quadraginta canebant. Cumque esset ille coram eo ait: Filius tuus Benadad rex Syriæ misit me ad te, dicens: Si sanari potero de ulcere meo hac?

10 Dixitque ei Eliseus: Vade, dic ei: Sanaberis: porro ostendit mihi Dominus quia a morte moreris.

11 Stetitque cum eo, & conturbatus est usque ad suffusionem vultus: flevitque vir Deus.

12 Cui Hazael ait: Quare dominus meus fluit? At ille dixit: Quia scio quæ facturus sis filiis Israël mala. Civitates eorum munitas igne succendes, & juvenes eorum interficies gladio, & parvulos eorum elides, & pregnantas divides.

13 Dixitque Hazael: Quid enim sum servus tuus canis, ut faciam rem istam magnam? Et ait Eliseus: Ostendit mihi Dominus te regem Syriæ fore.

14 Qui cum secessisset ab Eliseo, venit ad dominum suum. Qui ait ei: Quid dixit tibi Eliseus? At ille respondit: Dixit mihi: Recipies sanitatem.

15 Cumque venisset dies altera, tulit stragulum, & infudit aquam, & expandit super faciem ejus: quo mortuo, regnavit Hazael pro eo.

16 Anno quinto Ioram filii Achab regis Israël, & Iosaphat regis Iuda, regnavit Ioram filius Iosaphat rex Iuda.

† 2. *Par.* 21. 5. 17 Triginta duorum annorum erat cum regnare coepisset, & octo annis regnavit in Ierusalem.

18 Ambulavitque in viis regum Israël, sicut ambulaverat domus Achab: filia enim Achab erat uxor ejus, & fecit quod malum est in conspectu Domini.

† 2. *Reg.* 7. 16. 19 † Noluit autem Dominus disperdere Iudam, propter David servum suum, sicut promiserat ei: ut daret illi lucernam, & filiis ejus cunctis diebus.

† 2. *Paral.* 21. 8. 20 † In diebus ejus recessit Edom, ne esset sub Iuda, & constituit sibi regem.

21 Venitque Ioram Seira, & omnes currus cum eo: & surrexit nocte, percussitque Iumzos, qui eum circumdederant, & principes currum, populus autem fugit in tabernacula sua.

22 Recessit ergo Edom ne esset sub Iuda usque ad diem hanc. Tunc recessit & Lobna in tempore illo.

23 Reliqua autem sermonum Ioram, & universa quæ fecit, nonne hæc scripta sunt in Libro verborum dierum regum Iuda?

24 Et dormivit Ioram cum patribus suis, sepul usque est cum eis in civitate David, & regnavit Ochozias filius ejus pro eo.

† 2. *Par.* 22. 1. 25 † Anno duodecimo Ioram filii Achab regis Israël, regnavit Ochozias, filius Ioram, regis Iudæ.

26 Viginti duorum annorum erat Ochozias cum regnare coepisset, & uno anno regnavit in Ierusalem: nomen matris ejus Athalia filia Ami regis Israël.

27 Et ambulavit in viis domus Achab: & fecit quod malum est coram Domino, sicut domus Achab: pater enim domus Achab fuit.

28 Ab illo quoque cum Ioram filii Achab, ad prælium eum contra Hazael regem Syriæ in Ramoth Galaad, se vulnereverat Syrii Ioram.

29 Qui reversus est ut curaretur, in Iezrahel, quia vulnereverat eum Syrii in Ramoth, prælium eum contra Hazael regem Syriæ. Porro Ochozias filius Ioram rex Iudæ, descendit in vulnere Ioram filium Achab in Iezrahel, quia egrotabat ibi.

CAPUT IX

Iehu in regem Israël unde per prophetam mandat Dominus, ut deleat domum Achab, occidat ergo Ioram una cum Ochozias rege Iudæ, & occidat Iezabel a fenestra iussu iussu præcipit canes devorant, juxta Eliam vitulum.

1 Elieus autem prophetes vocavit eum de filiis propheta um, & ait illi: Accinge lumbos tuos, & tolle lenticulam olei hanc in manu tua & vade in Ramoth Galaad.

2 † Cumque veneris illuc, videbis Iehu filium Iosaphat filium Naafi: & ingressus fueris eum de medio fratrum suorum, & introduces in interius cubiculum.

3 Tenensque lenticulam olei, fundes super caput ejus, & dices: Hæc dicit Dominus: Vixi te regem super Israël. Aperiesque ostium, & fugies, & non ibi subsistes.

4 Abiit ergo adolescens puer prophetæ in Ramoth Galaad,

5 Et ingressus est illuc: ecce autem principes exercitus sedebant, & ait: Verbum mihi ad te. O princeps. Dixitque Iehu: Ad quem ex omnibus nobis? At ille dixit: Ad te O princeps.

6 Et surrexit & ingressus est cubiculum: at ille fudit oleum super caput ejus, & ait: Hæc dicit Dominus Deus Israël: Vixi te regem super populum Domini Israël,

7 Et percuties domum Achab domini tui, & ulciscar sanguinem servorum meorum prophetarum, & sanguinem omnium servorum Domini, de manu Iezabel.

8 † Perdamque omnem domum Achab: † 2. & interficiam de Achab mingentem ad Reg. parietem, & clausum & novissimum in 21. 21. Israël.

9 Et dabo domum Achab, sicut † domum † 3. Ieroboam filii Nabat, & sicut domum † 4. Baasa filii Ahia: 15. 25.

10 Iezabel quoque comedent canes in agro Iezrahel, nec erit qui sepeliat eam. † 3. Aperturque ostium, & fugit. 10. 3.

11 Iehu autem egressus est ad servos domini sui, qui dixerunt ei: Recte sunt omnia? quid venit insanus iste ad te? Qui ait eis: Nostis hominem, & quid locutus sit.

12 At illi responderunt: Falsus est, sed magis narra nobis. Qui ait eis: Hæc & hæc locutus est mihi, & ait: Hæc dicit Dominus: Vixi te regem super Israël.

13 Festinaverunt itaque, & ut quisque tollens pallium suum percutit se pedibus, in similitudinem tribunalis, & ceciderunt tuba, atque dixerunt: Recedat Iehu.

14 Conjuravit ergo Iehu filius Iosaphat filii Naafi contra Ioram: Porro Ioram † 3. obfederat Ramoth Galaad, † 3. & omnes † 2. 25. Israël contra Hazael regem Syriæ.

15. Et reversus fuerat ut curaretur in Beth-
rael per perit voluntaria, quia percuterat
eum Syon, per astantem contra Hazael. Re-
ge Syon. Dixitque Iehu: Si placet vobis,
ne rogetur autem profectus de civitate, ne
vadat, & nunciet in Bethrahel.

16. Erat enim, & protectus est in Bethra-
hel. Ioram enim egrediebatur illic, & Ochozias
rex Iuda descendit ad visitandum Ioram.

17. Igitur speculator qui stabat super tur-
rim Bethrahel vidit globum Iehu venientis,
& ait: Videro ego globum. Dixitque Ioram:
Tolle currum, & egre in occursum eorum,
& dicat vadens: Recte sunt omnia?

18. Abiit ergo qui ascenderat currum, in
occursum eorum, & ait: Hec dicit rex: Pa-
cane sunt omnia? Dixitque Iehu: Quid ti-
bi & pa? transi, & c. quere me. Nunciat
quoque speculator, dicens: Venit nuncius
ad eos, & non revertitur.

19. Misit etiam currum equorum secun-
dum: venitque ad eos & ait: Hec dicit rex:
Namquid pax est? Erat Iehu: Quid tibi
& pa? transi, & seq. er me.

20. Nunciat autem speculator, dicens:
Venit usque ad eos, & non revertitur: est
autem iacellus quasi incessus Iehu filii
Namsi, princeps eorum graditur.

21. Erat Ioram; iunge currum. Iunxe-
runtque currum eius, & egressus est Ioram
rex Israel, & Ochozias rex Iuda, singuli in
curribus suis: egressique sunt in occursum
Iehu, & invenerunt eum in agro Naboth
Bethrahel.

22. Cumque vidisset Ioram Iehu, dixit:
Pax est Iehu? At ille respondit: Quae pax?
adhuc fornicationes Bethrahel matris tuae, &
veneficia ejus multa vigent.

23. Convertit autem Ioram manum
suam, & fugiens ait ad Ochoziam: Insidiae
Ochozia.

24. Porro Iehu tetendit arcum manu, &
percussit Ioram inter scapulas: & egressa
est sagitta per cor ejus, statimque corruit
in curru suo.

25. Dixitque Iehu ad Badacer ducem:
Tolle prope eum in agro Naboth Bethra-
hel: tu enim es cum quando ego & tu se-
dentes in curru, & quetamur Achab patrem
kum, quod Dominus onus hoc levaverit
super eum, dicens:

26. Si non pro sanguine Naboth, & pro
sanguine filiorum eius, quem vidi heri, ait
Dominus, reddam tibi in agro isto, dicit
Dominus. Nunc ergo tolle, & prope eum
in agro iuxta verbum Domini.

27. Ochozias autem rex Iuda videns hoc,
fuit per vicum domus hominis: percutusque
est eum Iehu: & ait: Eram Iehu percutere
in curru suo; & percussit eum in alen-
si Geyer, qui est iuxta Bethrahem: qui fugit
in montem, & non videtur ibi.

28. Erant autem cum servo ejus super
currum suum, & ceciderunt in Ieru. Ieru: se-
peliitque eum in sepulchro cum patre
Iusto in civitate David.

29. Adversus ducem Ioram filii Achab,
erant Ochozias per Iudam.

30. Venitque Iehu in Bethrahem. Porro Be-
thrahem nomen ejus auditum, depinxit oculos

suos in eis, & ornavit caput suum, & respo-
xit per seculum.

31. In predicationem Iehu per portam, & ait:
Non quid pax potest esse Bethrahem, qui in-
terfecit dominum suum?

32. Levavitque Iehu faciem suam ad se-
culum, & ait: Quae est illa? & inclinave-
rat se ad eum duo vel tres eunuchi.

33. At ille dixit eis: Praecipite eam de-
orsum; & praecipitaverunt eam, asportus-
que est sanguine patris, & equi sui, & u-
guis concubaverunt eam.

34. Cumque introgressus esset, ut corre-
deret, & heretique, ait: He, & videte ma-
ledictam illam, & sepelite eam: quia filia
regis est.

35. Cumque essent ut sepelirent eam, non
invenerunt nisi calvariam, & pedes, &
summas manus.

36. Reversique nuntiaverunt ei. Erat Ie-
hu: & Servo Domini est, quem locutus est
per servum suum Eliam Thesbiten, dicens:
In agro Bethrahel comedent canes carnes Be-
thrahem.

37. Et erunt carnes Bethrahem si ut stercus su-
per faciem regis in agro Bethrahem: ita ut pre-
terentes dicant: Haec est illa Bethrahem?

C A P V T X

Iehu 70 filios, 4 habet 42. Iuxta Ochozia
necari jubet, statimque Achab per vim delet &
omnes sacerdotes Bethrahem callide convocat occidit,
exustis illius status, & tempore in claream verso;
attamen in cultu vitulorum aureorum se servavit
Iehu, ideo vehementer casus est Israel. b. Hazael;
mortuo autem Iehu, succedit filius ejus Iosabab.

1. Erant autem Achab septuaginta filii
in Samaria: scripsit ergo Iehu li-
teras, & misit in Samariam, ad optimates
civitatis, & ad maiores natu, & ad nutri-
tios Achab, dicens:

2. Statim ut acceperitis literas has, qui
habetis filios domini vestri, & currus, &
equos, & civitates firmas, & arma,

3. Eligite me orem, & cum qui vobis pla-
cuerit de filijs domini vestri, & cum ponite
super solium patris tui, & pugnate pro
domo domini vestri.

4. Timuerunt illi vehementer, & dixerunt:
Ecce duo reges non potuerunt stare coram
eo, & quomodo nos valebimus resistere?

5. Miserunt ergo praepositi domus, & praef-
fici civitatis, & majores natu, & nutritios ad
Iehu, dicentes: Servi tui sumus quaeunque
jusseris faciemus, nec constituenus nobis
resem: quaeunque tibi placent, fac.

6. Rescripsit autem eis literas secundo,
dicens: Si mei estis, & obediatis mihi, tol-
lite capita filiorum domini vestri, & venite
ad me hac eadem hora cras in Bethrahem.
Porro filii regis, septuaginta viri, apud opti-
matus civitatis nati erant.

7. Cumque venisset Iehu ad eos, dele-
mat filios regis, & occiderunt septuaginta
vires, & praefecerunt capita eorum in capiti-
bus, & nuntiaverunt ad eum in Bethrahem.

8. Venit autem nuntius, & eduxit ei,
dicens: Veniunt capita filiorum domini
vestri. Quae respondit: Praefecit ad duos aures
vestras, ut utrumque manum.

9. Cumque delata esset, ceciderunt, & dixit

† 3

22.

21.22

etiam stationum : & custoditis excu-
liis domus Mellis.

7 Dux vero pater est vobis, omnes pre-
dictos habito, custodiant exculias do-
mus Domini & caetera.

8 Et vallabatis eum, habentes arma in
membris vestris : si quis autem ingressus
fuerit septum templi, interficiatur : nisi
que cum rege introeunte & egrediente.

9 Et fecerunt centuriones, juxta omnia
quæ præceperat eis Ioiada sacerdos : & as-
tantes singuli viros fortes, qui ingrediebantur
sabbatum, cum his qui egrediebantur
sabbato, venerunt ad Ioiadam sacerdotem.

10 Quæ dedit eis hastas, & arma regis Da-
vid, quæ erant in domo Domini.

11 Et steterunt, singuli habentes arma in
manu sua, a parte templi, dextra, usque ad
partem sinistra altaris & adis, circum regem.

12 Produxitque filium regis, & posuit su-
per eum diademam, & testimonium fecerunt
que eum regem, & unxerunt : & plauden-
tes manu, dixerunt : Vivat rex.

13 Audivit autem Athalia vocem populi
cunctis : & ingressa ad turbas in tem-
plum Domini.

14 Vidit regem stantem super tribunal
iuxta morem, & cantores & tubas prope
eum, omnemque populum terre lætarentem,
& canentem tubis : & scidit vestimenta sua
clamavitque : Conjuratio, conjuratio.

15 Præcepit autem Ioiada centurionibus,
qui erant super exercitum, & ait eis : Edu-
cite eam extra septa templi : & quicumque
eam secutus fuerit, feriatur gladio. Dixe-
rat enim sacerdos : non occidatur in tem-
plo Domini.

16 Inposueruntque ei manus, & impege-
runt eam per viam introitus eorum, jux-
ta palatium, & interfecta est ibi.

17 Pignit ergo Ioiada fœdus inter Do-
minum & inter regem, & inter populum,
ut esset populus Domini, & inter regem
& populum.

18 Ingressusque est omnis populus terre
templum Baal, & destruxerunt aras ejus,
& imagines contriverunt valide : Machan
quoque sacerdotem Baal occiderunt coram
altari. Et posuit sacerdos custodias in Do-
mo Domini.

19 Talique centuriones, & Carathi &
Phelsthi legiones : & omnem populum ter-
re, deduxeruntque regem de domo Domini
& venerunt per viam portæ septario-
rum in palatium, & sedit super thronum
regum.

20 Et statimque est omnis populus terre,
& civitas, concurrevit : Athalia autem occisa
est gladio in domo regis.

21 Spemque annorum erat Iosias, cum
regnare cepisset.

C A P V T XII.

1 Rex Iosias, cum esset annorum sex, &
matrem suam Hanneam regis matrem suam
habebat, & Ioiadam sacerdotem suum habebat,
et populum suum, & domum suam, & caetera.

2 Annusque erat Iosias, cum esset annorum
salusque erat ei, & caetera.

3 Et regnavit Iosias rectum coram Domino
cunctis diebus, quibus decuit eum Iosias
sacerdos.

4 Verumtamen excelsa non edificavit : ad-
huc enim populus in nobilitate, & alobat
in excelsis intantum.

5 Dixitque Iosias ad sacerdotes : Omne
pecuniam sanctam, quæ illata fuerit
in templum Domini a præteritis, quæ
offeruntur pro pretio anime, & quam sponte
& arbitrio cordis sui intulerunt in templum
Domini :

6 Accipiant illam sacerdotes juxta ordi-
nem suum, & instaurant sarta cetera domus, si
quid necessarium viderint instauratio.

7 Igitur usque ad viginti annorum æ-
tatem regis Iosias, non instauraverunt sacer-
dotes sarta cetera templi.

8 Vocavitque rex Iosias Ioiadam pontifi-
cem & sacerdotes licenses : Quare sarta
cetera non instauratis templi ? & dicit ego
amplius accipere pecuniam juxta ordinem
vestrum, sed ad instauracionem templi red-
dite eam.

9 Prohibuitque sunt sacerdotes ultra ac-
cipere pecuniam à populo, & instaurare
sarta cetera domus.

10 Et tulit Iosias a pontifice & gazophylacium
unum, aperitque eum, & toran in desuper, & po-
suit illud juxta aliam ad dexteram ingre-
ssu introitus domus Domini, mittensque in
eo sacerdotes, quæ custodierant ostia, om-
nem pecuniam, quæ deferabatur ad tem-
plum Domini.

11 Cumque viderent nimiam pecuniam
esse in gazophylacio, accendebat scriba-
reus, & per eum, assidue lebaneque & nu-
merabant pecuniam, quæ inveniebatur in
domo Domini.

12 Et dabant eam juxta numerum arque
mensuram, iuxta modum qui præerat cæ-
mentariis domus Domini : qui inveniebant
eam in fabricis lignorum, & in cæmentariis
his, quæ operabantur in domo Domini.

13 Et sarta cetera faciebant, & vias, qui ex-
debant taxas, & ut essent æqualis lapideis,
qui excidebantur, ita ut impleretur instau-
ratio domus Domini, in universis quæ indi-
gebant expensa ad munier domum.

14 Verumtamen non fuerant ex eadem
pecunia hydra templi Domini, & fusi-
culi, & cetera, & tubæ, & omne vas
aureum & argenteum, & pecunia quæ inte-
rat in templo Domini.

15 Iosiasque & sacerdotes omnes, dabatur
illis pecunia, & caetera.

16 Iosiasque & sacerdotes omnes, dabatur
illis pecunia, & caetera.

17 Iosiasque & sacerdotes omnes, dabatur
illis pecunia, & caetera.

18 Iosiasque & sacerdotes omnes, dabatur
illis pecunia, & caetera.

19 Iosiasque & sacerdotes omnes, dabatur
illis pecunia, & caetera.

rum argentum, quod iuveni perit in
tacta templi domo, & in palatio re-
gis in superbo Hazael reg. Syriz, & recessit
ab Israel.

19 R. 1. pra autem sermo tum Ioas, & uni-
versa quae fecit, nonne haec scripta sunt in
Libro sermonum dierum regum Iuda?

20 Surrexerunt autem servi eius, & con-
iuraverunt regi, percellitque Ioas
in domo Moloch de templo Sella.

21 Iosabab namque filius Seiaath, &
Iozabad filios Sover, servi eius, perussere
eum, & mortuus est: & sepelierunt
eum cum patribus suis in civitate David,
regnavitque Amasias filius eius pro eo.

C A P V T XIIII.

*Ioachaz rex Iudae propter peccata sua gravissi-
mè affligitur a rege Syriz, conversus ad Domi-
num liberatur, cui mortuus succedit filius Ioas,
qui iuxta Legem moriens & vultum suum Syriz regi ac-
cessit, mortuus autem est & sepelitus insepultus qui
non more suo fuit.*

1 **A**NNO VIGINTIMO tertio Ioas filii
Ahoaz regis Iuda: regnavit ioa-
chaz filius Ihu super Israel in Samaria
decem & septem annis.

2 Fecit malum coram Domino, sicutque
est peccata Ieroboam filii Nabat, qui pec-
care fecit Israel, & non declinavit ab eis.

3 Dataque est furor Domini contra Is-
rael, & tradidit eos in manu Hazael regis
Syriz, & in manu Benadad filii Hazael, con-
cussitque eos.

4 Deprecatus est autem Ioachaz faciem
Domini, & audivit eum Dominus: vidit
enim angustiam Israel, quia attiverat eos
rex Syriz.

5 Et audivit Dominus salvatorem Israeli,
& liberatus est de manu regis Syriz: habi-
taveruntque filii Israel in tabernaculis suis
sicut heri & nudius tertius.

6 Verumtamen non recesserunt à peccatis
domus Ieroboam, qui peccare fecit Israel,
sed in ipsis ambulaverunt, siquidem & lucus
permanit in Samaria.

7 Et non sunt derelicti Ioachaz de popu-
lo nisi quinquaginta eques, & de omni cur-
rus, & decem nulla pedum: interprecatur
enim eos rex Syriz, & redegerat quasi pul-
verem in triuta arcum.

8 Reliqua autem sermonum Ioas, &
universa quae fecit, & fortitudo eius, non-
ne haec scripta sunt in Libro sermonum
dierum regum Israel?

9 Dormivitque Ioachaz cum patribus
suis, & sepelitus est in Samaria: regna-
vitque Ioas filius eius pro eo.

10 Anno regis octavo primo Ioas regis Iu-
da regnavit Ioas filius Ioachaz super Israel
in Samaria sex annis.

11 Et fecit quod malum est in conspectu
Domini: non declinavit ab omnibus pec-
catis Ieroboam filii Nabat, qui peccare fecit
Israel, sed in ipsis ambulavit.

12 Reliqua autem sermonum Ioas, &
universa quae fecit, & fortitudo eius, quo-
modo perierit contra Amasiam regem
Iuda, nonne haec scripta sunt in Libro ser-
monum dierum regum Israel?

13 Admonuit Ioas cum patribus suis,

Ieroboam autem & omnes filii eius, & omnes
filii eius, & omnes filii eius, & omnes filii eius,
Ieroboam autem & omnes filii eius, & omnes filii eius,
Ieroboam autem & omnes filii eius, & omnes filii eius,

14 Elifaz autem pater eius, & omnes filii eius,
quod & mortuus est, & sepelitus est, & omnes filii eius,
Ieroboam & Israel, & omnes filii eius, & omnes filii eius,
quod & mortuus est, & sepelitus est, & omnes filii eius,

15 Et ait illi Elifaz: Ader arcum, &
sagittas. Cuique ait Elifaz: Ader arcum,
& sagittas.

16 Dixit ad regem Israel: Pone manum
tuam super arcum. Et cum posuisset
manum suam, superposuit Elifaz manus
suae manibus regis.

17 Et ait: Aperi fenestram orientalem.
Cuique aperuisset, dixit Elifaz: Tace sa-
gittam. Et ait, Et ait Elifaz: Sagitta sa-
lutaris Domini, & sagitta salutaris contra Sy-
riam: percutitque Syriam in Aphe, donec
consumas eam.

18 Et ait: Tolle sagittas. Qui cum tulisset,
rursus dixit ei: Percute iaculo terram. Et
cum percussisset tribus vicibus, & steteret,

19 Iratus est vir Dei contra eum, & ait:
Super uulsum tuum, & super oculos tuos, &
super pedes tuos, & super manus tuas, &
super pedes tuos, & super manus tuas, &
super pedes tuos, & super manus tuas,

20 Mortuus est ergo Elifaz, & sepelie-
runt eum. Larrunculi autem de Moab ve-
nerunt in terram in ipso anno.

21 Quodam autem sepelientes homi-
nem, viderunt larrunculos, & projecerunt
cadaver in sepulchro Elifaz. Quod cum
revisisset Elifaz, revixit homo, & stetit
super pedes suos.

22 Igitur Hazael rex Syriz affixit Israel
cuius debuit Ioas?

23 Et natus est Dominus eorum, & re-
veritus est ad eos propter pactum suum,
quod habebat cum Abraham, & Isaac, &
Jacob: noluit d. sperdere eos, neque projici-
ere penitus, & neque in praesentem pos.

24 Mortuus est autem Hazael rex Syriz,
& regnavit Benadad filius eius pro eo.

25 Porro Ioas filius Ioachaz ultra urbes
de manu Benadad filii Hazael, quas tu erat
de manu Iachas patris sui iure praelii,
tribus vicibus percussit eum Ioas, & reddi-
dit civitates Israel.

C A P V T XIV.

*Amasias iniecit & occidit patrem suum, &
percutit Edom sed hac victoria factus extor, pro-
vocat ad bellum Ios regem Iudae, ab eo caesus
& Ierusalem diripitur: at Ios regi Iudae accessit
a filio Ios, & omnes filii eius, & omnes filii eius,
Ios accedens a filio Ios, & omnes filii eius, & omnes filii eius,
Ios accedens a filio Ios, & omnes filii eius, & omnes filii eius,*

1 **I**N ANNO tertio Ioas filii Ioachaz
regis Israel, regnavit Amasias filius
Ioas regis Iuda.

2 Viginti quinque annorum erat cum
regis capite: viginti autem & novem annis
regnavit in Ierusalem, nomen matris
eius Iosabab de Iudaea.

3 Iste stetit coram Domino, verum-
tamen non in David patre eius Iosabab
matris, quia Iosabab patet Iosabab, & Iosabab.

4 Nisi hoc tamēn, quod excelsa non ab-
ponit: adhuc enim populus in nobilabat, &
a totidat in enim in excelsis.

5 Conque obrunullet regem, percussit
servos suos, qui interfectant regem pa-
trio suum.

6 Filios autem eorum qui occiderant, non
occidit, iuxta quod scriptum est in libro
legis Moysi, sicut praecepit Dominus, di-
cens: † Non morientur patres pro filiis,
neque filii morientur pro patribus: sed
unusquisque in peccato suo morietur.

† Deut. 24. 6. 22. 20. 7 Ipse percussit Edom in valle Salinarum
decem milia, & apprehendit petram in
praelio, vocavitque non enim eius Bethel,
utque in praesentem diem.

8 Tunc misit Amasias nuncios ad Ioas fi-
lium Ioahaz, filii Iehu regis Israel, di-
cens: Veni, & videamus nos.

9 Remansitque Ioas rex Israel ad Amasiam
regem Iuda, dicens: Carduus Libani misit
ad cedrum, quae est in Libano, dicens: Da
filiam tuam filio meo uxorem. Transie-
rumque bestiae saltus, quae sunt in Libano,
& conculcaverunt carduum.

10 Per utiens invaluisti super Edom, &
sublevavit te cor tuum: contentus es glo-
ria, & sede in domo tua: quare provocas
malum, ut cadas tu & Iudas tecum?

11 Et non acquievit Amasias: ascenditque
Ioas rex Israel, & viderunt se, ipse & Ama-
sias rex Iuda, in Bethsames oppido Iudae.

12 Percussisque est Iuda coram Iudae, &
fugerunt unusquisque in tabernacula sua.

13 Amasiam vero regem Iuda, filium
Ioas filii Ochozias, cepit Ioas rex Israel in
Bethsames, & adduxit eum in Ierusalem:
& interrupit murum Ierusalem, à porta
Ephraim usque ad portam anguli, quadri-
gentis cubitis.

14 Tulitque omne aurum, & argentum,
& universa vasa, quae inventa sunt in do-
mo Domini, & in thesauris regis, & obse-
des, & reversus est in Samariam.

15 Reliqua autem verborum Ioas quae fe-
cit, & fortitudo ejus qua pugnavit contra
Amasiam regem Iuda, nonne haec scripta
sunt in Libro sermonum dierum regum
Israel?

16 Dormivitque Ioas cum patribus suis,
& sepultus est in Samaria cum regibus
Israel: & regnavit Ieroboam filius ejus
pro eo.

17 Vixit autem Amasias, filius Ioas, rex
Iuda, postquam mortuus est Ioas filius
Ioahaz regis Israel, quindecim annis.

18 Reliqua autem sermonum Amasie,
nonne haec scripta sunt in Libro sermo-
num dierum regum Iuda?

19 Factaque est contra eum conjuratio
in Bethsames: at ille fugit in Lachis. Mi-
seruntque post eum in Lachis, & interfecerunt
eum ibi.

20 Transpulerunt in equis, sepultusque
est in Ierusalem cum patribus suis in civi-
tate David.

† 2. 21 † Tulit autem universus populus Iuda

22. 2. Azorim annos octavo Ieroboam, & co. 11.

26. 1. Ieroboam nunc in proprio patre eius Amasie.

27 Ipse ad Ierusalem, & restituit

eam Iudae, postquam dormavit rex cum
patribus suis.

23 Anno quatuordecimo Amasie filii Ioas
regis Iuda, regnavit Ieroboam filius Ioas
regis Israel in Samaria, quadraginta &
uno anno.

24 Et fecit quod malum est coram Domino.
Non recessit ab omnibus peccatis Iero-
boam filii Nabat, qui peccare fecit Israel.

25 Ipse restituit terminos Israel, ab in-
troitu Emath, usque ad mare solitudinis,
iuxta sermonem Domini Dei Israel, quem
locutus est per servum suum † Ionam fi-
lium Amathi prophetam, qui erat de
Geth, quae est in Opher.

26 Vidit enim Dominus afflictionem
Israel amaram nimis, & quod consumpti
essent usque ad clausos carcere, & extre-
mos, & non esset qui auxiliaretur Israeli.

27 Nec locutus est Dominus ut deleteret
nomen Israel de sub caelo, sed salvavit
eos in manu Ieroboam filii Ioas.

28 Reliqua autem sermonum Ieroboam,
& universa quae fecit, & fortitudo ejus qua
praeliatus est, & quomodo restituit Da-
mascum & Emath Iudae in Israel, nonne
haec scripta sunt in Libro sermonum die-
rum regum Israel?

29 Dormivitque Ieroboam cum patribus
suis regibus Israel, & regnavit Zacharias
filius ejus pro eo.

C A P V T XV.

*Azaria leproso succedit filius Iothan in
Iuda: Zacharia autem in Israel succedit Se-
lun. Et huic Manahem qui sit tribus eius regis
Assyriorum, Et huic Phaceia, Et huic Phace:
eius temporibus Theglathphalasar devictam ma-
gnam partem Israelitarum transfudit in Assyrios:
huic succedit Osee: in Iuda autem mortuo Ioa-
han succedit filius Azaz.*

1 Anno vigesimo septimo Ieroboam
regis Israel regnavit Azarias filius
Amasie regis Iuda.

2 Sedecim annorum erat cum regnare
coepisset, & quinquaginta duobus annis
regnavit in Ierusalem: nomen matris ejus
Iechelia de Ierusalem.

3 Fecitque quod erat placitum coram
Domino, iuxta omnia quae fecit Amasias
pater ejus.

4 Veruntamen excelsa non est demoli-
tus: adhuc populus sacrificabat, & adole-
bat incensum in excelsis.

5 † Percussit autem Dominus regem, & † 2.
fuit leprosus usque in diem mortis suae, & † Paral.
habitat in domo libera seorsum: Ioas 29 21.
than vero filius regis gubernabat palatium,
& iudicabat populum terrae.

6 Reliqua autem sermonum Azariae, &
universa quae fecit, nonne haec scripta sunt
in Libro verborum dierum regum Iuda?

7 Et dormivit Azarias cum patribus suis:
sepelitusque est cum maioribus suis in
civitate David, & regnavit Iothan filius
ejus pro eo.

8 Anno trigesimo octavo Azariae rex
Iuda, regnavit Zacharias filius Ieroboam
regis Israel in Samaria sex mensibus:

9 Et fecit quod malum est coram Domi-
no, sicut fecerant patres eius: non recessit

8 Et cum collegisset argentum & annu, quod
iuxta potestatem dedit Dorotheo, & in de-
bitis rebus, dedit regi Alphonso cuncta.

Oice, quod rebellare nitens in fessis rui-
ciis ad sua regem Aegypti, se praeflere
tributa regi Assyriorum, hinc facinus an-
nus solutus erat, oblectatum, & vacuum
nisi in carcerem.

& pervagantique est eorum terram : &
ascendens Samariam , oblecta cum illis
annis.

re Perexitque rex Achaz in occursum
Thebathphalatar regi Assyriotum in Da-
mascum: cumque vidisset alac Damascus, mi-
sit rex Achaz ad Vriam sacerdotē exemplar
ejus, & similitudinem juxta omne opus ejus.

Et Extraxitque Vrias sacerdos altare :
juxta omnia quæ præceperat rex Achaz de
Damasco , ita fecit sacerdos Vrias , donec
veniret rex Achaz de Damasco.

12 Cum que venisset rex de Damasco, vidit alare, & veneramus est illud : ascenditque & immolavit holocausta, & sacrificium suum.

13. Et libavit libamina, & fudit sanguinem pacifico tui, quæ obulerat super altare.

14 Porro altare arctum, quod erat coram
Dño, transfutit de facie templi, & de loco
altaris, & de loco templi Dominus: posuit-
que illud ex latere altaris ad aquilonem.

15. Præcepit quoque rex Achaz Vriaz sacerdoti, dicens: Super altare majus offer holocaustum matutinum, & sacrificium vespertinum, & holocaustum regis, & sacrificium ejus, & holocaustum universi populi terræ, & sacrificia eorum, & libamina eorum: & omnem sanguinem holocausti, & universum sanguinem victimæ super illud effundes: altare vero æreum erit paratum ad voluntatem meam.

16 Fecit igitur Vnas sacerdos juxta omnia
q^{ue} preceperat rex A. h^{ec}

17 Tulu autem rex Achaz exaltas bases,
& iherem, qui erat desuper: & mare
deposuit de bobus æreis, qui sustentabant
illud, & posuit super pavimentum stratum lapide.

18 Musach quoque sabbati, quod ædificaverat in templo, & ingressum regis exterius convertit in templum Domini, propter regem Assyriorum.

19 Reliqua autem verborum Achaz, quæ fecit, nonne hæc scripta sunt in Libro chronorum dicitur in regum Iudæ?

20 Domavitque Achaz cum patribus suis,
& sepultus est cum eis in civitate David, &
regnavit Izababba filius eius pro eo.

C A P V T XVII.

[illegible]

A Nno duodecimo Achab regis Iuda,
testavit Osee filius Phai in Samaria
sup. II. ch. xviii. a. 15.

fiat in te, & in omni Domini, sed non
fiat in te, & in omni, qui ad te eam sunt.

39. Contra hunc ascendit Salmana rex
Assyriam, & factus est ex Once rexus
rege a quo d. 1. 1. 1. 1.

4 Canque on cherd. Burex Absolut

6 † Anno autem nono Olee, cepit rex † 18.10.
 Assyriorum Sardanani, & transfudit Israel
 in Assyrios: posuitque eos in Hula, & in
 Habor, juxta fluvium Gozan, in civitati-
 bus Medorum.

7 Factum est enim, cum precessent filii
Israël Domino Deo suo, qui eduxerat eos
de terra Ægypti, de manu Pharaonis regis
Ægypti, coluerunt deos alienos.

& Et ambulaverunt juxta ritum gentium, quas consumplerat Dominus in conspectu filiorum Israel, & regum Israël, quia similiter fecerant.

9 Et offenderunt filii Israël verbis non rectis Dñi. Deum suum & ædificaverunt sibi excelsa in cunctis urbibus suis, & Turres custodum usque ad Civitatem munitam.

10 Feceruntque sibi flueas, & lucos, in
omni colle sublimi, & subter omne lignum
nemorosum;

II Et adolebant ibi incensum super aras in morem gentium, quas transfuderat Dominus à facie eorum, feceruntque verba pessima irritantes Dominum.

12 Et coluerunt immunditias, de quibus
præcepit eis Dominus ne facerent verbum
hoc.

13 Et testificatus est Dominus in Israël & in Iuda, per iram omnium Prophetarum & Videntium, dicens : † Revertimini à viis vestris pessimis ; & custodite præcepta mea, & cetera omnia, juxta omnem legem quam præcepi patribus vestris : & sicut nuntiavi ad vos in manu servorum meorum Prophetarum.

14 Qui non audierunt, sed induraverunt
cervicem suam juxta cervicem patrum suorum,
qui noluerunt obedire Iño Deo suo.

15 Et abjecerunt legem meam, & pactum, quod pepigit cum patribus eorum, & iustificationes, quibus contestatus est eos secuti, que sunt vanitates & vane egerunt & secuti sunt gentes, quæ erant per concitium eorum, super quibus præceperat Dominus eis, ut non facerent sicut & illæ faciebant.

16 Et dereliquerunt omnia præcepta Domini Dei sui: et eruntque sibi conualescentes duos viros, & eos, & adoraverunt unam ventrem in manu calix: et videruntque Bal,

17 Et come raverunt tholosanos, & alias
suas, per regem, & dominationis inter-
viabant & agnitas: & tradiderunt se ut
facerent animum coram Domino, ut iustas
retinerent.

[illegible]

Don't feel for a moment that you are doing it for the poor, or for the sake of the cause.

So Proposition 1 can be extended to self-adjoint
Schrödinger operators S_{λ} and S_{λ}^{cl} on a manifold M .

12. ascendis Sennacherib rex Assyriorum ad universas civitates Iuda munitas: & cepit eas.
 13. 14 Tunc nescit Ezechias rex Iuda munitos ad regem Assyriorum in Lachis, dicens: Peccavi, recede à me: & omne, quod imposueris mihi, terram. Indixit itaque rex Assyriorum Ezechiae regi Iudae trecenta talenta argenti, & triginta talenta auri.

15 Deduxitque Ezechias omne argentum quod repertum fuerat in Domo Domini, & in thesauris regis.

16 In tempore illo confregit Ezechias valvas templi Domini, & laminas auri, quas ipse affixerat, & dedit eas regi Assyriorum.

17 Misit autem rex Assyriorum Tharthan, & Rablaris, & Rablacem, de Lachis, ad regem Ezechiam, cum manu valida, Ierusalem: qui cum ascendissent, venerunt Ierusalem, & steterunt juxta aqueductum piscine superioris, quæ est in via Agrifullonis.

18 Vocaveruntque regem: egressus est autem ad eos Eliacin filius Helcia, præpositus domus, & Sobna scriba, & Ioabe filius Asaph à commentariis.

19 Dixitque ad eos Rablaces: Loquimini Ezechiae: Hæc dicit rex & agnus rex Assyriorum: Quæ est ista fiducia, qua niteris?

20 Forsitan inisti consilium, ut præpares te ad prælium. In quo confidis, ut audeas rebellare?

21 An speras in baculo arundineo atque confrecto Aegypto, super quem, si incubuerit homo, comminutus ingreditur manum ejus, & perforabit eam? sic est Pharaon rex Aegypti, omnibus qui confidunt in te.

22 Quod si dixeritis mihi in Domino Deo nostro habemus fiduciam: nonne iste est, cujus abstulit Ezechias excelsa & altaria: & præcepit Iudæ & Ierusalem: Ante altare hoc adorabitis in Ierusalem:

23 Nunc igitur transite ad dominum meum regem Assyriorum, & dabo vobis duo millia equorum, & videte an habere valeatis ascensores eorum.

24 Et quomodo potestis resistere ante unum satrapam de servis domini mei minimis? An fiduciam habes in Aegypto propter currus & equites?

25 Numquid sine Domini voluntate ascendi ad locum istum, ut demolirer eum? Dominus dixit mihi: Ascende ad terram hanc, & demolire eam.

26 Dixerunt autem, Eliacin filius Helcia, & Sobna, & Ioabe Rablaci: Precamur ut loquaris nobis servis tuis Syriace: siquidem intelligimus hanc linguam: & non loquaris nobis Iudæe, audiente populo, qui est super nos.

27 Responditque eis Rablaces, dicens: Numquid ad dominum tuum, & ad te misit me dominus meus, ut loquerer sermones hos, & non potius ad viros, qui sedent super nos, ut comedant stercorea sua, & libant urinam suam volutum?

28 Sicut itaque Rablaces, & exclamavit voce magna Iudæe, & ait: Audite verba regis magni regis Assyriorum.

29 Hæc dicit rex: Non vos seducat Ezechias: non enim potest evadere vos de manu mea.

30 Neque fiduciam vobis tribuat super Dominum, dicens: Eruens liberabit nos Dominus. & non tradetur civitas hæc in manu regis Assyriorum.

31 Nolite audire Ezechiam. Hæc enim dicit rex Assyriorum: Facite mecum, quod vobis est utile, & egredimini ad me: & comederit unusquisque de vinea sua, & de fico sua, & biberis aquas de cisternis veteris.

32 Donec veniam, & transferam vos in terram, quæ similis est terræ vestræ, in terram fructiferam, & ferulem vini, terram panis & vinearum, terram olivarum, & olei ac mellis, & viveris, & non moriemini. Nolite audire Ezechiam, qui vos decipit, dicens: Dominus liberabit nos.

33 Nunquid liberaverunt dii gentium terram suam de manu regis Assyriorum?

34 Vbi est deus Emath, & Arphad? ubi est deus Sepharvaim, Ana, & Ava? nunquid liberaverunt Samariam de manu mea?

35 Quinam illi sunt in universis domibus terrarum, qui eruerunt regionem suam de manu mea, ut possit evadere Dominus Ierusalem de manu mea?

36 Tacuit itaque populus, & non respondit ei quidquam: liquidem præceptum regis ac sperant, ut non responderent ei.

37 Venitque Eliacin filius Helcia, præpositus domus, & Sobna scriba, & Ioabe filius Asaph à commentariis, ad Ezechiam, scissis vestibus, & annuntiaverunt ei verba Rablaci.

C A P V T XIX.

Ezechia & Isaiæ conversi ad Dominum, & pro liberatione precantibus propter Rablaci blasphemias, percussit Angelus Domini 185000. Assyriorum, quare fugiens Sennacherib, in templo idolorum suorum à filiis suis occiditur.

1 Quæ cum audisset Ezechias rex, scissit vestimen a sua: & operis est sacco, ingressusque est domum Domini.

2 Et misit Eliacin præpositum domus, & Soboam scribam, & senes de sacerdotibus, operis saccis ad Isaiam prophetam filium Amos.

3 Qui dixerunt: Hæc dicit Ezechias: Dies tribulationis, & increpationis, & blasphemiarum, des iste: venerunt filii usque ad partum, & vires non habet parturiens.

4 Si forte audiat Dominus Deus tuus universa verba Rablaci, quem misit rex Assyriorum dominus suus, ut exprobraret Deum viventem, & argueret verbis, quæ audivit Dominus Deus tuus: & fac orationem pro reliquis quæ repertæ sunt.

5 Venerunt ergo servi regis Ezechiae ad Isaiam.

6 Dixitque eis Isaias: Hæc dicetis dño vestro. Hæc dicit Dominus: Noli timere à facie terrarum, quos audisti, quibus blasphemaverunt pueri regis Assyriorum me.

7 Ecce, ego in mittam ei signum, & audietur cum, & revertetur in terram suam, & depreciam eum gladio in terra sua.

8 Reversus est ergo Rablaces, & invenit regem Assyriorum exprobrantem Lobnam: Audierit enim quod recessisset de Lachis.

9 Cumque audisset de Tharthan rege Abthiopæ, dicens: Ecce, recessus est, ut pugnet adversum te: & iter contra eum.

R. 2

11. 1. 37. 80

misit nuncios ad Ezechiam, dicens:

10 Hæc dicit Ezechias regi Iuda: Non te sedet Deus tuus, in quo habes fiduciam: neque dicas: Non tradetur Ierusalem in manus regis Assyriorum.

11 Tu enim imple audisti quæ fecerunt reges Assyriorum universis terris, quo modo vastaverunt eas: num ergo solus poteris liberari?

12 Nunquid liberaverunt dii gentium singulos, quos vastaverunt patres mei, G. Zan videlicet, & Haran, & Reseph, & filios Eden, qui erant in Thelassar?

13 Vbi est rex Emath, & rex Asphad, & rex Civitatis Sepharvaim, Ana & Ava?

14 Itaque cum accepisset Ezechias litteras de manu nunciorum, & legisset eas, ascendit in domum Domini, & expandit eas coram Domino,

15 Et oravit in conspectu ejus, dicens: Domine Deus Israel, qui sedes super cherubim, tu es Deus solus regum omnium terrarum, tu fecisti caelum & terram.

16 Inclina autem tuam, & audi: aperi Domine oculos tuos, & vide: audi omnia verba Sennacherib, qui misit ut exprobraret nobis Deum viventem.

17 Vere Domine dissipaverunt reges Assyriorum gentes, & terras omnium.

18 Et auferunt deos eorum in ignem: non enim erant dii, sed operamantum hominum ex ligno & lapide, & perdiderunt eos.

19 Nunc igitur Domine Deus noster, salvos nos fac de manu ejus, ut sciant omnia regna terrarum, quia tu es Dominus Deus solus.

20 Misit autem Isaias filius Amos ad Ezechiam, dicens: Hæc dicit Dominus Deus Israel: Quæ deprecatus es me super Sennacherib rege Assyriorum, audiui.

21 Ille est sermo quem locutus est Dominus de eo: Sprevit te, & subsannavit te, Virgo filia Sion: post tergum tuum caput movit, filia Ierusalem.

22 Cui exprobrasti, & quem blasphemasti? contra quem exaltasti vocem tuam, & elevasti in excelsum oculos tuos? contra sanctum Israel.

23 Per manum servorum tuorum exprobrasti Domino, & dixisti: In multitudine currum meorum ascendi excelsa montium in summitate Libani, & succidi sublimes cedros ejus, & electas abietes illius. Et ingressus sum usque ad terminos ejus, & saltem Carmeli ejus.

24 Ego succidi. Et bibi aquas alienas, & siccavi vestigiis pedum meorum omnes aquas claudas.

25 Nunquid non audisti quid ab initio fecerim? Ex diebus antiquis plasravi illud, & nunc adduxi: eruntque in ruinam columinum pugnatum civitates munitæ.

26 Et qui sedent in eo, humiles manu, contemnerunt & confusi sunt, facti sunt velut forum agri, & virens herba rectum, quæ ardet, etæst antequam venieret ad maturitatem.

27 Habitaculum tuum, & egredium tuum, & ianua tuum, & viam tuam exprobra-
sti, & introitum tuum contra ducem.

28 Infanisti in me, & superasti in me, & in aures meas: ponam itaque circumfari-
naribus tuis, & canum in labiis tuis, & educa-
m te in viam, per quam venisti.

29 Tibi autem Ezechia hoc erit signum: Comede hoc anno quæ repereris: In te-
do autem anno, quæ sponte nascuntur: porro
in tertio anno seminare & metere:
plantare vineas, & comedite fructum earum.

30 Et quodcumque reliquum fuerit de anno Iuda, n. p. terradicem decolium, & faciet fructum suum.

31 De Ierusalem quippe egredientur reliquæ, & quod salvetur de monte Sion: zelus Domini exercituum faciet hoc.

32 Quam ob rem hæc dicit Dominus de rege Assyriorum: Non ingredietur urbem hanc, nec mittet in eam sagittam, nec occupabit eam clypeus: nec circumdabit eam munio.

33 Per viam, qua venit, revertetur: & civitatem hanc non ingredietur, dicit Dominus.

34 Protegamque urbem hanc, & salvabo eam propter me, & propter David servum meum.

35 † Factum est igitur in nocte illa, venit Angelus Domini, & percussit in castris Assyriorum centum octoginta quinque millia. Cumque diluculo surrexisset, vidit omnia corpora mortuorum: & recedens abiit,

36 Et reversus est Sennacherib rex Assyriorum, & mansit in Ninive.

37 † Cumque adoraret in templo Neiroch deum suum, Adramelech & Sarasar filii ejus percusserunt eum gladio, fugeruntque in terram Armeniorum, & regnavit Asarhaddon filius ejus pro eo.

CAPITULUM XX.

Isaias agrotantem Ezechiam moriturum denuntiat; at ille sua oratione sanitatem cum progre-
ssione vite ad quindecim annos a Deo impetrat, data
sanitatis signo per solis regressum; & Isaias ducit
munera deferentibus shephurim ostendit. Et post
per Isaiam reprehensio, captivitas Babylonica de-
nunciatur, cui impius succedit filius Manassæ.

1 In diebus illis agrotavit Ezechias usque ad mortem; & venit ad eum Isaias filius Amos, propheta, dixitque ei: Hæc dicit Dominus Deus: Præcipe domui tuæ: morietis enim tu, & non vives.

2 Qui convertit faciem suam ad parietem & oravit Dominum, dicens:

3 Obsecro Domine, memento quæso quomodo ambulaverim coram te in veritate, & in corde perfecto, & quod placitum est coram te fecerim. Flevit itaque Ezechias fletu magno.

4 Et antequam egredieretur Isaias median partem atri, factus est sermo Domini ad eum, dicens:

5 Revertere, & dic Ezechia duci populi mei: Hæc dicit Dominus Deus David patris tui: Audivi orationem tuam, & vidi lacrymas tuas, & ecce sanavi te, die tertio accendes templum Domini.

6 Et ad hanc diem tuam quid cum a-
novit & de manu rep. Adversum te lo-
berbo te, & civitatem Iuda, & p. ot. Iuda
urbem

+ 28.
1. 26.
Ezech.
42. 24.
1. 26.
37. 25.
1. 26.
chab.
7. 41.
2. Man.
chab.
8. 12.
4. 12.
12. 26.

2. Pav.
32. 24.
Isai.
1. 24.

et cum istam, propter me, & propter David
et cum meum.

De quoque Hæc Afflicto maffam fectum.
Eggam cum attul Reor, & polatitit fuper
viciis egiis, curatus ell.

8 Dixerat autem Izechias ad Isaiam, Quod erit signum, quia Dominus me sanat, & quia ascensus sum die tertia templum Domini?

9 Cuius Isaías : Hoc erit signum à Domino , quod facturus sit Dominus sermonem quem locutus est : Vis ut ascendat umbra decem lineis , an ut revertatur totidem gradibus ?

10. Et ait Ezechias : Facile est , umbram ,
reficere decem lineis : nec hoc volo ut fiat,
sed ut revertatur retrosum decem gradi-
bus.

11. Invocavit itaque Iſaias propheta Do-
minum, & reduxit umbram per lineas, qui-
bus jam descenderat in horologio Achaz,
retroſum decem gradibus.

† 153. 12. † In tempore illo misit Berodach Ba-
39. 1. ladan, filius Baladan, rex Babyloniorum,
litteras & munera ad Ezechiam: audierat
enim quod ægrotasset Ezechias.

13 Latatus est autem in adventu eorum Ezechias, & ostendit eis domum aromatatum, & aurum & argentum, & pigmenta varia, unguenta quoque, & domum vasorum suorum, & omnia quæ habere poterat in thesauris suis. Non fuit quod non monstraret eis Ezechias in domo sua, & in omni potestate sua.

14 Venit autem Isaias propheta ad regem Ezechiam, dixitque ei: Quid dixerunt viri isti? aut unde venerunt ad te? Cui ait Ezechias: de terra longinqua venerunt ad me, de Babelone.

15 At ille respondit: Quid viderunt in
domo tua? At Ezechias: Omnia quaecumque
sunt in domo mea, viderunt: nihil est quod
non monstaverim eis in thesauris meis.

16 Dixit itaque Iſaias Ezechiæ : audi ſer
monem Domini :

17 Ecce dies venient, & auferentur omnia, quæ sunt in domo tua, & quæ condiderunt patres tui usque in diem hanc, in Babylonem: non remanebit quidquam, ait Dominus.

13 Sed & de filiis tuis qui egredientur ex te, quos generabis, tollentur, & erunt eunuchi in palatio regis Babylonis

19 Dixit Isachias ad Isaiam : Bonus sermo Domini, quem locutus es : fit pax & veritas in celis meis.

10. Reliqua autem sermonum Izechiz, & omnis fortitudo ejus, & quomodo fecerit per secliam, & aqueductum, & introduxerit aquas in civitatem, nonne hæc scripta sunt in Libro sermorum dierum regum Juda?

21. Dominique Izchias cum patribus
fuis, & regnavit Manasses filius ejus pro eo.

C A P V T XXI

Disceperat enim iandam Mafasim impiis item pra-
 dictis Leomus et eundem ac tenebrarum delerium
 quoniam iuraverat impiis filiis et Amos. In hoc a-
 fectum et iuraverat fateri in limbo per deos Iosias.

2. P. 17. 1. **D** Volcanum arborum erat Manabiles
33-1. **D** ad regale caput, 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856

ginta quinque annis regnavit in Ierusalem :
nomen patris eius Haphthai.

2. Ecce quæ malum in eo. spectu Domini, juxta idola gentium, quas delevit Dominus à facie filiorum Israel.

23 † Conversusque est. & ædificavit ex. † 2.
cella, quæ dissipaverat Izechias pater eius: *Par.*
& erexit aras Baal, & fecit lucos sicut fece- 33. 3.
rat Achab rex Israël, & adoravit omnem
miliriam cæli, & coluit eam.

4 Extruxitque alas in domo Domini, de qua dixit Dominus: † In Ierusalem ponam nomen meum. † 22

5. Et extruxit altaria universæ militiæ cæli
in duobus atriis templi Domini.

6. Et traduxit filium suum per ignem : & ariolatus est , & observavit anguria , & fecit pythones , & aruspices multiplicavit , ut faceret malum coram Domino , & irritaret eum.

7 Posuit quoque idolum luci, quem fecerat, in templo Domini; † super quod locutus est Dominus ad David, † & ad Salomonem filium ejus: in templo hoc, & in Ierusalem, quam elegi de cunctis tribubus Israël, ponam nomen meum in seculum.

8 Et ultra non faciam commoveri pedem
Israhel de terra, quam dedi patribus eorum ;
si tamen custodierint opera omnia quæ præ-
cepi eis, & universam legem, quam man-
davit eis servus meus Moyses.

9 Illi vero non audierunt: sed seducti sunt à Manasse, ut facerent malum si pergentes, quas contrivit Dominus à facie filiorum Israël.

10 Locutusque est Dominus in manu ser-
vorum suorum Prophetarum dicens :

II † Quia fecit Manasses rex Iuda abominaciones istas pessimas, super omnia quæ fecerunt Amorrhæi ante eum, & peccare fecit etiam Iudam in immunditiis suis :

12 Propter hæc dicit Dominus Deus Is-
raël : Ecce ego inducam mala super Ierusa-
lem & Iudam : ut quicumque audierit, tin-
niant aures eius.

13 Et extendam super Ierusalem funicu-
lum Samaritæ , & pondus domus Achab : &
delebo Ierusalem , sicut deleri solent tabu-
læ : & deleas vertam , & ducam crebrius
stylum super faciem eius.

14 Dimittam vero reliquias hereditatis
meæ, & tradam eas in manus inimicorum
eius : eruntque in vastitatem, & in rapinam
cunctis adversariis suis :

15 Et quod fecerint malum coram me ,
& perseveraverint irritantes me , ex die qua
egressi sunt patres eorum ex Ægypto, usque
ad hanc diem.

16 Infuper & sanguinem innoxium fudit
Manaffes multum nimis, donec impleret
Ierufalem ufque ad os: abfque peccatis
fuis, quibus peccare fecit Iadam, ut face-
ret malum coram Domino.

17 Reliqua autem sermonum Manassæ, & universa quæ fecit, & peccatum ejus quod peccavit, nomine hæc scripti sunt in Libro sermonum dierum regum Juda.

18 Dormientes Manasses cum patre suo.
Et sepultus est in horto domus suae homo

21. & cecidit Amon filius eius pro eo.

22. Virgine d'oro. ad id am erat Amon
in reg. are capisset. deobus quoque a-
m. regnavit in Ierusalem, non enim matris
eius. M. Balen est filia Harus. 23. Eba.

23. Fecitque malum in conspectu Domini,
sicut fecerat Manassés pater eius.

24. Et ambulavit in omni via, per quam
ambulaverat pater eius: servavitque om-
nia mandata, quibus servierat pater eius, &
adoravit eas.

25. Et dereliquit Dominum Deum patrum
suorum, & non ambulavit in via Domini.

26. Tuleruntque ei insidias servi sui,
& interfecerunt regem in domo sua.

27. Percussit autem populus terræ, omnes
qui conjuraverant contra regem Amon: &
constituerunt sibi regem Iosiam filium eius
pro eo.

28. Reliqua autem sermonum Amon quæ
fecit, nonne hæc scripta sunt in Libro ser-
monum dierum regum Iudæ?

29. Sepeliveruntque eum in sepulchro suo,
in horto Oza: & regnavit Iosias filius eius
pro eo.

CAPUT XXII

*Iosias tempore Dei cultum in laqueis: Demi-
ræ. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.*

9. Par.
14. 1.

1. Ognare cepisset, triginta & uno an-
no regnavit in Ierusalem: non enim matris
eius Idida, filia Hadaia de Besecath.

2. Fecitque quod placitum erat coram
Domino, & ambulavit per omnes vias Da-
vid patris sui: non declinavit ad dexteram,
sive ad sinistram.

3. Anno autem octavo decimo regis Iosie,
misit rex Saphan filium Assia, filii M. Iu-
lan, scribam templi Domini, dicens ei:

4. Vade ad Helciam sacerdotem magnum,
ut confletur pecunia quæ illata est in tem-
plum Domini, quam collegerunt janitores
templi à populo.

5. Deturque fabris per præpositos domus
Domini: qui & distribuunt eam his qui
operantur in templo Domini, ad instauran-
da facta estia templi.

6. Tigna illis videlicet & camentariis, &
illis qui interupta componunt: & ut eman-
tur ligna, & lapides de lapideis, ad in-
staurandum templum Domini.

7. Verum tamen non si pperat ut eis argen-
tum quo faciant, sed in potestate ha-
beant, & in fide.

8. Dixit autem Helcias pontifex ad Saphan
scribam: Librum Legis reperi in domo Do-
mini: deditque Helcias volumen Saphan,
qui & legit illud.

9. Venit quoque Saphan scriba ad regem,
& renunciavit ei quod præceperat, & ait:
Conflaverunt servi tui pecuniam, quæ reper-
ta est in domo Domini: & dederunt ut di-
stribueretur fabris à præfectis operum tem-
pli Domini.

10. Narravit quoque Saphan scriba regi,
& ceteris, Librum dedit mihi Helcias sacerdos,

Quem cum legisset Saphan coram rege,
& ceteris, Et audisset rex & ceteri Lege & ceteri
mi, & ceteri vestimenta tua, & ceteri

11. Et præcepit Helcias sacerdos, & ceteri
filio Saphan, & Achobor filio Michai, & Sa-
phan scriba, & ceteri

12. Et ceteri & ceteri & ceteri & ceteri
super populo, & super omni Iuda, de ver-
bis voluminis illius, quod inventum est:
magna enim ira Domini in ceteris con-
tra nos: quia non audierunt patres nostri
verba libri huius, ut facerent omne quod
scriptum est nobis.

13. Et ceteri & ceteri & ceteri & ceteri
14. Et ceteri & ceteri & ceteri & ceteri
15. Et ceteri & ceteri & ceteri & ceteri
16. Et ceteri & ceteri & ceteri & ceteri
17. Et ceteri & ceteri & ceteri & ceteri
18. Et ceteri & ceteri & ceteri & ceteri
19. Et ceteri & ceteri & ceteri & ceteri
20. Et ceteri & ceteri & ceteri & ceteri

15. Et illa respondit eis: Hæc dicit Domi-
nus Deus Israël: Dicite viro, qui misit vos
ad me

16. Hæc dicit Dominus: Ecce ego addu-
cam mala super locum istum, & super habi-
tatores ejus, omnia verba Legis quæ legit
rex Iuda.

17. Quia dereliquerunt me, & sacrifica-
verunt diis alienis, irritantes me in cunctis ope-
ribus manuum suarum, & succendetur indigna-
tio mea in loco hoc, & non extinguatur.

18. Regi autem Iuda, qui misit vos ut con-
suleretis Dominum, sic dicetis: Hæc dicit
Dominus Deus Israel: Pro eo quod audistis
verba voluminis,

19. Et perterritum est cor tuum, & humi-
liatus es coram Domino, auditus sermoni-
bus contra locum istum, & habitatores
ejus, quod videlicet fierent in stuporem &
in maledictum: & scidisti vestimenta tua, &
flevisti coram me, & ego audivi, ait Do-
minus:

20. Idecirco colligam te ad patres tuos, &
colligeris ad sepulchrum tuum in pace, ut
non videant oculi tui omnia mala quæ in-
ducturus sum super locum istum.

CAPUT XXIII

*Iosias Dente quoniam coram populo legit, percus-
sitque eum Dominus suadere, ac de iudicio accinatione
nobis, præcipit P. d. h. celebrari: quo in Ma. 2. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888*

4 Et precepit rex Helic pontifici, & sacerdotibus secundum ordinem suum, & janitoribus, ut proiecissent de templo Domini omnia vasa, quæ facta fuerant Baal, & in loco, & universis militibus eorum, & combussit ea foras Ierusalem in convalle Cedron, & tunc pulverem eorum in Bethel.

5 Et delevit aruspices, quos posuerant reges Iuda ad sacrificandum in excelsis per civitates Iuda, & in circuitu Ierusalem: & eos, qui adolebant incensum Baal, & Soli, & Lunæ, & duodecim signis, & omni militibus eorum.

6 Et effert fecit lucum de domo Domini foras Ierusalem in convalle Cedron, & combussit eum ibi, & redegit in pulverem, & projecit super sepulchra vulgi.

7 Destruxit quoque ædículas effeminatorum, quæ erant in domo Domini, pro quibus mulieres texebant quasi domunculas laci.

8 Congregavitque omnes sacerdotes de civitatibus Iuda: & contaminavit excelsa, ubi sacrificabant sacerdotes, de Gabaa usque Bersabee: & destruxit aras portarum in introitu ostii Iosue principis civitatis, quod erat ad sinistram portæ civitatis.

9 Veruntamen non ascendebant sacerdotes excelsorum ad altare Domini in Ierusalem: sed tantum comedebant azyma in medio fratrum suorum.

10 Contaminavit quoque Topheth, quod est in convalle filii Ennom: ut nemo consecraret filium suum aut filiam per ignem, Moloch.

11 Abstulit quoque equos, quos delevant reges Iuda Soli, introitu templi Domini iuxta esedram Nathanmelech eunuchi, qui erat in Phaurim: currus autem Solis combussit igni.

12 Altaria quoque, quæ erant super tecta cenaculi Achaz, quæ fecerant reges Iuda, & altaria quæ fecerat Manassès in duobus atriis templi Domini, destruxit rex: & cucurrit inde, & dispersit cinerem eorum in torrentem Cedron.

13 Excelsa quoque, quæ erant in Ierusalem ad dexteram partem montis offensionis, & quæ ædificaverat Salomon rex Israel Astaroeh idolo Sidoniorum, & Chamos offensioni Moab, & Melchom abominationi filiorum Ammon, polluit rex.

14 Et contrivit statuas, & succidit lucos: replevitque loca eorum ossibus mortuorum.

15 Et insuper & altare, quod erat in Bethel, & excelsum, quod fecerat Ieroboam filius Nabat, qui peccare fecit Israel: & altare illud, & excelsum destruxit, atque combussit, & comminuit in pulverem succedente etiam lucum.

16 Et conversus Iosias, vidit ibi sepulchra, quæ erant in monte, misitque & tulit ossa de sepulchris, & combussit ea super altare, & polluit illud iuxta verbum Domini, quod locutus est vir Dei, qui prædixerat verba hæc.

17 Et ait: Quis est titulus ille, quem video? Responditque ei cives, vir bonus: Sed ille homo est Iohannis Dei, qui venit de Iuda, & præxit verba hæc, quæ fecit super altare Bethel.

18 Et ait, Dimitte eum, nemo commoveat

ossa eius. Et intacta manserunt ossa illi, cum ossibus prophetae qui venerat de Samaria.

19 Insuper & omnia sana excelsorum, quæ erant in civitatibus Samaria, quæ fecerant reges Israel ad irritandum Dominum, abstulit Iosias: & fecit eis secundum omnia opera, quæ fecerat in Bethel.

20 Et occidit universos sacerdotes excelsorum, qui erant ibi super altaria, & combussit ossa humana super ea: reversusque est Ierusalem.

21 Et præcepit omni populo, dicens: Facite Phasce Domino Deo vestro, secundum quod scriptum est in libro Læderis huius.

22 Nec enim factum est Phasce tale à diebus iudicum, qui iudicaverunt Israel, & omnium dierum regum Israel, & regum Iuda.

23 Sicut in octavo decimo anno regis Iosæ factum est Phasce istud Domino in Ierusalem.

24 Sed & pythones, & arlosoi, & figuras idolorum, & immundities, & abominabiles, quæ fuerant in terra Iuda & Ierusalem: abstulit Iosias: ut sta veret verba legis, quæ scripta sunt in libro, quem invenit Helcias sacerdos in templo Domini.

25 Similis illi non fuit ante eum rex, qui reverteretur ad Dominum in omni corde suo, & in tota anima sua, & in universa virtute sua, juxta omnem legem Moysi: neque post surrexit similis illi.

26 Veruntamen non est aversus Dominus ab ira furoris sui magni, quo iratus est furor ejus contra Iudam: propter irritationes, quibus provocaverat cum Manassès.

27 Et dixit itaque Dominus: Iudam auferam à facie mea, si ut abstuli Israel: & projiciam civitatem hanc, quam elegi, Ierusalem, & donum, de qua dixi: Erit nomen meum ibi.

28 Reliqua autem sermonum Iosæ, & universa quæ fecit, nonne hæc scripta sunt in Libro verborum dierum regum Iuda?

29 Et in diebus ejus ascendit Pharaon Nechao rex Aegypti, contra regem Assyriorum, ad flumen Euphratem: & abiit Iosias in occursum ejus: & occisus est in Mageddo, cum vidisset eum.

30 Et portaverunt eum servi sui mortuum de Mageddo: & pertulerunt in Ierusalem, & sepelierunt eum in sepulchro suo. Tulitque populus terræ Ioachaz filium Iosæ: & unxerunt eum, & constituerunt eum regem pro patre suo.

31 Et viginti trium annorum erat Ioachaz cum regnare cepisset, & tribus mensibus regnavit in Ierusalem: nomen matris ejus Amital, filia Jeremix, de Lobna.

32 Et fecit malum coram Domino, juxta omnia quæ fecerant patres ejus.

33 Vixitque cum Pharaon Nechao in Babel, quæ est in terra Chaldaea, ne regnaret in Ierusalem: & imposuit multam terræ, centum talentis argenti, & talento auri.

34 Regemque constituit Pharaon Nechao Hucimothum Iosæ pro Iosia patre ejus: verumque nomen ejus Ioakim: patre Ioachaz tulit, & duxit in Aegyptum, & mortuus est ibi.

† 2 Paral. 35. 1.

† Infr. 24. 20.

† 2 Paral. 35. 20.

† 2 Paral. 35. 2.

35 Argenti ta autem & aurum dedit Toa-
kin Pharaon, cum inuideret terræ per sin-
gulos, ut confiteretur juxta præceptum Pha-
raonis. & unusquisque juxta vires suas
exgit, tam argentum quam aurum de po-
pulo terræ, ut daret Pharaon a Nechao.

56 Viginti quinque annorum erat Io-
hannem regnare coepisset: & decem an-
nis regnavit in Ierusalem: nomen matris
eius Zebeda filia Phadaia de Roma.

37 Et fecit malum coram Domino, juxta
omnia quæ fecerant patres ej.

C A P V T XXIV.

Iachim triennio servit regi Babylonis : deinde
varior patitur latrunculos : quo morbo, succe-
dit filius Iachim : quem cum thesauris templi
ac domus regis universoque robore habiturum
Ierusalem ducit Nabuchodonosor in Babylonem,
fussillo in regem illius patris Matthania, quem
vocavit Sedeciam.

IN diebus ejus ascendit Nabuchodonosor rex Babylonis, & factus est ei Joakim servus tribus annis: & rursum rebellavit contra eum.

2 Inimicque ei Dominus latrunculos Chaldaeorum, & latrunculos Syriæ, & latrunculos Moab, & latrunculos filiorum Ammon & inimice eos in Iudam, ut disper-

† Expr. derent eu. † juxta verbum Domini, quod
Is. 27. locus fierat per seruos suos prophetas.

3 Factum est autem hoc per verbum in Do-
mini contra Iudam, ut auferret eam coram
se, propter peccata Manasse universa quæ
fecit,

4. U' propter sanguinem innoxium, quem effudit & implevit Ierusalem cruore innocentium, & ob hanc rem noluit Dominus propitiari.

5 Reliqua autem sermonum Ioakim, & universa quae fecit, nonne hæc scripta sunt in libro sermonum dierum regum Iuda? Et dormavit Ioakim cum patribus suis:

6 Et regnavit Ioachim filius ejus pro eo.

7 Et ultra non adlidit rex Aegypti, ut egredieretur de terra sua: tulerat enim rex Babylonis à rivo Aegypti usque ad fluvium Euphraten, & omnia quæ fuerant regis Aegypti.

8 Decem & octo annorum erat Ioachim cum regnare cœpisset, & tribus mensibus regnavit in Ierusalem: nomen maris eius Noëssa filia Eliahan de Ierusalem.

9 Et fecit malum coram Domino, juxta omnia q̄ æ fecerat pater ejus.

† Dan. 10 † In tempore illo ascenderunt servi
1.1. Nabu. hodonosor regis Babylonis in Ieru-
salem & c. undata est utbs munitionibus.

11 Venitque Nabuchodonosor rex Baby-
lonis ad civitatem cum fervis suis , ut
oppugnar eam .

12. Tyrellusque est Ioachim rex Iuda ad
 reuen Babylonis. pfe & mater ejus, & servi
 ei s, & principes ejus. & eunuchi ejus: &
 fuleopi cum rex Babylon s anno octavo
 regnauit.

13. Et protulit inde omnes thesauros domus Domini, & thesauros domus regis: & consider universa vasa aurea, quae fecerat Solomon rex Israel in templo Domini, juxta verbum Domini.

14. Extrafluit omnem terram, & uni-
versos principes, & omnes totius ter-
ritas, & emendat, ut apte omnes, & con-
tem arduum & chidone, tam q. re-
lictum est, exceptis pauperibus populi
terra.

15 Transfudit quoque Iochan in Bathy 42.
longem, & marem regis, & uxor ei 23, & Pa.
Lunuchos eius: & iudices terre datus 36 12.
captiuitatem de Ierusalem in Bathy 10. 44.

16 Et omnes viros robustos, septem mil- 6.
lia, & artifices, & chusores mille, & omnes vi- 11. 4.
ros fortes & bellatores: duxitque eos rex
Babylon captivos in Babylonem.

17 Et constituit Marchamiam patrum & *10.*
ejus procompotum; nomen ei Sed ciam *3. 1.*

18 Vigefimum & primum annum etatis
habebat Sedecias cum regnare corp det, &
undecim annis regnavit in Ierufalem, no-
men matris ejus erat Amial filia Jeremie
de Lobna

19. Et fecit malum coram Domino, juxta omnia quæ fecerat Ioakim.

20 Irascebatur enim Dominus contra Ierusalem & contra Iudam, donec projiceret eos à facie sua : re effugique Sedecias à rege Babylonis

C A P V T XXV.

Osseffa à Nabuchodonosor Ierusalem Sedecias ca-
cus ac vinclis, necatis coram se filiis, in Babylo-
nem ducitur cum reliquo populo; quibusdam ex-
men ad exercendam terram relidis: post exusti una
cum templo omnia magnifica adificia, praefecit Ne-
buchodonosor Godoliam; quo ab Imnele interem-
pto, fugit populus in Babylonem, Iochim autem in
captivitate sublimatur à rege Babylonis.

Factum est autem anno nono regni *Ierem.*
 Jejus, mense decimo, decima die 39. 1.
 mensis, venit Nabuchodonosor rex Baby 52. 4.
 lonis, ipse & omnis exercitus ejus in Ieru-
 salem, & circumdederunt eam: & exurxe-
 runt in circuitu ejus munitiones

2 Et clausa est civitas atque vallata, usque
ad u. decimum annum regis Sedecizæ,

3 Nona die mensis : prævaluitque fames
in civitate, nec erat panis populo terræ.

4 Et interrupta est civitas: & omnes viri
bellatores nocte fugerunt, per viam portæ,
quæ est inter duplicem murum ad hortum
regis (porro Chaldæi obsidebant in circui-
tu civitatem) fugit itaque Sedecias per
viam quæ ducit ad campestria solitudinis,

5 Et persequutus est exercitus Chaldeorum regem, comprehendique eum in planitie Iericho: & omnes bellatores, qui erant cum eo, interfecit, & reliquit eum.

6 Apprehensum ergo regem duxerunt ad regem Babylonis in Reblatha: qui locus est cum eo iudicium.

7 Filios autem Sedecie occidit coram eo, & oculos ejus effudit, vinctique eum catenis, & adduxit in Babyloneam.

8 Mense quinto, septima die mensis, ipse est annus nonus decimus regis Babylonis: venit Nabuzardan princeps exercitus, servus regis Babylonis in Ierusalem.

9 † El fu cent t domum Do- † *Psal.*
mini regis; & domos Jerusa- 73.7.
que domum combussit; .

10 Le muros Ierusalem in crenam de-

Præxit omnes exercitus Chaldaeorum, qui erant in populo ditionum.

11 Et Iohanan duxit populi partem, quæ remanebat in civitate & portibus, qui non vagabantur ad regem Babylonis, & reliquum vulgus, transtulit Nabuzardan princeps militiæ.

12 Et de partibus terræ relique vinificatores & agricolas.

† 10. 27. 19. 13 Columnas autem æreas, quæ erant in templo Domini, & bases, & mare æreum, quod erat in domo Domini, confregerunt Chaldaei, & transtulerunt eas omne in Babylonem.

14 Ollas quoque æreas, & trullas, & tridentes, & scyphos, & mortariola, & omnia vasa ærea, in quibus ministrabant, tulerunt.

15 Necnon & thuribula, & phialas, quæ ærea, aurea, & quæ argentea, argentea, tulit princeps militiæ:

16 Id est, columnas duas, mare unum, & bases, quas fecerat Salomon in templo Domini: non erat pondus æris omnium vasorum.

† 3. 7. 15. 17. 15. 21. 2. Par. 3. 15. 17 Decem & octo cubitos altitudinis habebat columna una: & capitellum æreum super se altitudinis trium cubitorum: & retiaculum, & malogranata super capitellum columnæ, omnia ærea: similem & columna secunda habebat ornatum.

18 Tulit quoque princeps militiæ Saraïam sacerdotem primum & Sophoniam sacerdotem secundum, & tres janitores.

19 Et de civitate eunuchum unum, qui erat præfectus super bellatores viros: & quique viros de his, qui steterant coram rege, quos reperit in civitate: & Sopher principem exercitus, qui probabat tyrones de populo terræ: & sexaginta viros è vulgo, qui inventi fuerant in civitate.

20 Quos tollens Nabuzardan princeps militum, duxit ad regem Babylonis in Reblatha.

21 Percussitque eos rex Babylonis, & interfecit eos in Reblatha in terra Emath: & translatus est Iuda de terra sua.

22 Populo autem qui relictus erat in terra Iuda, quem dñs iserat Nabuchodonosor rex Babylonis, præfecit Godoliam filium Ahicam filii Saphan.

23 Quod cum audissent omnes duces militum, ipsi & viri qui erant cum eis, videlicet et quod constitisset rex Babylonis Godoliam, venerunt ad Godoliam in Maspha: Ithai filius Nathan, & Iohanan filius Carai, & Saraia filius Tanhumeth Netophanites, & Iezonias filius Maachabhi, ipsi & socii eorum.

24 Locutusque Godolias ipsis & sociis eorum, dicens, Noli timere, servite Chaldaei: & nate in terra, & servite regi Babylonis, & bene erit vobis.

25 Factum est autem in mense septimo, venit Iedaïel filius Nathan, & filii Eliaha de terra eorum, & decem viri cum eo: percussit quoque Godoliam, qui & socii eius, & Iedaïel & Iudæi & Chaldaei, qui erant cum eo in Maspha.

26 Contraque omni populus a papyro

usque ad mare, & principes militum, venerunt in Agyptum, timentes Chaldaeos.

27 Factum est vero in anno vigesimo septimo, tantigratiois Ioaquin regis Iudæ, mense duodecimo, viginti & septima die mensis, & blevavit Ivi, & rodach rex Babylonis, anno quo regnare coeperat, caput Ioaquin regis Iudæ de carcere.

28 Locutus est ei seigne: & posuit thronum ejus super thronum regum, qui erant cum eo in Babylone.

29 Et miravit vestes ejus, quas habuerat in carcere, & concedebat panem, & semper in conspectu ejus cunctis diebus vitæ suæ.

30 Annona quoque constituit ei sine intermissione, quæ & dabatur ei à rege per singulos dies, omnibus diebus vitæ suæ.

LIBER PRIMVS PARALIPOMENON, Hebraice DIBRE HA'IAMIM.

CAPVT PRIMVM.

Genealogia ab Adam usque ad Abraham, & generationes filiorum Abraham una cum filiis ac posteris Esau, & regibus ac ducibus terra Edom antequam essent reges super filios Israel.

1 **A**dam, † Seth, Enos, 4. 25.
2 Cainan, Malaleel, Jared,
3 Henoch, Mahusale, Lamech,
4 Noë, Sem, Cham, & Iapheth,
5 Filii Iapheth, Gomer, & Magog, & Madai, & Iavan, Thubal, Mosoch, Thiras.
6 Porro filii Gomer: Ascenez, & Riphath, & Thogorma.

7 Filii autem Iavan: Elsa & Tharsis, Cethim & Dodanim.

8 Filii Cham: Chus, & Mesraim, & Phut, & Chanaan.

9 Filii autem Chus: Saba, & Hevila, Sabatha, & Regma, & Sabatacha. Porro filii Regma: Saba, & Dadan.

10 Chus autem genuit † Nemrod: iste coepit esse potens in terra. † Gen. 10. 8.

11 Mesraim vero genuit Iudim, & Ananiam, & Laabim, & Nephthum,

12 Phetrusim quoque & Casluim: de quibus egressi sunt Philisthim, & Caphtorim.

13 Chanaan vero genuit Sidonem primum genitum suum, Hethæum quoque,

14 Et Jebusæum, & Amorthæum, & Gergesæum.

15 Hethæumque & Aracæum, & Singum;

16 Aradium quoque, & Samaræum, & Hamathæum.

17 Filii autem Sem: Alam, & Assur, & Arphaxad, & Lud, & Aram, & Hus, & Hul, & † Gen. 10. 22.
Gether, & Mosoch. 11. 10.

18 Arphaxad autem genuit Sale, qui & ipse genuit Heber.

19 Porro Heber nati sunt duo filii, nomine uni Phaleg, quia in diebus ejus divisa est terra: & nomen fratris ejus Iectan.

20 Ictan autem genuit Umodad, & Saloph, & Alamoth, & Iate,

21 Aloram quoque, & Huzil, & Dicla,

27 Sed & filii Ram primogeniti Ierameel, fuerunt Meos, Iadim, & Achar.

28 Omnes autem habuit filios Semei, & Iada. Fili autem Semei: Nadab, & Abisur.

29 Non enim vero uxoris Abisur, Abihail, quæ peperit ei Ahobhan, & Mohid.

30 Filii autem Nadab fuerunt, Saled, & Apphaim. Mortuus est autem Saled absque liberis.

31 Filius vero Apphaim, Iesi: qui Iesi genuit Sefan. Porro Sefan genuit Oholai.

32 Filii autem Iada fratris Semei: Iether, & Ionathan. Sed & Iether mortuus est absque liberis.

33 Porro Ionathan genuit Phaleth, & Ziza. Illi fuerunt filii Ierameel,

34 Sefon autem non habuit filios, sed filias, & servum Ægyptium nomine Iezaa.

35 Deduxitque ei filiam suam uxorem: quæ peperit ei Lhei.

36 Lhei autem genuit Nathan, & Nathan genuit Zabadi.

37 Zabadi quoque genuit Ophlai, & Ophlai genuit Obed,

38 Obed genuit Iehu. Iehu genuit Azariam.

39 Azarias genuit Helles, & Helles genuit Elasa,

40 Elasa genuit Sisamoi, Sisamoi genuit Sellum.

41 Sellum genuit Icamiam, Icamia autem genuit Elisama.

42 Filii autem Caleb fratris Ierameel: Mesa primogenitus ejus, ipse est pater Ziph, & filii Mesa patris Hebron.

43 Porro filii Hebron, Core, & Taphua, & Recem, & Samma.

44 Samma autem genuit Raham, patrem Iercoam, & Recem genuit Sammai.

45 Filius Sammai, Maon: & Maon pater Bethsur.

46 Ephra autem concubina Caleb peperit Haran, & Mosa, & Gezez. Porro Haran genuit Gezez.

47 Filii autem Iohaddai, Regon, & Ioathan, & Gesan, & Phalet, & Ephra, & Saaph.

48 Concubina Caleb Maacha, peperit Safer, & Tharana.

49 Genuit autem Saaph pater Madvena, & pater Machibona, & pater Gabaa: Filia vero Caleb, fuit Achsa.

50 Hi erant filii Caleb, filii Hur primogeniti Ephra, Sobal pater Cariathiarim.

51 Salma pater Bethlehem, Hariph pater Bethgader:

52 Hæc autem filii Sobal patris Cariathiarim, qui videbat davidum requitionum.

53 Et de cognatione Cariathiarim, Iethzei, & Aphuthai, & Senaher, & Maserei. Ex his erecti sunt Saraz, & Ethaoliz.

54 Et filii Salva, Bethlehem, & Netophathi, Corone, donus Iosb, & davidum requitionis Sarai.

55 Cognationes quoque scribarum, fili cantuum, & tabulæ, cantores, &que resonantes, & qui tabernaculis condecorantes. Hi sunt Cane, qui venerunt de Galon patris domus Melch.

CAPUT III.

Generationes David regum Iuda ex progenie David cum filiis, & filiabus eorum.

1 David vero habuit filios, qui + 2: Dei nati sunt in Hebron primogeniti. Reg. 3. tum Amon ex Achinoam Iezrahelide, 2. secundum Daniel de Abigail Carmelitide,

3 Tertium Absalom filium Maacha filiae Tholmai regis Gessur, quartum Adoniam filium Aggish,

4 Quintum Saphatiam ex Abital, sextum ethrahan de Iglia uxore sua:

5 Sex ergo nati sunt ei in Hebron ubi regnavit septem annis, & sex mensibus. Triginta autem, & tribus annis regnavit in Ierusalem.

6 Porro in Ierusalem nati sunt ei filii. + 2: Simmaa, & Sobab, & Nathan & Salonon, Reg. 5. quatuor de Bethsabee filia Amiel, 14.

7 Iebaar quoque, & Ihsama,

8 Et Eliphaleth, & Noge, & Nepheg, & Iaphia,

9 Necnon Elisama, & Eliada & Elipheleth novem:

10 Omnes hi, filii David, absque filiis concubinarum: habueruntque sororem Thamar,

11 Filius autem Salomonis, Roboam: cujus abia filius genuit Asa. De hoc quoque natus est Iosaphat.

12 Pater Ioram: qui Ioram genuit Ochoziam, ex quo ortus est Ioas:

13 Et huius Amasias filius genuit Azariam. Porro Azaria filius Ioathan,

14 Procreavit Achaz patrem Ezechia, de quo natus est Manassés.

15 Sed & Manassés genuit Amon Patrem Iosia.

16 Filii autem Iosia fuerunt, primogenitus Iohanan, secundus Ioakim, tertius Sedecias, quartus Sellum.

17 De Ioakim natus est Iechonias, & + 2: Sedecias. 1.11.

18 Filii Iechonias fuerunt: Afir, Salathiel,

19 Melchiram, Phadaia, Senneser, & Iecemia, Sama & Nadabia,

20 De Phadaia orti sunt Zorobabel & Semei. Zorobabel genuit Mosollam, Hananiam, & Salomith sororem eorum.

21 Hasabaa quoque & Ohol, & Barachian, & Hasadian, Iosabhesed, quinque.

22 Filius autem Hanania. Phaltias pater Ieseia, cujus filius Raphara: huius quoque filius, Arnan, de quo natus est Obdia, cujus filius fuit Sechenias.

23 Filius Sechenia, Semeia: cujus filii, Hattus, & Iegaal, & Baria & Naaria, & Saphat, sex numero.

24 Filius Naaria, Llioenai & Ezechias, & Ezricam, tres.

25 Filius Llioenai, Oluia, & Eliafub, & Phelcia, & Accub, & Ioanan, & Dalia, & Anani, septem.

CAPUT IV.

Generatio postea, & de Senecia, & de filiis eius, & de filiabus eius. Cuius delecta & filia Senecia, & de filiabus eius, & de filiabus eius. Sup. 3. 4.

1 Filius Iudæ: Phares, Hebron & Charmi. Gen. 38. 3.

2 Et filius Sobal genuit Iahath, & de

de quo nati sunt Alhumai & Load, hæc cognationes Saradi.

3. Ista quoque stirps Eam & Izrahel, & Ietema, & Iedebos. Nomen quoque totius eorum Adadelphum.

4. Phanuel autem pater Gedor, & Izer pater Holi, isti sunt filii Hur primogeniti Iphratha patris Bethlehem.

5. Alui vero patri Thecuz erant dux uxores, Halaa, & Naara.

6. Peperit autem ei Naara Oozam, & Haphi, & Themani, & Ahasthari, isti sunt filii Naara.

7. Porro filii Halaa, Sereth, Isaac, & Eihnan.

8. Cos autem genuit Anob, & Soboba, & cognationem Aharehel filii Arum.

9. Fuit autem Iabes inclutus præ fratribus suis, & mater ejus vocavit nomen illius Iabes, dicens: Quia peperit eum in dolore.

10. Invocavit vero Iabes Deum Israël, dicens: Si benedicens benedixeris mihi, & dilataveris terminos meos, & fuerit manus tua mecum, & feceris me à malitia non opprimi. Et præstitit Deus quæ præcatus est.

11. Caleb autem frater Sui genuit Mahir, qui fuit pater Esthon.

12. Porro Esthon genuit Berhrappa, & Phest, & Tehinna patrem urbis Naas: hi sunt viri Recha.

13. Filii autem Cenez, Othoniel, & Saraia. Porro filii Othoniel, Hathath, & Maonathi.

14. Maonathi genuit Ophra, Saraia autem genuit Ioab patrem Vallis artificum: ibi quippe artifices erant.

15. Filii vero Caleb filii Iephone, Hir, & Ela, & Naham, filii quoque Ela: Cenez.

16. Filii quoque Ialeleel: Ziph, & Zipha, Thiria, & Araael.

17. Et filii Ezra, Iether, & Mered, & Ephar, & Ialon genuitque Mariam, & Sammai, & Iesha patrem Elhamo.

18. Vxor quoque ejus Iudaia peperit Iared patrem Gedor, & Heber patrem Socho, & Iuthiel patrem Zanoë, hi autem filii Bethia filia Pharaonis, quam accepit Mered.

19. Et filii uxoris Odaia sororis Naham patris Cella, Garmi & Elthamo, qui fuit de Machathi.

20. Filii quoque Simon, Amnon, & Rina filius Hanan, & Thilon Et filii Iesi, Zoberh, & Benzoberh.

† Gen. 38. 5. 21. Filii tamen Sela, filii Iuda: Her pater Lecha, & Laada, pater Mafsa, & cognationes domus operantium byssum in domo juramenti.

22. Et qui stare fecit Solem, virique Mendacii, & Securus, & Incendens, qui principes fuerunt in Moab, & qui reversi sunt in Ialem, hæc autem verba vetera.

23. Hi sunt figuli habitantes in Piattationibus & in Sepibus, apud regem in operibus ejus, commemoratique sunt ibi.

† Gen. 46. 10. 24. Filii tamen Simeon: Namuel & Iamin, Iasrib, Zana, Saul.

25. Sclerem filius ejus, Maplam filius ejus, Masna filius ejus.

26. Ithi Mahan: Hamuel filius ejus, Zachur filius ejus, & Sereth filius ejus.

27. Ithi Semai sedet in, & Ithi vix: fratres autem ejus conlocati sunt in civitatibus, & universa cognatio non potuit adquirere summam filiorum Iuda.

28. Habitaverunt autem in Bethleem, & Modola, & Hadasul.

29. Ithi Bala, & in Alom, & in Tholad.

30. Ithi Bithael, & in Horta, & in Seceleg.

31. Et in Bethmarchaboth, & in Hadasul, & in Bethberai, & in Saarin, hæc civitates eorum usque ad regem David.

32. Ville quoque eorum: Eam & Aem, Remmon, & Thocher, & Alan, civitates quinque.

33. Et universi viculi eorum per circuitum civitatum istarum usque ad Baal, hæc est habitatio eorum, & sedium distributio.

34. Mosobab quoque & Iemlech, & Iosa filius Amasæ,

35. Et Ioel, & Iehu filius Iosabæ filia Saraiz filii Asiel,

36. Et Phoenai & Iacoba, & Isulhaia, & Alara, & Adiel, & Hinnel, & Banaia.

37. Ziza quoque filius Sephei filii Allon, filii Idaia, filii Semri, filii Samaia.

38. Isti sunt nominati principes in cognationibus suis: & in domo affinitatum suarum multiplicati sunt vehementer.

39. Et profecti sunt ut indererentur in Gador usque ad orientem vallis, & ut quærerent pascua gregibus suis.

40. Inveneruntque pascuas uberes, & valde bonas, & terram latissimam & quietam & fertilem, in qua ante habitaverant de stirpe Cham.

41. Hi ergo venerunt, quos supra descripsimus nominari, in diebus Ezechia regis Iuda: & percusserunt tabernacula eorum, & habitatores qui inventi fuerant ibi, & deleverunt eos usque in præsentem diem: habitaveruntque pro eis: quoniam uberissimas pascuas ibidem repeterunt.

42. De filiis quoque Simeon abierunt in montem Seir viri quingenti, habentes principes Phalhiam & Naariam & Raphaam & Oziel filios Iesi:

43. Et percusserunt reliquias, quæ evadere poterant, Amalecitarum, & habitaverunt ibi pro eis usque ad diem hanc.

CAPUT V.

Catalogus filiorum Ruben, Gad, & dimidie tribus Manasse, & habitatio eorum qui percusserunt Agarenos: sed tandem ducti sunt ab Asyriis ob idololatriam ipsorum in captivitatem.

1. Filii tamen quoque Ruben primogeniti Israel (ipse quippe fuit primogenitus ejus: sed cum videret non thorum patris sui, data sunt primogenita ejus filius Ioseph, filius Israël, & non est ille reputatus in primogenitum.

2. Porro Iudas, qui erat fortissimus inter fratres suos, de stirpe ejus principes generati sunt: primogenita autem reputata sunt Ioseph.

3. Filii ergo Ruben primogeniti Israel: Ruben, & Phallu, Hori, & Gori.

4. Filii Iosel, Sama filius ejus, & Gori, & Gori.

filii eius, Semei filius eius.

5 Micha filius eius, Reia filius eius, Baal filius eius.

6 Beera filius eius, quem captivum duxit Thelgaphnathar rex Assyriorum, & fuit princeps in tribu Ruben.

7 Fratres autem eius, & universa cognationes eius, quando numerabantur per familias suas, habuerunt principes Ichiel, & Zachariam.

8 Porro Bala filius Azaz, filii Samma, filii Ioel, ipse habitavit in Aroer usque ad Nabo & Beelmeon:

9 Contra orientalem quoque plagam habitavit usque ad introitum eremi: & flumen Euphraten. Multum quippe iumentorum numerum possidebant in terra Galaad.

10 In diebus autem Saul praeliati sunt contra Agareos, & interfecerunt illos, habitaveruntque pro eis in tabernaculis eorum in omni plaga quæ respicit ad orientem Galaad.

11 Filii vero Gad à regione eorum habitaverunt in terra Basan usque Selcha:

12 Ioel in capite, & Saphan secundus: Iarai autem, & Saphat, in Basan.

13 Fratres vero eorum secundum domos cognationum suarum, Michael, & Mosollam, & Sebe, & Iorai, & Iachan, & Zie, & Heber septem.

14 Hi filii Abihail, filii Hari, filii Iara, filii Galaad, filii Michael, filii Ietesi, filii Ieddo, filii Buz.

15 Fratres quoque filii Abdiel, filii Guni, princeps domus in familiis suis.

16 Et habitaverunt in Galaad, & in Basan, & in viculis eius, & in cunctis suburbanis Saron, usque ad terminos.

17 Omnes hi numerati sunt in diebus Iothan regis Iuda, & in diebus Ieroboam regis Israël.

18 Filii Ruben, & Gad, & dimidiæ tribus Manasse, viri bellatores scuta portantes & gladios, & tendentes arcum, eruditique ad prælia quadraginta quatuor millia & septingenti sexaginta, procedentes ad pugnam.

19 Dimicaverunt contra Agateos: Itunæi vero, & Naphis, & Nodab.

20 Præbuerunt eis auxilium. Traditque sunt in manus eorum Agare, & universi qui fuerant cum eis: quia Deum invocaverunt cum præliarentur & exaudivit eos, eo quod credidissent in eum.

21 Ceperuntque omnia quæ possidebant, camelorum quinquaginta milia & ovium ducenta quinquaginta milia, & asinos duo milia, & animas hominum centum milia.

22 Vulnerati autem multi corruerunt: fuit enim bellum Domini. Habitaveruntque pro eis usque ad transfugationem.

23 Filii quoque dimidiæ tribus Manasse, possederunt terram a flumine Basan usque Bial, Hiron, & Saar, & montem Hermon, in quibus quippe tumulus erat.

24 Et habitaverunt principes domus cognationis eorum, Iobai, & Iesi, & Eliel, & Izriel: & Ieremaa, & Olor, & Iediel, viri fortissimi & potentes, & nominati duces in laudibus suis.

25 Reliquerunt autem Deum patrum suorum, & fornicari sunt post deos populorum terræ, quos abstulit Deus coram eis.

26 Et suscitavit Deus Israël spiritum Phul regis Assyriorum, & spiritum Thelgaphnathar regis Assur: & transfudit Ruben, & Gad, & dimidiam tribum Manasse, & adduxit eos in Lalula, & in Habor, & Ara, & fluvium Gozan, usque ad diem hanc.

CAPUT VI.

Genealogia filiorum Levi & quor ex eis constituti sunt David cantores ac ministri in domo Domini: item generatio filiorum Aaron cum urbibus suis in singulis tribubus Israel, & quæ fuerint civitates refugii.

1 Filii Levi: Gerson, Caath, & Merari.

2 Filii Caath: Amram, Isaac, Hebron, & Oziel,

3 Filii Amram: Aaron, Moyses, & Maria: Filii Aaron: Nadab & Abiu, Eleazar, & Ithamar.

4 Eleazar genuit Phinees, & Phinees genuit Abisue.

5 Abisue vero genuit Bocci, & Bocci genuit Ozi.

6 Ozi genuit Zariaam, & Zariaas genuit Merajoth.

7 Porro Merajoth genuit Amariam, & Amarias genuit Achitob:

8 Achitob genuit Sadoc, & Sadoc genuit Achimaas:

9 Achimaas genuit Azariam, Azarias genuit Iohanan.

10 Iohanan genuit Azariam: ipse est qui sacerdotio functus est: in domo quam edificavit Salomon in Ierusalem.

11 Genuit autem Azarias Amariam, & Amarias genuit Achitob.

12 Achitob genuit Sadoc, & Sadoc genuit Sellum.

13 Sellum genuit Helciam, & Helcias genuit Azariam.

14 Azarias genuit Saraïam, & Saraïas genuit Iosedec.

15 Porro Iosedec egressus est, quando transfudit Dominus Iudam & Ierusalem per manus Nabuchodonosor.

16 Filii ergo Levi: Gerson, Caath, & Merari.

17 Et hæc nomina filiorum Gerson: Lobni, & Semei.

18 Filii Caath: Amram, & Isaac, & Hebron & Oziel.

19 Filii Merari: Moholi & Musi. Hæ autem cognationes Levi secundum familias eorum.

20 Gerson, Lobni filius eius, Iahath filius eius, Zamna filius eius.

21 Ioah filius eius, Addo filius eius, Zarah filius eius, Iethrai filius eius.

22 Fili Caath, Aminadab filius eius, Core filius eius, Afir filius eius.

23 Eleaza filius eius, Abiafaph filius eius, Asu filius eius.

24 Thabath filius eius, Vriel filius eius. Ozas filius eius. Saul filius eius.

25 Eli Hana, Amasar & Achimoth.

26 Eli Hana: filii Hana: Sopbai filius eius, Nabath filius eius.

27 Eliab

† Gen. 46. 11.

12. 6.

23. 6.

† Exod. 6. 16.

Alphonse, Louis, Ter. Loan files etc.,
Alphonse files etc.

28 Edm. Samuel, pri. regenicus Valtin, &
Abbas.

29 Ed i autem Merari, Moholi: Lebni
Simeonis, Senai filius eius, Oza filius eius.

30 *S. variatilis* ejus, *Haggia filius* ejus,
Alatilis ejus.

31. *Lev. 16.* quos constituit David super
cantores domus Domini, ex quo collocata
est arca.

32 Et ministrabant coram tabernaculo testimonii, carentes donec edificaret Salomon domum Domini in Ierusalem: stabant autem juxta ordinem suum in ministerio.

33 Hi vero sunt qui assistebant cum filiis
suis, de filiis Caath, idem an cantor filius
Iohel, filio Samuel,

at 1000 ft., Hebron, & 1000 ft. at
1000 ft.

58 Luther quocum & Johannes con. luter
Paris luter & Helen & Dabir con
luterbanus in 3

et à la quoque & De l'énies & Suburb.
na. 10100.

65. et erat autem Benjamin, Gilead & Ephraim, Manasses, & Amana cum Ephraimitis suis, Anathoth quoque cum Ephraimitis; omnes civitates, tredecim, per cognationes suas.

61. Filii autem Caath residuis de cognatione sua, dederunt ex dimidia tribu Manasse in possessionem milia decem.

62 Porro fili Gerson per cognationes suas de tribu Illachar, & de tribu Aler, & de tribu Nephthali, & de tribu Manasse in Basan, habes tredecim.

63 Filiis autem Merari per cognationes suas, de tribu Ruben, & de tribu Gad, & de tribu Zabulon, dederunt totae civitates duodecim.

64 Dederunt quoque sibi Israel Levitis civitates, & suburbana earum :

65 Dederuntque per sortem, ex tribu filiorum Iuda & ex tribu filiorum Simeon, & ex tribu filiorum Benjamin, urbes has quas vocaverunt nominibus suis,

66 Et his qui erant de cognatione filiorum Caath, † fueruntque cives in terminis eorum de tribu Ephraim.

67 Dederunt ergo eis urbes ad confu-
gendum, Sichem cum suburbanis (u s in
monte Ephraim, & Gazer cum suburbanis
suis.

68 Iechnaan quoque cum suburbanis suis,
& Beth-horon similiter,

69 Neonon & Helon cum suburbanis suis, & Geithrennon in eundem modum.

70 Porro ex dimidia tribu Manasse, Aner & suburbana ejus, Baalam & suburbana ejus: his videlicet, qui de cognatione filiorum Caath reliqui erant.

71 Filiis autem Gerson, de cognatione
dimidat tribus Manasse, Gaulon in Efat
& suburbana ejus, & Altharoth cum subur-
banis suis.

72 De tribu Issachar, Ceders suburbana
ejus, & Dabereth cum suburbanis suis,

73 Ramoth quoque & suburbana ejus, &
Anem cum suburbanis suis

74 De tribu vero Aser, Masal cum subur-
banis suis, & Abdon similiter,

75 Hucac quoque & suburbana ejus, & Rohob cum suburbanis suis.

76 Porro de tribu Nephthali: Cedus in Galilea & suburbana eius, Hamon cum suburbanis suis, Cariatham & suburbana eius:

77 Filii autem Merari & fidei: de tribu Zabulon, Remmon & suburbana eius. & Thabor cum suburbanis suis.

78 Trans Iordanem quoque ex adverso
Iericho contra orientem Iordanis, de tribu
Ruben, Bosor in solitudine cum subur-
nis suis, & Iusi cum suburbanis suis.

79 Caden ouh quoque & suburbana epus.
& M. phat. cu suburbans suis.

80 Neelon & de tribu Gad, Rayoth in
Galaad

4. 13f.
22. 27.

48 Fratres quoque eorum Levitz, qui ordinati sunt in cunctum ministerium tabernaculi domus Domini.

49 Aaron vero, & filii ejus adolebant incensum super altare holocausti & super altare thymiamatis, in omne opus Sancti sanctorum: & ut precarentur pro Israel, juxta omnia, quæ præceperat Moyses servus Dei.

40 Hi sunt autem filii Aaron : Eleazar filius ejus , Phinees filius ejus Abisue filius ejus ,

51 Bocci filius ejus, Ozi filius ejus, Zarahia filius ejus.

52 Meraboth filius ejus, Amarias filius
ejus, Achitob filius ejus,

53 Sadoe filius ejus, Achimaas filius ejus,

54 Et hæc habitacula eorum per vicosa
atque confinia, filiorum scilicet Aaron :
Juxta cognationes Caathitarum ; ipsis enim
sorie contigerant.

55 Dederunt igitur eis Hebron in terra
Iuda, & suburbana ejus per circuitum :

56 † Aëros autem civitatis, & villas, Ca-
leb filio Iephone.

57 Porro filiis Aaron dederunt civitate

Galaad & Galulana ejus, & Manaim cum filiis suis.

Et Sed & Hecheron cum suburbanis suis & Izer cum suburbanis suis.

CAPUT VII.

F. Levi Iphthar, Lemman, Nephthali, Manasse, & Aher.

† Gen. 46.1. Porro filii Machar: Thola, & Phua, & Ialab, & Simeron, quatuor.

Filii Thola: Ozi & Riphai, & Ieriel, & Imai, & Iebnem, & Samuel, principes per domos cognationum suarum. De stirpe Thola viri fortissimi numerati sunt in diebus David, viginti duo millia sexcenti.

Filii Ozi: Izahia, de quo nati sunt Michael, & Obadia, & Iohel, & Iesia, quinque omnes principes.

4 Cumque eis per familias & populos suos, accincti ad prælium, viri fortissimi, triginta sex milia: multas enim habuerunt uxores, & filios.

5 Fratres quoque eorum per omnem cognationem Issachar, robustissimi ad pugnandum, octoginta septem millia numerati sunt.

† Gen. 46.21. 6 Filii Benjamin: Bela, & Bechor, & Iadiel, tres.

7 Filii Bela: Eshon, & Ozi, & Oziel, & Ieruroth, & Vrai, quinque principes familiarum, & ad pugnandum robustissimi: numerus autem eorum, viginti duo millia & triginta quatuor.

8 Porro filii Bechor: Zamira, & Ioas, & Elizer, & Elcenai, & Amri, & Ierimoth, & Abia, & Anathoth, & Almath, omnes hi filii Bechor.

9 Numerati sunt autem per familias suas principes cognationum suarum, ad bella fortissimi, viginti millia & ducenti.

10 Porro filii Iadihel: Balan. Filii autem Balan: Iehus, & Benjamin & Aod & Chanana, & Zethan & Thafis, & Ahisahar.

11 Omnes hi filii Iadihel, principes cognationum suarum, viri fortissimi, decem & septem millia & ducenti, ad prælium procedentes.

12 Sepham quoque & Hapham filii Hir: & Haim filii Aher.

13 Filii autem Nephthali: Iasiel, & Guni, & Ieler, & Sellun, filii Bala.

14 Porro filius Manasse, Esriel: concubinaque ejus Syra peperit Machir patrem Galaad.

15 Machir autem accepit uxores filiis suis Happhim & Saphan: & habuit sororem nomine Maacha: nomen autem secundi, Salphaad. Nati quoque sunt Salphaad filii.

16 Ille peperit Maacha uxor Machir filium, vocavitque nomen ejus Phares: porro nomen fratris ejus, Sares: & filii ejus Vlam, & Recen.

17 Filii autem Vlam, Balan, hi sunt filii Galaad, filii Machir, filii Manasse.

18 Soror autem ejus Regina peperit Virum decorum, & Abjezer, & Mohola.

19 Erant autem filii Semaia, Ahim, & Sehon, & Lecii, & Aniam.

20 Filii autem Iphthar, Suthala, Bared filii ejus, Thahab filius ejus, Elad filius ejus, Thahab filius ejus, hujus frater Zabab,

21 Et hujus filius Suthala, & Iphthar filius Izer & Elad: occiderunt autem eos viri Gerth indigenae, quia descenderant ut invaderent possessiones eorum.

22 Iuxta ipsam Iphthaim pater eorum multis diebus, & venerunt fratres ejus ut consolarentur eum.

23 Ingressusque est ad uxorem suam: quæ concepit, & peperit filium, & vocavit nomen ejus Beria, eo quod in malis domus ejus ortus esset:

24 Filia autem ejus fuit Sara, quæ & Ilicia: vi Bethoron inferiorem & superiorem, & Ozensara.

25 Porro filius ejus Rapha, & Reseph & Thale, de quo natus est Thaan,

26 Qui genuit Laadan: hujus quoque filius Amamud, qui genuit Elizami,

27 De quo ortus est Nun, qui habuit filium Iotue.

28 Possessio autem eorum & habitatio, Bethel cum filiabus suis, & contra orientem Notan, ac occidentalem plagam Gazet & filiarum ejus, Sichem quoque cum filiabus suis, usque ad Asa cum filiabus ejus.

29 Iuxta filios quoque Manasse, Bethsai & filias ejus, Thana h & filias ejus, Maggedo & filias ejus, Dor & filias ejus: in his habitaverunt filii Ioseph, filii Israel:

30 Filii Afer: Iemna & Ieua, & Iessai, & Baria, & Sara soror eorum.

† Gen. 46.17. 31 Filii autem Baria Heber, & Melchiel: ipse est pater Barfaith.

32 Heber autem genuit Iephlat, & Somer, & Hotham, & Suaa sororem eorum.

33 Filii Iephlat: Phosech, & Chamaal: & Aloth, filii Iephlat.

34 Porro filii Somer: Ahi, & Roaga, & Haba, & Aram.

35 Filii autem Helem fratris ejus: Supha, & Iemna, & Selles, & Amal.

36 Filii Sapha: Sue, Harnapher, & Sual, & Beri, & Iarra.

37 Bosor, & Hod, & Samma, & Salusa, & Iethran, & Bera.

38 Filii Iether: Iephone, & Phaspha, & Ara.

39 Filii autem Olla: Aree, & Haniel, & Relia.

40 Omnes hi filii Afer principes cognationum, electi atque fortissimi duces ducum: numerus autem eorum ætatis quæ apta esset ad bellum, viginti sex millia.

CAPUT VIII.

Resurgens, loquitur Benjamin & Saul, filiarumque ipsas.

1 Benjamin autem genuit Bale primo- † Gen. 46.21: genuit in suum, Asbel secundum, Ahara tertium, 46.21: 5.1.1

2 Nohaa quartum, & Repha quintum. 6. 3 Fecit quoque filii Bale: Addar, & Gera, & Abud.

4 Abihue quoque & Naaman, & Ahoe, 5 Sed & Gera, & Sephuphan, & Haram.

6 Hi sunt filii Ahod, & principes cognationum habitantium in Gabaa, qui transiit hoc in Manahath.

7 Naaman autem, & Achia, & Gera ipse natus est, & genuit Oza, & Ahod.

8 Porro Scharaim genuit in regione Moab.

in Ierusalem, hæc est Iebus, ubi erant Iebusitæ habitatores terre.

5 Dixitque qui habitabant in Iebus David; Non mercedem habes. Porro David cepit arcem Sion, quæ est civitas David.

6 Dixitque: Omnis qui percussit Iebusitanum in pugna, erit princeps & dux. Ascendit igitur primus Ioab filius Sarvix, & factus est princeps.

7 Habitavit autem David in arce, & idcirco appellata est civitas David.

8 Abiucavitque urbem in circuitu à Meliounique ad gym, Ioab autem reliqua urbis exiit.

9 Proficiebatque David vadens & crescens, & Dominus exercituum erat cum eo.

10 ¶ Illi principes virorum fortium David, qui adjuverunt cum ut rex fieret super omnem Israël, iuxta verbum Domini, quod locutus est ad Israël.

11 Et iste numerus robustorum David: Ieshaam filius Hachamoni princeps inter triginta: ille levavit hastam suam super trecentos vulneratos una vice.

12 Et post eum Eleazar filius patris eius Ahobites, qui erat inter tres potentes.

13 Ille fuit cum David in Phelethim, quando Philistini congregati sunt ad locum illum in prælum: & erat ager regionis illius plenus hordeo, fugeratque populus à facie Philistinorum.

14 Hi steterunt in medio agri, & defenderunt eum: cumque percussissent Philisteos, dedit Dominus salutem magnam populo suo.

15 Descenderunt autem tres de triginta principibus ad petram, in qua erat David, ad speluncam Odollam quando Philistini fecerant castram in valle Raphaim.

16 ¶ Porro David erat in præsidio, & statio Philistinorum in Bethlehem.

17 Desideravit enim David: & dixit: O si quis daret mihi aquam de cisterna Bethlehæ, quæ est in porta.

18 Tres ergo isti per media castra Philistinorum perrexerunt, & hauserunt aquam de cisterna Bethlehæ, quæ erat in porta, & attulerunt ad David ut biberet: qui noluit, sed magis libavit illam Domino.

19 Dicens: Abstine in conspectu Dei mei hoc faciam, & sanguinem istorum virorum bibam: quia in periculo animarum suarum attulerunt mihi aquam. Et ob hanc causam noluit bibere, hæc fecerunt tres robustissimi.

20 Abitai quoque frater Ioab ipse erat princeps trium, & ipse levavit hastam suam contra trecentos vulneratos: & ipse erat inter tres nominatissimus.

21 Et inter tres secundos inclutus, & princeps eorum: verumtamen utque ad tres primos non pervenerat.

22 Banaïas filius Ioadæ viri robustissimi, qui multa opera perpetrarat, de Gabiel ipse percussit duos Ariel Moab: & ipse descendit, & invertit ut leonem in medio cisternæ tempore civis.

23 Tripes percussit virum Ægyptium, cuius flavata erat quoque habitatio, & ha-

bitabat lineam ut sociatorium textoris, & delendit igitur ad eum cum virga, & capta hastam, quam tendit in manu, & invertit eum cum hastâ sua.

24 Ille fecit Banaïas filius Ioadæ, qui erat inter tres robustos nominatissimos.

25 Inter triginta primus, verumtamen utque ad tres utque non pervenerat: posuit autem eum David ad auriculam suam.

26 Porro fortissimi viri in exercitu, Achiel frater Ioab, & Lechanan filius patris eius de Bethlehem,

27 Samoth Arorites, Helles Phalonites.

28 Ira filius Acces Thecutes, Abiez & Anarhothites,

29 Sobbochai Hufathites, Ilai Abobites,

30 Maharai Netophathites, Haled filius Baana Netophathites.

31 Echai filius Ribai de Gabaath filiorum Benjamin, Banaia Pharathonites,

32 Hurai de torrente Gaas, Abiel Abathites, Azmoth Banramites, Eliaba Salabonites.

33 Fili Assen Gazonites, Jonathan filius Sage, Ararites,

34 Ahiam filius Sachar, Ararites,

35 Elphal filius Vr,

36 Hopher Mecherathites, Ahia Pheonites,

37 Hefio Carmelites, Naarai filius Ashai,

38 Iohel frater Nathan, Mibahai filius Agari,

39 Selec Ammonites, Naarai Beronites armiger Ioab filii Sarvix.

40 Ira Iehuzus, Gach Iehuzus,

41 Vrias Hethzus, Zabad filius Oholi,

42 Adina filius Siza Rubenites princeps Rubenitarum, & cum eo triginta:

43 Hapan filius Maacha, Iosaphat Mathanites,

44 Oza Astarothites, Samma & Ichiel filii Horham Arorites,

45 Iohel filius Samri, & Ioha frater ejus Tholates,

46 Eliel Mahumites, & Iribai & Isaia filii Ihaem, & Iethani Moabites, Eliei, & Obed, & Isaiel de Malobia.

C A P V T XII.

Qui David fuerant sequuti cum fugeret Saul: & qui postea ex omnibus tribubus venerunt ut eum regem constituerent in Hebron.

¶ Hic quoque venerunt ad David in Silleg, cum adhuc fugeret Saul, filium Cis, qui erant fortissimi & egregii pugnatores.

2 Tendentes arcum, & utraque manu fundis saxa jacentes, & dirigentes sagittas: de fratribus Saul ex Benjamin.

3 Princeps Ahiezer, & Ioas, filii Samaa, Gabaathites, & Iaziel, & Phalles filii Azmoth, & Baracha, & Ichu Anarhothites.

4 Samaias quoque Gabaonites fortissimus inter triginta & super triginta. Iereaias, & Iehoziel, & Iohanan, & Izabab Gaderothites.

5 Et Iluzai & Ichioth, & Baalia, & Samaria, & Saphana Hurophites.

6 Heana, & Isai, & Azazel, & Iozab, & Ieshaam de Garchon:

1. Et quoque, & Zabada, filii Ieroham de Gad.

8 Sed & 1. Gaddi transfugerunt ad David: cum lateret in deserto, & robustissimi, & pugnaces optimi, tenentes clypeum & hastam: & eorum quasi facies leonum, & veloces quasi capree in montibus.

9 Izer princeps, Obedas secundus, Eliab tertius.

10 Mafnana quartus, Jeremias quintus.

11 Ichi sextus, Eliel septimus.

12 Ithana octavus, Elzabad nonus.

13 Jeremias decimus, Machbanai undecimus.

14 Hic de filiis Gad principes exercitus: novissimus centum militibus præerat, & maximus, nulle.

15 Isti sunt qui transierunt Iordanem mense primo, quando inundare consuevit super ripas suas: & omnes fugaverunt qui morabantur in vallibus ad orientalem plagam, & occidentalem.

16 Venerunt autem & de Benjamin, & de Iuda, ad præseidium in quo morabatur David.

17 Egressæque est David obviam eis, & ait: Si pacifice venistis ad me ut auxiliemini mihi, cor meum iungatur vobis: si autem insilia vini mihi pro adversariis meis, cum ego iniqua cum in manibus non habeam, videat Deus patrum nostrorum, & iudicet.

18 Spiritus vero induit Amasai principem inter origina, & ait: Tai sumus tibi David, & tecum fili Israhel: pax, pax tibi, & pax adiutoribus tuis, te enim adjuvat Deus tuus. Suscepit ergo eos David, & constituit principes iuræ.

19 Porro de Manasse transfugerunt ad David, quando veniebat cum Philistinim adversus Saul, ut pugnaret: & non dimicavit cum eis; quia iuxta consilio remiserunt cum principes Philistinorum, dicentes: Periculi capitis nostri reverteretur ad domum suam Saul.

20 Quando igitur reversus est in Sicleg, transfugerunt ad eum de Manasse, Elnas, & Izabad, & Iedihel, & Michael & Elnas, & Izabad, & Eliu, & Salathi, principes militum in Manasse.

21 Hi præbuerunt auxilium David adversus latrones: omnes enim erant viri fortissimi, & facti sunt principes in exercitu.

22 Sed & per singulos dies veniebant ad David ad auxiliandum ei, usque dum fieret prædis numerus, quasi exercitus Dei.

23 Iste quoque est numerus principum exercitus, qui venerant ad David, cum esset in Hebron, ut transferrent regnum Saul ad eum, iuxta verbum Domini.

24 Illi Iuda portantes clypeum & hastam, sex milia octingenti expediti ad prælium.

25 De filiis Simeon, virorum fortissimorum ad prælium, septem milia eorum.

26 De filiis Levi, quatuor milia sexcenti.

27 Iosabab quoque princeps de Rebe A, & ceteri cum ea milia septingenti.

28 Sado princeps eorum, & ceteri cum eo milia quatuorcenti.

29 De filiis autem Benjamin fratres Saul, nulle: magna enim pars eorum adhuc sequebatur domum Saul.

30 Porro de filiis Iphraim viginti milia octingenti, fortissimi robore, viri novissimi in cognationibus suis.

31 Et ex dimidia tribu Manasse, decem & octo milia, singuli per nomina sua venerunt ut constituerent regem David.

32 De filiis quoque Issachar viri viri, qui noverant singula tempora ad præcipiendum quid facere deberet Israel, principes ducenti: omnis autem reliqua tribus eorum consilium sequebatur.

33 Porro de Zabulon qui egrediebantur ad prælium, & stabant in facie instructi armis bellicis, quinquaginta milia venerunt in auxilium, non in corde duplici.

34 Et de Nephthali, principes mille: & cum eis instructi clypeo & hasta, triginta & septem milia.

35 De Dan etiam præparati ad prælium, viginti octo milia sexcenti.

36 Et de Aser egredientes ad pugnam, & in acie provocantes, quadraginta milia.

37 Trans Iordanem autem de filiis Ruben, & de Gad, & dimidia parte tribus Manasse, instructi armis bellicis, centum viginti milia.

38 Omnes isti viri bellatores expediti ad pugnandum, corde perfecto venerunt in Hebron ut constituerent regem David super universum Israel: sed & omnes reliqui ex Israel, uno corde erant, ut rex fieret David.

39 Factumque ibi apud David illis diebus comedentes & bibentes, præparaverant enim eis fratres sui.

40 Saul & qui iuxta eos erant usque ad Issachar, & Zabulon, & Nephthali, attulerant pades in asinis, & camelis, & mulis, & bobus ad vescendum: statimque palathas, uvam, passam, vinum, oleum, foveas, arbores, ad omnem copiam, gaudium quippe erat in Israel.

CAPUT XIII.

A Cariathis omni reducitur arca Domini de domo Abinadab, omni Israhel cum David ante eum ludantibus, sed quia erat Oz, arcam consingens a Domino percussus est, & tunc eam David in domum Obediton, cui ex eo tempore benedixit Dominus.

1 Nunc autem consilium David cum tribunis, & centurionibus, & universis principibus.

2 Et ait ad omnem cœtum Israel: Si placeat vobis: & a Domino Deo nostro egredietur sermo, quem loquor: mittamus ad fratres nostros & equos in universas regiones Israel, & ad sacerdotes, & Levitas, qui habitant in civitatibus urbium, ut congregentur ad nos.

3 Et reducamus arcam Dei nostri ad nos: non enim regnabit super nos in diebus Saul.

4 Et respondit universa multitudo ut fieret: & corrat eam & cum omni populo.

5 Cum ergo David cunctos Israel, & Sichon, & Syon, & ceteros duces congregasset in Hebron, adduxerunt arcam a domo Obediton.

6 Et ait David, & omnis vir Israel.

aginta octo. & Obededon filium Idithun, & Idithun, constituit janitores.

33 Sed & illos autem sacerdotem, & fratres ejusque filios, coram tabernaculo Domini in exercitu, quod erat in Gabaon,

40 Ut offerrent holocausta Domino super altare holocaustorum jugiter, mane & vespere, juxta omnia quae scripta sunt in lege Domini, quam praecepit Israël.

41 Et post eum Heman, & Idithun, & reliquos electos, unumquemque vocabulo suo ad confitendum Domino: quoniam in aeternum misericordia ejus.

42 Heman quoque & Idithun canentes tuba, & quatientes cymbala, & omnia musicae organa, ad canendum Deo; filios autem Idithun fecit esse portarios.

43 Reversusque est omnis populus in domum suam: & David, ut benediceret etiam domui suae.

C A P V T X V I I.

Cogitanti David adificare domum Domino, promittitur filius qui illam sit adificaturus; unde David gratias agit, Deo erga se bonitatem extollens.

† 2.
A. 3. m.
7. 2.

1 Cumque autem habitaret David in domo sua, dixit ad Nathan prophetam: Ecce ego habito in domo cedrina: arca autem foderis Domini sub pellibus est.

2 Et ait Nathan ad David: Omnia, quae in corde tuo sunt, fac: Deus enim tecum est.

3 Igitur nocte illa factus est sermo Dei ad Nathan, dicens:

4 Vade, & loquere David servo meo: Hec dicit Dominus: Non aedificabis tu mihi domum ad habitandum.

5 Neque enim mansi in domo, ex eo tempore quo eduxi Israël, usque ad diem hanc: sed fui semper mutans loco tabernaculi, & in tentorio.

6 Manens cum omni Israël. Numquid locusum suum saltem uni judicium Israël, quibus praeceperam ut pascerent populum meum, & dixi: Quare non aedificastis mihi domum cedrinam?

7 Nunc itaque sic loqueris ad servum meum David: Hec dicit Dominus exercituum: Ego tuli te, cum in pascuis sequereris gregem, ut esses dux populi mei Israël.

8 Et fui tecum quocumque perrexisti: & interfeci omnes inimicos tuos coram te, & erique tibi nomen quasi unius magnorum, qui celebrantur in terra.

9 Et dedi locum populo meo Israël: placabitur, & habitabit in eo, & ultra non commovebitur: nec filii iniquitatis atterent eos, sicut à principio.

10 Ex diebus quibus dedi iudices populo meo Israël, & humiliavi universos inimicos tuos. Annuncio ergo tibi, quod aedificaturus sis tibi Dominus domum.

11 Canoue impleveris dies tuos ut vadas ad patres tuos, suscitabo semen tuum post te, quod erit de filiis tuis: & stabiliam regnum ejus.

12 Ipse aedificabit mihi domum, & firmabo solium ejus usque in aeternum.

13 Ego ero ei in patre, & ipse erit mihi in filio: & misericordia mea non auferam à eo, sicut ab illis à quo quidam auferunt.

14 Et habitabit cum in domo mea, & in re-

gio mea, usque in saeculum: & dices mihi opus tuum in pascuis.

15 Juxta omnia verba haec, & fecit Nathan ad David.

16 Cumque venisset rex David, & cecideret coram Domino, dixit: Quis ego sum Domine Deus, & quare domus mea, & praestares mihi talia?

17 Sed & hoc parum videri illi coepit: & tuus, ideoque locusus es super domum servi tui etiam in futurum: & tu es firmus & stabilem super omnes homines, Domine Deus.

18 Quid ultra addere potest David, cum ita glorificaveris servum tuum, & cognoveris cum?

19 Domine propter famulum tuum juxta cor tuum fecisti omnem magnificentiam hanc & nota esse voluisti universa magnalia.

20 Domine non est similis tui: & non est alius Deus absque te, ex omnibus, quos audivimus, auribus nostris.

21 Quis enim est alius, ut populus tuus Israël, gens una in terra, ad quam perrexerit Deus, ut liberaret, & faceret populum sibi, & magnitudine sua atque terroribus ejiceret nationes à facie ejus, quem de Aegypto liberaret?

22 Et posuisti populum tuum Israël tibi in populum usque in aeternum, & tu Domine factus es Deus ejus.

23 Nunc igitur Domine, sermo, quem locusus es famulo tuo, & super domum ejus, confirmetur in perpetuum, & fac sicut locusus es.

24 Permaneatque & magnificetur nomen tuum usque in sempiternum: & dicatur: Dominus exercituum Deus Israël, & domus David servi ejus permanens coram eo.

25 Tu enim Domine Deus meus revelasti auriculam servi tui, ut aedificares ei domum: & ideo invenit servus tuus fiduciam, ut oret coram te.

26 Nunc ergo Domine, tu es Deus, & locusus es ad servum tuum tanta beneficia.

27 Et coepisti benedicere domui servi tui, ut sit semper coram te: te enim Domine benedicente, benedicta erit in perpetuum.

C A P V T X V I I I.

Prælia & victoria David, & tributa gentibus imposita atque officarii ejus.

1 Cumque esset autem post haec, ut percuteret David Philistin, & humiliaret eos, & tolleretur Geth, & filias ejus, de manu Philistin,

2 Percuteretque Moab, & fierent Moabitae servi David, offerrentes ei munera.

3 Toten pote perussit David, etiam Adazer, regem Soba regionis Hemarh, quando perrexerat ut dilataret imperium suum usque ad flumen Euphratem.

4 Cepit ergo David mille quadrigas ejus, & septem millia equorum, ac viginti milia virorum peditum, subnervavitque omnes equos currum, exceptis certum quadrigis, quas reservavit sibi.

5 Supervenit autem & Syrus Damascus, ut auxilium praeberet Adazer regi Soba: sed & hic perussit David viginti duo milia virorum.

6 Et post haec misit rex in Damascus, ut Syrus quoque servaret sibi, & offerret munera.

Ad David

† 2. m. 3. d. 2. m.

At virque cum Dorieus in cunctis, ad exercitum.

7 Tota quoque David pharetras aureas, quæ habebantur Levi Adarezer, & attulit eam in Ierusalem.

8 Nec non de Thebais & Chum, urbis Alazar, & de purpuram, de quo fecit Salomon vultu æneum, & columnas, & vasa aurea.

9 Quod cum audisset Thoni rex Hemath, peruenisse videlicet David omnem exercitum Adarezer regis Soba,

10 Misit Adoram filium suum ad regem David, ut postulatet ab eo pacem, & congratularetur ei quod percussisset & expugnasset Adarezer: adversarius quippe erat Thoni Adarezer.

11 Sed & omnia vasa aurea, & argentea, & ænea conse ravit David rex Domino, cum argento & auro, quod tulerat ex universis gentibus, tam de Idumæa, & Moab, & filiis Ammon, quam de Philisthiim & Amalec.

12 Abisai vero filius Sarvix percussit Edom in valle Salinarum, decem & octo millia:

13 Et constituit in Edom præsidium, ut serviret Idumæa David: salvavitque Dominus David in cunctis, ad quæ perrexerat.

14 Regnavit ergo David super universum Israël, & faciebat iudicium atque iustitiam cuncto populo suo.

15 Porro Ioab filius Sarvix erat super exercitum, & Iosaphat filius Ahilud à comensariis.

16 Sadoc autem filius Achitob, & Achimelech filius Abiathar, sacerdotes: & Sisa scriba.

17 Banajas quoque filius Ioiadæ super legiones Cerethi, & Phelethi: porro filii David, primi ad manum regis.

CAPUT XIX.

Hanon rex Ammon, servus David, qui ad consolandum de patris morte venerat, contumelia affectus, à David invaditur, ac vincitur una cum Syris auxiliariis.

1 Accidit autem ut moreretur Naas rex filiorum Ammon, & regnaret filius ejus pro eo.

2 Dixitque David: Faciam misericordiam cum Hanon filio Naas, præstitit enim mihi pater ejus gratiam. Misitque David nuncios ad consolandum eam super morte patris sui. Qui cum pervenisserint in terram filiorum Ammon, ut consolarentur Hanon,

3 Dixerunt principes filiorum Ammon ad Hanon: Tu forsitan putas quod David honore causa in partem tuam miserit qui consolentur te: nec animadvertis, quod ut explorent, & in te figent, & furentur terram tuam, venerint ad te servi ejus.

4 Igitur Hanon pueros David decalvavit, & ratis, & præstitit unicas eorum à navibus usque ad pedes, & dimisit eos.

5 Quod cum vidisset, & hoc mandasset David, misit in auxilium eorum (scilicet deum eorum) coram filiis suis, & præcepit eis, ut in bellum eorum esset contra eos, & tunc reverterentur.

6 Videntes autem filii Ammon, quod

inimici fecissent David, non Heon, quam reliquit populus, in domum de illis, lesta argenti, ut condicerent filii de Moabaria, & de Syria Macha, & de Soba, currus & equites.

7 Conduxeruntque origina duo millia currum, & regem Macha cum populo ejus. Qui cum venissent, castra erant in regione Madaba. Filii quoque Ammon congregati de urbibus suis, venerunt ad bellum.

8 Quod cum audisset David, misit Ioab, & omnem exercitum virorum fortium:

9 Egredique filii Ammon, duxerunt aciem juxta portam civitatis: reges autem, qui ad auxilium ejus venerant, separatim in agro steterunt.

10 Igitur Ioab, intelligens bellum ex adverso & post tergum contra se fieri, elegit viros fortissimos de universo Israël, & perrexerunt contra Syrum.

11 Reliquam autem partem populi dedit sub manu Abisai fratris sui: & perrexerunt contra filios Ammon.

12 Dixitque: Si vicerit me Syrus, auxilio eris mihi: si autem superaverint te filii Ammon, ero tibi in præsidium.

13 Confortare, & agamus viriliter pro populo nostro, & pro urbibus Dei nostri: Dominus autem, quod in conspectu suo bonum est, faciet.

14 Perrexerunt ergo Ioab, & populus qui cum eo erat, contra Syrum ad prælium: & fugavit eos.

15 Porro filii Ammon videntes quod fugisset Syrus, ipsi quoque fugerunt Abisai fratrem ejus, & ingressi sunt civitatem: revesque est etiam Ioab in Ierusalem.

16 Videns autem Syrus quod cecidisset coram Israël, misit nuncios, & adduxit Syrum, qui erat trans fluvium: Sophach autem princeps militum Adarezer, erat dux eorum.

17 Quod cum nunciatum esset David, congregavit universum Israël, & transivit Iordanem, irruitque in eos, & direxit ex adverso aciem, illis contra pugnantibus.

18 Fugit autem Syrus Israël: & interfecit David de Syris septem millia currum, & quadraginta millia peditum, & Sophach exercitus principem.

19 Videntes autem servi Adarezer se ab Israël esse superatos, transfugerunt ad David: & servierunt ei: noluitque ultra Syria auxilium præbere filiis Ammon.

CAPUT XX.

Elia à David propter actum a rebus, immo- nitus, ac rebus, & in his occidit pro- digiosa etiam.

1 Factum est autem post anni circū flum, eote ipore, quo solent reges ad bella procedere, congregavit Ioab exercitum, & robur in Iure, & vallavit terram filiorum Ammon: per eamque & Abiathar Rabbis porro David manebat in Ierusalem, quod Ioab percussit Rabbas & destruxit eam.

2 Tota enim David coronam Mitham de capite ejus, & vestem in eam, & cetera talentum, & præpositas per eam, & cetera

2. Rel.

10. 7.

11.

12.

13.

14.

15.

16.

17.

18.

19.

20.

21.

22.

23.

24.

25.

26.

27.

28.

29.

30.

31.

32.

33.

34.

35.

36.

37.

38.

39.

40.

41.

42.

43.

44.

45.

46.

47.

48.

49.

50.

51.

52.

53.

54.

55.

56.

57.

58.

59.

60.

61.

62.

63.

64.

65.

66.

67.

68.

69.

70.

71.

72.

73.

74.

75.

76.

77.

78.

79.

80.

81.

82.

83.

84.

85.

86.

87.

88.

89.

90.

91.

92.

93.

94.

95.

96.

97.

98.

99.

100.

101.

102.

103.

104.

105.

106.

107.

108.

109.

110.

111.

112.

113.

114.

115.

116.

117.

118.

119.

120.

121.

122.

123.

124.

125.

126.

127.

128.

129.

130.

131.

132.

133.

134.

135.

136.

137.

138.

139.

140.

141.

142.

143.

144.

145.

146.

147.

148.

149.

150.

151.

152.

153.

154.

155.

156.

157.

158.

159.

160.

161.

162.

163.

164.

165.

166.

167.

168.

169.

170.

171.

172.

173.

174.

175.

176.

177.

178.

179.

180.

181.

182.

183.

184.

185.

186.

187.

188.

189.

190.

191.

192.

193.

194.

195.

196.

197.

198.

199.

200.

201.

202.

203.

204.

205.

206.

207.

208.

209.

210.

211.

212.

213.

214.

215.

216.

217.

218.

219.

220.

221.

222.

223.

224.

225.

226.

227.

228.

229.

230.

231.

232.

233.

234.

235.

que sibi inde diadema: manubias quoque
tribus plurimas tulit:

3 Populum autem, qui erat in ea, edu-
xit: & fecit super eos tributa, & tra-
has, & turata carpenta manire, ut in
difficiliorem, & contereantur: sic fecit
David cunctis urbibus filiorum Ammon:
& reversus est cum omni populo suo in Je-
rusalem.

4 Post hæc initum est bellum in Gize
adversum Philistæos: in quo percussit
Sobochai Huiathites, Saphai de genere Ra-
phaim, & humiliavit eos.

5 Aliud quoque bellum gestum est adver-
sus Philistæos, in quo percussit Aaleo Iarus
filius Satus Bethlehemiens fratriem Golia h
Gethzi, cujus hasta lignum erat quasi li-
ciatorium textentium.

6 Sed & aliud bellum accidit in Geth, in
quo fuit homo longissimus, senos habens
digitos, id est, simul viginti quatuor: qui
& ipse de Rapha fuerat stirpe generatus.

7 Hic blasphemavit Israël: & percussit
eum Ionathan filius Samaa fratris David. Hi
sunt filii Rapha in Geth, qui ceciderunt
in manu David & servorum eius.

C A P V T XXI.

David populum numerando Deum offendit,
peste, quam ex tribus elegerat, percipiuntur pluri-
ma millia, donec Deum oratione placaret, & altare
in area Ornan Jebusæi exgeret.

1 **C**onsurrexit autem Satan contra Is-
raël: & concitavit David ut nume-
raret Israël.

2 Dixitque David ad Ioab, & ad princi-
pes populi: Ire, & numerate Israël à Ber-
sabee usque Dan: & afferite mihi numerum
ut sciam.

3 Responditque Ioab: Augeat Dominus
populum suum centuplum, quam sunt: non-
ne domine mi rex, omnes servi tui sunt?
quare hoc querit dominus meus, quod
in peccatum reputetur Israël?

4 Sed sermo regis magis prævaluit: egres-
susque est Ioab, & circumivit universum Is-
raël: & reversus est Ierusalem.

5 Deditque Davidi numerum eorum,
quos circumierat: & inventus est omnis nu-
merus Israël, mille millia & centum mil-
lia virorum edurentium gladium: de Iuda
autem quadringenta septuaginta millia bel-
latorum.

6 Nam Levi, & Benjamin non numera-
vit: eo quod Ioab invitatus exequeretur re-
gis imperium.

7 Displicuit autem Deo quod iustum
erat: & percussit Israël.

8 Dixitque David ad Deum: Peccavi ni-
hilis ut hoc facerem: obsecro aufer iniqui-
tatem a servi tui, quia insipienter egi.

9 Et locutus est Dominus ad Gad viden-
tem Davidis, dicens:

10 Vade, & loquere ad David, & dic ei:
Predicit Dominus: Trum tibi optionem
domini, quod volueris elige, & faciam
tibi.

11 Curq; venisset Gad ad David, dixit ei:
Hæc dicit Dominus: Elige quod volueris:

12 Aut tribas annis faciem: aut tri-
bus mensibus te fugere hostes tuos, & gla-

dium eorum non possit evadere: aut tribus
diebus gladium Domini, & posside eam
velatum in terra, & Aychim Domini inter-
ficere in universis filiis Israel: nunc con-
tinua vide quid respondeat ei, qui in te mor-

13 Et dixit David ad Gad: Ex omni parte
me angustia preceunt: sed melius mihi
est, ut incendant in manus Domini, quia
misere sunt miserationes eius, quam in
manus hominum.

14 Misit ergo Dominus post David in
Israël: & ceciderunt de Israel septuaginta
milia virorum.

15 Misit quoque Angelum in Ierusalem,
ut percuteret eam: cui que percutitur, vi-
dit Dominus, & misertus est super civi-
tatem mali: & imperavit Angelo, qui per-
cutiebat: Sufficit, jam cesset manus tua.
Porro Angelus Domini stabat juxta aream
Ornan Jebusæi.

16 Levansque David oculos suos, vidit
Angelum Domini stantem inter caelum &
terram, & evaginatum gladium in manu
eius, & versum contra Ierusalem: & ceci-
derunt, tam ipse quam maiores natu vestri
ciliciis, prout in terram.

17 Dixitque David ad Deum: Nonne
ego sum, qui iussi ut numeraretur popu-
lus? ego, qui peccavi: ego, qui malum
feci: iste grex quid commovit? Domine
Deus meus, veritatur obsecro manus tua in
me, & in domum patris mei: populus au-
tem tuus non periciatur.

18 Angelus autem Domini præcepit Gad,
ut diceret Davidi ut ascenderet, exiret-
setque altare Domino Deo in area Ornan
Jebusæi.

19 Ascendit ergo David juxta sermonem
Gad, quem locutus ei fuerat ex nomine
Domini.

20 Porro Ornan cum suspexisset, & vi-
disset Angelum, quatuorque filii eius cum
eo, absconderunt se: nam eo tempore te-
rebat in area triticum.

21 Igitur cum veniret David ad Ornan,
conspexit eum Ornan, & processit ei ob-
viam de area, & adoravit eum pronus in
terram.

22 Dixitque ei David: Da mihi locum
areæ tuæ, ut ædificem in ea altare Domino:
ita ut quantum valet argenti accipias, &
cesset plaga à populo.

23 Dixit autem Ornan ad David: Tolle,
& faciat dominus meus rex quodcumque ei
placet: sed & boves do in holocaustum, &
tribulas in ligna, & triticum in sacrificium:
Omnia libens præbebo.

24 Dixitque ei rex David: Nequaquam
ita fiet, sed argentum dabo quantum valet:
neque enim tibi auferre debeo, & sic offer-
re Domino holocausta gratuita.

25 Dedit ergo David Ornan pro loco si-
clos auri justissimi ponderis sexcentos.

26 Et ædificavit ibi altare Domino: ob-
tulitque holocausta, & pacifica, & vo-
cavit Dominum, & exaudivit eum in igne
de celo super altare holocausti.

27 Præcepitque Dominus Angelo: &
converit gladium suum in vaginam.

28 Pronus ergo David, vidit Angelum
extensum

17 Fuerunt autem filii Eliezer : Rohobia primus : & non erant Eliezer filii alii. Porro filii Rohobia multiplicati sunt nimis.

18 Filii Isaar : Salomith primus.

19 Filii Hebron : Ieriau primus , Amarias secundus , Iahaziel tertius , Iecmaam quartus.

20 Filii Oziel : Micha primus , Iesia secundus.

21 Filii Merari : Moholi , & Musi. Filii Moholi : Eleazar , & Cis

22 Mortuus est autem Eleazar, & non habuit filios , sed filias : acceperuntque eas filii Cis fratres earum.

23 Filii Musi : Moholi , & Eder , & Ierimoth , tres.

24 Hi filii Levi in cognationibus & familiis suis, principes per vices, & numerum capitum singulorum , qui faciebant opera ministerii domus Dñi, à viginti annis & supra.

25 Dixit enim David : Requiem dedit Dominus Deus Israël populo suo , & habitationem Ierusalem usque in æternum.

26 Nec erit officii Levitarum ut ultra portent tabernaculum , & omnia vasa ejus ad ministrandum ,

27 Iuxta præcepta quoque David novissima , supputabitur numerus filiorum Levi à viginti annis & supra.

28 Et erat sub manu filiorum Aaron in cultum domus Domini, in vestibulis, & in exedris, & in loco purificationis, & in sanctuario , & in universis operibus ministerii templi Domini.

29 Sacerdotes autem , super panes propositionis, & ad similitudinem sacrificium, & ad lagana azyrna, & sartaginem, & ad torrendum, & super omne pondus atque mensuram.

30 Levitæ vero , ut stent mane ad confitendum & canendum Domino : similiterque ad vesperam.

31 Tam in oblatione holocaustorum Domini , quam in sabbatis & Calendis & solemnitatibus reliquis , juxta numerum , & ceremonias uniuscujusque rei , jugiter coram Domino.

32 Et custodiant observationes tabernaculi foederis, & ritum sanctuarii, & observationem filiorum Aaron fratrum suorum, ut ministrent in domo Domini.

C A P V T XXIV.

Familiarum Eleazar & Ithamar classes seu vices 24. in ministerio Domini à David designantur, reliquorumque Levitarum familia similiter sorte distribuuntur.

†Levit. 10. 2. Porro filiis Aaron hæ partitiones erant : Filii Aron : Nadab , & Abiu, & Eleazar , & Ithamar.

†Num. 3. 4. Mortui sunt autem Nadab & Abiu ante patrem suum absque liberis : sacerdotioque functus est Eleazar , & Ithamar.

3 Et divisit eos David, id est, Sadoc de filiis Eleazari, & Abimelech de filiis Ithamar, secundum vices suas & ministerium.

4 Inventiq; sunt multo plures filii Eleazar in principibus viris, quam filii Ithamar. Divisit autem eis , hoc est filiis Eleazar, principes per familias sedecim , & filiis Ithamar per familias & domos suas octo.

5 Porro divisit utrasque inter se familias

fortibus : erant enim principes sanctuarii, & principes Dei, tam de filiis Eleazar, quam de filiis Ithamar.

6 Descripsitque eos Semeias filius Nathanael scriba Levites , coram rege & principibus , & Sadoc sacerdote , & Abimelech filio Abiathar , principibus quoque familiarum sacerdotalium & Leviticarum : unam domum , quæ cæteris præerat , Eleazar : & alteram domum , quæ sub se habebat cæteros , Ithamar.

7 Exivit autem fors prima Ioiarib, secunda Iedei ,

8 Tertia Harim , quarta Seorim ,

9 Quinta Melchia , sexta Maiman ,

10 Septima Accos , octava Abia ,

11 Nona Iesua ; decima Sechenia ,

12 Vndecima Eliasib , duodecima Iacim ,

13 Terriadecima Hoppa , decimaquarta Isbaab ,

14 Decimaquinta Belga , decimasexta Emmer ,

15 Decimasextima Hezir , decimaoctava Aphses ,

16 Decimanona Pheteia , vigesima Hezechiel ,

17 Vigesima prima Iachin , vigesima secunda Gamul ,

18 Vigesima tertia Dalaiau , vigesima quarta Maaziau.

19 Hæ vices eorum secundum ministeria sua , ut ingrediantur domum Domini , & juxta ritum suum sub manu Aaron patris eorum : sicut præceperat Dominus Deus Israel.

20 Porro filiorum Levi , qui reliqui fuerant , de filiis Amram erat Sabael , & de filiis Subael , Iehedeia.

21 De filiis quoque Rohobiæ princeps Iesias.

22 Isaari vero filius Salemoth , filiusque Salemoth Iahath.

23 Filiusque ejus Ieriau primus , Amarias secundus , Iahaziel tertius , Iecmaam quartus.

24 Filius Oziel , Micha : filius Micha , Samir.

25 Frater Micha , Iesia : filiusque Iesie , Zacharias.

26 Filii Merari , Moholi & Musi. Filius Ozian , Benno.

27 Filius quoque Merari : Oziau & Soam & Zachur & Hebri.

28 Porro Moholi, filius Eleazar, qui non habebat liberos.

29 Filius vero Cis , Ierameel.

30 Filii Musi : Moholi , Eder , & Ierimoth ; isti filii Levi secundum domos familiarum suarum.

31 Miseruntque & ipsi sortes contra fratres suos filios Aaron , coram David rege, & Sadoc, & Abimelech , & principibus familiarum Sacerdotalium & Leviticarum . tam majores , quam minores , omnes fors æqualiter dividebat.

C A P V T XXV.

Ex filiis Asaph , Heman & Idithan cantaribus, psalter ac citharædit, vigintiquatuor familiae ex vices sorte distribuuntur.

1 Igitur David & magistratus exercitus , segregaverunt in ministerium filios

Handwritten notes at the bottom of the page.

filios Afaph, & Heman, & Idithun : qui prophetarent in citharis, & psalteriis, & cymbalis, secundum numerum suum dedicato sibi officio servientes.

2 De filiis Afaph : Zachur, & Ioseph, & Nathanias, & Afarela, filii Afaph : sub manu Afaph prophetantis juxta regem.

3 Porro Idithun : filii Idithun, Godolias, Sori, Ieselas, & Hafabias, & Mathathias, sex, sub manu patris sui Idithun, qui in cithara prophetabat super confitentes & laudantes Dominum.

4 Heman quoque : filii Heman, Bocciau, Mathaniau, Oziel, Subuel, & Ierimoth, Hananias, Hanani, Eliahah, Geddelthi, & Romemthiezer, & Iesbacassa, Mellothi, Othir, Mahazioth :

5 Omnes isti filii Heman Videntis regis in sermonibus Dei, ut exaltaret cornu : dedique Deus Heman filios quatuordecim, & filias tres.

6 Univerfi sub manu patris sui ad cantandum in templo Domini distributi erant, in cymbalis, & psalteriis, & citharis, in ministeria domus Domini juxta regem : Afaph videlicet, & Idithun, & Heman.

7 Fuit autem numerus eorum cum fratribus suis, qui erudiebant canticum Domini, cuncti doctores, ducenti octoginta octo.

8 Miseruntque sortes per vices suas, ex æquo tam major quam minor, doctus pariter & indoctus.

9 Egressaque est fors prima Ioseph, qui erat de Afaph. Secunda Godolias, ipsi & filiis ejus, & fratribus ejus duodecim.

10 Tertia Zachur, filiis & fratribus ejus duodecim.

11 Quarta Isari, filiis & fratribus ejus duodecim.

12 Quinta Nathanias, filiis & fratribus ejus duodecim.

13 Sexta Bocciau, filiis & fratribus ejus duodecim.

14 Septima Isreela, filiis & fratribus ejus duodecim.

15 Octava Iesaias, filiis & fratribus ejus duodecim.

16 Nona Mathanias, filiis & fratribus ejus duodecim.

17 Decima Semeias, filiis & fratribus ejus duodecim.

18 Undecima Azareel, filiis & fratribus ejus duodecim.

19 Duodecima Hafabias, filiis & fratribus ejus duodecim.

20 Terriadecima Subael, filiis & fratribus ejus duodecim.

21 Quartadecima Mathathias, filiis & fratribus ejus duodecim.

22 Quintadecima Ierimoth, filiis & fratribus ejus duodecim.

23 Sextadecima Hananias, filiis & fratribus ejus duodecim.

24 Septima decima Iesbacassa, filiis & fratribus ejus duodecim.

25 Octavadecima Hanani, filiis & fratribus ejus duodecim.

26 Nonadecima Mellothi, filiis & fratribus ejus duodecim.

27 Vigesima Eliahah, filiis & fra-

tribus ejus duodecim.

28 Vigesima prima Othir, filiis & fratribus ejus duodecim.

29 Vigesima secunda Geddelthi, filiis & fratribus ejus duodecim.

30 Vigesima tertia Mahazioth, filiis & fratribus ejus duodecim.

31 Vigesima quarta Romemthiezer, filiis & fratribus ejus duodecim.

CAPUT XXVI.

Templi janitores ex levitis varia classes designantur, & qua porta a qua familia sit custodienda sorte disponitur, item qui thesauros & vasa sacra custodiant.

1 Divisiones autem janitorum : de Coritis Meselechia, filius Core, de filiis Afaph.

2 Filii Meselechia : Zacharias primogenitus, Iadibel secundus, Zabadias tertius, Iathanael quartus,

3 Alani quintus, Iohanan sextus, Elioenai septimus.

4 Filii autem Obededom : Semeias primogenitus, Iozabad secundus, Ioaha tertius, Sachar quartus, Nathanael quintus,

5 Ammiel sextus, Issachar septimus, Pholathi octavus : quia benedixit illi Dominus.

6 Semei autem filio ejus nati sunt filii, præfecti familiarum suarum : erant enim viri fortissimi.

7 Filii ergo Semei : Othni, & Raphael, & Obed, Elzabad, fratres ejus viri fortissimi : Eliu quoque & Samachias.

8 Omnes hi, de filiis Obededom : ipsi, & filii, & fratres eorum fortissimi ad ministrandum, sexaginta duo de Obededom.

9 Porro Meselechia filii, & fratres eorum robustissimi, decem & octo.

10 De Hofa autem, id est, de filiis Merari : Semri princeps (non enim habuerat primogenitum, & id circo posuerat eum pater ejus in principem.)

11 Helcias secundus, Tabelias tertius, Zacharias, quartus, omnes hi filii, & fratres Hofa, tredecim.

12 Hi divisi sunt in janitores, ut semper principes custodiarum, sicut & fratres eorum ministrarent in domo Domini.

13 Missæ sunt ergo sortes ex æquo, & parvis, & magnis, per familias suas, in unamquamque portarum.

14 Cecidit ergo fors orientalis, Selemias Porro Zacharias filio ejus, viro prudentissimo, & erudito fortitudo obrigit plaga sepremtrionalis.

15 Obededom vero & filii ejus ad austrum : in qua parte domus erat seniorum concilium.

16 Sephim & Hofa ad occidentem, juxta portam, quæ ducit ad viam ascensionis : custodia contra custodiam.

17 Ad orientem vero Levites sex : & ad aquilonem quatuor per diem : atque ad meridiem similiter in die quatuor : & ubi erat concilium, bini & bini.

18 In cellulis quoque janitorum ad occidentem quatuor in via, binique per cellulas.

19 Hæ sunt divisiones janitorum, filiorum Core & Merari.

20 Porro Achias erat super thesauros domus

domus Dei, & vasa sanctorum.

21 Filii Ledan, filii Gersonni: de Ledan principes familiarum Ledan, & Gersonni, Iehieli.

22 Filii Iehieli: Zathan, & Ioël fratres ejus super thesauros domus Domini.

23 Amramitis, & Isaaritis, & Hebronitis, & Ozihelitis.

24 Subael autem filius Gerson, filii Moyfi, praepositus thesauris.

25 Fratres quoque ejus Elieser, cujus filius Rahabia, & hujus filius Isaias, & hujus filius Ioram, hujus quoque filius Zechri, & hujus filius Selemith.

26 Ipse Selemith, & fratres ejus, super thesauros sanctorum quae sanctificavit David rex, & principes familiarum, & tribuni & centuriones, & duces exercitus.

27 De bellis, & manubiis praeliorum, quae consecraverant ad instaurationem, & supellectilem templi Domini.

28 Haec autem universa sanctificavit Samuel videns, & Saul filius Cis, & Abner filius Ner, & Ioab filius Sarviae: omnes qui sanctificaverant ea per manum Selemith, & fratrum ejus.

29 Isaaritis vero praerat Chonenias, & filii ejus, ad opera forinsecus super Israël, ad docendum & judicandum eos.

30 Porro de Hebronitis Hasabias, & fratres ejus viri fortissimi, mille septinginti, praerant Israël trans Iordanem contra occidentem, in cunctis operibus Domini, & in ministerium regis.

31 Hebronitarum autem princeps fuit Ieria, secundum familias & cognationes eorum. Quadragesimo anno regni David recensiti sunt, & inventi sunt viri fortissimi in Iazer Galaad.

32 Fratresque ejus robustioris aetatis, duo millia septingenti principes familiarum. praeposuit autem eos David rex Rubenitis, & Gadditis, & dimidiae tribui Manasse, in omne ministerium Dei, & regis.

CAPUT XXVII.

Recensentur duodecim principes, quorum singuli suo mense viginti quatuor millibus praerant, ad haec principes seu praefecti tribuum, thesaurorum, reliquaque substantia regis recensentur.

Filii autem Israël secundum numerum suum, principes familiarum, tribuni, & centuriones, & praefecti, qui ministrabant regi juxta turmas suas, ingredientes & egredientes per singulos menses in anno, viginti quatuor millibus singuli praerant.

1 Primae turmae in primo mense Iesboam praerat filius Zabdiel, & sub eo viginti quatuor millia.

2 De filiis Phares, princeps cunctorum principum in exercitu mense primo.

3 Secundi mensis habebat turmam Dudia Ahoites, & post se alter nomine Macellon, qui regebat partem exercitus viginti quatuor millium.

4 Dux quoque turmae tertiae in mense tertio erat Banaias filius Ioiaz sacerdos: & in divisione sua viginti quatuor millia.

5 Iose est Banaias fortissimus inter triginta, & super triginta, praerat autem turmae

ipsius Amizabad filius ejus.

7 Quartus, mense quarto, Asahel frater Ioab: & Zabadias filius ejus post eum: & turma ejus viginti quatuor millia.

8 Quintus, mense quinto, princeps Samaoth Iezerites: & in turma ejus viginti quatuor millia.

9 Sextus, mense sexto, Hira filius Acces Thecnites: & in turma ejus viginti quatuor millia.

10 Septimus, mense septimo, Helles Phalonites de filiis Ephraim: & in turma ejus viginti quatuor millia.

11 Octavus, mense octavo, Sobochai Hufathites de stirpe Zarahi: & in turma ejus viginti quatuor millia.

12 Nonus, mense nono, Abiezer Anathothites de filiis Iemini: & in turma ejus viginti quatuor millia.

13 Decimus, mense decimo, Marai, & ipse Nethophathites de stirpe Zarai: & in turma ejus viginti quatuor millia.

14 Undecimus, mense undecimo, Banaias Pharathonites de filiis Ephraim: & in turma ejus viginti quatuor millia.

15 Duodecimus, mense duodecimo, Holidai Netophathites, de stirpe Gothoniel: & in turma ejus viginti quatuor millia.

16 Porro tribubus praerant Israël Rubenitis, dux Eliezer filius Zechri: Simeonitis, dux Saphatias filius Maacha,

17 Levitis, Hasabias filius Camuel: Aaronitis, Sadoc:

18 Iuda, Eliu frater David: Issachar, Amri filius Michael.

19 Zabulonitis, Iesmaias filius Abdiae: Nephthalitibus, Jerimoth filius Ozriel:

20 Filiis Ephraim, Osee filius Ozaziu: dimidiae tribui Manasse, Ioël filius Phalaia:

21 Et dimidiae tribui Manasse in Galaad, Iaddo filius Zachariae: Benjamin autem, Iasiel filius Abner.

22 Dan vero, Ezrihel filius Ieroham: hi principes filiorum Israël.

23 Noluit autem David numerare eos a viginti annis inferius: quia dixerat Dominus ut multiplicaretur Israël quasi stellae caeli.

24 † Ioab filius Sarviae coeperat numerare, nec complevit: quia super hoc ira irruerat in Israël: & idcirco numerus eorum qui fuerant recensiti, non est relatus in fastos regis David. † Sup. 11. 2.

25 Super thesauros autem regis fuit Azmoth filius Adiel: his autem thesauris, qui erant in urbibus, & in vicis, & in turribus, praefidebat Jonathan filius Ozia.

26 Operi autem rustico, & agricolis qui exercebant terram, praerat Ezri filius Chelub:

27 Vinearumque cultoribus, Semeias Romathites: cellis autem vinariis, Zabdius Aphonites.

28 Nam super oliveta & ficeta, quae erant in campestribus, Balanan Gederites: super apothecas autem olei, Ioas.

29 Porro armentis quae pascebantur in Saron: praepositus fuit Serrai Saronites: & super boves in vallibus, Saphai filius Ahi:

30 Super camelos vero Vbil Icnathites: & super asinos, Iadaias Meronathites.

31 Super

31 Super oves quoque Iaziz Agateusque omnes hi, principes substantiæ regis David.

32 Jonathan autem patruus David, confiliarius, vir prudens & literatus: Ipse & Iahiel filius Hachamoni erant cum filiis regis.

33 Achitophel etiam confiliarius regis, & Chusai Arachites amicus regis.

34 Post Achitophel fuit Ioiada filius Banaiz, & Abiathar. Princeps autem exercitus regis erat Ioab.

CAPUT XXVIII.

David preparatis ad templi adificationem omnibus necessariis, Salomonem universosque principes convocatus exhortatus ad mandata Dei custodienda, prescribitque traditam sibi à Deo formam templi adificandi.

1 **C**onvocavit igitur David omnes principes Israël, duces tribuum, & prepositos turmarum, qui ministrabant regi: tribunos quoque & centuriones & qui præerant substantiæ & possessionibus regis, filiosque suos cum eunuchis: & potentes, & robustissimos quosque in exercitu Ierusalem.

2 Cumque surrexisset rex, & stetisset, ait: Audite me fratres mei, & populus meus: Cogitavi ut ædificarem domum, in qua requiesceret arca fœderis Domini, & scabellum pedum Dei nostri: & ad ædificandum, omnia præparavi.

† 3. Reg. 7. 13. 3 Deus autem dixit mihi: † non ædificabis domum nomini meo, eo quod sis vir bellator, & sanguinem fuderis.

4 Sed elegit Dominus Deus Israël me de universa domo patris mei, ut essem rex super Israël in sempiternum: de Iuda enim elegit principes: porro de domo Iuda, domum patris mei: & de filiis patris mei, placuit ei ut me eligeret regem super cunctum Israël.

† Sap. 9. 7. 5 Sed & de filiis meis (filios enim mihi multos dedit Dominus) elegit Salomonem filium meum ut sederet in throno regni Domini super Israël.

6 Dixitque mihi: Salomon filius tuus ædificabit domum meam, & atria mea: ipsum enim elegi mihi in filium, & ego ero ei in patrem.

7 Et firmabo regnum ejus usque in æternum, si perseveraverit facere præcepta mea, & judicia, sicut & hodie.

8 Nunc ergo coram universo cœlu Israël, audiente Deo nostro, custodite, & perquirite cuncta mandata Domini Dei nostri: ut possideatis terram bonam, & relinquatis eam filiis vestris post vos usque in sempiternum.

† Pal. 7. 10. 9 Tu autem Salomon fili mi, scito Deum patris tui, & servito ei corde perfecto, & animo voluntario: † omnia enim corda scrutatur Dominus, & universas mentium cogitationes intelligit. Si quæsieris eum invenies: si autem dereliqueris eum projiciet te in æternum.

10 Nunc ergo quia elegit te Dominus ut ædificares domum Sanctuarii, confortare, & perface.

11 Dedit autem David Salomoni filio suo descriptionem porticus, & templi, & cella-

riorum, & coenaculi, & cubiculorum in adytis, & domus propitiacionis,

12 Necnon & omnium quæ cogitaverat atriorum, & exedrarum per circuitum in thesauros domus Domini, & in thesauros sanctorum.

13 Divisionumque sacerdotalium & Leviticarum, in omnia opera domus Domini, & in universa vasa ministerii templi Domini.

14 Aurum in pondere per singula vasa ministerii, Argenti quoque pondus pro vasorum & operum diversitate.

15 Sed & in candelabra aurea, & ad lucernas eorum aurum pro mensura uniuscujusque candelabri & lucernarum. Similiter & in candelabra argentea, & in lucernas eorum, pro diversitate mensuræ, pondus argenti tradidit.

16 Aurum quoque dedit in mensas propositionis pro diversitate mensarum similiter & argentum in alias mensas argenteas.

17 Ad fuscinulas quoque, & phialas, & thuribula, ex auro purissimo, & leunculos aureos, pro qualitate mensuræ pondus distribuit in leunculum & leunculum similiter & in leones argenteos diversum argenti pondus separavit.

18 Altari autem, in quo adoletur incensum, aurum purissimum dedit: ut ex ipsa fieret similitudo quadrigæ cherubim, extendentium alas, & velantium arcam fœderis Domini.

19 Omnia, inquit, venerunt scripta manu Domini ad me, ut intelligerem universa opera exemplaris.

20 Dixit quoque David Salomoni filio suo: Viriliter age, & confortare, & fac: ne timeas, & ne paveas: Dominus enim Deus meus tecum erit, & non dimittet te, nec derelinquet, donec perficias omne opus ministerii domus Domini.

21 Ecce divisiones sacerdotum & Levitarum, in omne ministerium domus Domini assistunt tibi, & parati sunt, & noverunt tam principes quam populus facere omnia præcepta tua.

CAPUT XXIX.

Recensentur impensa à David in adificium templi preparata, quibus principes ac populus plurimæ adjiciunt donaria: David benedicens Dominum oras pro Salomone ac populo: & sacrificiis cum ingenti lætitia oblitis, ungitur secundo Salomon in regem pro patre David, qui anno regni quadragesimo in pace quievit.

† 1 **L**ocusque est David rex ad omnem Ecclesiam: Salomonem filium meum unum elegit Deus, adhuc puerum & tenellum: opus namque grande est, neque enim homini præparatur habitatio, sed Deo.

2 Ego autem totis viribus meis præparavi impensas domus Dei mei. Aurum ad vasa aurea, & argentum in argentea, æs in ænea, ferrum in ferrea, ligna ad lignea: & lapides onychinos, & quasi rubinos, & diversorum colorum omnemque pretiosum lapidem, & marmor. Parium abundantissime:

